Fr. Aug. Alex. Klotz
candidatus theol.
1820
Berolini.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD

CODICES MOSQUENSES UTRIUSQUE BIBLIOTHECAE SS. SYNODI ET TABULARII IMPERIALIS, ITEM AUGUSTANOS, DRESDENSES, GOETTINGENSES, GOTHANOS, GUELPHERBYTANOS, LANGERI, MONACHIENSES, LIPSIENSES, NICEPHORI ET ZITTAVIENSEM, ADHIBITIS PATRUM GRAECORUM LECTIONIBUS, EDITIONIBUS N. TESTAMENTI PRINCIPIBUS ET DOCTORUM VIRORUM LIBELLIS CRITICIS, ITERUM RECENSUIT, SECTIONES MAIORES ET MINORES EUSEBII, EUTHALII ET ANDREAE CAESARIENSIS NOTAVIT,

PRIMUM QUOQUE NUNC

LECTIONES ECCLESIASTICAS

EX USU

ECCLESIAE GRAECAE DESIGNAVIT

AC

SYNAXARIA EVANGELIARII

ET

PRAXAPOSTOLI

ADDIDIT

ET

CRITICIS INTERPOSITIS ANIMADVERSIONIBUS

EDIDIT

CHRISTIANUS FRIDERICUS DE MATTHAEI.

TOM. II. CONTINENS ACTUS APOSTT. ET EPISTT. CATHOLL.

CURIAE VARISCORUM. ANNO MDCCCIV.

APUD GODOFREDUM ADOLPHUM GRAU.

AUGUSTISSIMO

ET

POTENTISSIMO

PRINCIPI ET DOMINO

ALEXANDRO I

IMPERATORI

ET

AUTOCRATORI

ROSSORUM OMNIUM

ETC. ETC. ETC.

SUMMAE

EIUS

AC

REGALIS

LIBERALITATIS ET MUNIFICENTIAE

CAUSSA

HOC

NOVI TESTAMENTI GRAECI

VOLUMEN SECUNDUM.

PRO DOCUMENTO

GRATI, PII ET DEVOTI ANIMI SUI

CUM

MAXIMA, RELIGIOSISSIMA ET PERPETUA
VENERATIONE

CONSECRAT

WITTENBERGAE
DIE 26. JUNII
1804.

CHRISTIAN. FRIDER. DE MATTHAEI.

Αἱ

Πράξεις
τῶν ἁγίων
ἀποστόλων.

Α. περὶ τῆς ἐξ ἀναστάσεως διδασκαλίας χριστοῦ καὶ ὀπτασίας πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ περὶ ἐπαγγελίας τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς, θέας τε καὶ τρόπου τῆς ἀναλήψεως τοῦ χριστοῦ, καὶ περὶ τῆς ἐνδόξου δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας.

A. I, 1. [Ἀρχή.] Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησά-
μην περὶ πάντων, ὦ θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ
2. ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς
ἡμέρας, ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ
πνεύ-

I, 1. A. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα καὶ τῇ ε. τῆς ἀναλήψεως· τὸν μὲν πρῶτον λόγον.

I, 1. Orig. IV, 6. hunc librum Lucae tribuens et initium notans omittit, ὦ θεόφιλε et τε: Magis etiam ſtatim a principio corruptionibus innotescunt Cod. Wetſt. D. et Latiniſtae. Sed iſtas nugas nec Griesb. probare potuit. Multa notatu digna de actibus disputat Chryſ. III, 54. 63. 65. 85. 88. 89. 102. 764. 766. Volumine autem IX. data opera interpretatur. Hic liber in re critica eſt diſſicillimus et impeditiſſimus, quod multa in eo turbata ſunt. Sed corruptiones verſionum Syrarum, Bedae et ſcribae Codicis D. omnem modum excedunt. Etenim ad ludibrium, et lectorum, et litterarum ſacrarum excogitatae ſunt.

πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη·
οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ 3.
παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμε-
ρῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ
λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.
καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἀπὸ 4.
ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμέ-
νειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσα-
τέ μου. ὅτι ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδα- 5.
τι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι
ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.
οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν, λέ- 6.
γοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀπο-
καθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ ἰσραήλ; εἶπε 7.
δὲ πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρό-
νους ἢ καιροὺς, οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ

ἐξου-

3. λέγων] ex Orig. I, 434. possis colligere, eum legisse καταγγέλλων.

4. συναλιζόμενος] συναυλιζόμενος. E. Chrys. cum aliis tum alibi probat vulg., tum VIII, 467. 522. IX, 7. 10. Ex eo est etiam interpretatio, ἁλῶν καὶ τραπέζης κοινωνεῖν VIII, 79. quae nititur 10, 41. Sic et Ps. 140, 4. ubi Symm. habet συμφάγοιμι, alius habet συναλισθῶ. Ab hoc verbo prorsus differt graecis usitatum ἁλίζειν *congregare* seu συναθροίζειν, ut explicat Schol. Theocrit. VII, 34. v. Polyaen. p. 49. 67. De etymologia huius vocis v. Plat. in Cratyl. p. 57. Notum est etiam ἡ ἁλία, conventus, concio populi. Sic occurrit etiam συναλίζεσθαι, quod temere etiam permutatum est cum συναυλίζεσθαι apud Plutarch. Vide meas lectiones Mosquenses Vol. II. p. 69.

παρήγγειλεν] παρήγγελλε. E.

8. ἐξουσίᾳ· ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόν-
τος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ
ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε ἱερουσαλὴμ καὶ
ἐν πάσῃ τῇ ἰουδαίᾳ καὶ σαμαρείᾳ καὶ ἕως
9. ἐσχάτου τῆς γῆς. [Τέλος.] καὶ ταῦτα Τέλος τῆς
εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη μεγάλης
ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. κυριακῆς.
10. καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν, πο-
ρευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο παρει-
11. στήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ, οἳ καὶ
εἶπον· ἄνδρες γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέ-
ποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ ἰησοῦς ὁ ἀνα-
ληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως
ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πο-
B. 12. ρευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. τότε [Ἀρχή.]
ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ
καλου-

I, 12. B. τῇ β. τῆς διακινησίμου καὶ ἀγούστου θ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὑπέστρεψαν οἱ ἀπόστολοι εἰς ἱερουσαλήμ.

8. ἐν πάσῃ] ἐν — E. Orig. III, 465. ἔσεσθέ μοι — καὶ πάσῃ. IV, 88. ἔσεσθέ μου — καὶ ἐν πάσῃ. Omissum ἐν notavit, servatum non notavit Griesb. Sic ergo lectores decipiuntur. Quid vero ex Orig. efficitur? Nihil. De Cyrillo altum est silentium apud Griesb. qui tamen multa multis in locis ex his octo prioribus versibus laudat.

11. ἐμβλέποντες] βλέποντες. E. Utrumque Chryſ. IX, 18. οὕτως] οὗτος. E. Errore frequente scribarum. Diserte aliquoties vulg. Chryſ. IX, 18. XI, 606. ut alios brevitatis caussa mittam.

12. ὑπέστρεψαν] + οἱ ἀπόστολοι. E. v. Birch. Wetst. Ex lectionariis, quae nulla integra ante me a quoquam comparata sunt.

καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς ἱερουσα-
Τέλος τῆς ἀναλήψεως. λὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν. [Τέλος.] καὶ 13.
ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον, οὗ
ἦσαν καταμένοντες, ὅ, τε πέτρος καὶ ἰάκω-
βος, καὶ ἰωάννης, καὶ ἀνδρέας, φίλιππος καὶ
θωμᾶς, βαρθολομαῖος καὶ ματθαῖος, ἰάκω-
βος ἀλφαίου, καὶ σίμων ὁ ζηλωτὴς, καὶ
ἰούδας ἰακώβου. οὗτοι πάντες ἦσαν προσ- 14.
καρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ
τῇ δεήσει, σὺν γυναιξὶ, καὶ μαρίᾳ τῇ μητρὶ
τοῦ ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

Β. πέτρου διάλογος πρὸς τοὺς μαθητευθέντας περὶ θανάτου καὶ ἀποβολῆς ἰούδα τοῦ προδότου· ἐν ᾧ περὶ ἀντεισαγωγῆς ματθίου, κληρωθέντος χάριτι θεοῦ διὰ προσευχῆς.

καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς πέτρος 15.
ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν, εἶπεν· ἦν τε ὄχλος
ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι·
ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν 16.
ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ
στόματος δαυὶδ περὶ ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδη-
γοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν ἰησοῦν· ὅτι κατη- 17.
ριθμημένος ἦν σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆ-
Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς β. ρον τῆς διακονίας ταύτης. [Ὑπέρβα.]
οὗτος

14. καὶ τῇ δεήσει] — E. Homines elegantes, iidemque κριτικοὶ καὶ ῥητορικοὶ, hoc deleverunt. v. Eph. 6, 18. Phil. 4. 6. Nullus bonus Cod. omittit, nec ex iis, quos post priorem editionem meam examinavi.

16. ἔδει] δεῖ. E. Vulg. etiam Orig. IV, 457 bis. Sed bis omittit ταύτην.

18. οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ * μισθοῦ
τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε
μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα
19. αὐτοῦ, καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατ-
οικοῦσιν ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον
ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν ἀκελδαμὰ,
20. τουτέστι, χωρίον αἵματος. γέγραπται γὰρ
ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις
αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐ-
τῇ. καί· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος.
21. [Ἄρξου.] δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀν- Ἄρξου τῆς β.
δρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξ-
22. ῆλθεν ἐφ᾽ ἡμᾶς ὁ κύριος ἰησοῦς, ἀρξάμε-
νος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος ἰωάννου ἕως τῆς
ἡμέρας, ἧς ἀνελήφθη ἀφ᾽ ἡμῶν, μάρτυρα
τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα
23. τούτων. καὶ ἔστησαν δύο, ἰωσὴφ τὸν καλού-
μενον βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη ἰοῦστος, καὶ
ματ-

18. τοῦ μισθοῦ] τοῦ —. In proxima, ſeu tertia editione, Griesb. verſus 18. 19. et 20. uncis includet.

πρηνὴς — ἐλάκησε] πρησθεὶς — ἐλάκισε. E. v. Euthym. I, 1084. 1085. Πρησθεὶς ortum credo ex ridicula narratione Papiae, quam Apolinarius ad nos propagavit. Caeterum λακίζειν per ſe non eſt abſurdum. Euſeb. Praep. Evang. 774. a. τὰ λακισθέντα διαῤῥιπτεῖται ῥάκη.

19. ἀκελδαμὰ] Ita omnes graeci Codd. Qui vero ex Vulgata pendent, ἀκελδαμὰχ, aut ἀχελδαμάχ. Haud dubie hoc quoque nomen proprium pro more ſuo mutaverat Orig. quem ſequitur Hieron.

20. λάβοι] λαβέτω. E. Chryſ. IX, 24. V, 244. unde in aliquos venit.

ματθίαν. καὶ προσευξάμενοι εἶπον· σὺ 24.
κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον · ὃν
ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, λαβεῖν 25.
τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποςο-
λῆς, ἐξ ἧς παρέβη ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν
τόπον τὸν ἴδιον. καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, 26.
καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ματθίαν, καὶ συγ-
κατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποςόλων.

Τέλος τῆς β. [Τέλος.]

Γ. περὶ θείας τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπιφοιτήσεως, ἐν ἡμέρᾳ πεντηκοστῆς γενομένης εἰς τοὺς πιστεύσαντας· ἐν ᾧ πέτρου κατήχησις περὶ τοῦ λαοῦ ἐκ τῶν προφητῶν, περὶ πάθους καὶ ἀναστάσεως καὶ ἀναλήψεως χριστοῦ, δωρεᾶς τε τοῦ ἁγίου πνεύματος, περὶ πίστεως τῶν συνιόντων καὶ τῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος αὐτῶν σωτηρίας, περὶ ὁμονοίας κοινωφελοῦς καὶ προσθήκης τῶν πιστευόντων.

Καὶ [Ἀρχή.] ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέ- II, 1. Δ.
ραν τῆς πεντηκοςῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυ-
μαδὸν

II, 1. Δ. κυριακῇ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς· ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς — ἅπαντες οἱ ἀπόστολοι. ὁμ.

24. ἀνάδειξον ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, ὃν ἐξελέξω] ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα.

25. λαβεῖν] λαχεῖν. E. Chryſ. IX, 28. ſed antea vulg. κλῆρον] τόπον. E. Ex proximo, τόπον τὸν ἴδιον.

26. αὐτῶν] αὐτοῖς. E. Sic Chryſ. 28. ſed antea vulg. Qui nondum ipſi Codices examinarunt, eos rogo, ut ſaltem hoc caput examinent in edit. Wetſt. et Griesb. ut videant, quot nugae ſint prolatae ex non nullis Codicibus, quas nec Griesbachius, minus vero etiām Wetſtenius probavit. Hoc uno modo diſcitur, quid indicandum ſit de certis Codicibus.

II, 1. ἅπαντες] πάντες t — E. Omittit ſcilicet Chryſ. IX, 32. Negligenter et varie haec laudat Cyrill. II,

2. μαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς
βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν
3. καθήμενοι· καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζό-
μεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρὸς, ἐκάθισέ τε ἐφ'
4. ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαν-
τες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν
ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου
5. αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. ἦσαν δὲ ἐν ἱερου-
σαλὴμ κατοικοῦντες ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλα-
βεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρα-
6. νόν. γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συν-
ῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη· ὅτι ἤκουον
εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐ-
7. τῶν. ἐξίσταντο δὲ * καὶ ἐθαύμαζον, λέγον-
τες πρὸς ἀλλήλους· οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί
8. εἰσιν οἱ λαλοῦντες γαλιλαῖοι; καὶ πῶς
ἡμεῖς

II, 393. 448. III, 616. Repetit etiam Chryſ. II, 464. III, 89. XII, 399.

ἅπαντες] + οἱ ἀπόστολοι. E. Ut 1, 12. ex lectionariis.

2. ὅλον] — E. Habet et omittit Chryſ. IX, 33. 34. 35. Pro omiſſo ὅλον ex Wetſt. notat Griesb. etiam Cyrill. Habet I, g. 45. IV, 1096. omittit totum, καὶ ἐπλ. — καθήμ. Habet III, 616. Ubi autem omittat, dic, quaeſo, Griesbache. Scil. II, 448. Nonne vero hoc eſt ludere lectores, tanquam pueros? Quid hic autem ex Chryſ. et Cyrill. efficitur? — Nihil. Ex eodem fonte non nulli ὁμοῦ arripuerunt. Qui vero? Infimi.

3. ἐκάθισε δὲ] καὶ ἐκάθισεν. E. Chryſ. IX, 33. 35.

7. δὲ πάντες] πάντες —. Omittunt etiam poſtea a me examinati. v. Wetſt. Birch.

ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαςος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ
ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; πάρθοι καὶ μῆδοι 9.
καὶ ἐλαμῖται. καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν μεσο-
ποταμίαν, ἰουδαίαν τε καὶ καππαδοκίαν,
πόντον καὶ τὴν ἀσίαν, φρυγίαν τε καὶ 10.
παμφυλίαν, αἴγυπτον, καὶ τὰ μέρη τῆς
λιβύης τῆς κατὰ κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦν-
τες ῥωμαῖοι, ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι,
κρῆτες καὶ ἄραβες. ἀκούομεν λαλούντων αὐ- 11.
τῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα
Τέλος τῆς ν. τοῦ θεοῦ. [Τέλος] ἐξίςαντο δὲ πάντες καὶ 12.
διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί
ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; ἕτεροι δὲ χλευάζον- 13.
τες ἔλεγον· ὅτι γλεύκους μεμεςωμένοι εἰσί.
[Ἀρχή.] ςαθεὶς δὲ πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, 14. E.
ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο
αὐτοῖς· ἄνδρες ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες
ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωςὸν ἔςω,
καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. οὐ γὰρ, 15.
ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν·
ἔςι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ 16.
τοῦτό ἐςι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου ἰωήλ·

καὶ

II, 14. E. τῇ γ. τῆς διακαινησίμου· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ςαθεὶς πέτρος.

οὗτοι — γαλιλαῖοι;] οἱ λαλοῦντες εἰσὶν ἰουδαῖοι; E. Cyrill. III, 393. Ibidem et alia mutat.

12. ἄλλος πρὸς ἄλλον] πρὸς ἀλλήλους. E. Chryſ. IX, 34. Ergo et Theophyl. Mox Chryſ. ib. 34. 36. τί θέλει τοῦτο εἶναι;

13. χλευάζοντες] διαχλευάζοντες. E. Paullo elegantius. Ergo ſic Chryſ. l. l.

17. καὶ ἔςαι ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ
θεὸς, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ
πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ
ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσ-
κοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύ-
18. τεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται. καί
γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας
μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
19. πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι. καὶ
δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ση-
μεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ
20. ἀτμίδα καπνοῦ. ὁ ἥλιος μεταςραφήσεται
εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ
ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ
21. ἐπιφανῆ. καὶ ἔςαι, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέση-
ται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.
3. 22. [Ἀρχή.] ἄνδρες ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς
λόγους τούτους· ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον, ἄνδρα
ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνά-
μεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς ἐποίησε δι'
αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐ-
23. τοὶ οἴδατε, τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ
προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον λαβόντες, διὰ
24. χειρῶν ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλετε· ὃν
ὁ

II, 22. 3. τῇ δ. τῆς διακινησίμου· ἐν τ. ἡμ. ἐ. εἶπε πέτρος πρὸς τὸν λαόν· ἄνδρες ἰσραηλῖται.

23. χειρῶν] χειρός. E. v. P. Χειρὸς ex eo ortum, quia Chryſ. IX, 48. primo de Iuda, deinde de militibus explicat. Nam ſchol. quod legitur in P. eſt Chryſ. χειρὸς etiam Cyrill. IV, 403. qui reliqua verſ. 23 et 24. ſine varietate habet.

ὁ Θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θα-
νάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι
αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐ- 25.
τόν· προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ
παντὸς, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν, ἵνα μὴ σα-
λευθῶ· διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου, 26.
καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ καὶ
ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι 27.
οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδου,
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις με εὐ- 28.
φροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. ἄνδρες 29.
ἀδελφοὶ, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παῤῥησίας πρὸς
ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου δαυὶδ, ὅτι καὶ
ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ
ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προ- 30.
φήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ
ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος
αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χρι-
στὸν, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, προ- 31.
ϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χρι-
στοῦ,

27. ᾅδου] ᾅδην. E.

30. τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστὸν] — E. Nullus meorum omittit, nec ex iis, quos postea consului. Habet etiam Chrys. Verum, etiam si omitteret, tamen id nihil valeret. Omittit enim versum 26. et versu 27. οὐδὲ δώσεις ad 28. προσ. σου IX, 49. Noluit enim singula verba recensere. Omittit ista Cyrill. V, d. 19. (aut, ut Wetst. notat, in Act. Ephes.) et V, 692. Sic enim 680. ibi corrigendum. Repugnat hic adeo Wetst. B. seu Vat. 1209. Servant etiam alii Latinistae apud Sabat.

ςοῦ, ὅτι ὀυ κατελείφθη ἡ ψυχὴ ἀυτοῦ ἐις
ἅδου, ὀυδὲ ἡ σὰρξ ἀυτοῦ ἔιδε διαφθοράν.
32. τοῦτον τὸν ἰησοῦν ἀνέςησεν ὁ θεὸς, ὃυ πάν-
33. τες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. τῇ δεξιᾷ ὄυν
τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ
ἁγίου πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς,
ἐξέχεε τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούε-
34. τε. ὀυ γὰρ δαυὶδ ἀνέβη ἐις τοὺς ὀρανούς·
λέγει δὲ ἀυτός· ἔιπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου·
35. κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχ-
36. θρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. ἀσφα-
λῶς ὄυν γινωσκέτω πᾶς ὄικος ἰσραὴλ, ὅτι *
καὶ κύριον καὶ χριςὸν ἀυτὸν ὁ θεὸς ἐποίησε,
τοῦτον

31. ὅτι ὀυ] ὅτι ὄυτε. E. Chryſ. IX, 49. ὅτι ὄυτε ἡ ψυχὴ ἀυτοῦ ἐγκατελείφθη ἐις ἅδου, ὄυτε. Cyrill. V, d. 19. ὅτι ὄυτε ἐγκατελείφθη — ἐις ἅδην, ὀυθ' ἡ. Ibi et προειδώς. V, a. 692. προϊδὼν — ὅτι ὄυτε ἐγκατ. ἐις ἅδην ἡ ψυχὴ ἀυτοῦ, ὄυτε V, c. 127. ὄυτε ἐγκατ. ἐις ἅδου ἡ ψυχὴ ἀυτοῦ. Probi Codd. nihil varietatis habent.

33. θεοῦ] πατρὸς — τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου — ὃ ὑμεῖς. E. Cyrill. III, 228. θεοῦ. I, g. 148. θεοῦ — τοῦ ἁγίου πνεύματος — ὃ ὑμεῖς V, d. 170. τῇ δυνάμει τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς VI, a. 174. Quid probi Codices hoc verſu mutant? Nihil.

34. τοὺς ὀυρανοὺς] τὸν ὀυρανόν. E. Cyrill. V, d. 170.

36. ἀσφαλῶς] Apud Oecum. I, 22. bis in ſchol. eſt ἀκριβῶς.

ὅτι] + καί. Habet ad h. l., omittit vero Chryſ. VIII, 20. vide et XII, 7. 25. adde Cyrill. V, a. 533, 599. ubi ὅτι καὶ κύριον ἀυτὸν καί.

χριςὸν ἀυτὸν] ἀυτὸν aliqui exhibent poſt κύριον, aliqui poſt θεός. E.

Τέλος τῆς δ. τοῦτον τὸν ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐςαυρώσατε. [Τέ-
λος.] ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρ- 37.
δίᾳ, εἰπόν τε πρὸς τὸν πέτρον καὶ τοὺς λοι-
ποὺς ἀποςόλους· τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελ-
φοί; πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς· [Ἀρχή.] 38. Ζ.
μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαςος ὑμῶν
ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριςοῦ εἰς ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν· καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου
πνεύματος. ὑμῖν γάρ ἐςιν ἡ ἐπαγγελία καὶ 39.
τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν,
ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.
ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύρετο καὶ 40.
παρεκάλει, λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς
τῆς σκολιᾶς ταύτης. οἱ μὲν οὖν ἀσμένως 41.
ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθη-
σαν· καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυ-
χαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι. ἦσαν δὲ προσκαρτε- 42.
ροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποςόλων καὶ τῇ
κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς
προσευχαῖς. ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φό- 43.
βος,

II, 38. Ζ. τῇ ε. τῆς διακινησίμου· ἐν τ. ἡμ. ἐ. εἶπε πέ-
τρος πρὸς τὸν λαόν· μετανοήσατε.

37. ποιήσομεν] ποιήσωμεν. E. Utrumque Chryſ. IX, 55. b. c. Ergo, ut ſaepius, in eadem pagina.

41. ἀσμένως] — E. Servat Chryſ. IX, 56. d. Wetſtenius ergo etiam Griesbachius, id negat.

42. προσκαρτεροῦντες] + ὁμοθυμαδόν. E. Chryſ. IX, 56. idque etiam urget. Sed 58. omittit. Habent id tres apud Wetſt. Ex verſ. 46.

ταῖς προσευχαῖς] τῇ προσευχῇ. E. Chryſ. IX, 56. e.

43. φόβος] + τῶν πιςευσάντων. E. Chryſ. IX, 56. Sed
58.

βος, πολλά τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν
44. ἀποστόλων ἐγίνετο. [Τέλος.] πάντες δὲ οἱ Τέλος τῆς ε.
πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαν-
45. τα κοινὰ, καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρ-
ξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι,
46. καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε. καθ᾽ ἡμέραν
τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
κλῶντές τε κατ᾽ οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον
τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρ-
47. δίας, αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χά-
ριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετί-
θει τοὺς σωζομένους καθ᾽ ἡμέραν τῇ ἐκ-
κλησίᾳ.

Δ. περὶ τῆς ἐν χριστῷ θεραπείας τοῦ ἐκ γενετῆς χωλοῦ, πέτρου τε κατηχήσεως ἐλεγκτικῆς, συμπαθητικῆς, συμβουλευτικῆς πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν· ἐν ᾧ ἐπιστασία τῶν ἀρχιερέων, ζήλῳ τοῦ γεγονότος, καὶ κρίσις τοῦ θαύματος, πέτρου τε ὁμολογία τῆς χριστοῦ δυνάμεώς τε καὶ χάριτος.

H. III, 1. Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ [Ἀρχή.] πέτρος καὶ ἰωάν-
νης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς
προσ-

III, 1. H. τῇ ς. τῆς διακινησίμου· ἐν τ. ἡμ. ἐ. πέτρος καὶ ἰωάννης.

38. urget πάσῃ. Ergo addit: καὶ τῶν μὴ πιστευσάντων. Sed haec et plura eiusmodi sunt Chrysostomi oratoris, non critici.

44. πιστεύοντες ἦσαν] πιστεύσαντες, omisso ἦσαν, et mox καί. Orig. III, 673. Ita et divinus Wetst. B. seu Vat. 1209. Wetstenius in Origene aliquid, Griesbachius nihil omnino vidit.

47. λαὸν] κόσμον. E. Orig. III, 673. etiam vulg. τῇ ἐκκλησίᾳ] — t + ἐπὶ τὸ αὐτό. E. Chrys. IX

5-

προσευχῆς τὴν * ἐνάτην. καί τις ἀνὴρ χω- 2.
λὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβα-
στάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν
θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν, τοῦ
αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων
εἰς τὸ ἱερόν· ὃς ἰδὼν πέτρον καὶ ἰωάννην 3.
μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεη-
μοσύνην. * ἀτενίσας δὲ πέτρος εἰς αὐτὸν 4.
σὺν τῷ ἰωάννῃ, εἶπε· βλέψον εἰς ἡμᾶς·

ὁ

57. repetit post hunc versum: πάντες — ἐπὶ τὸ αὐτό. Ex vers. 44. Cyrill. I, g. 185. d. ὁ μὲν κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό. Quomodo ergo Wetst. hunc locum intuitus est? v. P.

III, 1. ἐπὶ τὸ αὐτὸ] Hoc lectionaria omittunt. Id ergo meus a. in marg. notat, quod in priore editione omissum est. Illud autem lectionarium videre velim, in quo sit, πέτρος δέ.

ἐννάτην] ἐνάτην. v. P. Ita adeo editum apud Chrys. IX, 63. 64. Recte! Editores non nulli metuerunt manes S. Welleri. Sic etiam mox, in αὐτεῦ.

2. θύραν] πύλην. E. ex vers. 10.

3. ἐλεη. λαβεῖν] —. Habet Chrys. 63. d. quod id ipse paullo ante ibid. b. de suo interposuerat. Idem 64. c. Mordicus hoc retinuit Griesb. Ita contemnit divinum Wetst. D. Sed nec ego istius auctoritate moveor. Semel h. l. monitum sit hoc: ubi in Actibus tomus Chrysostomi non notatur, ibi semper intelligitur Tomus IX.

4. ἀτενίσας — βλέψον] ἐμβλέψας — ἀτένισον. E. Wetst. D. Scurra ergo ille solus invertit. Pertinet hoc ad fabricam variarum lectionum, quas in rupibus Ienensibus, Griesbachio de arce sua inspectante, cum sociis excudit membra multus Pyracmon. Ex eadem fabrica hic in vicino permulta licet reperire. Etenim magna vi brachia tollunt illi inter sese.

5. ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' αὐ-
6. τῶν λαβεῖν. εἶπε δὲ πέτρος· ἀργύριον καὶ
χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό
σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριςοῦ τοῦ
7. ναζωραίου ἔγειραι καὶ περιπάτει. καὶ πιά-
σας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε· παρα-
χρῆμα δὲ ἐςερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ
8. τὰ σφυρὰ, καὶ ἐξαλλόμενος ἔςη καὶ πε-
ριεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν,
περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν
9. θεόν. [Τέλος.] καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς Τέλος τῆς ςʹ.
10. περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· ἐπε-
γίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν
ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ
τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκ-
Θ. 11. ςάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ. [Ἀρχή.]
κρατοῦντος δὲ * αὐτοῦ τὸν πέτρον καὶ ἰωάν-
νην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ
τῇ ςοᾷ τῇ καλουμένῃ σολομῶνος ἔκθαμβοι.
12. ἰδὼν δὲ πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν·
ἄνδρες ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ,
ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσε-
βείᾳ

III, 11. Θ. τῷ σαββάτῳ τῆς διακινησίμου· ἐν τ. ἡμ. ε. κρατοῦντος τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν πέτρον.

7. πιάσας] κρατήσας. E. Ita debebat esse.

11. δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν] δὲ αὐτοῦ τόν. Ex lectionariis. Τοῦ ἰαθέντος, omisso χωλοῦ, Chrys. IX, 65. b. Ita necessario scribendum erat apud Chrys. perspicuitatis caussa. Esse ista lectionis eccles., discitur etiam ex Guelph. 16, 7. v. P.

12. εὐσεβείᾳ] ἐξουσίᾳ. E. Ita Chrys. VII, 308. a. Sed vulg.

βείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; ὁ 13.
θεὸς ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ, ὁ θεὸς
τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ
ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς * μὲν παρεδώκατε, καὶ ἠρνή-
σασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον πιλάτου, κρί-
ναντος ἐκείνου ἀπολύειν. ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον 14.
καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα
φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν· τὸν δὲ ἀρχηγὸν 15.
τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ
νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. καὶ ἐπὶ 16.
τῇ

vulg. IX, 69. bis. VIII, 385. c. Multoties haec laudat, ſed loca omnia notari nequeunt. Cyrill. V, a, 108. ἄνδρες ἀδελφοί, τί ἡμῖν προσέχετε (Sic et Chryſ.) ὡς ἰδίᾳ δυνάμει καὶ εὐσεβείᾳ. 619. ἄνδρες ἰσρ. τί θαυμ. — δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ. VI, a. 184. ἄνδρες, τί ἡμῖν προσέχετε ὡς ἰδίᾳ δυν. ἢ εὐσεβ. Quid hic probi Codd.? Nihil varietatis habent.

13. ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ] ὁ θεὸς ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ. E. Chryſ. IX, 69. v. IV, 277. b.
ὃν ὑμεῖς] + μέν.
παρεδώκατε] + εἰς κρίσιν t εἰς κριτήριον. E. Pudet huiuscemodi memorare. Sed teſtes mendaces ipſi ſe arguunt mendacii. Mox ſenilis recenſio Griesbachii: κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν αὐτὸν θέλοντος. Chryſ. IX, 72. c. d. 70. a. οὐκ εἶπε θελήσαντος, ἀλλὰ κρίναντος αὐτοῦ ἀπολύειν. ſed de ſuo inculcat βουλομένου et θελήσαντος. Sed 227. d. ait etiam θέλοντος. Falſarii ergo ex omnibus latebris conquiſiverunt corruptiones.

14. ἠρνήσασθε] ſenilis recenſio: ἐβαρύνατε, gravaſtis, aggravaſtis, inhonoraſtis. Cur non potius, ἐνεπαροινήσατε? Sic mox eadem recenſio: φονέα ζῆν καὶ χαρισθῆναι. Suntne hae variae lectiones? Immo σκύβαλα, quibus nec filius perditus apud Lucam veſcebatur.

τῇ πίςει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον, ὃν
θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐςερέωσε τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ· καὶ ἡ πίςις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ
τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων
17. ὑμῶν. [Τέλος.] καὶ νῦν, ἀδελφοὶ, οἶδα ὅτι Τέλος τοῦ
κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρ- σαββάτου.
18. χοντες ὑμῶν· ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλε
διὰ ςόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ,
I. 19. παθεῖν τὸν χριςὸν, ἐπλήρωσεν οὕτω. [Ἀρ-
χή.] μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιςρέψατε, εἰς
τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας· ὅπως
ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου
20. τοῦ κυρίου, καὶ ἀποςείλῃ τὸν * προκεχει-
21. ρισμένον ὑμῖν ἰησοῦν χριςὸν, ὃν δεῖ οὐρανὸν
μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταςάσεως
πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ ςόματος
πάντων * τῶν ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ'
22. αἰῶνος. μωυσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέ-
ρας εἶπεν· ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναςήσει κύ-
ριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς
ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν
λαλή-

III, 19. I. τῇ β. τῆς β. ἑβδ. ἐν τ. ἡμ. ε. εἶπε πέτρος πρὸς τὸν λαόν· μετανοήσατε καί.

20. προκεκηρυγμένον] προκεχειρισμένον. Ita et Chryſ. IX, 71. 74. 75. Sic poſt priorem edit. inveni etiam in Codd.

21. δεῖ] Oec. I, 31. δεῖ, ἀντὶ τοῦ ἔδει. Ibid. bis ὑποδέξασθαι.
ςόματος πάντων] + τῶν. Chryſ. IX, 71. 74. ςόματος τῶν et πάντων τῶν. Orig. III, 221. τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἀπ' αἰῶνος προφητῶν ἐν χριςῷ ἰησοῦ.

λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς· ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχὴ 23.
ἥτις * ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου,
ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ· καὶ πάν- 24.
τες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ σαμουὴλ καὶ τῶν
καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ * κατήγγειλαν
τὰς ἡμέρας ταύτας. ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν 25.
προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ
θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς
ἀβραάμ· καὶ * ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλο-
γηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς.
ὑμῖν πρῶτον ὁ θεὸς, ἀναστήσας τὸν παῖδα 26.
αὐτοῦ ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα
ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν
Τέλος τῆς β. πονηριῶν ὑμῶν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Λαλούν- IV, 1. ΙΑ.
των δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν, ἐπέστησαν αὐ-
τοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ
οἱ σαδδουκαῖοι, διαπονούμενοι διὰ τὸ διδά- 2.
σκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν, καὶ καταγγέλλειν ἐν
τῷ ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν * τῶν νεκρῶν· καὶ 3.
ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς
τήρη-

IV, 1. ΙΑ. τῇ γ. τῆς β. ἑβδ. [καὶ ἔν τισι, σεπτεμβρίου κβ. εἰς τὸν προφήτην ἰωνᾶν.] ἐν τ. ἡμ. ἐ. λαλούντων τῶν ἀποστόλων πρὸς τὸν λαόν.

23. ἂν μὴ] ἐὰν μή.
24. προκατήγγειλαν] κατήγγειλαν.
25 καὶ τῷ] καὶ ἐν τῷ.
26. ἰησοῦν et αὐτὸν et ὑμᾶς] — E. Chryſ. IX, 71. Plura etiam omittit. 76. a. Vide et XII, 54. Ex Chryſostomo quaenam lectio [illegible]
IV. 2. τὴν ἐκ νεκρῶν] τῶν νεκρῶν. Etiam Chryſ. IX, 80.
3. ἔθεντο] + αὐτούς. E. Chryſ. ibid.

τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.
4. πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπί-
στευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν
5. ὡσεὶ χιλιάδες πέντε. ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν
αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας
καὶ * τοὺς πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς
6. ἱερουσαλὴμ, καὶ ἄνναν τὸν ἀρχιερέα καὶ
καϊάφαν καὶ ἰωάννην καὶ ἀλέξανδρον, καὶ
7. ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. καὶ στή-
σαντες αὐτοὺς ἐν * μέσῳ, ἐπυνθάνοντο· ἐν
ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε
8. τοῦτο ὑμεῖς; τότε πέτρος πλησθεὶς πνεύ-
ματος ἁγίου εἶπε πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ
9. λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ ἰσραὴλ, εἰ ἡμεῖς
σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώ-
10. που ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται· γνω-
στὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἰσραὴλ,
ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ ναζω-
ραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγει-
ρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐν-
11. ώπιον ὑμῶν ὑγιής. [Τέλος.] οὗτός ἐστιν ὁ Τέλος τῆς γ.
λίθος

5. ἄρχοντας καὶ] + τούς.
εἰς] ἐν. E.

7. ἐν τῷ μέσῳ] τῷ —.

8. ἰσραὴλ] — E. Nullus bonus Cod. omittit. Omittit Cyrill. II, 164. ſed ibi eſt etiam ἀνακρουόμεθα. V, a. 704. V, d. 31.

10. πᾶσιν] — E. Cyrill. II, 164. Habet V, a. 704.
ὑγιὴς] + καὶ ἐν ἄλλῳ οὐδενί. E. Ex verſ. 12, quem aliqui, ut Cyrill., poſt ὑγιὴς ſubiungunt.

λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδο-
μούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας·
καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὔτε 12.
γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ
δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι
ἡμᾶς. [Ἀρχή.] Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ 13. ΙΒ.
πέτρου παῤῥησίαν καὶ ἰωάννου, καὶ κατα-
λαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι
καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐ-
τοὺς ὅτι σὺν τῷ ἰησοῦ ἦσαν· τὸν δὲ ἄν- 14.
θρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τε-
θεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.

β. περὶ ἀπειλῆς τῶν ἀρχιερέων, ὡς οὐ δεῖ παῤῥησιάζεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ χριστοῦ, καὶ ἐνστάσεως τῶν ἀποστόλων. εὐχαριστία ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς τῶν ἀποστόλων πιστῆς καρτερίας. περὶ ὁμοψύχου καὶ καθολικῆς κοινωνίας τῶν πιστευόντων· ἐν ᾧ περὶ ἀνανίου καὶ σαπφείρας καὶ πικρᾶς αὐτῶν τελευτῆς.

κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου 15.
ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους, λέ- 16.
γον-

IV, 13. ΙΒ. τῇ δ. τῆς β. ἑβδ. ἐν τ. ἡμ. ἐ. Θεωροῦντες δὲ ἰουδαῖοι τήν.

11. ἐξουθενηθεὶς] ἐξουδενωθείς. E. Nominatim Orig. IV, 25.

οἰκοδομούντων] οἰκοδόμων. D. v. P. Orig. l. l.

12. οὔτε] οὐδὲ t οὐ. E. Cyrill. V, a. 704. at mox, ἕτερόν ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον. V, d. 51. ἕτερον ὄνομά ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδ.

ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν] ὑπὸ τὸν οὐρανόν. — D. Habet Chryſ. 82. 84. bis. Cyrill. I, a. 83. ubi tamen alia mutat. 571. I, g. 13. 165. 264. 325. Servat etiam Baſil. M. III, 315. d. Omittit Theophyl. Oecum.

γοντες· τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις;
ὅτι μὲν γὰρ γνωςὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐ-
τῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλὴμ φα-
17. νερὸν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι· ἀλλ'
ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαὸν,
ἀπειλῇ * ἀπειλησόμεθα αὐτοῖς μηκέτι λα-
λεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων.
18. καὶ καλέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν αὐ-
τοῖς τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδά-
19. σκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ. ὁ δὲ πέ-
τρος καὶ ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐτοὺς,
εἶπον· εἰ δίκαιόν ἐςιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν
20. ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· οὐ
δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἴδομεν καὶ ἠκούσα-
μεν,

Oecum. Cum mihi locus alius non ſit notus, in quo haec legantur, non puto, ea aliunde huc translata eſſe. De Orig. vide ſchol. ad verſ. 11. in P.

13. τὴν τοῦ] τοῦ — E. Orig. III, 458.

14. βλέποντες] θεωροῦντες. E. Chryſ. IX, 82. ὁρῶντες.

16. ποιήσομεν] ποιήσωμεν. E. Facunde de his disputat Chryſ. VII, 504. d. XII, 570. c.

17. ἀπειλῇ] — E. Chryſ. IX, 82. e. omittit, habetque ἀπειλησώμεθα. Sic, ſed ſervato ἀπειλῇ. 83. b. Vide mox.

ἀπειλησώμεθα] ἀπειλησόμεθα. Etiam Chryſ. IX, 85. c. ἀπειλῇ ἀπειλησόμεθα.

18. καὶ καλέσαντες] καὶ προσκαλεσάμενοι † συγκατατιθεμένων δὲ αὐτῶν τῇ γνώμῃ φωνήσαντες. E. Griesbachii *Lucifer*, et alter *Lucifer*, Wetſt. D. In mentem venit tertius *Lucifer* Ieſ. 14, 12.

20. καὶ ἠκούσαμεν] Teſte *S. Rev. Henkio* in Cod. Helmſt. homil. Chryſ. in Matth. legitur: καὶ οὐκ ἠκούσαμεν, hoc eſt, quae *oculis*, non *auribus* percepi,

μεν, μὴ λαλεῖν. οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι 21.
ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς
* κολάσωνται αὐτοὺς διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάν-
τες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι.
ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄν- 22.
θρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς
Τέλος τῆς δ. ἰάσεως. [Τέλος] ['Αρχὴ] ἀπολυθέντες δὲ 23. IΓ.
ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα
πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
εἶπον. οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν ἦραν 24.
Φωνὴν

IV, 23. IΓ. τῇ ε. τῆς β. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἀπολυθέντες οἱ ἀπόστολοι ἦλθον.

cepimus. Huiusmodi arbitrariae lectiones non rarae ſunt in Chryſ. Accedit, quod ſecundum Herodot. I, 8. ὦτα τυγχάνει ἀνθρώποισιν ἐόντα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν. Verum hic Apoſtoli duplici ſenſuum teſtimonio nituntur, ut 1 Io. 1, 1. 3. Res redit ad Chryſoſtomum. Is ergo VIII, 83. a. 85. d. e. 86. a. illud ita non agnoscit. Nec in homiliis ad Matth. ubi hunc locum non ſemel, ſed bis habet VII, 304. c. et 380. b. ubi ſecundo εἴδαμεν exhibetur. Nihil mutat ſic dictus Theophylactus edit. Venet. III, 211. qui tamen totus ex Chryſoſt. pendet. Accedit Cyrill. III, 330. IV, 642 et, quod maioris momenti eſt, Codices Actuum omnino omnes. Eſt ergo illa lectio fortuita unius Cod. Henr., cuiusmodi plures pepererunt ſcribarum negligentia, levitas et temeritas, quam tamen monitus a tanto viro praeterire nolui. Ipſe Mosquae duodecim Codd. Chryſ. homil. in Matth. tractavi. Illud tamen ita non animadverti. Omittit etiam Baſil. M. II, 671. c.

21. κολάσωνται] κολάσονται. Ita et in aliis Codd. poſtea reperi. Vulg. Chryſ. IX, 83. a. quod non miror. Sic enim debebat eſſe.

φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν, καὶ εἶπον· δέσποτα,
σὺ ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν ουρανὸν καὶ τὴν
γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν
25. αὐτοῖς, ὁ διὰ στόματος δαυὶδ * παιδός σου
ἐιπών· ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέ-
26. τησαν κενά; παρέστησαν ὁι βασιλεῖς τῆς
γῆς, καὶ ὁι ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ
αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ
27. αὐτοῦ. συνήχθησαν γὰρ ἐπ᾽ ἀληθείας ἐπὶ
τὸν ἅγιον παῖδά σου ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας,
ἡρώδης τε καὶ πόντιος πιλάτος, σὺν ἔθνεσι
28. καὶ λαοῖς ἰσραὴλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου
29. καὶ ἡ βουλή σου προώριστε γενέσθαι. καὶ
τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν,
καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παῤῥησίας
30. πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ τὴν
χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα
καὶ τέρατα γίνεσθαι, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ
31. ἁγίου παιδός σου ἰησοῦ. καὶ δεηθέντων
αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγ-
μένοι·

25. δαυὶδ τοῦ] — τοῦ.

27. ἀληθείας] + ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. E. Nec ii, quos poſtea conſului, id agnoscunt. Habet Chryſ. IX, 89. d. Cyrill. I, g. 413. ἐπ᾽ ἀληθείας γὰρ συνήχθ. ἐν τῇ πόλει ταύτῃ — ἰησοῦν χριστὸν — πόντιος πιλάτος III, 108. συνηχθ. γὰρ ἐπ᾽ ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ — πόντιος πιλάτος. 572. ἐπ᾽ ἀληθείᾳ γὰρ συνήχθ. ἐν τῇ πόλει ταύτῃ — πόντιος πιλάτος. Ibidem deeſt verſ. 28.

29. ἔπιδε] ἔφιδε. Wetſt. A. D. E. Ex recenſione Alexandrino-occidentali.

πάσης] — E. Cyrill. III, 572. IV, 887.

μένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος
ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ
Τέλος τῆς ε. παῤῥησίας. [Τέλος.] τοῦ δὲ πλήθους τῶν 32.
πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία·
καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλε-
γεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.
καὶ μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον 33.
οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς.
οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι 34.
γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πω-
λοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομέ-
νων, καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν 35.
ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις
χρείαν εἶχεν. Ἰωσῆς δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρ- 36.
νάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστι μεθερμη-
νευόμενον, υἱὸς παρακλήσεως, λευίτης, κύ-
πριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, 37.
πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ
τοὺς

32. ἦν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδία πάντων τῶν πιστευόντων μία. Orig. III, 616. τοῦ πλήθους τῶν πιστευόντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ μία. 673. ἦν δὲ πάντων τῶν πιστευσάντων ἡ καρδ. I, 750. ἦν πάντων τῶν πιστευόντων καρδία καὶ ψυχή. II, 34. Tot recenſiones!

34. ὑπῆρχεν] ἦν. E.

35. ἐτίθουν] ἐτίθεσαν. E. Chryſ. IX, 90. e. ſed vulg. 97. e.

36. ἰωσῆς] ἰωσήφ. E. Bis vulg. Chryſ. IX, 90. c. ſed 96. b. ἰωσήφ.
ὑπὸ τῶν] ἀπὸ τῶν. A.

37. ἤνεγκε] ἤγαγε. E. Orig. III, 673. et. παρὰ τοὺς ἀποστόλους.

Δ. V, 1. τοὺς πόδας τῶν ἀποςόλων. [Ἀρχή.] Ἀνὴρ
δέ τις ἀνανίας ὀνόματι, σὺν σαπφείρᾳ τῇ
2. γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησε κτῆμα, καὶ ἐνοσ-
φίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς
γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ
3. τοὺς πόδας τῶν ἀποςόλων ἔθηκεν. εἶπε δὲ
πέτρος· ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς
τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς
4. τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον, σοὶ ἔμενε, καὶ
πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί ὅτι
ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο;
οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ.
5. ἀκούων δὲ * ὁ ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους,
πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας
6. ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. ἀνα-
ςάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέςειλαν αὐτὸν, καὶ
7. ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν
τριῶν διάςημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα
8. τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ
πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέ-
9. δοσθε; ἡ δὲ εἶπε· ναὶ, τοσούτου. ὁ δὲ πέ-
τρος

V, 1. ΙΔ. τῇ ς. τῆς β. ἑβδ. ε. τ. ἡ. ε. ἀνήρ τις ἀνανίας.

V, 3. διατί ἐπλήρωσεν] ἱνατί ἠπάτησεν. E. Theodoret. ad Corinth. p. 261. Vulgatum habet et Orig. III, 673. Miror, neminem intuliſſe ἐπείρασεν ex vulg. *tentavit.*

νοσφίσασθαι] + σε. D.

4. ἐν τῇ] ἐπὶ τῇ. E. Chryſ. IX, 96.

5. ἀκούων δὲ] + ὁ. In fine ταῦτα videtur praetermittere Orig. l. l.

τρος εἶπε πρὸς αὐτήν· τί ὅτι συνεφωνήθη
ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδού, οἱ πό-
δες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ
θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε. ἔπεσε δὲ παρα- 10.
χρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυ-
ξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν
νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν
ἄνδρα αὐτῆς. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας 11.
ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς
Τέλος τῆς ς. ἀκούοντας ταῦτα. [Τέλος.] [Ἀρχή.] διὰ 12. ΙΕ.
δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα
καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν
ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος·
τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐ- 13.
τοῖς· ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. μᾶλ- 14.
λον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ,
πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· ὥστε κατὰ 15.
τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ
τιθέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρ-
χομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ
αὐτῶν.

V, 12. ΙΕ. κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα· ἐ. τ. ἡ. ἐ. διὰ τῶν χειρῶν.

10. παρὰ] πρὸς t ἐπὶ t ὑπό. E. Deest adhuc ἀμφὶ et περί. Ex aliis notatur etiam ἐνώπιον αὐτοῦ. Mei omnino omnes παρά. Orig. III, 674. ἔπεσε γὰρ παραχρῆμα καὶ αὐτὴ πρός.

12. ἐγίνετο] ἐγένετο. D

15. κατὰ] εἰς t καὶ εἰς. E. κατὰ h. l. est *per*.
ἐρχομένου] διερχομένου. E. Eleganter, sed contra Codd.
τινὶ αὐτῶν] *Luciferorum* obscurorum appendices notavit Griesb.

16. αὐτῶν. συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν
πέριξ πόλεων εἰς ἱερουσαλὴμ, φέροντες ἀσθε-
νεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκα-
θάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

ε̄. ὅτι τοὺς ἀποςόλους ἐμβληθέντας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἄγγελος τοῦ θεοῦ νύκτωρ ἐξήωσεν, ἐπιτρέψας ἀκωλύτως κηρύσσειν τὸν ἰησοῦν· ἐν ᾧ, ὅτι τῇ ἑξῆς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς πάλιν συλλαβόμενοι, ἐφ᾽ ᾧ μηκέτι διδάσκειν μαςίξαντες ἀπέλυσαν. γαμαλιήλου γνώμη πιςὴ περὶ τῶν ἀποςόλων μετὰ παραδειγμάτων τινῶν καὶ ἀποδείξεων.

17. ἀναςὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν
αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν σαδδουκαίων, ἐπλή-
18. σθησαν ζήλου, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας
αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποςόλους, καὶ ἔθεντο αὐ-
19. τοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. ἄγγελος δὲ κυ-
ρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς
20. φυλακῆς, ἐξαγαγών τε αὐτοὺς, εἶπε· πο-
ρεύεσθε, καὶ ςαθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ
λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.
ιε. 21. [Τέλος.] ἀκούσαντες δὲ [Ἀρχή.] εἰσῆλθον Τέλος τῆς
ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκον. κυριακῆς.
παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν
τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ ἀπέςει-
λαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς.
22. οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐ-
τοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναςρέψαντες δὲ ἀπήγ-
γειλαν,

V, 21. ιε. τῷ σαββάτῳ τῆς β. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. εἰσῆλθον οἱ ἀπόςολοι [ὑπὸ τὸν ὄρθρον] εἰς τὸ ἱερὸν καὶ.

20. τῆς ζωῆς ταύτης] Sic et Orig. IV, 195.

γειλαν, λέγοντες· ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον 23.
εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ
τοὺς φύλακας * ἑστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν·
ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδένα εὕρομεν. ὡς δὲ 24.
ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ, τε ἱερεὺς καὶ
ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διη-
πόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο.
παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς· * 25.
ὅτι ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ,
εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν
λαόν. τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς 26.
ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας·
ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαὸν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.
ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· 27.
καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς, λέγων· 28.
οὐ παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ
διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; καὶ ἰδοὺ,
πεπλη-

23. φύλακας ἔξω] ἔξω —.

24. ἱερεὺς καὶ ὁ] — E. Sic notare volebam in priore edit. ex Cod. Mosq. d. Unus tantum illa omittit ex iis, quos postea consului. Ἱερεὺς h. l. est ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. Lex Mosaica enim in desuetudinem venerat. Appropinquante enim interitu gentium, violantur prius leges sanctissimae, et dei, et maiorum, et humanitatis. Plerumque fit initium ab ultimis, cum magis impune perpetrantur, pluribus adhaerentibus propter commune lucrum.

25. αὐτοῖς λέγων] λέγων —.

28. οὐ παραγγελίᾳ] καὶ παραγγελίᾳ. E. Chrys. IX, 103. b. et alibi. v. Wetst. Griesb.

διδάσκειν] λαλεῖν. E. Pro more suo utrumque Chrys. VII, 380. IX, 103. 104. Omisso οὐ, habet διδά-

πεπληρώκατε τὴν ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς
ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ
29. αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ἀποκριθεὶς δὲ
* πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι, εἶπον· πειθαρχεῖν
30. δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ὁ θεὸς τῶν
πατέρων ὑμῶν ἤγειρεν ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διε-
31. χειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. τοῦ-
τον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ
δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ ἰσραὴλ
32. καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν
αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ
τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς
15. 33. πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. [Τέλος.] οἱ δὲ [Ἀρχή.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο ἀνε-
34. λεῖν αὐτούς. ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνε-
δρίῳ

V, 33. 15. μαΐου ιγ. ἑ. τ. ἡ. ἑ. ἀκούσαντες. [τοῦτο τὸ ἀνάγνωσμα ἐν τοῖς πλείστοις οὐχ εὑρίσκεται.]

διδάσκειν Cyrill. I, g. 79. οὐ παραγγ. — ὑμεῖς μηδενὶ λαλεῖν II, 395. ὅτι παραγγ. — μηδενὶ λαλεῖν 455. v. Wetst. Griesb.

πεπληρώκατε] ἐπληρώσατε. E. Cyrill. I, g. 79. vulg. 217. ἐπληρώσατε. II, 395. πεπληρώκατε. 455. Chrys. IX, 104. ἐπληρώσατε. v. Wetst. Griesb.

βούλεσθε] θέλετε. E. Chrys. utrumque IX, 37. 104. 106. v. Wetst. Griesb.

30. διεχειρίσασθε] ἀνείλετε. E. Utrumque Chrys. IX, 104. b. Vulg. etiam Orig. IV, 195.

31. δοῦναι] τοῦ δοῦναι et ἐπὶ τῷ δοῦναι. Chrys. l. l. 104. 105. 106.

32. ἐσμὲν αὐτοῦ] αὐτοῦ — E. Chrys. habet et omittit. l. l. 104. c. 105. d.

33. ἐβουλεύοντο] ἐβούλοντο. E. Sic Chrys. IX, d. sed continuo addit, βουλεύονται. Iterum ἐβούλοντο. 106. d.

δρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχύ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι·
εἰπέ τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες Ἰσραηλῖται, 35.
προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τού- 36.
των τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ * προσεκλίθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν

34. τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι] τοὺς ἀνθρώπους γενέσθαι. E. Sic Chrys. IX, 110. Sic et mox, sed ποιῆσαι. Omittit etiam cum aliquibus τι post βραχύ.

36. τινα ἑαυτὸν] + μέγαν. E. τινὰ saepe sic occurrit: μέγαν ergo est explicatio. Μέγαν videtur inferre Orig. I, 372. et 638. sed et reliqua suis verbis exponit. Ergo habet etiam διεσκεδάσθησαν.

προσεκολλήθη] προσεκλίθη et προσεκλήθη. Alterutrum horum probandum videtur. Praefero nunc posterius, quod illud exquisitius est, quod in pluribus Codd. ortum est ex correctione litterae ι, loco η. quod nullibi in N. aut V. Test. occurrit, quod posterius, ut minus graecum, magis his scriptoribus convenit, quod nemo facile elegantius cum rudiori permutavit, quod denique προσεκλήθη propter η. propius accedit ad alteram correctionem προσεκολλήθη. προσεκλίθη ergo est correctio doctior: προσεκολλήθη N. Testamento accommodatior. Vulgatum habet Chrys. IX, 110. e. Προσκέκληνται simili fere modo, sed in bonam partem, occurrit 13, 2. Προσετέθη auctoritate Codd. destituitur. Sed nec προσεκολλήθη, quod in N. Test. probari potest, adeo firmiter consistit per Codd. Pro προσεκλίθη Griesb. ex Wetst. ut semper, laudat Cyrill. Scilicet in Iesaiam pag. 161. Ibi nihil reperitur. Sed II, 165. est προσεκλίθη. Audi vero, mi Griesbachi, Cyrillus hunc totum locum a vers.

35.

δρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάν-
τες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διελύθησαν καὶ
37. ἐγένοντο εἰς οὐδέν. μετὰ τοῦτον ἀνέστη ἰού-
δας ὁ γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπο-
γραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐ-
τοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι
38. ἐπείθοντο αὐτῷ, διεσκορπίσθησαν. καὶ τὰ
νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων
τούτων,

35. laudat etiam IV, 642. a. ibi: ᾧ προσεκολλήθησαν ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡσεὶ τετρακόσιοι. Ex Cyrillo ergo efficitur? Nihil. Confulendi ergo funt furciferi *Luciferi* tui. Latiniftae reddiderunt, *confenfit*, *appofiti funt*. Sed aliqui eorum reddiderunt etiam ἐπείθοντο, *confenferunt*. Ergo prius vocabulum ex pofteriore interpretati funt. Utrique accommodatum eft προστίθεσθαι, quod et *apponi*, et *confentire* notat. Recte graece enim dicitur προστίθεσθαί τινι, alicuius *fententiam*, *confilium fequi*, *confentire*. Ex ftulta ergo interpretatione *confenfit* docta orta eft correctio προσετέθη, et hoc rurfus redditum eft *appofiti funt*. Error ex errore, fraus ex fraude. Reliquae fic dictae *verfiones*, quae nos hic adiuvare debebant, apud Griesb. h. l. filent omnes. Codices non nulli, qui temere vocales confundunt, ut Wetft. A. B. etc. nec pro ι, nec pro η certo laudari poffunt. Idem ille A., qui hic habet προσεκλίθη, 1 Tim. V, 21. habet πρόσκλησιν.

ἐπείθοντο] εἵποντο. E. Cyrill. II, 165. Vulgatum IV, 642.

αὐτῷ] + οὗτοι. E. Cyrill. IV, 642.

37. ἱκανὸν] — E. Cyrill. II, 165. Habet IV, 642. Rurfus folum pro omiffo laudatur a Wetft. Igitur etiam, ut femper, a Griesb. Πολὺν alii fubiecerunt, quod ἱκανὸς hoc fenfu non eft graecum. Confufionem Chryf., qui haec transponit., v. IX, 111. a.

τούτων, καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ
ἀνθρώπων ἡ βουλὴ * ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, κα-
ταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ δύνα- 39.
σθε καταλῦσαι αὐτό, μήποτε καὶ θεομάχοι
εὑρεθῆτε. ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσ- 10.
καλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρ-
ήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ
ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς. οἱ μὲν οὖν 11.
ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνε-
δρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατη-
ξιώθη-

38. ἐάσατε αὐτοὺς] his addunt Latiniſtae: *non coinquinantes manus (veſtras.)* Accedamus iam ad ſabricas Cyclopum. Quid ergo illi fabricati ſunt? Wetſt. D. μὴ μιάναντες τὰς χεῖρας. Eiusdem E. μὴ μολύνοντες τὰς χεῖρας ὑμῶν. Alter ergo ex Schrevelio μιαίνειν, alter μολύνειν arripuit. Suntne hae variae lectiones? Nonne manifeſte h. l. mulciberi illi fraudis arguuntur? Satisne ſani ſunt, qui huiusmodi fraudes et mendacia non ſolum divulgant, ſed et hominibus credulis et ſtultis obtrudunt? v. Sabat. Nam Grieſbachius h. l. pepercit Latiniſtis, commilitonibus ſuis. v. 6, 10. 7, 17.

βουλὴ αὕτη] αὕτη —. Addendi cauſſa erat, omittendi nulla. Orig. I, 372. ἡ βουλὴ αὕτη καὶ ὁ λόγος οὗτος καταλ. et mox: ἐὰν δὲ ᾖ ἐκ Θεοῦ, οὐ δυνήσεσθε καταλ. τὴν τούτου διδασκαλίαν.

39. δύνασθε] δυνήσεσθε. E. Ita dicendum erat. Habet quidem δυνήσεσθε Chryſ. IX, 111. a. 112. d. ſed 128. e. vulg. Apoſtolorum ergo vocabula vi exprimenda ſunt Patribus.

αὐτὸ] αὐτούς. E. καταλύειν cum accuſativo perſonae recte quidem dicitur, ut τύραννον λύειν. Hic autem non quaeritur, quid graecum ſit, ſed quid Codd. probent.

41. ὀνόματος αὐτοῦ] αὐτοῦ — D. Quae alii addunt, ut τοῦ χριστοῦ, τοῦ ἰησοῦ, τοῦ κυρίου, ea potius intelligun-

42. ἠξιώθησαν ἀτιμασθῆναι· πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ᾽ οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι ἰησοῦν τὸν χριστόν. [Τέλος.] Τέλος μαΐου ιγ.

Ζ. περὶ χειροτονίας τῶν ἑπτὰ διακόνων.

Ζ. VI, 1. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις [Ἀρχή.] πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ
2. χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον
3. τοῦ θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοὶ, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς * καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας

VI, 1. ΙΖ. κυριακῇ γ. τῶν μυροφόρων· [ἐν ἄλλοις· ἰουλίου κη.] ἐ. τ. ἡ. ἐ. πληθυνόντων.

ligenda sunt. Ex scholio Ammonii apud Wetst. hoc saltem discitur, eum nec χριστοῦ, nec ἰησοῦ, nec κυρίου legisse. (Ceterum apud Wetst. corrigendum καθολικῷ.) Credo tamen, eum legisse αὐτοῦ, quod ipsum appellat καθολικόν. Orig. I, 276. 421. αὐτοῦ servat. Basil. M. II, 140. a. unus tamen Cod. χριστοῦ. Sed 573. a. nulla est varietas.

VI, 2. καταλείψαντας] καταλιπόντας. E. Chrys. IX, 111. 114. quod aor. 2. usitatior est.

3. ἐπισκέψασθε] ἐπιλέξασθε t ἐκλέξασθε. E. Interpretationes, vel ex vers. 5.

ἁγίου] — E. Chrys. IX, 111.

καταστήσωμεν] καταστήσομεν.

χρείας ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ 4.
τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.
καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλή- 5.
θους· καὶ ἐξελέξαντο στέφανον, ἄνδρα πλήρη
πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ φίλιππον,
καὶ πρόχορον, καὶ νικάνορα, καὶ τίμωνα, καὶ
παρμενᾶν, καὶ νικόλαον προσήλυτον ἀντιο-
χέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· 6.
καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖ-
ρας. καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανε, καὶ 7.
ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν ἱερου-
σαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων
Τέλος τῆς κυριακῆς. ὑπήκουον τῇ πίστει. [Τέλος.]

Η. Ἰουδαίων ἐπανάστασις καὶ συκοφαντία κατὰ στεφάνου, αὐτοῦ τε δημηγορία περὶ τῆς πρὸς ἀβραὰμ διαθήκης τοῦ θεοῦ, καὶ περὶ τῶν δώδεκα πατριαρχῶν. ἐν ᾧ τὰ περὶ τοῦ λιμοῦ καὶ πορείας καὶ ἀναγνωρισμοῦ τῶν υἱῶν ἰακώβ. καὶ περὶ γενέσεως μωυσέως, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν μωυσῆ θεοφανείας ἐν ὄρει σινᾶ γενομένης. περὶ τῆς ἐξόδου καὶ μοσχοποιΐας τοῦ ἰσραὴλ ἄχρι χρόνων σολομῶντος καὶ τῆς τοῦ ναοῦ κατασκευῆς. ὁμολογία τῆς ὑπερουρανίου δόξης ἰησοῦ χριστοῦ, ἀποκαλυφθείσης αὐτῷ, ἐφ' ᾗ λιθαζόμενος γενναίως στέφανος εὐσεβῶς ἐκοιμήθη.

[Ἀρχή.] στέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυ- 8. ΙΗ.
νάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα
ἐν

VI, 8. III. τῇ β. τῆς γ. ἑβδ. καὶ εἰς τὸν ἅγιον πρωτομάρτυρα στέφανον ἐ. τ. ἡ. ἐ. στέφανος πλήρης πίστεως.

4. προσκαρτερήσομεν] προσκαρτερήσωμεν. D. Vulg. Chryſ. IX, 111. 114.

5. πλήρη] πλήρης. D. Ita et alii notarunt, atque ipſe etiam reperi. Simile fere Io. 1, 14. Sic diceretur ἀπολύτως, nulla habita ratione τοῦ ἄνδρα.

7. τοῦ θεοῦ] τοῦ κυρίου. E. Ita ex Chryſ. IX, 112. a.

ut

9. ἐν τῷ λαῷ. ἀνέςησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς
συναγωγῆς τῆς λεγομένης λιβερτίνων, καὶ
κυρηναίων, καὶ ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ
κιλικίας καὶ ἀσίας, συζητοῦντες τῷ ςεφάνῳ·
10. καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιςῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ
11. πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε ὑπέβαλον ἄνδρας
λέγοντας, ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος
ῥήματα βλάσφημα εἰς μωυσῆν καὶ τὸν θεόν.
12. συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυ-
τέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιςάντες
συνήρπασαν αὐτὸν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συν-
13. έδριον, ἔςησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς, λέ-
γον-

ut opinor, laudat Griesb. Sed ibid. 114. e. eſt τοῦ θεοῦ. Tales ſunt *citationes* Griesbachianae! Ut lectores ludibrio habeat. Novit enim, neminem iſta XIII. volumina inveſtigaturum eſſe, ut locum, quem ita ſine nota tomi et paginae laudatum videt, inveniat.

ὑπήκουον] ὑπήκουε. E. Chryſ. IX, 112. 113. ſed 114. 115. ὑπήκουον, ubi tamen et alia mutat.

8. πίςεως] χάριτος. E. Scholia Cod. a. et Oecum. I, 56. quae in priore edit. laudaveram, ſunt ex Chryſ. IX, 119. a. b. ubi vocabulum χάριτος et πνεύματος volutat, tametſi ibi legatur πίςεως. Pro χάριτος ergo eum laudat Griesb. Atqui VI, 227. c. etiam vulgatum habet. Duo adeo Codd. cum ſcholiis, quos poſtea comparavi, πίςεως habent, etſi in altero ſit ſchol. Chryſ. πλείονα τὴν χάριν ἐπεσπάσατο. χάριτος Baſil. M. I. 399.

10. Appendix Wetſt. D. et E. rurſus ex duobus diverſis lexicis fabricata eſt. Nam alter habet ἀντοφθαλμεῖν, alter ἀντιλέγειν. Mox Wetſt. 42. lexicographis commendat ψευδολέγειν, vocabulum Platonicum ſcilicet. v. 5, 38. 7, 17.

γοντας· ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήμα-
τα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ
ἁγίου * καὶ τοῦ νόμου. ἀκηκόαμεν γὰρ αὐ- 14.
τοῦ λέγοντος, ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος οὗτος
καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει
τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν μωυσῆς· καὶ 15.
ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθεζό-
μενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐ-
τοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου. Εἶπε δὲ ὁ VII, 1.
ἀρχιερεύς· εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; ὁ δὲ 2.
ἔφη· ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε·
ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν
ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ
κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν χαῤῥὰν, καὶ εἶπε 3.
πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ
τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἂν
σοι δείξω. τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς χαλδαίων, 4.
κατῴκησεν ἐν χαῤῥάν· κἀκεῖθεν μετὰ τὸ
ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν
αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν
κατοικεῖτε· καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονο- 5.
Ὑπέρβα εἰς μίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· [Ὑπέρβα.]
τὸ τῆς β. κ. τ. καὶ ἐπηγγείλατο * δοῦναι αὐτῷ εἰς κατά-
τοῦ ἁγίου.
σχεσιν

13. βλάσφημα] — E. Chryſ. IX, 119. in fine et 122. c.
ἁγίου τούτου] τούτου —. Habet Chryſ. IX, 120.
VII, 2. κατοικῆσαι] οἰκῆσαι. E. Orig. IV, 286.
4. ἐν χαῤῥὰν] εἰς χαῤῥάν. A.
κἀκεῖθεν] καὶ ἐκεῖθεν. D.
μετῴκισεν] multi Codd. vitioſe μετῴκησεν. Ex proximo κατῴκησεν.
5. αὐτῷ δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτήν] δοῦναι αὐτῷ εἰς
κατά-

σχεσιν αὐτὴν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ'
6. αὐτὸν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ἐλάλησε δὲ
οὕτως ὁ θεός· ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ
πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν
7. αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια. καὶ
τὸ ἔθνος, ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγὼ, εἶπεν
ὁ θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ
8. λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. καὶ
ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως
ἐγέννησε τὸν ἰσαὰκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ ἰσαὰκ τὸν ἰακὼβ,
9. καὶ ὁ ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. καὶ
οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν ἰωσὴφ ἀπέ-
δοντο εἰς αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐ-
10. τοῦ, καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν
θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ
σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου,
καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' αἴγυπτον
11. καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἦλθε δὲ λιμὸς
ἐφ' ὅλην τὴν γῆν αἰγύπτου καὶ χαναὰν, καὶ
θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσ-
12. ματα οἱ πατέρες ἡμῶν. ἀκούσας δὲ ἰακὼβ
ὄντα σῖτα ἐν αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πα-
13. τέρας ἡμῶν πρῶτον· καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ
ἀνε-

κατάσχεσιν αὐτήν. A. 1 δοῦναι αὐτὴν εἰς κατάσχεσιν αὐτῷ. D. Chryſ. IX, 121. omittit δοῦναι — αὐτήν. 123. omittit ſolum εἰς κατάσχεσιν.

6. οὕτως] αὐτῷ. E.

12. σῖτα] σιτία. E. Elegantius. Alii σιτεῖα, quod fortaſſe acceperunt loco σιτοδοχεῖα.

ἀνεγνωρίσθη ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς ἀυτοῦ, καὶ
φανερὸν ἐγένετο τῷ φαραὼ τὸ γένος τοῦ
ἰωσήφ. ἀποςείλας δὲ ἰωσὴφ μετεκαλέσα- 14.
το τὸν πατέρα ἀυτοῦ ἰακὼβ, καὶ πᾶσαν
τὴν συγγένειαν, * ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα
πέντε. κατέβη δὲ ἰακὼβ ἐις ἄιγυπτον, 15.
καὶ ἐτελεύτησεν ἀυτὸς καὶ ὁι πατέρες ἡμῶν,
καὶ μετετέθησαν ἐις συχὲμ, καὶ ἐτέθησαν 16.
ἐν τῷ μνήματι ὃ ὠνήσατο ἀβραὰμ τιμῆς
ἀργυρίου παρὰ τῶν ὑιῶν ἐμμὸρ τοῦ συχέμ.
καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας 17.
ἧς ὤμοσεν ὁ θεὸς τῷ ἀβραὰμ, ἤυξησεν ὁ
λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν ἀιγύπτῳ, ἄχρις 18.
ὗ ἀνέςη βασιλεὺς ἕτερος ὃς ὀυκ ᾔδει τὸν
ἰωσήφ. ὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος 19.
ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ
ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη ἀυτῶν, ἐις τὸ μὴ
ζωογονεῖσθαι· ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη μωυσῆς, 20.
καὶ ἦν ἀςεῖος τῷ θεῷ, ὃς ἀνετράφη μῆνας
τρεῖς ἐν τῷ ὄικῳ τοῦ πατρός. * ἐκτεθέντα 21.
δὲ ἀυτὸν, ἀνείλετο ἀυτὸν ἡ θυγάτηρ φαραὼ,
καὶ ἀνεθρέψατο ἀυτὸν ἑαυτῇ ἐις ὑιόν. καὶ 22.
ἐπαι-

14. συγγένειαν ἀυτοῦ] ἀυτοῦ —
16. ὃ] ᾧ. E.
17. ὤμοσεν] Ita omnes omnino mei. In vulgata eſt: *confeſſus erat.* Alii habent: *pollicitus erat.* Impigri ergo falſarii ſtrenue rediderunt, alii ὡμολόγησεν, alii ἐπηγγείλατο. Prius poſtea etiam ex B. notabit Griesb.
18. ἕτερος] + ἐπ᾽ ἄιγυπτον. E.
20. πατρὸς ἀυτοῦ] ἀυτοῦ —

ἐπαιδεύθη μωυσῆς πάσῃ σοφίᾳ αἰγυπτίων·
23. ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ * ἔργοις. ὡς
δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετὴς χρό-
νος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψα-
σθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ.
24. καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο καὶ ἐποί-
ησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας
25. τὸν αἰγύπτιον. ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐ-
τοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συν-
26. ῆκαν. τῇ * τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς
μαχομένοις, καὶ συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρή-
νην, εἰπών· ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς· ἱνατί
27. ἀδικεῖτε ἀλλήλους; ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλη-
σίον, ἀπώσατο αὐτὸν, εἰπών· τίς σε κατέστη-
28. σεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ᾽ ἡμᾶς; μὴ
ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες χθὲς
29. τὸν αἰγύπτιον; ἔφυγε δὲ μωυσῆς ἐν τῷ
λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ
30. μαδιὰμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. καὶ πλη-
ρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ
ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους σινᾶ ἄγγελος κυρίου
31. ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. ὁ δὲ μωυσῆς ἰδὼν
* ἐθαύ-

22. μωυσῆς] + ἐν. E. Orig. IV, 369. I, 478.
ἐν ἔργοις] ἐν —
26. τῇ δὲ] τῇ τε. A.
συνήλασεν] συνήλλασσεν. E.
ἐστε ὑμεῖς] ὑμεῖς — E. Chryf. IX, 130.
27. ἐφ᾽ ἡμᾶς] ἐφ᾽ ἡμῶν. E.
30. φλογὶ πυρὸς] πυρὶ φλογός. E.

* ἐθαύμαζε τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ
αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ κυρίου πρὸς
αὐτόν· ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ 32.
θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ, καὶ ὁ θεὸς
ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος μωυσῆς οὐκ
ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ κύ- 33.
ριος· λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ
γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν. ἰδὼν 34.
εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύ-
πτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ
κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο,
ἀποστελῶ σε εἰς αἴγυπτον. τοῦτον τὸν μωυ- 35.
σῆν ὃν ἠρνήσαντο, εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν
ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς ἄρχον-
τα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέ-
λου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. οὗτος 36.
ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα
ἐν γῇ αἰγύπτου καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ,
καὶ

31. ἐθαύμασε] ἐθαύμαζε. Frequentius in N. Test. solet esse aoristus. Sic h. l. Chrys. IX, 131.
πρὸς αὐτὸν] — E. Chrys. l. l.
34. ἀποστελῶ] ἀποστείλω. E. Chrys. l. l.
35. δικαστὴν] + ἐφ' ἡμᾶς. E. Habet et omittit Chrys. IX, 135.
ἄρχοντα] ἀρχηγόν. E. Chrys. l. l. bis.
ἀπέστειλεν] ἀπέσταλκεν. E.
ἐν χειρὶ] σὺν χειρί. E. Chrys. bis l. l.
ὀφθέντος — βάτῳ] Sic semel, semel εἰπόντος αὐτῷ· ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ἀβραάμ. Chrys. l. l.
36. ἐν γῇ αἰγύπτου] ἐν αἰγύπτῳ 1. ἐν τῇ αἰγύπτῳ 1. F. ἐν γῇ αἰγύπτῳ. A. Posteriorum habet Chrys. IX, 136.

37. καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτη τεσσαράκοντα. οὗτός
ἐστιν ὁ μωυσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ· προ-
φήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ
τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσε-
38. σθε. οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλη-
σίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ
λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει σινᾶ καὶ τῶν
πατέρων ὑμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα
39. δοῦναι ἡμῖν. ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γε-
νέσθαι οἱ πατέρες ὑμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο,
καὶ ἐστράφησαν * τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς αἴγυ-
40. πτον, εἰπόντες τῷ ἀαρών· ποίησον ἡμῖν
θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ μωυ-
σῆς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς αἰγύ-
41. πτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. καὶ
ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ
ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνον-
42. το ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἔστρε-
ψε δὲ ὁ θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λα-
τρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέ-
γραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφά-
για

37. ἔστιν ὁ] ἐστι. D. Chryſ. I. I. 136. 137.

θεὸς ὑμῶν] ὑμῶν — t θεὸς ἡμῶν. E. Chryſ. 136. 137. omittit ſemel ὑμῶν, ſemel ὁ θεὸς ad ſecundum ὑμῶν.

ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε] αὐτοῦ ἀκούσεσθε — A. Chryſ. II. II.

38. λόγια] + θεοῦ t λόγον. E. Vulgatum etiam Cyrill. III, 310.

39. ταῖς καρδίαις αὐτῶν] τῇ καρδίᾳ αὐτῶν.

41. ἀνήγαγον] ἀνήνεγκαν. E.

για καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσ-
σαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος ἰσραήλ; καὶ 43.
ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολὸχ, καὶ τὸ
ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥεμφὰν, τοὺς τύπους
οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοι-
κιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα βαβυλῶνος. ἡ σκηνὴ 44.
τοῦ μαρτυρίου ἦν * τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν
τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ
μωυσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν
ἑωράκει· ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ 45.
πατέρες ἡμῶν μετὰ ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει
τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῶσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου
τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν δαυίδ·
ὃς εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο 46.
ν Ἄρξου τῆς β. καὶ τοῦ ἁγίου. εὑρεῖν σκήνωμα τῷ θεῷ ἰακώβ. [Ἄρξου.] 47.
σολομῶν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. ἀλλ' 48.
οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,
καθὼς ὁ προφήτης λέγει· ὁ οὐρανός μοι 49.
θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου·
ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει κύριος;
ἢ

42. ἐν τῇ ἐρ. τεσσ. ἔτη.- E. Orig. I, 583.

43. θεοῦ ὑμῶν] ὑμῶν — E. Orig. l. l.

ῥεμφὰν] ῥεφφὰν t ῥεμφᾶν t ῥεφφᾶν t ῥεφὰν t ῥεφᾶν. Alii aliter. Apud Amos V, 26. reperi etiam in Codd. ῥαιφάν. Hunc totum locum tractat Cyrill. III, 310. a. ſeq.

τοὺς τύπους] καὶ τύπους. E. Orig. I, 583.

44. ἦν ἐν] ἐν —

48. ναοῖς] — E.

καθὼς] + καί. E. Chryſ. IX, 137.

50. ἡ τίς τόπος τῆς καταπαύσεως μου; ὀυχὶ
51. ἡ χέιρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα; σκλη-
ροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ
τοῖς ὠσὶν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ
ἀντιπίπτετε, ὡς ὁι πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς.
52. τίνα τῶν προφητῶν ὀυκ ἐδίωξαν ὁι πατέρες
ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγεί-
λαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, ὗ
νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγένησθε·
53. ὁιτινες ἐλάβετε τὸν νόμον ἐις διαταγὰς ἀγ-
54. γέλων, καὶ ὀυκ ἐφυλάξατε. ἀκούοντες δὲ
ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις ἀυτῶν, καὶ
55. ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ᾽ ἀυτόν. ὑπάρ-
χων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας
ἐις τὸν ὀυρανὸν, ἶδε δόξαν θεοῦ, καὶ ἰησοῦν
56. ἑςῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐιπεν· ἰδοὺ,
θεωρῶ τοὺς ὀυρανοὺς ἀνεῳγμένους, καὶ τὸν
ὑιὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑςῶτα τοῦ θεοῦ.
57. κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ

ὦτα

51. τῇ καρδίᾳ — ὠσὶν] καρδίαις καὶ τοῖς ὠσίν. E. Cyrill. I, g. 214. V, a. 642. καὶ τοῖς ὠσὶν abeſt. II, 24. τοῖς ὠσὶν ὑμῶν καὶ ταῖς καρδίαις. VI, b. 353.

52. ἐδίωξαν] ἀπέκτειναν. E. Cyrill. I, a. 371. I, g. 32. Vulgat. III, 66.

καὶ ἀπέκτειναν] — E. Orig. III, 464. Maxime probabilis lectio. Sed Orig. ſibi ipſe repugnat. Vide l. l. et IV, 268. Etiam contra ſunt Codd.

γεγένησθε] ἐγένεσθε. E. Cyrill. III, 66. Orig. I, 22.

55. πλήρης] + πίςεως καί. E.

56. ἀνεῳγμένους] διηνοιγμένους. E.

ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ'
αὐτόν· καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, 58.
ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ
ἱμάτια * παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλου-
μένου σαύλου, καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν στέφα- 59.
νον· ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε ἰησοῦ,
δέξαι τὸ πνεῦμά μου. θεὶς δὲ τὰ γόνατα, 60.
ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ· κύριε, μὴ στήσῃς αὐ-
τοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν
Τέλος τῆς β. καὶ τοῦ ἁγίου. ἐκοιμήθη. [Τέλος.] Σαῦλος δὲ ἦν συνευδο- VIII, 1.
κῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. [Τέλος.]

Τέλος ἔν τισι τῆς β.

Θ. περὶ διωγμοῦ τῆς ἐκκλησίας καὶ ταφῆς στεφάνου. ἐν ᾧ, περὶ φιλίππου τοῦ ἀποστόλου, πολλοὺς ἰασαμένου ἐπὶ τῆς σαμαρείας.

ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας
ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν ἱεροσολύμοις· πάν-
τες * δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς
ἰουδαίας καὶ σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστό-
λων. συνεκόμισαν δὲ τὸν στέφανον ἄνδρες 2.
εὐλαβεῖς, καὶ ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ'
αὐτῷ. σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλη- 3.
σίαν,

58. ἱμάτια αὐτῶν] αὐτῶν —. Servat Chryſ. IX, 144. 145.
59. ἐπικαλούμενον] + τὸν θεόν. E. Chryſ. l. l. 144.
ἰησοῦ] + χριστέ. E. Chryſ. l. l.
60. θεὶς δὲ] καὶ θεὶς. E. Chryſ. l. l. bis.
ἔκραξε] καὶ κράξας. E. Chryſ. l. l. ſemel.
VIII, 1. πάντες τε] πάντες δέ. Ita poſtea et in aliis inveni. Chryſ. IX, 144. bis καὶ πάντες 145. ſemel πάντες δέ.
τὰς χώρας] τῆς χώρας t τὴν χώραν. E.
ἰουδαίας] ἰδουμαίας. E. Ita in uno reperi,

σίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων
τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυ-
4. λακήν. οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον,
ΙΘ. 5. εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον. [Ἀρχή] Φί-
λιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς σαμα-
6. ρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν. προσ-
εῖχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις * ὑπὸ τοῦ
Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς
7. καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. πολλῶν
γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα,
βοῶντα * φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ
παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.
8. καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

Ι. περὶ σίμωνος τοῦ μάγου πιστεύσαντος καὶ βαπτισθέντος σὺν ἑτέροις πλείοσιν. ἐν ᾧ, περὶ τῆς τοῦ πέτρου καὶ ἰωάννου πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς καὶ ἐπικλήσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τοὺς βαπτισθέντας.

9. ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι σίμων, προϋπῆρχεν ἐν
τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς
σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν·
10. ᾧ προσεῖχον * ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέ-
γοντες·

VIII, 5. ΙΘ. τῇ γ. τῆς γ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. φίλιππος κατελθών.

6. ὑπὸ τοῦ] τοῦ — E. Fell. et Gregor. ediderant, ἀπὸ τοῦ.

7. πολλῶν] πολλοί. E. Hoc nec postea in ullo inveni. Notatu digna sunt, quae hic in vicino ex Wetst. D. notantur, ἐνίζοντο et ἀπὸ πολλοῖς.
μεγάλῃ φωνῇ] φωνῇ μεγάλῃ.
ἐξήρχετο] ἐξήρχοντο. E.

10. προσεῖχον πάντες] πάντες —. Bis habet Chrys. IX, 145. 148.

γοντες· οὗτός ἐςιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ με-
γάλη. προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ 11.
χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεςακέναι αὐτούς. ὅτε 12.
δὲ ἐπίςευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ
τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ
ὀνόματος * ἰησοῦ χριςοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες
τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ σίμων καὶ αὐτὸς 13.
ἐπίςευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν
τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν τε * δυνάμεις καὶ ση-
μεῖα γινόμενα, ἐξίςατο. ἀκούσαντες δὲ οἱ 14.
ἐν ἱεροσολύμοις ἀπόςολοι, ὅτι δέδεκται ἡ σα-
μάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέςειλαν πρὸς
αὐτοὺς τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην· οἵτινες κα- 15.
ταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως
λάβωσι πνεῦμα ἅγιον. οὔπω γὰρ ἦν ἐπ' 16.
οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός. μόνον δὲ βεβα-
πτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
ἰησοῦ. τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐ- 17.
Τέλος τῆς γ. τούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. [Τέλος.]
[Ἀρχή.]

θεοῦ ἡ] + καλουμένη. E. In uno omnino inveni. v. Orig. I, 638. IV, 39. Utroque loco id de ſuo potuit addidiſſe, cum Lucae verba non recitet.

12. ὀνόματος τοῦ] τοῦ —

13. σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας] δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα.

16. ὑπῆρχον] ἦσαν. E.

τοῦ κυρίου ἰησοῦ] τοῦ χριςοῦ ἰησοῦ. A.

17. ἐπετίθουν] ἐπετίθεσαν. E. Wetſt. B. ἐπετίθοσαν, quod nihil eſt. Sic idem verſ. 25. ἐυεγγελήζοντο, quae monſtra ſunt, non verba.

K. 18. [Ἀρχή.] θεασάμενος δὲ ὁ σίμων, ὅτι διὰ τῆς
ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποςόλων δίδοται
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς
19. χρήματα, λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν
ταύτην, ἵνα ᾧ * ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμ-
βάνῃ πνεῦμα ἅγιον.

ΙΑ. ὅτι οὐκ ἀργυρίου, οὐδὲ ὑποκριταῖς, ἀλλὰ ἁγίοις διὰ πίςεως ἡ μετοχὴ τοῦ ἁγίου δίδοται πνεύματος. ἐν ᾧ, τὰ περὶ ὑποκρίσεως καὶ ἐπιπλήξεως σίμωνος.

20. πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου
σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ
21. θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ
ἔςι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.
ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔςιν εὐθεῖα ἐνώπιον
22. τοῦ θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας
σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ θεοῦ, εἰ ἄρα
ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου.
23. εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας
24. ὁρῶ σε ὄντα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων εἶπε·
δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον,
ὅπως

VIII, 18. K. τῇ δ. τῆς γ. ἑβδ. ἑ. τ. ἡ. ἐ. θεασάμενος ὁ σίμων.

18. θεασάμενος] ἰδών. E. Chryſ. pro hoc laudatur. Scil. IX, 147. a. ſed ibid. d. vulgatum habet.

20. τὸ ἀργύριόν σου] τὰ νοήματά σου. E. Cyrill. V, a. 191.

21. ἐνώπιον] ἐναντίον. E.

22. θεοῦ] κυρίου. E. Ex verſ. 24.

23. χολὴν] σχολήν. E. Ita unus in marg. notat.
ὁρῶ] θεωρῶ. E. Ita bis Chryſ. IX, 147. 148.

24. κύριον] θεόν. D.

ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ὧν ἐιρήκατε.
ὀι μὲν ὄυν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαν- 25.
τες τὸν λόγον τοῦ κυρίου, ὑπέςρεψαν ἐις
ἱερουσαλὴμ, πολλάς τε κώμας τῶν σαμαρει-
Τέλος τῆς ι. τῶν ἐυηγγελίσαντο. [Τέλος.]

ΙΒ. ὅτι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ πιςοῖς ἐυοδοῖ ὁ θεὸς τὴν σωτηρίαν, δῆλον ἐκ τῆς κατὰ τὸν ἐυνοῦχον ὑποθέσεως.

[Ἀρχή.] ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησε πρὸς 26. ΚΑ.
φίλιππον, λέγων· ἀνάςηθι καὶ πορέυου κατὰ
μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνου-
σαν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ ἐις γάζαν· ἅυτη ἐςὶν
ἔρημος. καὶ ἀναςὰς ἐπορέυθη· καὶ ἰδοὺ, 27.
ἀνὴρ αἰθίοψ ἐυνοῦχος δυνάςης κανδάκης τῆς
βασιλίσσης αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς
γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων ἐις
ἱερουσαλὴμ, ἦν τε ὑποςρέφων καὶ καθή- 28.
μενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνω-
σκε τὸν προφήτην ἠσαΐαν. ἐιπε δὲ τὸ 29.
πνεῦμα τῷ φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλή-
θητι τῷ ἅρματι τούτῳ. προσδραμὼν δὲ ὁ 30.
φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν
προφήτην ἠσαΐαν, καὶ ἐιπεν· ἆρά γε γινώ-
σκεις ἃ ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ ἐιπε· πῶς γὰρ 31.
ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; παρε-
κάλεσέ τε τὸν φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι
σὺν

VIII, 26. ΚΑ. τῇ ε. τῆς γ. ἑβδ. καὶ ἐις τὸν ἅγιον φίλιππον· ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἄγγελος κυρίου.

25. διαμαρτυράμενοι] διαμαρτυρόμενοι. D.
26. κατὰ] πρός. E. v. Caryf. IX, 152. IV, 350.
28. καὶ ἀνεγίνωσκε] καί. E.

32. σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς, ἣν
ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη· ὡς πρόβατον ἐπὶ
σφαγὴν ἤχθη· καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ
κείροντος αὐτὸν ἄφωνος· οὕτως οὐκ ἀνοίγει
33. τὸ ςόμα αὐτοῦ. ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ
ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ
τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ
34. ζωὴ αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ
Φιλίππῳ, εἶπε· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προ-
φήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ
35. ἑτέρου τινός; ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ
ςόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γρα-
φῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν ἰησοῦν.
36. ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπί
τι ὕδωρ· καί φησιν ὁ εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδωρ· τί
(37.) 38. κωλύει με βαπτισθῆναι; * καὶ ἐκέλευσε
ςῆναι τὸ ἅρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι
εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ,τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος·
39. καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ
τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασε τὸν Φί-
λιπ-

32. ἐναντίον] ἐνώπιον. E. Orig. IV, 16.
κείροντος] κείραντος. E. Chryſ. IX, 153. Idem mox, ἤνοιξε. Vulg. Orig. l. l. ſed omiſſo αὐτόν.

34. λέγει τοῦτο] λέγοι. E. Cyrill. I, g 270. Sed V, a. 199. λέγει, omiſſo tamen τοῦτο.

37. εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· εἰ πιςεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεςι· ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· πιςεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν ἰησοῦν χριςόν.] — v. Chryſ. IX, 153. c. 155. a. Ex quatuor, quos poſtea conſului, tres non habent, et in duobus, qui ſcholia habent, nec in ſcholiis horum fit mentio. v. P. Birch.

39. πνεῦμα] + ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον, ἄγγε-

λιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦ-
χος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.
Τέλος τῆς ε. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς 40 KB.
ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς
πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς
καισάρειαν.

ΙΓ. περὶ τῆς οὐρανόθεν θείας κλήσεως χριστοῦ τοῦ παύλου εἰς ἀποστολήν· ἐν ᾧ, περὶ ἰάσεως καὶ βαπτίσματος παύλου δι' ἀνανίου κατὰ ἀποκάλυψιν θεοῦ, παῤῥησίας τε αὐτοῦ καὶ συντυχίας τῆς διὰ βαρνάβα πρὸς τοὺς ἀποστόλους.

Ὁ δὲ σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου IX, 1.
εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν
τῷ ἀρχιερεῖ, ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστο- 2.
λὰς εἰς δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς,
ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας
τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς ἱερου-
σαλήμ. ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐ- 3.
τὸν ἐγγίζειν τῇ δαμασκῷ· καὶ ἐξαίφνης πε-
ριήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.
καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέ- 4.
γουσαν αὐτῷ· σαοὺλ σαοὺλ, τί με διώκεις;
εἶπε

VIII, 40. KB. τῇ ς. τῆς γ. ἑβδ. ἑ. τ. ἡ. ἑ. φίλιππος εὑρέθη.

λος δέ. E Ex eadem fabrica sunt, ex qua vers. 37. Tollunt ista etiam schol. Codd. d. f. h. quae edidi. Ex iis, quos postea contuli, haec nec is habet, qui versum 37. exhibet.

IX, 3. ἀπὸ] ἐκ. E. Vulg. Chrys. IX, 156. Tractat haec etiam III, 104. 111. 123. 124. V, 637. Cyrill. V, a. 294.

4. φωνὴν λέγουσαν] φωνῆς λεγούσης. E.
σαοὺλ, σαοὺλ] σαῦλε. E. Ath. I, 433.

5. εἶπε δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγώ
6. εἰμι ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. * ἀλλὰ ἀνάστη-
θι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθή-
7. σεταί σοι, τί σε δεῖ ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες οἱ
συνοδεύοντες αὐτῷ, εἱστήκεισαν ἐννεοὶ, ἀκούον-
τες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες.
8. ἠγέρθη δὲ ὁ σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεῳγμέ-
νων * τε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἔβλε-
πε· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν, εἰσήγαγον εἰς
9. δαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέ-
ΚΒ. 10. πων καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ ἔπιεν. [Ἀρχή.]
ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν δαμασκῷ ὀνόματι ἀνα-
νίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος ἐν ὁρά-
ματι·

IX, 10 — 19. ΚΒ. ὀκτωβρίου α. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἀνανία καὶ τοῦ ὁσίου ῥωμανοῦ τοῦ μελῳδοῦ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἦν τις.

5. κύριος εἶπεν] — t κύριος — t εἶπεν — E.
διώκεις· σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. (v. 6.) τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνάστηθι] διώκεις· (ἀλλ᾽) ἀλλὰ ἀνάστηθι. Iſta nullus omnino eorum, quos examinavi, habet. In uno, quem nuper comparavi, leguntur in marg. a man. rec. Ficta videntur ex 22, 10. 26, 14. Omittit etiam Chryſ. v. IX, 156. c. et III, 124. d. e. Excludit etiam Cyrill. V, a. 294. b. Ergo iungunt: διώκεις· ἀλλὰ ἀνάστηθι. Ath. I, 290. σκληρὸν — λακτ. ex 26, 14. laudat. Temere ergo editor huc traxit.

6. τί σε] ὅ, τι σε. E. Cyrill. l. l.

7. Componit haec cum 22, 9. Chryſ. IX, 353. d. Compara ſcholia prioris edit. p. 339.
ἐννεοὶ] ἐνεοὶ, poſt priorem etiam edit. in Codd. et ſcholiis reperi. v. P.

8. ἀνεῳγμένων δὲ] ἀνεῳγμένων τε.

ματι· ἀνανία. ὁ δὲ ἐιπεν· ἰδοὺ ἐγὼ, κύριε.
ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναςὰς πορεύθητι 11.
ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην ἐυθεῖαν, καὶ
ζήτησον ἐν οἰκίᾳ ἰούδα σαῦλον ὀνόματι, ταρ-
σέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται· καὶ ἐιδεν ἐν 12.
ὁράματι ἄνδρα ὀνόματι ἀνανίαν ἐισελθόντα,
καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψη.
ἀπεκρίθη δὲ * ἀνανίας· κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ 13.
πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ
ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ 14.
ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆ-
σαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά
σου. ἐιπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, 15.
ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοί ἐςιν ὅυτος, τοῦ βα-
ςάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν, καὶ βα-
σιλέων, ὑιῶν τε ἰσραήλ. ἐγὼ γὰρ ὑποδεί- 16.
ξω αὐτῷ, ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός
μου παθεῖν. ἀπῆλθε δὲ ἀνανίας καὶ ἐισ- 17.
ῆλθεν ἐις τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιθεὶς ἐπ᾽ αὐτὸν
τὰς χεῖρας, ἐιπε· σαοὺλ, ἀδελφὲ, ὁ κύριος
ἀπέςαλκέ με, * ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ, ᾗ
ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῇς πνεύ-
ματος

10. ἀνανία — v. 11. πρὸς αὐτὸν] — E. Cyrill. III, 229. ibid. ἐυθῆ, loco ἐυθεῖαν.

12. ἐν ὁράματι] — E. Habet quidem Chryf. IX, 162. Sed 163. 263. videtur excludere.

13. δὲ ὁ] ὁ —.

15. Hunc verfum Cyrill. non tantum habet I, a. 368. uti Wetft. notavit, fed et III, 564. 747. IV, 389.

17. ἰησοῦς ὁ] ἰησοῦς —. Multoties habet Chryf. ex quo fortaffe illatum eft, ut alia plura.

18. ματος ἁγίου. καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες, ἀνέβλε-
19. ψέ τε *, καὶ ἀναςὰς ἐβαπτίσθη. | καὶ λαβὼν
ΚΓ. τροφὴν ἐνίσχυσεν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐγένετο Τέλος τῆς ς.
δὲ * μετὰ τῶν * ὄντων ἐν δαμασκῷ μαθη-
20. τῶν ἡμέρας τινάς. καὶ εὐθέως ἐν ταῖς
συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν χριςὸν, ὅτι οὗτός
21. ἐςιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ἐξίςαντο δὲ πάντες
οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐςιν ὁ
πορθήσας ἐν ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμέ-
νους τὸ ὄνομα τοῦτο· καὶ ὧδε εἰς τοῦτο
* ἐλήλυθεν, ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ
22. ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; σαῦλος δὲ μᾶλλον
ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχυνε τοὺς ἰουδαίους
τοὺς

IX, 19. ΚΓ. τῷ σαββάτῳ τῆς γ. ἑβδ. [καὶ ἔν τισιν, ἀπριλλίου κς.] ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐγένετο [ὁ] σαῦλος μετὰ τῶν.

18. παραχρῆμα καὶ] παραχρῆμα —. Habet Chryſ. IX, 162. Sed idem habet etiam ſemel εὐθὺς, loco ἀναςάς. 163.

19. ἐνίσχυσεν] ἐνισχύθη. E. Ἐνισχύειν dicitur etiam ἀμεταβάτως. Exempla ſunt apud LXX.

δὲ ὁ σαῦλος] ὁ σαῦλος — v. P.

μετὰ τῶν] + ὄντων. D. Sic et Chryſ. l. l. 163.

20. χριςὸν] ἰησοῦν. E.

21. ἐληλύθει] ἐλήλυθεν. Iſtud requirebatur.

22. συνέχυνε] συνήσχυνε. E. Chryſ. IX, 163. 165. ubi interpretatur: ἐπεςόμιζεν, οὐκ εἴα τι εἰπεῖν. Fruſtra hoc vocabulum ſollicitarunt Chryſ. et alii. Defenditur auctoritate LXX. Notat, *confuſos reddere,* ac ſic *refutare.* Apud LXX. eſt etiam *terrorem iniicere, vincere, profligare, opprimere.* Sufficiebat tamen h. l. ἤλεγξεν.

τοὺς κατοικοῦντας ἐν δαμασκῷ, συμβιβάζων,
ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. ὡς δὲ ἐπληροῦντο 23.
ἡμέραι ἱκαναὶ, συνεβουλεύσαντο οἱ ἰουδαῖοι
ἀνελεῖν αὐτόν. ἐγνώσθη δὲ τῷ σαύλῳ ἡ 24.
ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετήρουν τε τὰς πύλας
ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι.
λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς, καθῆ- 25.
καν διὰ τοῦ τείχους. χαλάσαντες ἐν σπυ-
ρίδι. παραγενόμενος δὲ ὁ σαῦλος * ἐν ἱερου- 26.
σαλὴμ, ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς·
καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πιστεύοντες,
ὅτι ἐστὶ μαθητής. βαρνάβας δὲ ἐπιλαβό- 27.
μενος αὐτὸν, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους,
καὶ διηγήσατο αὐτοῖς, πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε
τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς
ἐν δαμασκῷ ἐπαῤῥησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ ἰησοῦ. καὶ ἦν μετ᾽ αὐτῶν εἰσπορευόμε- 28.
νος * εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ παῤῥησιαζόμενος
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ.' ἐλάλει τε 29.
καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπε-
χείρουν αὐτὸν ἀνελεῖν. ἐπιγνόντες δὲ οἱ 30.
ἀδελφοὶ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς καισάρειαν,

καὶ

24. παρετήρουν] παρετηροῦντο. E. Orig. II, 394. τε τὰς] δὲ καὶ τάς. E. Orig. l. l. mox idem, ἡμέρας καί.

25. αὐτὸν οἱ μαθηταὶ] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. E. Orig. l. l. mox idem: τοῦ τείχους καθῆκαν.

26. εἰς] ἐν.

28. καὶ ἐκπορευόμενος] —. Quod alibi utrumque coniungi folet. Habet et omittit Chryf. IX, 169. 172. ἐν] εἰς.

31. καὶ ἐξαπέςειλαν αὐτὸν εἰς ταρσόν. αἱ μὲν
οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς ἰουδαίας καὶ
γαλιλαίας καὶ σαμαρείας εἶχον εἰρήνην, οἰκο-
δομούμεναι καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ
κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος ἐπληθύνοντο. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΙΔ. περὶ αἰνέα παραλυτικοῦ, ἰαθέντος ἐν λύδδῃ διὰ πέτρου· ἐν ᾧ, τὰ περὶ ταβιθᾶς τῆς φιλοχήρου, ἣν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ πέτρος διὰ προσευχῆς ἐν ἰόππῃ.

ΚΔ. 32. [Ἀρχή.] ἐγένετο δὲ πέτρον διερχόμενον διὰ
πάντων, κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους
33. τοὺς κατοικοῦντας λύδδαν. εὗρε δὲ ἐκεῖ
ἄνθρωπόν τινα αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ
κατακείμενον ἐπὶ κραββάτῳ, ὃς ἦν παραλε-
34. λυμένος. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πέτρος· αἰνέα,
ἰᾶταί σε ἰησοῦς ὁ χριςός· ἀνάςηθι, καὶ ςρῶ-
35. σον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέςη. καὶ εἶδον
αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες λύδδαν καὶ
τὸν σάρωνα, οἵτινες ἐπέςρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.
36. ἐν ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια, ὀνόματι ταβι-
θά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται δορκάς· αὕτη
ἦν

IX, 32. ΚΔ. τῇ κυριακῇ δ. τοῦ παραλύτου· ἐν ἄλλοις· τὸ αὐτὸ καὶ νεκρώσιμον (ἀνάγνωσμα.) ἐν ἄλλοις· εἰς ἀσθενοῦντας. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐγένετο πέτρον.

35. σάρωνα] σαρωνᾶν t σαρωνᾶ t ἀσάρωνα t ἀσσάρωνα. Poſtremum habet Chryſ. IX, 170.

36. ταβιθὰ] ταβηθὰ alii. Sic et verſ. 40. Tractat haec Chryſ. non ſolum IX, 171. ſeq. ſed et XII, 587. ſeq. Orig. III, 256. ταβιθά, ἥτις ἑρμηνευομένη. Divina autem ſunt, quae ibi docet: ἐπεὶ ἦσαν ἐν ὑπερῴῳ, οὐκ ἦσαν κάτω. et: Ταβιθὰ κάτω οὐκ ἦν, ἀλλ' ἐν τῷ ὑπερῴῳ. κ. τ. λ. At enim vero mortua demum eo ſublata eſt, ut legitur verſ. 37.

ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν,
ὧν ἐποίει. ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί- 37.
ναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαν-
τες δὲ αὐτὴν, ἔθηκαν ἐν ὑπερώῳ. ἐγγὺς δὲ 38.
οὔσης λύδδης τῇ ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκού-
σαντες, ὅτι πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν *
πρὸς αὐτὸν, παρακαλοῦντες, μὴ ὀκνῆσαι διελ-
θεῖν ἕως αὐτῶν. ἀναστὰς δὲ πέτρος συνῆλ- 39.
θεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς
τὸ ὑπερῷον· καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ
χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας
καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ᾽ αὐτῶν οὖσα ἡ
δορκάς. ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ πέτρος, 40.
θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας
πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε· ταβιθὰ, ἀνάστηθι. ἡ
δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα
τὸν πέτρον, ἀνεκάθισε. δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖ- 41.
ρα, ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους
καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.
γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ᾽ ὅλης τῆς ἰόππης· 42.
Τέλος τῆς κυριακῆς. καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν κύριον. [Τέλος.]
[Ἀρχή.]

37. ἔθηκαν ἐν] + τῷ. E.

38. ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας] δύο ἄνδρας. — Duos istos misit Chrys. IX, 171. qui ibi omittit πρὸς αὐτὸν, quique ibidem et 173. παρακαλοῦντας et παρακαλοῦντες exhibet. Istos duos praetereuntes vidit etiam Hieron. Infra 10, 19. tres adeo vidit. Quae acies oculorum!

39. παρέστησαν] περιέστησαν. E. Chrys. IX, 171. Elegantius. Praeclare de his disputat VIII, 512. c.

41. δοὺς κ. τ. λ.] καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς, et rursus vulgatum, ac mox, καὶ φωνήσας. Chrys. IX, 172.

43. [Ἀρχή.] ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι
αὐτὸν ἐν ἰόππῃ παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ.

ΙΕ. περὶ κορνηλίου, ὅσα τε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος εἶπε, καὶ ὅσα πάλιν πρὸς πέτρον οὐρανόθεν περὶ κλήσεως ἐθνῶν ἐῤῥέθη· ἐν ᾧ, ὅτι μετασκληθεὶς ὁ πέτρος ἦλθε πρὸς κορνήλιον. ἐπανάληψις παρὰ τοῦ κορνηλίου, ὧν ὁ ἄγγελος ἐμαρτύρησε καὶ ὑφηγήσατο αὐτῷ τῷ κορνηλίῳ. πέτρου κατήχησις εἰς χριςὸν, τοῦ τε ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τοὺς ἀκούοντας δωρεὰ, καὶ ὅπως ἐβαπτίσθησαν τότε οἱ ἐξ ἐθνῶν πιςεύσαντες.

ΚΕ. Χ, 1. [Ἀρχή.] Ἀνὴρ δέ τις * ἐν καισαρείᾳ ὀνό-
ματι κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ * σπείρας
2. τῆς καλουμένης ἰταλικῆς, εὐσεβὴς καὶ
φοβούμενος τὸν θεὸν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ
λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντὸς,
3. εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ ὥραν * ἐννά-
την τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόν-
τα πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ· κορνήλιε.

ὁ

IX, 43. — X, 20. τῇ β. τῆς δ. ἑβδ. ἔν τισιν. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐγένετο ἡμέρας.

X, 1. ΚΕ. τῇ β. τῆς δ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἀνήρ τις ἦν.

X, 1. ἦν ἐν] ἦν — A. Arbitror ex lectionariis aſſumtum eſſe. ἦν requirit ſaltem verſ. 3. οὗτος εἶδεν. Sed nullus Cod. id agnoscit. ἦν tamen ſervat etiam Damasc. II, 465.

σπείρης] σπείρας. Credibile eſt, non ſolum σπεῖρα, ſed et σπείρη dictum eſſe, quod tamen non niſi apud poëtas reperi.

2. ποιῶν τε] τε — E. Chryſ. IX, 177. Sed idem ſemel habet παντὶ, loco πολλάς.

3. ὡσεὶ] + περί. E. mox ὥρα ἐνάτῃ bis Chryſ. IX, 177. De ἔνατος iam monui.

ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἔμφοβος γενόμενος, 4.
εἶπε· τί ἐστι κύριε; εἶπε δὲ αὐτῷ· αἱ προσευ-
χαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν
εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν 5.
πέμψον εἰς ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμ-
ψαι σίμωνα * τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον.
οὗτος ξενίζεται παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ 6.
ἐστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν. * ὡς δὲ ἀπῆλ- 7.
θεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ κορνηλίῳ, φωνή-
σας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην
εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ 8.
ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν
αὐτοὺς εἰς τὴν ἰόππην. τῇ δὲ ἐπαύριον 9.
ὁδοιπορούντων ἐκείνων, καὶ τῇ πόλει ἐγγι-
ζόντων, ἀνέβη πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύ-
ξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην. ἐγένετο δὲ πρόσ- 10.
πεινος,

5. ὃς ἐπικαλεῖται πέτρος] τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον. Illud est ex 10, 32. Utrumque habet Chrys. I. I, 178. 180.

6. θάλασσαν· οὗτος λαλήσει σοι, τί σε δεῖ ποιεῖν] θάλασσαν. Quatuor, quos post priorem edit. comparavi, haec etiam omittunt. Ex vers. 32. huc relata. Credebant enim haec utroque loco vel legenda, vel omittenda esse. v. vers. 32. Similem interpolationem Wetst. notat, quae huc relata est ex 11, 14.

7. τῷ κορνηλίῳ] αὐτῷ. E.

8. ἅπαντα] Semel addit: μετακαλέσασθαι τὸν πέτρον. Chrys. IX, 186. d.

9. ἐκείνων] αὐτῶν. E.
δῶμα] ὑπερῷον. E. Orig. I, 386. εἰς τὸ δῶμα. III, 256. a. I, 216.

πεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι. παρασκευα-
ζόντων δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκστα-
11. σις· καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον,
καὶ καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν σκεῦός τι, ὡς ὀθό-
νην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον,
12. καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν ᾧ ὑπῆρ-
χε πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ
θηρία, καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
13. οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν·
14. ἀναστὰς, πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. ὁ δὲ
πέτρος εἶπε· μηδαμῶς, κύριε· ὅτι οὐδέποτε
15. ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον. καὶ
φωνὴ

10. ἐκείνων] αὐτῶν. E. Orig. I, 386.
ἐπέπεσεν] ἐγένετο t ἔπεσεν. E. ἐπέπεσεν et ἔπεσεν Chryf. l. l. 178. 180. Licet ergo eligere. Ἐγένετο ἔκστασις ἐπ' αὐτόν. Orig. I, 386.

11. ἐπ' αὐτὸν] — E. Orig. I, 386.
ὀθόνην] Ita Chryf. l. l. 178. fed σινδόνα explicat 179. Vide etiam 180. d. 186. e. 193. c. Attingit Cyrill. I, a. 498. ubi eft: τῆς σινδόνος ἄνωθεν καθιεμένης. Ibid. ἐν ᾗ πάντα γέγραπται τὰ τετράπ. fed ὀθόνην IV, 924. ibi tamen rurfus: ἐν ᾗ πάντα ἐγέγραπτο. Rurfus ὀθόνη. III, 12. et ἐγέγραπτο 13. fine hoc. Vide et VI, b. 318.
δεδεμένον καὶ] — E. Quia infra non additur 11, 5. Pro omiffis laudatur a Wetft. et Griesb. Cyrill. IV, 934. Voluit fcribere 924. Sed ex isto loco nihil efficitur. Omittit Orig. I, 386. qui et proxima cum aliis confundit. Confufio eft ex pluralitate membrorum.

14. μηδαμῶς] οὐχί. E. Chryf. VII, 524. fed IX, 178. vulg.
ἢ] καί. E. Orig. I, 386.
ἀκάθαρτον] + οὐδὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου πᾶν κρέας

Φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ
Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ 16.
ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ἀνελήφθη τὸ
Τέλος τῆς β. σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. [Τέλος.] ὡς δὲ ἐν 17.
ἑαυτῷ διηπόρει ὁ πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅρα-
μα ὃ εἶδε, καὶ ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεςαλμέ-
νοι ἀπὸ τοῦ κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν
οἰκίαν σίμωνος, ἐπέςησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα·
καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο, εἰ σίμων ὁ ἐπι- 18.
καλούμενος πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. τοῦ 19.
δὲ πέτρου * διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράμα-
τος, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα· ἰδοὺ, ἄνδρες *
ζητοῦσί σε· ἀλλὰ ἀναςὰς κατάβηθι, καὶ 20.
πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος· διότι
ἐγὼ

κρέας βέβηλον. E. Cyrill. III, 12. et I, a. 498. VI, b. 319. Etsi Orig. aliquoties habeat ἔφαγον, infert tamen etiam εἰσῆλθεν, ut I, 615. et alibi. Ex confusione 11, 8.

16. πάλιν] — t εὐθὺς t εὐθέως. E. πάλιν abest. Orig. I, 386. Tria his farcimina occidentalia apposuit Griesb. p. 103. His escis inescare vult lectores.

17. ὅραμα] ῥῆμα. E. Ita alibi occurrit in N. T.
διερωτήσαντες] + καὶ μαθόντες. E. Pro hoc laudatur etiam Chrys. a Wetst. Igitur etiam a Griesb. Ego IX, 179. d. id video abesse. Sed nec in XIII. istis voluminibus inveni. Notassem enim mihi. Sic mox τοῦ, post οἰκίαν, quod habet Chrys. non notarunt.

19. ἐνθυμουμένου] διενθυμουμένου.
ἄνδρες τρεῖς] τρεῖς — E. Ex vers. 7. aut 11, 11. Wetst. B. infert δύο. Militem ergo pro nullo habuit.

20. διότι ἐγὼ] ὅτι ἐγὼ t ἐγὼ γάρ. E. διότι et ὅτι Chrys. IX, 179. e.

Κ5. 21. ἐγὼ ἀπέςαλκα αὐτούς. [Ἀρχή.] κατα-
βὰς δὲ πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας, * εἶπεν·
ἰδοὺ, ἐγώ εἰμι, ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία, δι' ἣν
22. πάρεςε; οἱ δὲ εἶπον· κορνήλιος ἑκατοντάρ-
χης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν,
μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν
ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου
μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
23. ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. εἰσκαλεσάμε-
νος οὖν αὐτοὺς, ἐξένισε. τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ
πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν
ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ * ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ.
24. καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν καισάρειαν·
ὁ δὲ κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς, συγκα-
λεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς
25. ἀναγκαίους φίλους. ὡς δὲ ἐγένετο * τοῦ
εἰσελ-

Χ, 21. Κ5. τῇ γ. τῆς δ. ἑβδ. ε. τ. ἡ. ε. καταβὰς ὁ πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀπεσαλμένους ἀπὸ κορνηλίου πρὸς αὐτὸν [ἐν ἄλλῳ· ὑπὸ τοῦ κορνηλίου, εἶπεν·] εἶπεν· ἐγώ εἰμι.

21. ἄνδρας τοὺς ἀπεςαλμένους ἀπὸ τοῦ κορνηλίου πρὸς αὐτὸν] ἄνδρας. v. P. Omittunt etiam quatuor, quos poſtea examinavi.

23. ὁ πέτρος] ἀναςὰς t ἀναςὰς ὁ πέτρος. E. Poſterius Chryſ. 180. 184. Sed hic ſemel etiam ἦλθε, loco ἐξῆλθε et συνῆλθον εἰς τὴν καισάρειαν, omiſſis αὐτῷ — εἰσῆλθον.

ἀπὸ τῆς ἰόππης] τῆς —.

24. συγκαλεσάμενος] προσκαλεσάμενος. E. Utrumque Chryſ. l. l. 181. 184. a. b.

φίλους] Appendicem recenſionis ſcurrilis notat Wetſt. ad hunc verſum et ad 11, 1. 2.

25. ἐγένετο] + τοῦ. Omittit Chryſ. l. l. 184. c.

εἰσελθεῖν τὸν πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ
κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύ-
νησεν. ὁ δὲ πέτρος αὐτὸν ἤγειρε, λέγων· 26.
ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. καὶ 27.
συνομιλῶν αὐτῷ, εἰσῆλθε, καὶ εὑρίσκει συν-
εληλυθότας πολλούς. ἔφη τε πρὸς αὐτούς· 28.
ὑμεῖς ἐπίστασθε, ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ ἰου-
δαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ·
καὶ ἐμοὶ ὁ θεὸς ἔδειξε μηδένα κοινὸν ἢ
ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον. διὸ καὶ ἀναν- 29.
τιῤῥήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι
οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; καὶ ὁ 30.
κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι
ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων, καὶ τὴν *
ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου·
καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι
λαμπρᾷ· καί φησι· κορνήλιε, εἰσηκούσθη 31.
σου ἡ προσευχὴ, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου
ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. πέμψον οὖν 32.
εἰς ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι σίμωνα, ὃς
ἐπικαλεῖται πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ
σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν· ὃς παρα-
γενόμενος λαλήσει σοι. ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμ- 33.
ψα πρός σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παρα-
γενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστε-
ταγ-

32. ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι] — E. Scilicet, quia supra vers. 6. non adduntur.

33. τοῦ θεοῦ prius] σου. E.

ταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.
ΚΖ. 34. [Ἀρχή.] ἀνοίξας δὲ πέτρος τὸ στόμα, εἶπεν·
ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι, ὅτι οὐκ ἔστι
35. προσωπολήπτης ὁ θεός· ἀλλ' ἐν παντὶ
ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν, καὶ ἐργαζόμενος
36. δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστι. τὸν λόγον,
ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, εὐαγγελιζό-
μενος εἰρήνην διὰ ἰησοῦ χριστοῦ· οὗτός ἐστι
37. πάντων κύριος. ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον
ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς ἰουδαίας, ἀρξάμενον
ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα, ὃ
38. ἐκήρυξεν ἰωάννης· ἰησοῦν τὸν ἀπὸ ναζαρὲτ,
ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ
δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος
πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ
39. διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ
ἡμεῖς

X, 34. ΚΖ. τῇ ε. τῆς δ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἀνοίξας [ὁ] πέ-
τρος τὸ στόμα αὐτοῦ, εἶπε πρὸς κορνήλιον· ἐπ' ἀλη-
θείας.

τοῦ θεοῦ posterius] τοῦ κυρίου. E. Utroque loco repugnant Codices probi omnino omnes. Utrumque illatum est per Latinistas. Per totam hanc de Cornelio narrationem sermo est Cornelio de *deo*. Nam *domini* et *Christi* nomen adhuc ignorabat. Ergo inepte inculcatum *domini*.

34. ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι] ἐπ' ἀλήθειαν καταλαμβάνομεν. E. Cyrill. III, 367.

35. ἐργαζόμενος] ποιῶν. E. Cyrill. l. l.

36. ὃν] omittit Ath. I, 508. disputans contra haereticos.

38. ναζαρὲτ] Codices haud contemnendi et hic, et alibi, ναζαρέθ. Ita editur etiam in aliquot locis Cyrilli et Basil. hic notatis.

ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες πάντων, ὧν ἐποίησεν
ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν ἰουδαίων καὶ ἐν ἱερουσα-
λήμ· ὃν * καὶ ἀνεῖλον, κρεμάσαντες ἐπὶ ξύ-
λου· τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέ- 40.
ρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι,
οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι, τοῖς προ- 41.
κεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες
συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ
ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. καὶ παρήγγει- 42.
λεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρα-
σθαι, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ
θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. τούτῳ 43.
πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ
Τέλος τῆς ε. πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ἔτι λαλοῦντος τοῦ πέτρου τὰ ῥή- 44. ΚΗ.
ματα

X, 44. ΚΗ. τῇ ς. τῆς δ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. λαλοῦντος τοῦ πέτρου.

ὡς] ὃν. E. Vulg. Cyrill. I, a. 352. V, a. 749. et alibi. Tamen ὅν. VI, a. 227. ὡς etiam Ath. I, 356. et Basil. M. I, 302. II, 584. sed III, 23. et 33. ὃν ἔχρ. ὁ θεὸς τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ. Plura ergo his duobus locis pro arbitrio mutavit. ὃν etiam Ath. I, 510. rursus ὡς, sed vers. 37. ἐπίστασθε, loco οἴδατε, et ἀρξάμενον γὰρ ἀπὸ γαλ. II, 478. Rursus ὃν. II, 340. Patres ergo definiunt, quid hic legendum sit. Illud ὃν centum Graecis, levis armaturae, in mentem venire poterat.

ὃς διῆλθεν] negligenter haec laudat Orig. I, 790.

ὁ θεὸς] ὁ —. Cyrill. V, c. 166.

39. ἡμεῖς ἐσμὲν] ἐσμὲν — E. Chrys. IX, 186.

ὃν] + καί.

42. αὐτὸς] οὗτος. E.

ματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.
45. καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιςοὶ, ὅσοι συν-
ῆλθον τῷ πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ
δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται.
46. ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ
μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη ὁ
47. πέτρος· μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί
τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον, καθὼς καὶ ἡμεῖς;
48. προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ κυρίου. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν
ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

15. ὡς πέτρος τὰ κατεξῆς καὶ τὰ καθέκαστα τῶν γεγονότων διηγεῖται τοῖς ἀποςόλοις, διακριθεῖσι πρὸς αὐτὸν, τὸ τηνικάδε τὸν βαρνάβαν ἐκπέμψασι πρὸς τοὺς ἐν ἀντιοχείᾳ ἀδελφούς.

XI, 1. Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόςολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ
ὄντες κατὰ τὴν ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη
2. ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. καὶ ὅτε
ἀνέβη πέτρος εἰς ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο
3. πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, λέγοντες· ὅτι
πρὸς ἄνδρας ἀκροβυςίαν ἔχοντας εἰσῆλθες,
4. καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. ἀρξάμενος δὲ ὁ
πέτρος, ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς, λέγων·
ἐγὼ

48. τοῦ κυρίου] ἰησοῦ χριςοῦ t τοῦ κυρίου ἰησοῦ. E. Prius Chryſ. IX, 192.

XI, 2. διεκρίνοντο] ἐσκανδαλίζοντο, quod in unius Cod. marg. repereram, eſt interpretatio Chryſ. IX, 193.

ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ 5.
εἶδον ἐν ἐκςάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός
τι, ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς
καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις
ἐμοῦ. εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν· καὶ εἶδον 6.
τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ
τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
ἤκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναςὰς, πέ- 7.
τρε, θῦσον καὶ φάγε. εἶπον δέ· μηδαμῶς, 8.
κύριε· ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε
εἰσῆλθεν εἰς τὸ ςόμα μου. ἀπεκρίθη δέ 9.
μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ
θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ 10.
ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη
Τίνες τῆς ς. ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. [Τέλος.] καὶ 11.
ἰδοὺ, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέςησαν ἐπὶ τὴν
οἰκίαν, ἐν ᾗ ἤμην, ἀπεςαλμένοι ἀπὸ καισα-
ρείας πρός με. εἶπε δέ μοι τὸ πνεῦμα 12.
συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενον. ἦλθον
δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ
εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. ἀπήγ- 13.
γειλέ

6. Non nulli hic quoque turbas dederunt, ut 10, 12. Pluralitas membrorum in caussa fuit, ut quaedam omitterentur, ac deinde alieno loco insererentur. Accedebat, quod credebant, τῆς γῆς ponendum esse post ἑρπετὰ, ut τοῦ οὐρανοῦ post πετεινά. Igitur τῆς γῆς alii prorsus excluserunt. v. Birch.

8. πᾶν] — E. Chrys. IX, 193. c. e.

οὐδέποτε] + ἔφαγον ἤ. E. Ex 10, 14.

12. τὸν οἶκον] τὴν οἰκίαν. E. Ex Chrys. IX, 194.

γειλέ τε ἡμῖν, πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον, ἐν τῷ
ὄικῳ ἀυτοῦ ςαθέντα καὶ ἐιπόντα ἀυτῷ·
ἀπόςειλον ἐις ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετά-
πεμψαι σίμωνα, τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον,
14. ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν ὄις σωθήσῃ
15. σὺ καὶ πᾶς ὁ ὄικός σου. ἐν δὲ τῷ ἄρξα-
σθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἐπ᾽ ἀυτοὺς, ὥσπερ καὶ ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν
16. ἀρχῇ. ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος κυρίου,
ὡς ἔλεγεν· ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι,
ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
17. ἐι ὄυν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν ἀυτοῖς ὁ θεὸς,
ὡς καὶ ἡμῖν, πιςεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν
χριςὸν, ἐγὼ δὲ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι
18. τὸν θεόν; ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἡσύχα-
σαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν, λέγοντες ἄρα
γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν
ΚΘ. 19. ἔδωκεν ἐις ζωήν. [Ἀρχή.] ὁι μὲν ὄυν δια-
σπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης
ἐπὶ ςεφάνῳ, διῆλθον ἕως φοινίκης καὶ κύ-
πρου

XI, 19. ΚΘ. κυριακῇ τῆς σαμαρείτιδος [καὶ ἐν τισιν, ἰουνίου ια.] ἐ. τ. ἡ. ἐ. διασπαρέντες ὁι ἀπόςολοι ἀπὸ τῆς θλίψεως.

17. ἐγὼ δὲ] δὲ — E. Poterat abeſt. Omittit Chryſ. l. l. 194. ubi ſervat δυνατὸς, quod tamen omittit 195. d.

19. ἐπὶ ςεφάνῳ] ἐπὶ ςεφάνου t τῷ ςεφάνῳ. E. Chryſ. l. l. 200. Latiniſtae, vulgatus et vetus Italus: *ſub Stephano*. Pueriliter! Propterea tamen aliqui correxerunt, ἐπὶ ςεφάνου. Id in nullo Codice, nec in

πρου καὶ ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν
λόγον, ἐι μὴ μόνον ἰουδαίοις. ἦσαν δέ τινες 20.
ἐξ αὐτῶν ἄνδρες κύπριοι καὶ κυρηναῖοι, ὅιτι-
νες ἐισελθόντες ἐις ἀντιόχειαν, ἐλάλουν πρὸς
τοὺς ἑλληνιστὰς, ἐυαγγελιζόμενοι τὸν κύριον
ἰησοῦν.

in iis; quos poſtea comparavi, inveni. Tanquam Stephanus vel rex, vel ſummus ſacerdos fuerit. ἐπὶ h. l. eſt pro κατὰ *contra* Stephanum et ſocios. Herodian. pag. 27. αὐτὸς γὰρ ἐνταῦθα δύναμιν ἐπὶ σοὶ (contra te) καὶ χρήματα ἀθροίζει. Philo p. 774. d. ἐπ' αὐτῷ τιβερίου φονῶντος, pro quo Zoſimus 227. dixit, φονᾷν κατ' ἀλλήλων.

20. ἐισελθόντες] ἐλθόντες. E. Chryſ. l. l. 200. Nam ex hoc, ut quilibet iam animadvertit, varias lectiones καὶ ἰλαδὸν ἐστιν ἐλέσθαι ῥηϊδίως.

κύπριοι καὶ κυρηναῖοι] qui graece loquebantur, cum reliqui hebraice tantum loquerentur. Neſcio ergo, quid haec ſibi velint apud Chryſ. IX, 200. c. ἐικὸς, αὐτούς τε λοιπὸν ἐιδέναι ἑλληνιστί.

ἑλληνιστὰς] ἕλληνας. E. Similiter a non nullis corruptum 9, 29. Ita Wetſt. et Griesb. repererunt etiam apud Oecum. Euſeb. Chryſ. Ego apud Chryſ. IX, 200. e. reperi ἑλληνιστάς. Sed mox de ſuo habet: ὅρα ἕλλησιν ἐυαγγελίζονται. et 203. c. πρὸς τοὺς ἑλληνιστάς. — ἴσως διὰ τὸ μὴ ἐιδέναι ἑβραϊστὶ, ἕλληνας αὐτοὺς ἐκάλουν. Ita etiam apud Oecum. I, 102. πρὸς τοὺς ἑλληνιστάς· ἴσως διὰ τὸ μὴ ἐιδέναι ἑβραϊστὶ, ἕλληνας αὐτοὺς ἐκάλουν. Sic et Theophyl. ad h. l. Euſeb. H. E. II, 3. κορνηλίου — τὴν πίστιν καταδεξαμένου, πλείστων τὲ καὶ ἄλλων.— ἑλλήνων. Quilibet ergo videt, nec ex hoc loco aliquid poſſe effici, etſi Euſebius, Cornelii exemplo motus, ac duas diverſas narrationes inter ſe miſcens, de gentilibus (ἕλλησιν) hoc videtur accepiſſe.

21. ἰησοῦν. καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ᾽ αὐτῶν·
πολύς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ
22. τὸν κύριον. ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ
ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν ἱεροσολύμοις περὶ
αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν βαρνάβαν διελθεῖν
23. ἕως ἀντιοχείας. ὃς παραγενόμενος καὶ
ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρ-
εκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας
24. προσμένειν τῷ κυρίῳ· ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς
καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως·
καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ.
25. ἐξῆλθε δὲ εἰς ταρσὸν ὁ βαρνάβας ἀναζητῆ-

σαι

pisse. De Oecumenio addo, quod Codex eius Aug. 6. etiam ἑλληνιστὰς exhibet. Non ergo h. l. Iudaei et gentiles, sed Iudaei Hebraice et Graece loquentes opponuntur. Accedit, quod nec credibile est, Haebraeos, neglectis Hellenistis Antiochenis, continuo se convertisse ad gentiles, cum neminem adhuc nisi Iudaeos docuissent. Grotii explicatio nititur Codice Wetst. D. Ergo fundamento ruinoso. Codicis huius auctoritas vel ex hoc uno capite aestimari potest. Alexandrinus Cod. syllabas modo addit, modo omittit. Quid? quod Wetst. B. hic adeo repugnat, ac caeteri omnino omnes, summi, medii, infimi? Latinistarum nulla est auctoritas. Tribus enim locis 6, 1. 9, 29. et hic, ἑλληνιστὰς reddiderunt *Graecos.*

21. μετ᾽ αὐτῶν] + τοῦ ἰᾶσθαι αὐτούς. E. Ex quatuor, quos postea consului, unus habet. Contra est Chrys. IX, 201. a. qui interpretatur: τουτέστι, σημεῖα εἰργάζοντο. Simile aliquid est Luc. 5, 17.

25. ὁ βαρνάβας] — E.

σαι σαῦλον· καὶ εὑρὼν αὐτὸν ἤγαγεν αὐτὸν
εἰς ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν 26.
ὅλον συναχθῆναι * τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι
ὄχλον ἱκανὸν, χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν ἀν-
τιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς χριστιανούς. [Ὑπέρ-
βα.] [Τέλος.]

Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς κυριακῆς. Τέλος ἔν τισι τῆς κυριακῆς.

ΙΖ. προφητεία ἀγάβου περὶ λιμοῦ οἰκουμενικοῦ, καὶ καρποφορία πρὸς τοὺς ἐν ἀντιοχείᾳ ἀδελφούς.

ἐν ταύταις δὲ * ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ 27.
ἱεροσολύμων προφῆται εἰς ἀντιόχειαν. ἀνα- 28.
στὰς δὲ εἷς αὐτῶν ὀνόματι ἄγαβος, ἐσήμανε
διὰ τοῦ πνεύματος, λιμὸν μέγαν μέλλειν
ἔσεσθαι ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις καὶ
ἐγένετο ἐπὶ κλαυδίου καίσαρος. [Ἄρξου.] 29.
τῶν δὲ μαθητῶν, καθὼς ηὐπορεῖτό τις, ὥρι-
σαν ἕκαστος αὐτῶν, εἰς διακονίαν πέμψαι
τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς.
ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς 30.
πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς βαρνάβα καὶ σαύ-
λου. [Τέλος.]

Ἄρξου τῆς κυριακῆς. Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΙΗ. ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου κατασφαγή· ἐν ᾧ πέτρου σύλληψις πρὸς ἡρώδου, ὅπως τε αὐτὸν ὁ ἄγγελος θείῳ κελεύσματι ἐξείλετο τῶν δεσμῶν καὶ ὁ πέτρος ἐμφανὴς γενό-

αὐτὸν — αὐτὸν] —. t. prius — t. poſterius —. E. Prius omittit Chryſ. IX, 201.

26. αὐτοὺς] αὐτοῖς. E.

ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ] ἐν —. Habet Chryſ. l. l.

28. μέγαν] μεγάλην. E. Mox ergo, ἥτις.

γενόμενος νύκτωρ τοῖς ἀδελφοῖς ὑπανεχώρησεν· ἐν ᾧ, περὶ τῆς τῶν φυλάκων κολάσεως, καὶ μετέπειτα, περὶ τῆς τοῦ ἀσεβοῦς ἡρώδου πικρᾶς τε καὶ ὀλεθρίου καταστροφῆς.

Λ. XII, 1. [᾿Αρχή.] Κατ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί
2. τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ἀνεῖλε δὲ ἰάκωβον, τὸν ἀδελφὸν ἰωάννου, μαχαίρᾳ.
3. καὶ ἰδὼν, ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ πέτρον· ἦσαν δὲ * αἱ
4. ἡμέραι τῶν ἀζύμων· ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν· βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.
5. ὁ μὲν οὖν πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλη-

XII, 1. Λ. τῷ σαββάτῳ τῆς δ. ἑβδ. καὶ εἰς τὴν τιμίαν προσκύνησιν τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίου ἀποστόλου πέτρου. καὶ εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα γεώργιον [καὶ ἔν τισιν, ἰαννουαρίου ιϛ.] κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρόν.

XII, 3. ἦσαν δὲ] + αἱ. Griesbachius, Wetstenio non consentiente, tradit, ἦσαν — ἀζύμων omitti a Chrys. Sed idem ex Chrys cum Wetst. notat αἱ. Est hic error humanus. Sed Chrys. habet semel, ἦν δὲ ἡμέρα IX, 208. semel, ἡμέραι γὰρ ἦσαν. 209. d. Credas, alium Chrysostomum Griesbachio, alium Wetstenio, alium mihi fuisse ad manus. Sed si Chrysostomus ista prorsus omisisset, essentne tollenda? Nullo modo. Multa enim in interpretatione silentio transit. Sic hic 11, 29. desunt omnia ab ὥρισαν ad finem capitis. v. IX, 202. d. Sic rursus absunt 12, 4. ab φυλάσσειν ad fin. versus. 208. b.

ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ. ὅτε 6.
δὲ ἔμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ ἡρώδης, τῇ νυκτὶ
ἐκείνῃ ἦν ὁ πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο
στρατιωτῶν δεδεμένος ἁλύσεσι δυσὶ, φύλακές
τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν.
καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς 7.
ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν
πλευρὰν τοῦ πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων·
ἀνάστα ἐν τάχει καὶ ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἁλύ-
σεις ἐκ τῶν χειρῶν. εἶπέ τε ὁ ἄγγελος 8.
πρὸς αὐτόν· περίζωσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ
σανδάλιά σου. ἐποίησε δὲ οὕτω. καὶ λέγει
αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκο-
λούθει μοι. καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ, 9.
καὶ

5. ὑπὲρ] περί. E. Ita scilicet alibi in N. Test. περὶ occurrit, loco ὑπέρ. Hic contra sunt Codd.

6. κοιμώμενος] Sic Chrys. IX, 208. sed 210 c. καθεύδων, additque: ὅρα τὸν πέτρον καθεύδοντα — αὐτῇ τῇ νυκτὶ — ἐκάθευδε — οὐχ ἁπλῶς δὲ ἐκάθευδεν. Et mox rursus vulgatum: κοιμώμενος ἦν. Haec ex meo Chrys. notavi.

7. πατάξας] νύξας. E. Luciferi Griesbachiani.
ἐξέπεσον] ἐξέπεσαν (ap. Wetst. per errorem ἐπέπεσαν.) E. Chrys. IX, 208. c. ἐξέπεσον — ἐκ. Sed 210. e. ἀπέπεσον — ἀπὸ. Male habuit Wetstenium et Griesbachium, quod Chrysostomus tum alibi, tum maxime in Actibus eundem locum resumit, aut, ut ipse loquitur, ἀναλαμβάνει, τουτέστι, πάλιν ἄνωθεν ἑρμηνεύει.

8. περίζωσαι] ζῶσαι. E. Basil. M. II, 368.
ὑπόδησαι τὰ σανδάλια] Etiam haec urget Chrys. ac profecto satis ingeniose XI, 62. a. b. Hunc locum enim ibi etiam tractat a pag. 55.

καὶ οὐκ ᾔδει, ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ γινόμενον διὰ
τοῦ ἀγγέλου· ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν.
10. διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν,
ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέ-
ρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίχ-
θη αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην
μίαν· καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ'
11. αὐτοῦ. καὶ ὁ πέτρος γενόμενος ἐν ἑαυτῷ,
εἶπε· νῦν οἶδα ἀληθῶς, ὅτι ἐξαπέστειλε κύριος
τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετό με ἐκ χει-
ρὸς ἡρώδου, καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ
ΛΑ. 12. λαοῦ τῶν ἰουδαίων. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Τέλος τοῦ
συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν μαρίας, τῆς σαββάτου
μητρὸς ἰωάννου, τοῦ ἐπικαλουμένου μάρκου, καὶ τοῦ ἁγί-
οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχό- ου.
13. μενοι. κρούσαντος δὲ τοῦ πέτρου τὴν θύραν
τοῦ

XII, 12. ΛΑ. τῇ β. τῆς ε. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. συνιδὼν ὁ πέτρος ἦλθεν.

9. διὰ] ὑπό. E.

11. ἀληθῶς ὅτι] ὅτι ἀληθῶς. E. Chryf. IX, 209. a. ubi etiam οἶδα et ἐξαπέστειλε. Sed 211. a. ἔγνων et ἀπέστειλε.

ἐξείλετο] ἐῤῥύσατο. D. ἐξείλατο. E. ἐξεῖλε et ἐξείλετο Chryf. l. l.

12. συνηθροισμένοι] + ἀδελφοί. E. In edito Chryf. IX, 209. b. non eft.

13 — 15. Pro more fuo de his pueriliter nugatur Orig. III, 608. c.

13. τοῦ πέτρου] αὐτοῦ. E. Lectionaria non nulla id omittunt, quae, quomodo lectionem incipiant, hic notatum eft. Igitur in Cod. Guelpherbytano 16, 7. verfu 12. legitur: συνιδὼν δὲ ὁ πέτρος ἦλθεν. Sed

τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι,
ὀνόματι ῥόδη· καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν 14.
τοῦ πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν
πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν, ἑστάναι
τὸν πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς 15.
αὐτὴν εἶπον· μαίνῃ· ἡ δὲ διϊσχυρίζετο, οὕτως
ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστιν.
ὁ δὲ πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ 16.
εἶδον αὐτὸν, καὶ ἐξέστησαν. κατασείσας δὲ 17.
αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾷν, διηγήσατο αὐτοῖς,
πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλα-
κῆς· εἶπε δέ· ἀπαγγείλατε ἰακώβῳ καὶ τοῖς
ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς
Τέλος τῆς β. ἕτερον τόπον. [Τέλος.] γενομένης δὲ ἡμέ- 18.
ρας, ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρα-
τιώταις, τί ἄρα ὁ πέτρος ἐγένετο. ἡρώδης 19.
δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ εὑρὼν, ἀνακρί-
νας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι·
καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν
καισάρειαν, διέτριβεν. ἦν δὲ ὁ ἡρώδης θυ- 20.
μομαχῶν τυρίοις καὶ σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν
δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες βλά-
στον, τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως,
ᾐτοῦντο εἰρήνην· διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν
τὴν

ὁ πέτρος, liquore rubro, propter lectionem. Nam ille Codex lectiones ecclesiasticas notat. Iam si vers. 12. insertum erat, ὁ πέτρος, molestum erat id vers. 15. repetere. Evolui potest Goettingae Cod. Missyanus pag. 24.

20. τρέφεσθαι] διατρέφεσθαι. E. Chrys. IX, 215.

21. τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. τακτῇ δὲ
ἡμέρᾳ ὁ ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλι-
κὴν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημη-
22. γόρει πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει·
23. θεοῦ φωνὴ, καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆ-
μα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου,
ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε * δόξαν τῷ θεῷ· καὶ γε-
24. νόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν. ὁ δὲ
λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο.
ΛΒ. 25. [Ἀρχή.] βαρνάβας δὲ καὶ σαῦλος ὑπέστρε-
ψαν ἐξ ἱερουσαλὴμ, πληρώσαντες τὴν διακο-
νίαν, συμπαραλαβόντες καὶ ἰωάννην, τὸν ἐπι-
κληθέντα μάρκον.

ΙΘ. ἀπο-

XII, 25. ΛΒ. τῇ γ. τῆς ε. ἑβδ. ἑ. τ. ἡ. ἑ. βαρνάβας καὶ σαῦλος.

23. τὴν δόξαν] τὴν —.

ἐξέψυξεν] Haud dubie ἐκ παραδόσεως ἀειγένους, τοῦ πάνυ, Chryſ. XII, 243. c. tradit de Herode: ὅτι διεῤῥάγη καὶ ἐξεχύθη τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. Idem ergo fatum habuit, quod Iudas, cuius fidei, doctrinae, elegantiae et diligentiae criticae in Actibus debemus verſiones Syras. Syncellus eius fuit Beda; amanuenſis, ſcriba Cod. Wetſt. D. Ergo hi tres plerumque ſocialiter concordant. v. Act. XXVIII, 19. et locis fere infinitis.

25. ἐξ ἱερουσαλὴμ] ἀπὸ ἱερουσαλήμ. D. εἰς ἱερουσαλήμ. E. + εἰς ἀντιόχειαν. D. Redit Lucas ad 11, 27 — 30. Ergo εἰς ἱερουσαλὴμ prorſus ineptum eſt, niſi explicetur, τὴν εἰς ἱερουσαλὴμ πληρώσαντες διακονίαν. De Chryſ. v. Montf. IX, 215. nota b. Marci ſeu Ioannis reditus Hieroſolymam memoratur 13, 13. Credo, non nullos motos eſſe verbis 11, 22. ut corrigerent, εἰς ἱερουσαλήμ. In Codice

Per-

ιθ. ἀποστολὴ βαρνάβα καὶ παύλου πρὸς τοῦ θείου πνεύματος εἰς κύπρον, ἔνθα τε εἰργάσαντο ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ ἐις ἐλύμαν τὸν μάγον.

Ἦσαν δέ τινες ἐν ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν XIII, 1.
ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ, τε
βαρνάβας καὶ συμεὼν, ὁ καλούμενος νίγερ,
καὶ λούκιος ὁ κυρηναῖος, μαναήν τε, ἡρώδου
τοῦ τετράρχου σύντροφος, καὶ σαῦλος.
λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νη- 2.
στευόντων, εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορί-
σατε δή μοι τὸν * βαρνάβαν καὶ τὸν σαῦ-
λον εἰς τὸ ἔργον, ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.
τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ 3.
ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.
οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύ- 4.
ματος

Perilluſtris *Langeri*, qui Seren. Duc. Brunſ. a conſiliis aulicis bibliothecae Guelph. praeeſt, ἐξ legitur poſt raſuram extra verſum. Forte antea fuerat ἀπό. Poſt ἱερουσαλὴμ vero additum, explicandi cauſſa, ut arbitror, εἰς ἀντιόχειαν. Lectionaria non nulla, omiſſis ἐξ ἱερουσαλὴμ, in principio lectionis exhibent, εἰς ἀντιόχειαν.

XIII, 1. τινὲς] — E. Hoc caput in primis notabile eſt a multis corruptionibus.

2. τόν τε] τε —. Cyrill. V, a. 294. νηστευ. δὲ αὐτῶν καὶ λειτ. τῷ κυρίῳ — τὸν βαρν. Baſil. M. I, 300. νηστευ. γάρ, φησι, τῶν ἀποστόλων καὶ προσευχομένων εἶπε — τὸν παῦλον καὶ τὸν βαρν. Sed III, 41. τὸν βαρν. καὶ τὸν σαῦλον. Τὸν παῦλ. καὶ βαρν. Ath. II, 7. vide mox.

4. οὗτοι] οἱ. E. Cyrill. V, a. 294. mox πεμφθέντες διὰ τοῦ — ἀπῆλθον — ἐκεῖθεν δὲ — κατήγγειλαν — τοῦ θεοῦ. 343. λειτουργ. — τὸν βαρν. 642. νηστευ.

δὲ

ματος τοῦ ἁγίου, κατῆλθον εἰς τὴν σελεύ-
κειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν κύ-
5. προν. καὶ γενόμενοι ἐν σαλαμῖνι, κατήγ-
γελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς τῶν ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ ἰωάννην
6. ὑπηρέτην. διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι
πάφου, εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην
7. ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα βαριησοῦς, ὃς ἦν σὺν
τῷ ἀνθυπάτῳ σεργίῳ παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ.
οὗτος προσκαλεσάμενος βαρνάβαν καὶ σαῦ-
λον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.
8. ἀνθίςατο δὲ αὐτοῖς ἐλύμας ὁ μάγος· οὕτω
γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ· ζητῶν
δια-

δὲ αὐτ. καὶ λειτ. τῷ κυρίῳ — τὸν βαρν. — παῦλ. Manifeſtum eſt ergo, Wetſtenium et Griesbachium non ſolum alios Chryſoſtomos, ſed et alios Baſilios atque alios Cyrillos ad manus habuiſſe. Haec enim apud Wetſt. et Griesb. non reperio. Οἱ μὲν οὖν ἀποςαλέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πν. ἦλθον εἰς σελ. Ath. II, 7. nominatim.

ἐκπεμφθέντες] ἐκπέμψαντες. Cod. Wetſt. B. Laudo! Sic idem verſ. 14. τὴν πισιδίαν. v. 29. ἐτέλησαν, ut ex Birch. p. 29. colligo.

6. τὴν νῆσον] ὅλην τὴν νῆσον t τὴν νῆσον ὅλην. E. Poſterius Chryſ. IX, 220. e. v. Wetſt. Griesb. Birch.

εὗρον] + ἄνδρα. E. Chryſ. l. l.

βαριησοῦς] βὰρ ἰησοῦ t βὰρ ἰησοῦν t βαριησοῦν. E. Supra etiam iunctim legitur βαρτίμαιος. Marc. 10, 46. Utrumque nomen haud dubie Origenis auctoritate mutavit Hieronymus. Hunc enim *Barieu*, illum *Barſemiam* appellat. Nullum fere nomen proprium eſt, quod iſti non vexarint.

διαςρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πί-
ςεως. σαῦλος δὲ, ὁ καὶ παῦλος, πλησθεὶς 9.
πνεύματος ἁγίου, καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν,
εἶπεν· ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης 10.
ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δι-
καιοσύνης, οὐ παύσῃ διαςρέφων τὰς ὁδοὺς
κυρίου τὰς εὐθείας; καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ * 11.
κυρίου ἐπὶ σε· καὶ ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων
τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ· παραχρῆμα δὲ ἐπέπε-
σεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος· καὶ περι-
άγων ἐζήτει χειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ 12.
ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς, ἐπίςευσεν, ἐκπλησ-
Τέλος τῆς γ. σόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς πάφου οἱ 13. ΛΓ.
περὶ τὸν παῦλον, ἦλθον εἰς πέργην τῆς παμ-
φυλίας. ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ᾽ αὐτῶν,
ὑπέςρεψεν εἰς ἱεροσόλυμα. αὐτοὶ δὲ διελ- 14.
θόντες ἀπὸ τῆς πέργης, παρεγένοντο εἰς ἀν-
τιόχειαν τῆς πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς
τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων,
ἐκάθ-

XIII, 13. ΛΓ. τῇ δ. τῆς ε. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἀναχθέντες ἀπὸ τῆς πάφου οἱ ἀπόςολοι, βαρνάβας καὶ σαῦλος, ἦλθον.

11. χεὶρ τοῦ] τοῦ —. Ab ἰδοὺ ad σε καὶ omittit. Orig. II, 117.

ἐπέπεσεν] ἔπεσεν. E.

13. ἀπὸ τῆς πάφου] ὑπὸ τῆς κύπρου. Chryſ. IX, 221. d. Forte ex verſ. 4. Non multum differt hoc. Sed Codd. omnes contra ſunt. Miror, hoc a nemine animadverſum eſſe. Scilicet alio, quam ego, Chryſoſtomo utebantur.

15. ἐκάθισαν. μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νό-
μου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέςειλαν οἱ ἀρχι-
συνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες· ἄνδρες
ἀδελφοὶ, εἰ ἔςι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως
πρὸς τὸν λαὸν, λέγετε.

Κ. παύλου εὐθαλὴς διδασκαλία εἰς χριςὸν, ἔκ τε τοῦ νόμου καὶ καθεξῆς τῶν προφητῶν, ἱςορικὴ καὶ εὐαγγελικὴ· ἐν ᾧ, ὅτι καὶ ἐλεγκτικὴ καὶ συλλογιςική. περὶ μεταθέσεως τοῦ κηρύγματος εἰς τὰ ἔθνη, διωγμοῦ τε αὐτῶν ἐκεῖ, καὶ ἀφίξεως εἰς ἰκόνιον.

16. ἀναςὰς δὲ παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ,
εἶπεν· ἄνδρες ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι
17. τὸν θεὸν, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τού-
του * ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ
τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ, ἐν γῇ αἰγύ-
πτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν
18. αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς. καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ
χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ.
καὶ

16. καὶ οἱ] + ἐν ὑμῖν. E. Chryſ. 225. b. ſed mox c. vulgatum. Ἐν ὑμῖν et mox τὸν κύριον. Ath. I, 827.

17. τούτου ἰσραὴλ] ἰσραὴλ —. Omittit etiam Chryſ. IX, 225. b. c.

αἰγύπτῳ] αἰγύπτου. E.

18. ἐτροποφόρησεν] ἐτροφοφόρησεν. E. Vulgatum reperi poſtea etiam in Codd. Habet et Chryſ. l. l. Nec aliter habet Orig. reſpiciens Deut. 1, 31. v. III. 457. e. 770. b. 773. d. coll. 774. a. et 795. a. Item 247. f. coll. 248. e. Poſtremus locus videndus eſt in primis. Cyrillus a Wetſt. laudatus III, 182. d. habet, αὐτὸς ὁ τροφορήσας (Sic.) κατὰ τὴν ἔρημον. Si vero etiam haberet τροφοφορήσας, tamen

καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ χαναάν, 19.
κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν.
καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ 20.
πεντήκοντα, ἔδωκε κριτὰς ἕως σαμουὴλ τοῦ
προφήτου. κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, 21.
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν σαοὺλ, υἱὸν
κὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς βενιαμὶν, ἔτη τεσσα-
ράκοντα. καὶ μεταστήσας αὐτὸν, ἤγειρεν 22.
αὐτοῖς τὸν δαυὶδ εἰς βασιλέα· ᾧ καὶ εἶπε
μαρτυρήσας· εὗρον δαυὶδ, τὸν τοῦ ἰεσσαί, ἄν-
δρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάν-
τα

men nihil ex eo efficeretur. Suis verbis enim ibi recenset beneficia divina Iudaeis tributa, nullum certum locum nec V. nec N. Test. respiciens. Neque ullibi alibi apud Cyrillum, quod huc pertineret, inveni, cum eum totum diligente perlegerim. Cicero ad Atticum 13, 29. *τὸν τύφον μου τροποφόρησον.*

19. *κατεκληροδότησεν*] *κατεκληρονόμησεν.* Postea etiam sic in tribus inveni, in uno vulgatum. Apud Chrys. l. l. notante Montf. Codd. variant. *Κατακληρονομεῖν*, eo sensu, ut sit, *κλῆρον tribuere, dividere alicui,* ita occurrit 1 Reg. 2, 8. Deut. 3, 28. Zachar. VIII, 12. ubi Hesychius in Cod. Mosq. interpretatur, *καταμερίσαι.* Ita quoque editur apud Cyrill. III, 720. Sic quoque inveni in multis ac praestantissimis Codd. LXX. interpretum, ut apparebit ex editione Oxon. quam nunc maxime curat eruditissimus *Robertus Holmes.*

21. *αὐτοῖς ὁ θεὸς*] *ὁ θεὸς* — E. Chrys. IX, 226. a.

22. *ἄνδρα — ὃς*] — E. Wetst. E. Habet Orig. etiam II, 598. sed mutato ordine et interposito *υἱόν.* III, 263. Servat et Ath. I, 195. sed mox omittit *πάντα,* ac deinde habet: *ἤγαγε — σωτῆρα ἰησοῦν.*

23. τα τὰ θελήματά μου. τούτου ὁ θεὸς
ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ᾽ ἐπαγγελίαν * ἤγα-
24. γε τῷ ἰσραὴλ * σωτηρίαν, προκηρύξαντος
ἰωάν-

23. ἤγειρε] ἤγαγε. Iſtud frequentius occurrit. ἤγαγε poſtea in tribus, ἤγειρεν in uno inveni. Pro ἤγαγε laudatur etiam Chryſ. Accedamus ergo locupletiſſimum variarum lectionum promtuarium eius. Utor autem *meo* Chryſoſtomo. Is ergo IX, 226. a. ἤγειρε τῷ ἰσραὴλ σωτῆρα ἰησοῦν. 227. e. ἤγαγε τῷ ἰσραὴλ σωτηρίαν. denique 228. e. οἷς ἐπηγγέλλετο σωτηρίαν ἔσεσθαι. Ex Chryſ. ergo quidvis defendere licet.

σωτῆρα ἰησοῦν] ἰησοῦν — t. σωτηρίαν. Σωτηρίαν eſt unice vera lectio. Prius explicandi cauſſa additum ἰησοῦν, deinde correctum etiam σωτῆρα. Cauſſae dubitandi erant. Praecedebat σωτηρίαν verſ. 23. ſequebatur v. 24. αὐτοῦ. Sed hic per ſyneſin intelligendum erat σωτῆρος, ex σωτηρία. Secundo credebant, ex Davide non tam σωτηρίαν, quam σωτῆρα ortum eſſe. Sed ea dubitatio vana eſt. Nam nec verſ. 26. legitur, περὶ τοῦ σωτῆρος τούτου, ſed τῆς σωτηρίας ταύτης. Accedit, quod hic de certo ac dudum promiſſo Sotere ſeu Meſia ſermo eſt. Ergo deberet eſſe, τὸν σωτῆρα, ἰησοῦν. Illud denique nemini dubium eſſe poteſt, nullam cauſſam fuiſſe, ſi inventum eſſet σωτῆρα, cur corrigeretur σωτηρίαν, ſed contra, ſi inventum eſſet σωτηρίαν, cur corrigeretur σωτῆρα. Et in eo priores falſarii acquicuerant, donec alii curioſiores veniſſent, qui etiam inferrent ἰησοῦν. Millii coniectura non convenit in meos Codices, qui totidem litteris exhibent, absque iſta ſigla, σωτηρίαν. Praeterea σριάν, id eſt, σωτηρίαν, non tam facile confunditur cum σωτῆρα ἰησοῦν, quod per ſiglam ita ſcribitur, σρα, et ſeorſim ιν, non σραιν, quanquam non nego, ſcribam levem quidlibet ex quolibet fabricare poſſe. Quid vero dicetur h. l. de ἤγειρε; Nonne hoc manifeſte ex Chryſoſtomo huc tranſla-

 tum

ἰωάννου, πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ,
Τέλος τῆς δ. βάπτισμα μετανοίας * τῷ * ἰσραήλ. [Τέ-
λος.] ['Αρχή.] ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ ἰωάννης 25. ΛΔ.
τὸν δρόμον, ἔλεγε· τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι;
οὐκ εἰμὶ ἐγώ, ἀλλ' ἰδού, ἔρχεται μετ' ἐμέ,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν
λῦσαι. ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους ἀβραάμ, 26.
καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ὑμῖν ὁ
λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη. οἱ 27.
γὰρ

XIII, 25. ΛΔ. εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ προδρόμου· ἐ. τ. κ.
ἐ. ὡς ἐπλήρου ὁ ἰωάννης.

tum eſt? Niſi forte hoc quoque ex ſigla ortum credant. Cur ſcribae ſiglas apud Chryſoſtomum, qui duplicem lectionem habet, non confuderunt in *σωτηρίαν* et *σωτῆρα*; Utrumque enim, ut reperiebant, ſcribebant. v. Birch. Wetſt. Cui debeatur *σωτῆρα ἰησοῦν*, haud obſcurum eſſe credo. Plures enim Codices in hoc libro manifeſte interpolati ſunt ex Chryſoſtomo. Sic inferius 27, 34. *μεταλαβεῖν*, et 17, 5. *ζηλώσαντες*, et alia plura ſunt ex Chryſoſtomo. Editor Theophylacti Venetus, criticorum princeps, in Cod. invenerat *σωτηρίαν*. Ipſe vero, propter vulgatam Latinam, ſcripſit *σωτῆρα ἰησοῦν*. Vide eius animadv. ad marginem T. III. p. 168. a. Quin etiam ibid. d. in interpretatione eſt, *ἤγαγε τῷ ἰσραὴλ σωτηρίαν*. Sed editor in margine adſcripſit: *ἴσως σωτῆρα ἰησοῦν*. Acute! Huiusmodi ergo homines ſunt, qui iſtas ſic dictas recenſiones fabricant.

24. *παντὶ τῷ λαῷ ἰσραὴλ*] *τῷ ἰσραήλ*. A. Semel vulg. Chryſ. IX, 226. a. ſemel ſolum *ἰσραήλ*. 228. a.

26. *ἀπεστάλη*] *ἐξαπεστάλη*. E. Chryſ. IX, 226. b. 227. a. Ex quatuor, quos poſtea examinavi, tres vulgatum habent. Quartus, quem aliquando 13. appellabo,
alibi

γὰρ κατοικοῦντες * ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρ-
χοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς
φωνὰς τῶν προφητῶν, τὰς κατὰ πᾶν σάβ-
βατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρω-
28. σαν. καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόν-
τες, ἠτήσαντο πιλάτον, ἀναιρεθῆναι αὐτόν.
29. ὡς δὲ ἐτέλεσαν * πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γε-
γραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθη-
καν

alibi etiam corruptiones ex Chryſ. habet. Inter iſtos tres duo adeo ſunt cum ſcholiis. Tamen iſtam corruptionem non admiſerunt.

27. κατοικοῦντες ἐν] ἐν —. Omittit etiam Chryſ. l. l. 226. 227.

29. ἐτέλεσαν] Apud Griesb. reperio in interiore marg. ἐτέλησαν, quod eſt apud Wetſt. in contextu. De ἐτέλεσαν autem Griesb. addit: *Codd. et Ed. plurimae.* Videamus Wetſtenium. Is ergo, poſtquam plures editiones memoraverat, et in his Elzevirianam, quae ſic dictum *textum receptum* ſeu *vulgatum* exhibet, quamque Wetſtenius creditur ſecutus eſſe, addit: edita (id eſt, lectio, ἐτέλησαν) orta eſt ex vitio typographico edit. Ox. Quomodo ergo venit in textum Wetſtenii? Scilicet, ut ex pluribus exemplis didici, Wetſtenius, non Elzevirianam, ſed Oxonienſem editionem dederat typothetis, quanquam Elzevirianam etiam inter corrigendum videtur ad manus habuiſſe. Id incognitum manſiſſe Griesbachio, qui tamen Wetſtenium exſcripſit, turpe eſt. Si attendiſſet h. l. ad Wetſtenium, in iſtam foveam non incidiſſet. Quae vero eſt iſta editio Oxonienſis? Ea, quam notat Wetſt. Proleg. T. I. p. 178. Scilicet Fellii. Oxon. 1675. 8. In ea editione ergo pag. 349. legitur ἐτέλησαν. Ex ea expreſſa eſt Oxon. Gregorii 1703. fol. quam nos, ut aperte indicavimus, ſecuti ſumus. In ea idem error eſt fol. 174. Ex Fellii expreſſa eſt etiam Lipſ.

 1702.

καὶ εἰς μνημεῖον. ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν 30.
ἐκ νεκρῶν. ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους 31.
τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας
εἰς ἱερουσαλήμ, οἵτινές εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ
πρὸς τὸν λαόν. καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελι- 32.
ζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν
γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκε
τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναςήσας ἰησοῦν·
Τέλος τοῦ προκειμένου. [Τέλος.] ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέ- 33.
ρῳ γέγραπται· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον
γεγέν-

1702. 8. cum praefatione Franckii. Hic etiam repetitus eſt error ille p. 349. Nam paginae utriusque editionis ſibi etiam ſunt aequales. Ex his tria efficiuntur. Primum, Griesbachium ipſum ignoraſſe, unde repetitus ſit textus, quem ſequitur. Secundo intelligitur, Griesbachium vitia typographica habere pro variis lectionibus, dignis adeo, quae in interiore margine ſuae editionis oſtentantur. Tertio, eum ridicule et malitioſe egiſſe. Me enim reprehendit, quod ſecutus fueram editionem Gregorii, cum tamen Wetſtenius Fellii editionem, quae eadem eſt, ipſe vero Wetſtenianam ſecutus eſſet. Quarto leviter et inhumaniter egit, quod a me poſtulavit, ut Mosquae eam editionem invenerim, quam ipſe probaret, cum tamen, quid ipſe ſentiret, in Roſſia divinare non potuiſſem. Si de editionibus ſermo ſit, ipſe probe novit, nullam a me exſcriptam eſſe. Ipſe vero Wetſtenianam exſcripſit. De τελέσω poterat evoluere vel ſola Chryſolorae ἐρωτήματα, vel ſuam Halenſ. grammat.

ἅπαντα] πάντα. Mox Ath. III. 4. καθελ. αὐτόν.

33. δευτέρῳ] πρώτῳ. F. Iuſtinus (Hoc eſt ergo, ut vulgo loquuntur, ἀντίγραφά τινα,) in Apolog. II. pag. 79 iunctim ſine ulla admonitione recitat Pſalmum primum

34. γεγέννηκά σε. ὅτι δὲ ἀνέςησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποςρέφειν εἰς διαφθορὰν, οὕτως εἴρηκεν· ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια

primum et ſecundum. Hoc ipſum quibusdam ſatis fuit, ut utrumque pro uno, adeoque pro primo haberent. Acceſſit deinde Origenis animadverſio, valde ambigua et dubia. (v. Orig. II, 538. Hexapl. T. II. p. 88. edit. Bahrdt.) Hunc certatim expreſſerunt ceteri ſcholiaſtae, atque ita quidem, ut ex duobus ſibi repugnantibus Codicibus, quos Origenes laudaverat, facerent plures ac multos. Ipſe Origenes Pſalmos non aliter, quam nos, numerat in praefatione ad Pſalmos Hexapl. T. II. pag. 85. 86. Iſtam praefationem, quae apud Montf. ſine caret, ſupplevimus ex Cod. Mosq. et edidimus Dresdae 1786. 4. In ea ergo a Pſalmo primo ad initium Pſ. 41. quadraginta Pſalmos numerat, et ſic deinceps. Plura in eam rem collegeram ex Codd. Mosqq., ſed ea omnia ante plures annos transmiſi in Angliam. Unum ſolum monere poſſum, in Cod. bibl. SS. Synodi Mosquenſis num. 388. in principio Pſalmi ſecundi legi: ὑπάρχει τοῖς πολλοῖς β. Ergo exinde colligas, eum aliis fuiſſe α. Sed fortaſſe haec ipſa animadverſio repetita eſt ex traditione Origenis. Si Origenes, cuius fides valde dubia eſt, in eo tamen fidem meretur, cum dicit in Actibus legi, ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ, maluit pro tempore ſuam interponere opinionem, quam accuratius inveſtigare plures Codd. Actuum Apoſtolicorum. Πρώτῳ nititur uno Cod. Wetſt. D. qui non ſolum Io. 19, 14. τρίτη, loco ἕκτη, ſed in hoc ipſo libro 10, 30. τρίτης, loco τετάρτης contra veri fidem exhibet. Exempla ſimilia colligere nolui. Contra ſunt Codices ceteri omnes, atque adeo Wetſt. A. B. E. L. ac caeteri eius generis. Quod vero Oecumenii editionem pro πρώτῳ laudarunt, id imperite fecerunt. Nam textus iſtius editionis expreſ-

ὅσια Δαυὶδ τὰ πιστά. διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέ- 35.
γει· οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας, τῇ 36.
τοῦ Θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη
πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδε διαφθο-
ράν· ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε δια- 37.
φθοράν. γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελ- 38.
φοὶ, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν
καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ πάντων, ὧν οὐκ 39.
ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι,
ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. βλέ- 40.
πετε οὖν, μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον
ἐν τοῖς προφήταις· ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ, 41.
καὶ

expressus est ex edit. Erasmi, qui ita exhibuerat, contra suos paucos et negligenter a se tractatos Codices, auctoritate, ut ipse fatetur, Hieronymi, Hilarii et Augustini, quorum nulla est auctoritas in re critica. In Codice Oecumen. Aug. 6. legitur, ἐν τῷ β. ψαλμῷ. De Georgio, quem hic laudat Griesb v. Caten. Corderi in Psalmos T. I. pag. 28. Quantum succurrit memoriae, Hesychius quoque in Codd. Mosq. j. idem monuerat. Omnes, ut dixi, pendent ex Origene. In editione Griesbachii haec est nota n. Videamus duas proximas notas m. et o. propter Codicem D. Nota ergo m. habet solus, οὕτως γὰρ, loco ὡς καί. Nota o. habet solus ἑτέρως, loco ἐν ἑτέρῳ. Cui in mentem venit hoc probare? Ne Griesbachio quidem. Nonne ergo ἐπαυτοφώρῳ deprehenditur scriba Cod. D. ut fallarius? Volumine praegrandi opus esset, si quis istius Codices vesanas ac brutas corruptiones recensere vellet.

36. Attingit Orig. II, 820.

καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον
ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, * ὃ οὐ
μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.
ΑΔ. 42. [Ἀρχή.] ἐξιόντων δὲ * αὐτῶν, παρεκάλουν
τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆ-
43. ναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. λυθείσης
δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν
ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ
παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ· οἵτινες προσλα-
λοῦντες αὐτοῖς, ἔπειθον αὐτοὺς ἐπιμένειν τῇ
χάριτι

XIII, 42. — XIV, 8. ΑΔ. Ἔν τισιν· [ἐν ἄλλοις γὰρ ἀναγινώσκεται τὸ λϛ. κεφ.] τῇ ε. τῆς ε. ἑ. τ. ἡ. ἑ. ἐξιόντων τῶν ἀποστόλων ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν ἰουδαίων παρεκάλουν.

41. καὶ θαυμάσατε] alii ante haec, ut Chrys. IX, 227. 229. alii post haec inserunt, καὶ ἐπιβλέψατε. E.

ἔργον ᾧ] ὅ. Ita etiam Chrys. l. l. 227. 229. In fine versus rursus Cod. D. cum Syro assuit, καὶ ἐσίγησε, vel καὶ ἐσίγησαν. Ultra centum eiusmodi appendices isti duo soli habent. Unde? Ex infimis Codicibus Latinistarum. Vide mox post finem vers. 43.

42. ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν ἰουδαίων] αὐτῶν. v. P. Chrys. l. l. 233. b. Idem ibidem παρεκάλουν habet, non ἠξίουν, ut Griesb. notat.

τὰ ἔθνη] — E. Auctoritate Chrys. exclusa, v. l. l. ἔθνη sunt Christiani ex gentilibus.

μεταξὺ] ἐπιόν. E.

τὰ ῥήματα ταῦτα] ταῦτα — E.

43. προσλαλοῦντες αὐτοῖς] αὐτοῖς —. Habet Chrys. l. l.

ἐπιμένειν] προσμένειν. E. Chrys. IX, 233. προσμένειν αὐτοὺς et 236. fine αὐτούς. De αὐτοὺς nihil monet Wetst. Ergo nec Griesb.

χάριτι τοῦ θεοῦ. τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαβ- 44.
βάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ ἰου- 45.
δαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ
ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ παύλου λεγομένοις,
ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. παῤῥη- 46.
σιασάμενοι δὲ ὁ παῦλος καὶ ὁ βαρνάβας,
εἶπον· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε
αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς
αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ, στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη·
οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος· τέθεικά 47.
σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν
ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. ἀκούοντα δὲ τὰ 48.
ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ
κυρίου·

44. τῷ δὲ] τῷ τε. A.

ἐρχομένῳ] ἐχομένῳ. E. v. P.

τοῦ θεοῦ] τοῦ κυρίου. E.

45. ἀντιλέγοντες καὶ] — E. Bis habet Chrys. IX, 253. d. e.

46. παῤῥησιασάμενοι] παῤῥησιασάμενος. E. Vide de hoc versu Euth. I, 70. 841. Ab ὑμῖν ad 47. ὁ κύριος, sine varietate Cyrill. I, g. 112. sed 321. ὑμῖν ἀναγκ. πρ. λαλῆσαι — σεαυτοὺς κρίνεται — ἐντέταλκε. II, 37. deest πρῶτον, mox λόγον τοῦ κυρίου — ἐντέταλκεν. III, 777. ἡμῖν ἐντέταλται ὁ θεός. Wetst. ex Cyrill, solum ἐντέταλκε notavit, Griesb. nihil. Orig. cum maxima varietate laudat III, 143. 147. 348. 742. 758. et 792. unde recensiones omnes peti possunt.

οὐκ ἀξίους] ἀναξίους. E. Ath. I, 863.

48. ἔχαιρον] ἔχαιρε. E.

κυρίου· καὶ ἐπίςευσαν, ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι
49. εἰς ζωὴν αἰώνιον· διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ
50. κυρίου δι᾽ ὅλης τῆς χώρας. οἱ δὲ ἰουδαῖοι
παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας καὶ
τὰς εὐσχήμονας, καὶ τοὺς πρώτους τῆς πό-
λεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν παῦ-
λον καὶ τὸν βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐ-
51. τοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. οἱ δὲ ἐκτινα-
ξάμενοι τὸν κορνιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ᾽
52. αὐτοὺς, ἦλθον εἰς ἰκόνιον. οἱ δὲ μαθηταὶ
ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

ΚΑ. ὅπως ἐν ἰκονίῳ κηρύξαντες τὸν χριςὸν, πολλῶν τε πιςευσάντων, ἐδιώχθησαν οἱ ἀπόςολοι.

XIV, 1. Ἐγένετο δὲ ἐν ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελ-
θεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν ἰουδαίων,
καὶ λαλῆσαι οὕτως, ὥςε πιςεῦσαι ἰουδαίων
2. τε καὶ ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ ἀπει-
θοῦντες ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν
τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.
3. ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παῤῥησια-
ζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ, τῷ μαρτυροῦντι τῷ
λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, * διδόντι σημεῖα
καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν.
4. ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ
μὲν

50. καὶ τὰς] καὶ — E.
51. κονιορτὸν] + ἀπό. E.
XIV, 2. ἀπειθοῦντες] ἀπειθήσαντες. E.
3. διέτριψαν] ἐποίουν. E. Chryſ. IX, 235. a. ſed et vulg. 237. b.
καὶ διδόντι] καὶ —. Et Chryſ. l. l. 235.

μὲν ἦσαν σὺν τοῖς ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς
ἀποςόλοις. ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν 5.
τε καὶ ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν,
ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, συνιδόν- 6.
τες [Ἀρχή.] κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς ΛΕ.
λυκαονίας, λύςραν καὶ δέρβην, καὶ τὴν περί-
χωρον· κἀκεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι. 7.

ΚΒ. περὶ τοῦ ἐν λύςροις ἐκ γεννητῆς χωλοῦ, ἰαθέντος διὰ τῶν ἀποςόλων. διόπερ εἶναί τε θεοὶ καὶ παρεῖναι ἔδοξαν τοῖς ἐγχωρίοις. ὅλως δὲ καὶ μετέπειτα λιθάζεται ὁ παῦλος παρὰ τῶν ἰουδαίων τῶν ἀςυγειτόνων.

καί τις ἀνὴρ ἐν λύςροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν 8.
ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ
ὑπάρχων, ὃς οὐδέποτε * περιπεπατήκει.
οὗτος ἤκουε τοῦ παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενί- 9.
σας αὐτῷ καὶ ἰδὼν, ὅτι πίςιν ἔχει τοῦ σω-
θῆναι, εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ· ἀνάςηθι 10.
ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός· καὶ * ἥλατο καὶ
περιε-

XIV, 6. ΛΕ. τῇ δ. τῆς μεσοπεντηκοςῆς· ἐ. τ. ἡ. ἐ. κατέφυγον οἱ ἀπόςολοι βαρνάβας καὶ παῦλος εἰς τὰς πόλεις.

8. περιεπεπατήκει] περιεπάτησε. E. περιπεπατήκει. Et Chryſ. l. l. 235. Wetſt. et ex eo Griesb. notant περιεπάτησεν.

10. φωνῇ] + σοὶ λέγω ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριςοῦ. E. Sex diverſis modis hanc appendicem notat Wetſt. Ex quatuor, quos poſtea comparavi, unus illo modo habet. Non agnoscit Chryſ.
ὀρθὸς] ὀρθῶς. E.
ἥλλετο] ἥλατο. Aoriſtus et imperfectum alibi etiam juncta ſunt. Apud Chryſ. IX, 235. d. e. bis vitioſe
editur

11. περιεπάτει. οἱ δὲ ὄχλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν
ὁ παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λυκαο-
νιςὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις
12. κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς. ἐκάλουν τε τὸν
μὲν βαρνάβαν, δία· τὸν δὲ παῦλον, ἑρμῆν·
ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου.
13. ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ διὸς, τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πό-
λεως αὐτῶν, ταύρους καὶ ςέμματα ἐπὶ τοὺς
πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις * ἤθελον
14. θύειν. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόςολοι βαρνά-
βας καὶ παῦλος, διαῤῥήξαντες τὰ ἱμάτια
αὐτῶν εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζον-
15. τες, καὶ λέγοντες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποι-
εῖτε;

editur ἥλλατο, uti Codices non nulli etiam exhibent. Sic a ſcribis, Graecis etiam, locis fere innumerabilibus μέλει et μέλλει confunduntur.

11. κατέβησαν] ἦλθον. E. Cyrill. III, 496.

12. ἐκάλουν τε] ἐκάλουν δέ. E. Cyrill. l. l.

ἐπειδὴ] ὅτι. E. Cyrill. l. l.

13. πόλεως αὐτῶν] αὐτῶν — E.

ἐπὶ] πρός. E.

ἤθελε] ἤθελον. A.

14. εἰσεπήδησαν] ἐξεπήδησαν. E. Idem a Wetſt., ergo etiam a Griesb. laudatur ex Chryſ., qui tamen, ut alibi, utrumque habet. v. IX, 236. a. 240. e. Idem poſteriori loco habet etiam ἐπήδησαν. Plures ac fere innumerabiles huiusmodi errores Chryſoſtomi, ceterorumque Patrum graecorum, notavi in exemplo editiones meae. Sed chartis parcendum eſt. Ergo ad alium uſum haec ſervo. Illud autem vix ferendum, quod Griesbachius tam impudenter mentitur, eiusque mendaciis lectores ſimplices decipiuntur.

ἅτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν ἄν-
θρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς, ἀπὸ τούτων
τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν
ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐ-
τοῖς· ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς 16.
εἴασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς
αὐτῶν· καί τοι γε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν 17.
ἀφῆκεν, ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ἡμῖν ὑετοὺς
διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν
τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν.
καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν 18.
τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. [Τέλος.]
ἐπῆλ-

Τέλος τῆς δ. Μετὰ τὸ, θύειν αὐτοῖς, ἐν ἄλλοις ἄλλα πρόσκειται διὰ τὸν πραξαπόστολον, ἅτινα οὐκ ἔστι τοῦ συνεχοῦς ὑφάσματος.

15. ἀπὸ τούτων] τούτων — E. Ath. I, 27. ibid. ἐπὶ θεὸν ζῶντα.

16. εἴασε] Latinista apud Griesbachium, *sanavit.* Ipse p. 117. coniicit, *finivit,* ut *legivit!* Scurra iste acceperat pro ἰάσατο.

17. ἀγαθοποιῶν] ἀγαθουργῶν. E. Ath. I, 27. Vulg. Chrys. IX, 241. attingit etiam V, 23.

ἡμῖν — ἡμῶν] ὑμῖν — ὑμῶν. E. Vulg. Chrys. l. l.

18. θύειν αὐτοῖς] Quae hic assuuntur in lectionariis, ea probi Codices non agnoscunt. v. P. ubi late disputavi de hoc loco. Unum addo, ista: διατριβόντων δὲ αὐτῶν κ. τ. λ. videri mihi esse continuationis lectionis ecclesiasticae, τῇ ε. τῆς ε. quae a 13, 42. ad 14, 7. pertinet, atque haec 14, 18. — 15, 4. continuo subiungit. Nam 14, 6 — 18. singularem lectionem efficiunt. Istam priorem lectionem autem credo fuisse ecclesiae magnae. Nam in ceteris ecclesiis in hunc ipsum diem legitur 14, 20. — 15, 4. Ex quatuor Codd. quos post priorem editionem consului, tres nihil omnino hic addunt, etsi inter eos sit unus, qui lectiones eccle-
siasti-

19. ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ ἀντιοχείας καὶ ἰκονίου ἰου-
δαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθά-
σαντες τὸν παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως,
20. νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι. κυκλωσάντων
δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν
Λ3. εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον [Ἀρχή.]
21. ἐξῆλθε σὺν τῷ βαρνάβᾳ εἰς δέρβην. εὐαγ-
γελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μα-
θητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν λύ-
22. στραν καὶ ἰκόνιον καὶ ἀντιόχειαν· ἐπιστηρί-
ζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακα-
λοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολ-
λῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βα-
23. σιλείαν τοῦ θεοῦ. χειροτονήσαντες δὲ αὐ-
τοῖς

XIV, 20. Λ3. τῇ ε. τῆς ε. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. [εἰσῆλθεν.] ἐξῆλθε [ὁ] παῦλος σὺν τῷ βαρνάβᾳ εἰς.

siasticas notatas habeat. Quartus, qui etiam lectiones ecclesiasticas notat, exhibet istam longiorem appendicem, sed sine ulla nota, nisi quod post θύειν αὐτοῖς sit, τέλος τῆς δ. et ante vers. 20. ἀρχή· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. et τῇ ε. τῆς ε. λϛ. Sed haec signa vel sine isto Codice nota erant. Haud dubie aliquando aliquis in Codice aliquo ante διατριβόντων δὲ αὐτῶν reperiet, Ἄρξου, addito fortasse etiam, τῆς ε. τῆς ε. Chrys. IX, 241. d. consentit cum integris textus perpetui Codicibus in θύειν αὐτοῖς. ἐπῆλθον δέ.

19. ἔσυρον] ἔσυραν. E. Chrys. modo hoc, modo istud habet, istud tamen frequentius. v. IX, 241. d. e. bis. 243. e. 244. e. Attingit etiam XI, 55.

22. τοῦ θεοῦ] τῶν οὐρανῶν. E. Orig. II, 815. τοῦ θεοῦ. I, 257. et Basil. I, 146. 171., sed τῶν οὐρανῶν II, 120. 574. et Ath. II, 315. Levitas Patrum nihil definit, nec hic, nec ullibi alibi. Codices consulendi.

τοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξά-
μενοι μετὰ νηςειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ
κυρίῳ εἰς ὃν πεπιςεύκεισαν. καὶ διελθόντες 24.
τὴν πισιδίαν, ἦλθον εἰς παμφυλίαν. καὶ 25.
λαλήσαντες ἐν πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν
εἰς ἀττάλειαν. κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς 26.
ἀντιόχειαν· ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χά-
ριτι

25. κατέβησαν] κατήντησαν. E. Chryſ. IX, 242. e. ἀττάλειαν] ἰταλίαν. E. v. Wetſt. Grieſb. oblitus eſt haec tranſcribere. Codicem Moſquenſem c. quod obiter noto, ſcribendum curavit θεογνώςος μητροπολίτης πέργης καὶ ἀτταλείας καὶ ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος τῆς παμφιλίας. v. P. ad Theſſ. pag. 183.

26. ἀντιόχειαν] Sic habet etiam Cod. Oecum. Aug. 6. Apud Oecumenium tamen contra editionem Eraſmi editum eſt, εἰς μίλητον, quod non ſine ſumma ſtultitia factum eſt. v. Oecumen. I, 119. In Cod. Oecum. Aug. 6 fol. λϛ. pag. 2. ita in ſcholiis legitur: φασὶ δὲ οἱ μὲν ἐν μιλήτῳ, οἱ δὲ ἐν ἀντιοχείᾳ χειροτονηθῆναι παῦλον. Scholia hic corrupta eſſe, patet ex comparatione. Scholiaſta vero hic non loquitur de verſu 26. ſed de verſu 23. ad quem duo ſcholia leguntur. Primum eſt, ab διὰ τί ad τὰς χειροτονείας. Secundum eſt, ab σημείωσαι ad πιθανώτερον. Id autem corruptum eſſe, ex eo patet, quod hic non ſermo eſt, περὶ παύλου καὶ βαρνάβου χειροτονηθέντων· dudum enim illi κεχειροτονημένοι ἦσαν· ſed περὶ παύλου καὶ βαρνάβα ἄλλους χειροτονησάντων πρεσβυτέρους. Iam quia hic diſerte non erat traditum, in qua urbe Paulus et Barnabas presbyteros conſtituiſſent, homines male ſeduli, qui ſibi actum ſolemnem ſingebant, quaerebant, in qua urbe id eſſet factum. Alii ergo affirmabant Mileti id factum eſſe, alii Antiochiae.

Maxi-

ριτὶ τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον, ὃ ἐπλήρωσαν.
27. παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκ-
κλησίαν, ἀνήγγειλαν, ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς
μετ᾽ αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύ-
28. ραν πίςεως. διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ
ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

ΚΓ. ὅτι οὐ δεῖ περιτέμνειν τοὺς ἐξ ἐθνῶν πιςεύοντας δόγματι καὶ κρίσει τῶν ἀποςόλων· ἐν ᾧ, ἐπιςολὴ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐξ ἐθνῶν, περὶ τῶν φυλακτέων. ἀντίῤῥησις παύλου πρὸς βαρνάβαν διὰ μάρκον.

XV, 1. Καὶ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς ἰουδαίας,
ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς· ὅτι ἐὰν μὴ περι-
τέμνη-

Maxime probabile videbatur, Antiochiae id accidiſſe. Cur? Scilicet, quod Antiochia poſtea ſedes fuit episcopalis. Quilibet vero intelligit ex verbis Lucae, in ſingulis iſtis urbibus conſtitutos eſſe presbyteros. Vana ergo erat tota iſta quaeſtio. Scholia autem in editione ita, adhibito Codice Aug., corrigenda ſunt: σημειωτέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἐν μιλήτῳ ἐχειροτόνησαν οἱ περὶ βαρνάβαν καὶ παῦλον· ἄλλο δὲ ἀντίγραφον (non textus, ſed ſcholiorum) ἐῦρον, ἔχον ἀντὶ μιλήτου, ἐν ἀντιοχείᾳ, ὃ καὶ πιθανώτερον. Scholium Cod. Aug. facilius ita corrigitur, ſi ſolum in fine ſcribatur χειροτονῆσαι τὸν παῦλον. Scholium Cod. Aug. vetuſtius, editum recentius videtur. Ego in recentiore memorabatur ἀντίγραφον, ſcilicet interpretis. Qui catenas et ſcholia tractarunt, norunt, quaeque ſcholia brevioriora, plerumque eſſe vetuſtiora, quod deinceps alius poſt alium ſuae ſapientiae ἐξανθήματα extulit.

ὅθεν — ἐπλήρωσαν] Id non Mileti, ſed Antiochiae factum eſſe, conſtat ex 13, 1 — 4.

27. ἀνήγγειλαν] ἀνήγγελλον ſ. ἀπήγγειλαν. E. Chryſ. IX, 243.

28. ἐκεῖ] — E.

τέμνησθε τῷ ἔθει μωυσέως, οὐ δύνασθε σω-
θῆναι. γενομένης οὖν στάσεως καὶ * ζητή- 2.
σεως οὐκ ὀλίγης τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρνά-
βᾳ πρὸς αὐτοὺς, ἔταξαν ἀναβαίνειν παῦ-
λον καὶ βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐ-
τῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους
εἰς ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.
οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλη- 3.
σίας, διήρχοντο τὴν φοινίκην καὶ σαμάρειαν,
ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ
ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς.
παραγενόμενοι δὲ εἰς ἱερουσαλὴμ, ἀπεδέχθη- 4.
σαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων
καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε, ὅσα

Τέλος τῆς ε. πρόσκειται δὲ ἔν τισι· καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.

ὁ θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς 5. ΛΖ.
αἱρέσεως τῶν φαρισαίων πεπιστευκότες, λέ-
γοντες· ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγ-
γέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον μωυσέως. συν-
ήχθη-

XV, 5. ΛΖ. τῇ ς. τῆς ε. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐξανέστησάν τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν φαρισαίων πεπιστευκότων, λέγοντες. [Τοῦτο τὸ ἀνάγνωσμα ἔν τισι περατοῦται μετὰ τό· (v. 23.) τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους· ἔλ. δὲ καὶ προσθήκην· ἔδοξε δὲ τῷ σίλα ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.

XV, 2. συζητήσεως] ζητήσεως.
4. ἀπεδέχθησαν] ὑπεδέχθησαν. E.
μετ' αὐτῶν] + καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. E. Ex 14. 27. v: P. Unus ex quatuor, quos postea consului, hoc addit in lectione ecclesiastica ante notam: τέλος τῆς ε.
5. πεπιστευκότες] πεπιστευκότων. E. v. Montf. ad Chrys. IX, 248.

ἤχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι
7. ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. πολλῆς δὲ
συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς πέτρος εἶπε
πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοὶ, ὑμεῖς ἐπίστα-
σθε, ὅτι ἀφ᾽ ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ θεὸς ἐν * ἡμῖν
ἐξελέξατο διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ
ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦ-
8. σαι. καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρη-
σεν αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,
9. καθὼς καὶ ἡμῖν· καὶ οὐδὲν διέκρινε μετα-
ξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας
10. τὰς καρδίας αὐτῶν. νῦν οὖν τί πειράζετε
τὸν θεὸν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον
τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε
11. ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς
χάριτος * τοῦ κυρίου ἰησοῦ * πιστεύομεν σωθῆ-
12. ναι, καθ᾽ ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. ἐσίγησε δὲ
πᾶν

7. ἐν ὑμῖν (ita edit. Gregor.)] ἐν ἡμῖν. Chryſ. IX, 248. 249. a. d. ter, ἐν ὑμῖν.

10. νῦν οὖν] καὶ νῦν. E. Cyrill. I, a. 460. mox, οὔτε ὑμεῖς, οὔτε οἱ πατέρες ὑμῶν ἴσχυσαν. I, g. 283. καὶ νῦν — οὔτε ἡμεῖς, οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν ἰσχύσαμεν. ita et II, 154.

τὸν θεὸν] — E. Chryſ. IX, 249. b. repetit et explicat: τί ἀπιστεῖτε τῷ θεῷ, ὡς οὐκ ἰσχύοντι σῶσαι τῇ πίστει; τὸν θεὸν omittit Theophyl. ad Hebr. 959. Nec aliter ibi inveni in Cod. Rhodio. Item Mutianus apud Chryſ. XII, 145.

11. ἀλλὰ διὰ] Sic Chryſ. IX, 249. b. ſed ibid. c. ἀλλ᾽ ἢ διά. Sic ibid. mox καθ᾽ habet et omittit.

χάριτος] + τοῦ

ἰησοῦ χριστοῦ] χριστοῦ —.

πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον βαρνάβα καὶ
παύλου ἐξηγουμένων, ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς
σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν.
Τέλος τῆς ε. [Τέλος.] μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς, 13.
ἀπεκρίθη [Ἀρχή.] ἰάκωβος, λέγων· ἄνδρες ΛΖ.
ἀδελφοὶ, ἀκούσατέ μου· συμεὼν ἐξηγήσα- 14.
το, καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λα-
βεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ·
καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προ- 15.
φητῶν· καθὼς γέγραπται· μετὰ ταῦτα 16.
ἀναςρέψω, καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν
δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμ-
μένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω
αὐτήν· ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοι- 17.
ποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα
τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου
ἐπ' αὐτούς· λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα
πάντα. * [Τέλος.] διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρ- 18. 19

ενοχλεῖν

Τέλος τῶν ἐγκαινίων· περίκειται δὲ· γνωςὰ ἀπ' αἰῶνός [ἐςι τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.] Ἐν ἄλλοις· ἅ ἐςι γνωςὰ αὐτῷ ἀπ' αἰῶνος. Ἐν ἄλλοις· φανερὰ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἐςι τῷ θεῷ.

XV, 13. ΛΖ. ἔν τισιν· εἰς ἐγκαίνια ναοῦ· ἐ. τ. ἡ. ἰ. εἶπεν ἰάκωβος πρὸς τούς.

14. ἐπεσκέψατο] ἐπελέξατο. E. Sic ſupra etiam ſollicitarunt hoc vocabulum 6, 3.

ἐπὶ] — E. Chryſ. IX, 253. b. d. 255. c.

16. ἀνοικοδομήσω] + καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος. E. v. P. Iſta poſtea in nullo Cod. inveni. Inveni autem in uno omnino, qui haec in altera lectione addit, in altera omittit. Sunt ex Amos IX, 11. Tamen haec interpretatur Oecumen. I, 123. d. 124. b.

18. γνωςὰ] ἅ ἐςι γνωςὰ t γνωςὰ γὰρ t γνωςόν.

ἐνοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιςρέφουσιν
20. ἐπὶ τὸν θεόν· ἀλλὰ ἐπιςεῖλαι αὐτοῖς, τοῦ
ἀπέχε-

γνωςὰ ἀπ᾽ αἰῶνός ἐςι τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ] φανερὰ γὰρ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἐςι τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ t ἃ ἐςι γνωςὰ αὐτῷ ἀπ᾽ αἰῶνος, omiſſis reliquis ad finem verſus.

ἐςι τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ] — t εἰσι τὰ ἔργα αὐτοῦ τῷ θεῷ πάντα.

ἐςι] — t εἰσίν.

τῷ θεῷ] — t τῷ κυρίῳ.

πάντα] —

τὰ ἔργα] τὸ ἔργον.

αὐτοῦ] —. Poſui huius verſus varias lectiones omnes tam meorum, quam aliorum Codicum, quae cum in his decem vocabulis tot ſint, quot vix in ullo longiori loco, eae iam de corruptione ſuspecta faciunt iſta verba. Maneo ergo in ea ſententia, ut credam, hanc appendicem eſſe lectionis, εἰς ἐγκαίνια ναοῦ, quae incipit verſ. 13. deſinit verſ. 17. cui, ut nimis brevi, haec in fine, tanquam baſis, ſubiiciebantur. Similes appendices lectionum permultae a me notatae ſunt. Sufficit in memoriam revocare Act. 15, 4. 14, 18. Matth. 8, 13. ubi fere tot ſunt variae lectiones, quot hic. Marc, 11, 26. Luc. 14, 24. 21, 4. 18. Io. 5, 24. 30. 35. 58. de quibus monui partim ſuis locis, partim ad Evang. Io. in appendice 4. Chryſoſtomus haec habet IX, 254. a. neque tamen repetit 255. e. Ex Theophyl. Oecum. et ex Cyrill. ad Amos III, 349. 350. nihil efficitur. Illud autem notabile videtur, quod Cod. Mosq. d. in textu praetermittit, ἐςι τῷ — ἔργα αὐτοῦ, in ſcholiis autem habet totum locum, ut legitur apud Chryſ. IX, 254. a. ab γνωςὰ ἀπ᾽, cum eius interpretatione. Contrarium reperire licet apud Theophyl. Nam ibi in textu reperiuntur iſta verba, ſi ſcilicet editor fideliter expreſſit Codicem. Sed in interpretatione ſcholium

 Chry-

ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώ-
λων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ
τοῦ αἵματος. μωυσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρ- 21.
χαίων

Chrysostomi sine textu repetitur. v. Edit. Venet. III, 121. a. Credo tamen hic apud Theophyl. quaedam excidisse, quae supplenda sunt ex Chrys. Appendix ista huc translata videtur ex Proverb. 16, 5. aut 3 Esdrae, 6, 8. quod eo minus mirandum est, cum ea, quae praecedunt, sint etiam repetita ex Vet. Test. Denique addo. Scholia, quae in priore editione editi, mirabiliter conflata sunt ex Chrys. VIII, 65. a. IX, 254. a. Posteriori loco prorsus ita legitur, ut in vulgatis editionibus. Credo ergo, Chrysostomum breviorem appendicem lectionis ecclesiasticae aliquanto redidisse auctiorem. Hunc secuti sunt priores editores, viam monstrante Erasmo. Nam Complutensis editio dissentit ac multa praetermittit. v. P.

19. ἐπιστρέφουσιν] ἀποστρέφουσιν et ἐπιστ. Chrys. IX, 254. a. 256. a. b.

20. καὶ τοῦ πνικτοῦ] — E. De Latinistis v. Sabat.

πορνείας] Nulla coniectura hic opus est. Simile mandatum est Exod. 34, 14 — 16. Quin etiam Paullus istum locum respiciens 1 Cor. 10, 7. 8. εἰδωλολατρείαν et πορνείαν iungit. Vide etiam 1 Thess. 4, 3.

αἵματος] + καὶ ὅσα ἂν μὴ θέλωσιν αὐτοῖς γίνεσθαι, ἑτέροις μὴ ποιεῖν. E. v. vers. 29. Postea in uno inveni, qui plerumque interpolatus est. In tribus deest. Nimis breve videbatur non nullis hoc praeceptum, ergo ex sua theologia morali id amplificarunt. Verum quaestio solum fuerat de lege ceremoniali et in primis de circumcisione. Ergo hoc responsum sufficiebat. Cyrill. I, a. 153. c. ὀλίγα τε καὶ ἀναγκαῖα τηρεῖν ἐκέλευον. Sic supra aethiopi, ante baptisma, expresserunt pleniorem religionis christianae professionem dogmatici. 8, 37.

χαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν
ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάβ-
22. βατον ἀναγινωσκόμενος. τότε ἔδοξε τοῖς
ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ
ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν
πέμψαι εἰς ἀντιόχειαν σὺν * παύλῳ καὶ
βαρνάβᾳ, ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον βαρσα-
βᾶν, καὶ σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς
23. ἀδελφοῖς· γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν
τάδε· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ
ἀδελφοὶ, τοῖς κατὰ τὴν ἀντιόχειαν καὶ συ-
ρίαν καὶ κιλικίαν ἀδελφοῖς, τοῖς ἐξ ἐθνῶν,
24. χαίρειν· ἐπειδὴ ἠκούσαμεν, ὅτι τινὲς ἐξ
ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις,
ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες
περιτέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ
25. διεστειλάμεθα· ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμο-
θυμαδὸν, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς
ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν βαρνάβᾳ
26. καὶ παύλῳ, ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς
ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου
27. ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. ἀπεστάλκαμεν οὖν ἰού-
δαν καὶ σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγ-
γέλ-

22. ἄνδρας κ. τ. λ.] Semel Chryſ. vulg. IX, 254. ſemel 256. e. τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις, φησὶν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς πέμψαι, idque etiam urget. Laudo!

σὺν τῷ] τῷ —.

25. ἐκλεξαμένους] ἐκλεξαμένοις. E. Ex dativo nemo facile accuſatium fecerit, ſed contra.

γέλλοντας τὰ αὐτά. ἔδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ 28.
πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι
ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν ἐπάναγκες τούτων·
ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ 29.
πνικτοῦ καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες
ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε· ἔῤῥωσθε. οἱ μὲν οὖν 30.
ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς ἀντιόχειαν· καὶ συν-
αγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστο-
λήν. ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ 31.
παρακλήσει. ἰούδας * τε καὶ σίλας, καὶ 32.
αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ
παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπεστήρι-
ξαν.

28. ἐπιτίθεσθαι] ἐπιθεῖναι. E. Damasc. II, 398.
τῶν ἐπάναγκες τούτων] — E. Cyrill. I, a. 153. II, 843. VI, d. 44. τῶν ἐπ' ἀνάγκαις. VI, b. 325. τῶν ἐπ' ἀνάγκης τούτων. Damasc. II, 398. Miror ſane, graecos haeſitaſſe in, τὰ ἐπάναγκες.

29. ἀπέχ. κ. τ. λ.] ἀπέχεσθαι ὑμᾶς πορνείας καὶ πνικτοῦ καὶ αἵματος. E. Cyrill. I, a. 153. II, 843. Sic, ſed in ſine addit, καὶ εἰδωλοθύτου VI, d. 44. ἀποσχέσθαι ὑμᾶς εἰδωλοθύτων καὶ πορνείας καὶ πνικτοῦ καὶ αἵματος. VI, b. 325. Hunc locum attingens I, a. 575. habet, πορνείας καὶ πνικτοῦ καὶ αἵματος. Theodoret. ad Epiſt. ad Gal. pag. 307. εἰδωλοθύτου καὶ πορνείας καὶ πνικτοῦ καὶ αἵματος.
πνικτοῦ] πνικτῶν. E. Damasc. l. l.
πορνείας] + καὶ ὅσα μὴ θέλετε ἑαυτοῖς γίνεσθαι, ἑτέροις μὴ ποιεῖν. E. ut ſupra verſ. 20. v. Schol. ad h. l. in P. p. 328. Irenaei tantum ſupereſt latina interpretatio, in qua iſta appendix p. 199. legitur. Caret iſta appendice Clem. Alex. pag. 172. 513.
ἔῤῥωσθε] Bis omittit Chryſ. IX, 254. e. 258. a. Nulla ſcilicet interpretatione indigebat.

32. ἰούδας δὲ] ἰούδας τε. A.

33. ξαν. ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν
μετ᾽ εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς
34. 35. ἀποςόλους. * [Τέλος.] [Ἀρχή.] παῦλος δὲ Τέλος ἔν τισι
ΛΗ. καὶ βαρνάβας διέτριβον ἐν ἀντιοχείᾳ, διδά- τῆς ς. πρόσ-
σκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέ- κειται δέ· ἔδοξε δὲ κ.
36. ρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ κυρίου. μετὰ τ. λ.
δέ τινας ἡμέρας εἶπε παῦλος πρὸς βαρνά-
βαν· ἐπιςρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς
ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς
κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς
37. ἔχουσι. βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συμ-
παραλαβεῖν τὸν ἰωάννην, τὸν καλούμενον
38. μάρκον. παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποςάντα
ἀπ᾽ αὐτῶν ἀπὸ παμφυλίας, καὶ μὴ συνελ-
θόντα

XV, 35. ΛΗ. τῷ σαββάτῳ τῆς ε. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. παῦλος καὶ βαρνάβας.

33. ἀπὸ] ὑπό. E.

ἀποςόλους] ἀποςείλαντας αὐτούς. E.

34. ἔδοξε δὲ τῷ σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ] — v. P. Ex quatuor, quos poltea conſului, duo omittunt. Tertius, qui lectiones eccl. notat, habet. In ſine vero exhibet αὐτόθι, loco αὐτοῦ. In quarto, qui etiam lectiones eccleſiaſticas notat, eadem manus haec in raſura ſcripſit litteris paullo minoribus et arctius, quam alibi, inter ſe iunctis, pluribus etiam quam alibi, ſiglis. Ergo in uſum lectionis. Eodem modo, ut hic, in ſine lectionis 18, 21. quaedam aſſuta ſunt. Haec excludit adeo Wetſt. B.

36. ἀδελφοὺς ἡμῶν] ἡμῶν — E. Chryſ. IX, 260. c. ſed 264. b. ἐπισκεψώμεθα τὰς πόλεις, ἐν αἷς.

37. ἐβουλεύσατο] ἐβούλετο. E.

τὸν ἰωάννην] καὶ ἰωάννην. E. Chryſ. IX, 261. b.

καλούμενον] ἐπικαλούμενον. E.

θόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον.

ΚΔ. περὶ τῆς κατηχήσεως τιμοθέου καὶ τῆς κατὰ ἀποκάλυψιν ἀφίξεως παύλου εἰς μακεδονίαν. ἐν ᾧ περὶ πίστεως καὶ σωτηρίας τινὸς γυναικὸς λυδίας. περὶ ἰάσεως τῆς πνεῦμα πύθωνος ἐχούσης παιδίσκης, δι' ἣν τὸν παῦλον καθεῖρξαν οἱ δεσπόται. περὶ τοῦ συμβάντος ἐκεῖσε σεισμοῦ καὶ θαύματος, καὶ ὅπως πιστεύσας ὁ εἱρκτοφύλαξ ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἐβαπτίσθη πανοίκιος. ὅτι παρακαλούμενοι ἐξῆλθον τότε ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου οἱ ἀπόςολοι.

ἐγένετο οὖν παροξυσμὸς, ὥςε ἀποχωρισθῆναι 39.
αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· τόν τε βαρνάβαν,
παραλαβόντα τὸν μάρκον, ἐκπλεῦσαι εἰς
κύπρον· παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος σίλαν, 40.
ἐξῆλθε. παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ὑπὸ
τῶν ἀδελφῶν. διήρχετο δὲ τὴν συρίαν καὶ 41.
Τέλος τοῦ σαββάτου. κιλικίαν, ἐπιςηρίζων τὰς ἐκκλησίας. [Τέλος.]
Κατήντησε δὲ εἰς δέρβην καὶ λύςραν· καὶ XVI, 1.
ἰδοὺ, μαθητής τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι τιμόθεος,
υἱὸς γυναικός τινος ἰουδαίας πιςῆς, πατρὸς
δὲ ἕλληνος· ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν 2.
λύςροις καὶ ἰκονίῳ ἀδελφῶν. τοῦτον ἠθέλη- 3.
σεν ὁ παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν· καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς ἰουδαίους
τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν
γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι ἕλλην
ὑπῆρχεν. ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, 4.
παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα
τὰ

39. ἀποχωρισθῆναι] χωρισθῆναι. E.
XVI, 1. τις — τινος] — E.

τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποςόλων καὶ τῶν
5. πρεσβυτέρων, τῶν ἐν ἱερουσαλήμ. αἱ μὲν
οὖν ἐκκλησίαι ἐςερεοῦντο τῇ πίςει, καὶ ἐπε-
6. ρίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ᾽ ἡμέραν. διελθόν-
τες δὲ τὴν φρυγίαν καὶ τὴν γαλατικὴν χώ-
ραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος
7. λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ ἀσίᾳ, ἐλθόντες
κατὰ τὴν μυσίαν, ἐπείραζον κατὰ τὴν βι-
θυνίαν

5. ἐπερίσσευον] περιέσσευον. E. Prorſus inepte. Eſt enim ab περισσός. Notat tamen hoc Wetſt. ex E. 3. et Montf. ad Chryſ. IX, 263. et 265. Aſtute tacet Griesb.

6. διελθόντες] διῆλθον. E. Ath. II, 10. Vulg. Chryſ. l. l. 263. attingit etiam XI, 443. e. et Theodoret. ad Epheſ. pag. 399. διῆλθον Cyrill. V, a. 299. Ibid. 387. (ſic, non 381.) διελθόντες. 99. διελθόντες δὲ ἀσίαν καὶ τὴν γαλ. χώραν ἐπείραζον εἰς τὴν βιθ. ἀπελθεῖν — τὸ πνεῦμα ἰησοῦ. Vide v. 7.

φρυγίαν] παμφυλίαν. E. v. P. Mox, τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλῆσαι. Ath. l. l.

7. ἐλθόντες] παρελθόντες t + δέ. Cyrill. V, a. 299. et mox, πειράζοντες εἰς τὴν — πνεῦμα ἰησοῦ. Immo addit: ἰδού, πάλιν ἐνθάδε σαφῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, πνεῦμα κέκληκεν ἰησοῦ. Ibid. 387. ἐλθόντες δὲ εἰς τὴν — εἰς τὴν βιθ. — τὸ πνεῦμα ἰησοῦ. 644. ἐπείραζον μὲν εἰς — ἀπελθεῖν, οὐκ εἴασε δὲ αὐτοὺς τὸ πνεῦμα ἰησοῦ. V, c. 108. ἐλθόντες δὲ κατὰ — εἰς τὴν βιθ. πορευθῆναι καὶ οὐκ — πνεῦμα ἰησοῦ. V, d. 174. ἐλθόντες δὲ κατὰ — εἰς τὴν βιθ. πορευθῆναι — πνεῦμα τοῦ ἰησοῦ. IV, 124. ἐλθόντες γὰρ κατὰ — εἰς τὴν βιθ. ἀπελθεῖν — πνεῦμα ἰησοῦ, ubi ex πνεῦμα ἰησοῦ adeo argumentatur.

ἐπείραζον κατὰ] ἐπείραζον εἰς. E. Chryſ. IX, 263. d. Duplex κατὰ aliquibus fraudi fuit. Ex quatuor illis, quos poſt priorem edit. comparavi,

ſervant

θυνίαν πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ
πνεῦμα. παρελθόντες δὲ τὴν μυσίαν, κατ- 8.
έβησαν εἰς τρωάδα. καὶ ὅραμα διὰ τῆς 9.
νυκτὸς ὤφθη τῷ παύλῳ· ἀνήρ τις ἦν μακε-
δὼν ἑστὼς, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων·
διαβὰς εἰς μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν. ὡς 10.
δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελ-
θεῖν εἰς τὴν μακεδονίαν, συμβιβάζοντες, ὅτι
προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι
αὐτούς· ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς τρωάδος, 11.
εὐθυδρομήσαμεν εἰς σαμοθράκην, τῇ τε ἐπιού-
σῃ εἰς νεάπολιν· ἐκεῖθέν τε εἰς φιλίππους, 12.
ἥτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς μακεδονίας
πόλις,

ſervant tres. Quartus, ſeu 13. ſaepius aberrat. Birch. ex uno ſolum notat εἰς.

πνεῦμα] + τοῦ ἰησοῦ. E. Quatuor, quos poſtea conſului, non agnoscunt. Habet ergo ex omnibus meis unus tantum, qui ceterorum auctoritatem, cum ſaepius diſcedat a vero, non tollit. v. P. Omittit etiam Chryſ. Opus erat iſto vocabulo ad diſputationes contra ſic dictos haereticos. Dogmatice! Critici indignantur fraudes.

9. ἀνὴρ] Semel vulg. Chryſ. IX, 263. e. ſemel 265. καὶ ἰδοὺ, φησὶν, ἀνήρ.

10. κύριος] θεός. E. Griesbachius ad hunc locum: *ſaepiſſime haec* (θεὸς et κύριος) *permutantur in Actis Apoſt.* Addendum erat, *in Codd. Latiniſtarum et graecis, qui ex Latinis ſunt interpolati.* Praeſentit iam locos aliquos, quorum cauſſa haec ſcripſit. Ex meis hic nullus habet θεὸς praeter 1. et ex iſtis quatuor unus, qui eſt minoris et hic, et alibi auctoritatis. Eum aliquando appellabo 13. Non ex ſingulis locis ſpectandi et aeſtimandi ſunt Codices, ſed ex contextus perpetuitate.

πόλις, κολώνια. ἦμεν δὲ ἐν * αὐτῇ τῇ πόλει
13. διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. τῇ τε ἡμέρᾳ
τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως
παρὰ ποταμὸν, οὗ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι·
καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθού-
14. σαις γυναιξί. καί τις γυνὴ ὀνόματι λυδία,
πορφυρόπωλις, πόλεως θυατείρων, σεβομένη
τὸν θεὸν, ἤκουεν· ἧς ὁ κύριος διήνοιξε τὴν
καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ
15. παύλου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος
αὐτῆς, παρεκάλεσε, λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ
με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν
οἶκόν μου, μείνατε. καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.
ΛΘ. 16. [Ἀρχή.] ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς
προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα
πύθω-

XVI, 16. ΛΘ. κυριακῇ ς. του τυφλοῦ· ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐγένετο πορευομένων τῶν ἀποστόλων εἰς προσευχήν.

12. τῆς μερίδος] — E. Chryſ. l. l. 264. a. attingit etiam XI, 189.

κολώνια] κολώνεια. E. Chryſ. 264. a, b.

ταύτῃ] αὐτῇ.

13. πόλεως] πύλης. E.

14. ἤκουεν] ἤκουσεν. E. Chryſ. IX, 268. e. Idem ibid. ἤνοιξε. Sed rurſus διήνοιξε et ἤνοιξε, 269. 270. Attingit V, 310.

15. ἐβαπτίσθη] + αὐτή. E. Chryſ. IX, 296. ibidem, et ὁ οἶκος, et ἡ οἰκία. Item; λέγουσα· κύριοί μου, εἰ. ſemel etiam omittit εἶναι. Attingit V, 300. VII, 712.

16. εἰς] + τήν. E. Orig. IV, 389. et mox πύθωνα. Πνεῦμα πύθων et πνεῦμα πύθωνος per ſe aeque recte dicitur. Hic de Codd. quaeſtio eſt.

πύθωνος, ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν
πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευο-
μένη. αὕτη κατακολουθήσασα τῷ παύλῳ 17.
καὶ ἡμῖν, ἔκραζε, λέγουσα· ὗτοι οἱ ἄνθρω-
ποι, δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίςου εἰσὶν, ὅιτι-
νες καταγγέλλουσιν * ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.
τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπο- 18.
νηθεὶς δὲ ὁ παῦλος, καὶ ἐπιςρέψας, τῷ
πνεύματι ἐιπε· παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνό-
ματι ἰησοῦ χριςοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῆς. καὶ
ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι 19.
αὐτῆς, ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας
αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν παῦλον καὶ τὸν
σίλαν, ἕιλκυσαν ἐις τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς
ἄρχοντας· καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς 20.
ςρατηγοῖς, ἐιπον· ὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκτα-
ράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, ἰουδαῖοι ὑπάρ-
χοντες. καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη, ἃ οὐκ 21.
ἔξεςιν ἡμῖν παραδέχεσθαι, οὐδὲ ποιεῖν, ῥω-
μαίοις ὖσι. καὶ συνεπέςη ὁ ὄχλος κατ᾽ 22.
αὐτῶν, καὶ οἱ ςρατηγοὶ περιῤῥήξαντες αὐτῶν
τὰ

... ἀπαντῆσαι] ὑπαντῆσαι. E. Orig. l. l.

17. κατακολουθήσασα] παρακολουθήσασα. E. Mox τῷ, ante παύλῳ abest Orig. l. l.

καὶ ἡμῖν] Id obscurum erat in lectione ecclesiastica. Ergo: καὶ τῷ σίλᾳ.

ὑμῖν ὁδὸν] ἡμῖν ὁδόν. Orig. l. l. ὅτι ὗτοι — ἡμῖν.

19. ἐξῆλθεν] ἐξέλιπεν. E. Correctio graeca, quam in uno inveni.

21. καταγγέλλουσιν] Sic Chrys. IX, 270. sed 271. d. παραδέχεσθαι ἡμῖν ἔθη. Ita fere plerumque variat,

23. τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ῥαβδίζειν. πολλάς τε
ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλα-
κὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφα-
24. λῶς τηρεῖν αὐτούς. ὃς παραγγελίαν τοι-
αύτην εἰληφὼς, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσω-
τέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφα-
25. λίσατο εἰς τὸ ξύλον. κατὰ δὲ τὸ μεσονύ-
κτιον παῦλος καὶ σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν
τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι.
26. ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευ-
θῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἀνεῴ-
χθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ
27. πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. ἔξυπνος δὲ γε-
νόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας
τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μά-
χαιραν, ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων
28. ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. ἐφώνησε δὲ
φωνῇ μεγάλῃ ὁ παῦλος, λέγων· μηδὲν πρά-
ξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐν-
29. θάδε. αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ
ἔντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ παύλῳ

καὶ

24. εἰληφὼς] λαβών. E.

25. παῦλος] + τε. E. Cyrill. V, a. 299. mox hic, et verſ. 29. σύλας idem. Attingit Orig. I, 216.
προσευχόμενοι] Omittit Baſil. M. II, 384.

26. ἐγένετο μέγας] μέγας ἐγένετο. E. Cyrill. l. l.
τε παραχρῆμα αἱ] δὲ αἱ. E. Cyrill. l. l.
ἀνέθη] ἀνείθη. E. Alibi ex aliis Codd. notavi etiam ἀφείθην. Exempla nota ſunt.

29. γενόμενος] ὑπάρχων. E. Ita Chryſ. IX, 275. vulg. Cyrill. l. l. Attingit etiam Chryſ. III, 154. 155. XI, 56. 59. 60, 65. 66.

καὶ τῷ σίλᾳ. καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω 30.
ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν, ἵνα σωθῶ; οἱ 31.
δὲ εἶπον· πίςευσον ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν χρι-
ςὸν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. καὶ 32.
ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ
πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ παρα- 33.
λαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς,
ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ ἐβαπτίσθη
αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα.
ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 34.
παρέθηκε τράπεζαν, καὶ * ἠγαλλιᾶτο παν-
Τέλος τῆς κυριακῆς. οἰκὶ πεπιςευκὼς τῷ θεῷ. [Τέλος.] ἡμέ- 35.
ρας δὲ γενομένης ἀπέςειλαν οἱ ςρατηγοὶ τοὺς
ῥαβδούχους, λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀν-
θρώπους ἐκείνους. ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμο- 36.
φύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν παῦ-
λον· ὅτι ἀπεςάλκασιν οἱ ςρατηγοὶ, ἵνα ἀπο-
λυθῆτε. νῦν οὖν ἐξελθόντες, πορεύεσθε ἐν
εἰρήνῃ.

30. αὐτοὺς] + εἰς τό. E. Cyrill. l. l.

31. χριςὸν] — E. Cyrill. l. l.

καὶ ὁ] καὶ πᾶς ὁ. E.

32. καὶ πᾶσι] σὺν πᾶσι. E. Cyrill. l. l.

34. οἶκον αὐτοῦ] αὐτοῦ — E.

ἠγαλλιάσατο] ἠγαλλιᾶτο. Et Chryſ. IX, 275. b. 276. d. Sed vulg. Cyrill. l. l. Ita fere alibi in N. Teſt. Aoriſtus.

35. ἀπέλυσον] ἀπέςειλεν. E. Operae pretium eſt. h. l. evoluere edit. Griesb. p. 126. 127. propter interpretationem Syram et Cod. Weſt. D.

37. εἰρήνῃ. ὁ δὲ παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δεί-
ραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους ἀνθρώ-
πους, ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυ-
λακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν;
οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγα-
38. γέτωσαν. ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς
οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφο-
39. βήθησαν, ἀκούσαντες, ὅτι ῥωμαῖοί εἰσι. καὶ
ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξαγα-
40. γόντες ἠρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως. ἐξελ-
θόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον * πρὸς
τὴν λυδίαν· καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς, παρ-
εκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

KE. περὶ

37. δείραντες] δήραντες, de quo saepius monitum. v. P.
αὐτοὶ ἡμᾶς] ἡμᾶς — A. Credo, hoc a pluribus non animadversum esse, quod ter occurrit.

38. ἀνήγγειλαν] ἀπήγγειλαν. E. vulg. Chrys. IX, 275. c.

39. ἐλθόντες] ἐξελθόντες. E. Et Chrys. IX, 275. c.
ἐξελθεῖν] ἀπελθεῖν ἀπό. E. Semel vulg. Chrys. l. l. semel 276. e. καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς ἐξελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. Sed ex his contrariis lectionibus Chrysostomi, quas tamen omnes mihi notavi, nihil efficitur. Igitur plures silentio praetermittenda iudicavi, et in hoc, et in aliis libris.

40. ἐκ] — t ἀπό. E.
εἰς τὴν] πρὸς τήν. v. Birch. Ita quoque ii, quos post priorem editionem contuli. Sed in uno hic deest unum folium. Magnam vim habet, quod hic adeo Mosq. l. et iste quem 13. appello, consentiunt. πρὸς cum aliis habet etiam Chrys. IX, 275. d. v. Wetst. Si Codices id postularent, libenter probarem εἰς. Nam apud LXX. saepius est εἰσελθεῖν εἰς τινα, de persona. Locus similis N. Test.

enim.

ΚΕ. περὶ στάσεως γενομένης ἐν Θεσσαλονίκῃ τοῦ κηρύγματος ἕνεκεν, φυγῆς τε παύλου εἰς βέροιαν, κἀκεῖθεν εἰς ἀθήνας.

[Ἀρχή.] Διοδεύσαντες δὲ τὴν ἀμφίπολιν XVII, 1.
καὶ ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς θεσσαλονίκην, M.
ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν ἰουδαίων. κατὰ 2.
δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐ-
τοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐ-
τοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ πα- 3.
ρατιθέμενος, ὅτι τὸν χριςὸν ἔδει παθεῖν καὶ
ἀναςῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐςιν ὁ
χριςὸς ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσ- 4.
εκληρώθησαν τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ τῶν
τε σεβομένων ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναι-
κῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι· * προσ- 5.
λαβόμενοι δὲ οἱ ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες τῶν
ἀγο-

XVII, 1. M. τῇ β. τῆς τ. ἑβδ. ἑ. τ. ἡ. ε. διοδεύσαντες οἱ ἀπόστολοι τὴν ἀμφίπολιν.

nunc non fuccurrebat. Griesbachius utrumque edidit, impofuitque τὴν εἰς τῇ πρός. Hac impoftura poftea habebit opus. Sed illa aftutia non erat opus. Quibus enim imponit, *iniquae mentis* funt omnes, ac demittunt auriculas. Igitur nec cervices levant, nec calces remittunt. Quomodo vero fcribae h. l. de regione Lydiae cogitari potuerint, id non intelligo. Mox enim Amphipolis et Apollonia memoratur.

XVII, 2. διελέγετο] διελέξατο t διελέχθη. E. Ita femel Chryf. IX, 281. c. Vulg. 280. a.

5. ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς] προσλαβόμενοι δὲ οἱ ἰου-

ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλο-
ποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ἐπιστάντες
τε τῇ οἰκίᾳ ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν
6. εἰς τὸν δῆμον. μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυ-
ρον τὸν ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς
πολιτάρχας, βοῶντες· ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην
ἀναστατώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν,
7. οὓς ὑποδέδεκται ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες
ἀπέναντι τῶν δογμάτων καίσαρος πράτ-
τουσι, βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι, ἰησοῦν.
8. ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρ-
9. χας, ἀκούοντας ταῦτα· καὶ λαβόντες τὸ
ἱκανὸν παρὰ τοῦ ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν,
10. ἀπέλυσαν αὐτούς. [Τέλος.] οἱ δὲ ἀδελφοὶ Τέλος τῆς β.
εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε
παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἰς βέροιαν· οἵτινες
παραγενόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν * ἀπῄεσαν
11. τῶν ἰουδαίων. οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν
ἐν θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον
μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν
ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα
οὕτω.

ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες τῶν ἀγοραίων τινάς. Chryſ. intulit ζηλώσαντες IX, 280. d. Ipſe id omittit 282. a. Ex Chryſoſt. hic pendet vulgata. Ex quatuor, quos poſtea comparavi, ſolus iſte 13. habet ζηλώσαντες, exhibet tamen, οἱ ἰουδ. οἱ ἀπ. Sed quartus, qui hic deficit, incipit demum verſ. 18.

10. βέροιαν] βέῤῥοιαν. Apud Steph. de urbb. eſt βέῤῥοια. Apud Chryſ. IX, 281. a. b. et hic et verſ. 13. editur βέροια.

τῶν ἰουδαίων ἀπῄεσαν] ἀπῄεσαν τῶν ἰουδαίων.

11. ἔχοι] ἔχει t ἔχοιεν. E.

οὕτω. πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίςευ- 12.
σαν, καὶ τῶν ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχη-
μόνων, καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. ὡς δὲ ἔγνω- 13.
σαν οἱ ἀπὸ τῆς θεσσαλονίκης ἰουδαῖοι, ὅτι
καὶ ἐν τῇ βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ παύ-
λου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ, σαλεύον-
τες τοὺς ὄχλους. εὐθέως δὲ τότε τὸν παῦ- 14.
λον ἐξαπέςειλαν οἱ ἀδελφοὶ, πορεύεσθαι ὡς
ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ ὅ, τε σίλας
καὶ ὁ τιμόθεος ἐκεῖ. οἱ δὲ καθιςῶντες τὸν 15.
παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως ἀθηνῶν· καὶ λα-
βόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν σίλαν καὶ τιμό-
θεον, ἵνα ὡς τάχιςα ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν,
ἐξῄεσαν.

ΚΞ. περὶ τῆς ἐν ἀθήναις ἐπιβωμίου γραφῆς, φιλοσόφου τε κηρύγματος καὶ εὐσεβείας τοῦ παύλου.

['Αρχή.] ἐν δὲ ταῖς ἀθήναις ἐκδεχομένου 16. ΜΑ.
αὐτοὺς τοῦ παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα
αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι κατείδωλον οὖσαν
τὴν

XVII, 16. ΜΑ. εἰς τὸν ἅγιον διονύσιον· ἐν ἄλλοις· τῇ γ. τῆς ς. ἑβδ. ἐ. τ. ὁ. ἐ. [ἐν ταῖς ἀθήναις.] ἐκδεχομένου τοῦ παύλου τόν τε σίλαν καὶ τὸν τιμόθεον παρωξύνετο.

13. κἀκεῖ] κἀκεῖσε. E.

σαλεύοντες] + καὶ ταράσσοντες. E.

14. ὡς] — t ἕως. E.

15. ἤγαγον αὐτὸν] ἦλθον t αὐτὸν — E.

16. θεωροῦντι] θεωροῦντος. E. Per se non inepte.

17. τὴν πόλιν. διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συνα-
γωγῇ τοῖς ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ
ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς
18. παρατυγχάνοντας. τινὲς δὲ * καὶ τῶν
ἐπικουρείων καὶ τῶν ςωϊκῶν φιλοσόφων συν-
έβαλλον αὐτῷ· καί τινες ἔλεγον· τί ἂν θέ-
λοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ· ξέ-
νων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι
τὸν ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάςασιν αὐτοῖς εὐηγγε-
IB. 19. λίζετο. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐπιλαβόμενοί Τέλος ἐν
τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν ἄρειον πάγον ἤγαγον, τισι.
λέγοντες· δυνάμεθα γνῶναι, τίς ἡ καινὴ αὕτη
20. ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; ξενίζοντα
γάρ

XVII, 19. MB. τῇ γ. τῆς ϛ. ἑβδ. ἐν ἄλλοις· εἰς τὸν ἅγιον διονύσιον. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐπιλαβόμενοι οἱ ἰουδαῖοι (ἐν ἄλλοις· οἱ ἐν ταῖς ἀθήναις.) τοῦ παύλου ἐπὶ τὸν ἄρειον.

17. παρατυγχάνοντας] ἐντυγχάνοντας. E. Nec hoc per ſe ineptum, cum παρατυγχάνοντες ſint ii, qui *caſu, fortuito* occurrunt, incidunt.

18. τινὲς δὲ] + καί.

συνέβαλλον] συνέβαλον t προσέβαλλον. E.

τί ἂν] τίνα. E. Sic et verſ. 20.

ἀνάςασιν] + αὐτοῦ. E. Prorſus inepte. Nam iſti Ἀνάςασιν credebant *deam* eſſe.

αὐτοῖς εὐηγγελίζετο] εὐηγγελίζετο αὐτοῖς. A. αὐτοῖς — D. αὐτοῖς abeſt. Chryſ. IX, 286.

19. ἐπιλαβόμενοι] Hic in lectionariis non nullis in principio lectionis additur, οἱ ἰουδαῖοι. Alia rectius habent, οἱ ἐν ταῖς ἀθήναις.

λέγοντες] + οὖν. E. Hoc omnino in duobus tantum reperi.

γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν.
βουλόμεθα οὖν γνῶναι, τί ἂν θέλοι ταῦτα
εἶναι. ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδη- 21.
μοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ
λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον. σταθεὶς 22.
δὲ ὁ παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ ἀρείου πάγου,
ἔφη· ἄνδρες ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισι-
δαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος 23.
γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν,
εὗρον καὶ βωμὸν, ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ
θεῷ. ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον
ὑπέρβα τοῦ ἁγίου. ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. [Ὑπέρβα.] ὁ θεὸς 24.
ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐ-
τῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος ὑπάρχων,
οὐκ

21. ἕτερον] Basil. M. I, 176. ἄλλο.

22. ἄνδρες — 23. καταγγ. ὑμῖν] Cyrill. I, g. 123. sine varietate. Multoties hunc locum attingit Chrys. II, 596. XI, 408. III, 56. I, 695. II, 112. IV, 10.
δεισιδαιμονεστέρους] Chrys. IX, 286. explicat, εὐλαβεστέρους. Alius: πάντα θειάζοντες, καὶ ξύλα καὶ λίθους. v. 25, 19.

23. διερχόμενος] περιερχόμενος. E. Clem. Alex. 588. sed vulg. 314. περιερχόμενος τὰ σεβάσ. Ath. II, 391. qui ibi et alia corrupte exhibet.
ἀναθεωρῶν] Sic Clem. 588. sed 314. ἱστορῶν. Ex hoc Wetst. D. fecit ἀπιστορῶν, quod nihili est. Debebat esse ἀνιστορῶν, quo utitur Sophocl. Trach. p. 342. et alii.
εὗρον καὶ] καὶ — E. Clem. 314. sed vulg. 588.
ἐπεγέγραπτο] ἀνεγέγραπτο. E. Clem. sed et vulg. ll. ll. ἐγέγραπτο. Orig. IV, 167. et mox ὃ οὖν — τοῦτο ἐγώ.

24. κύριος ὑπάρχων] ὑπάρχ. κύρ. E. Clem. 314. vulg. 584. Ex eo ergo efficitur — nihil.

25. οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ
ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσ-
δεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ
26. πνοὴν * κατὰ πάντα, ἐποίησέ τε, ἐξ ἑνὸς
αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ
πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὁρίσας * προσ-
τεταγμένους καιροὺς, καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς
27. κατοικίας αὐτῶν· ζητεῖν τὸν κύριον, εἰ ἄρα
γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν· * καίγε
οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάϛου ἡμῶν ὑπάρχον-
τα.

25. ἀνθρώπων] ἀνθρωπίνων. E. Clem. Alex. 315. et mox δούς. 584. ἀνθρωπίνων, ſed διδούς.

καὶ τὰ πάντα] κατὰ πάντα. Ita omnes omnino mei habent, etiam iſti quatuor, quos poſtremo conſului. v. Wetſt. Birch. Chryſ IX, 287. c. 289. c. καὶ τὰ πάντα. Item Clem. Alex. 315. et 584. πνοὴν καὶ ζωὴν καὶ τὰ πάντα.

26. αἵματος] — E. Clem. l. l. mox γένος, loco ἔθνος, et ἐπὶ παντὸς προσώπου.

ἔθνος] γένος. E. Ex verſ. 28. 29.

προτεταγμένους] προϛεταγμένους. Clem. l. l. Chryſ. IX, 287. c. 289. e. 290. a. τεταγμένους habet Mosq. l. non d. Error eſt typothetae. Sic habet etiam iſte 13. Reliqui tres προϛεταγμένους. In his unus etiam in ſcholiis. v. P.

27. τὸν κύριον] τὸ θεῖον. E. ex verſ. 29. Clem. l. l. mox ψηλ. ἢ εὕροιεν ἄν, et ὑπάρχοντος.

κύριον] θεόν. D. v. P. Et Chryſ. IX, 287. c. 290. a. Ex poſterius examinatis duo θεὸν, duo κύριον.

καίτοιγε] καίγε. v. Birch. Wetſt. Vulgatum Chryſ. l. l. 287. c. 290. b.

ὑπάρχοντα] ἀπέχοντα. E. Eleganter! Id etiam poſtea in uno reperi. Inveni etiam ὑπάρχοντας, quod ipſum non abſurdum eſt.

τα. ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, 28.
Τέλος τῆς γ. καὶ ἐσμέν· [Τέλος.] ὡς καί τινες τῶν καθ'
ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι· τοῦ γὰρ καὶ γένος
ἐσμέν. γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ, 29.
οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ
λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως
Ἄρξου τοῦ ἁγίου. ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. [Ἄρξου.] 30.
τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν
ὁ θεὸς, ταυῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις
πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν· διότι ἔστησεν 31.
ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν
δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ, ᾧ ὥρισε, πίστιν παρα-
σχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύ- 32.
αζον, οἱ δὲ εἶπον· ἀκουσόμεθά σου πάλιν
περὶ

28. ποιητῶν] Servat etiam Orig. IV, 167. Quinque inſignes et probabiles varietates Cod. Wetſt. D. in hoc uno verſu vide apud Wetſt.

29. νομίζειν] — E. Cyrill. V, a. 670. mox abeſt λίθῳ, et: ἢ ἐνθυμ. Servato νομίζειν, omittit ἢ λίθῳ Ath. II, 452. Mox idem ἀνθρώπων. Attingit etiam Chryſ. IV, 61. d.

30. πᾶσι] πάντας. E. Ath. I, 195. Sed II, 514. θεὸς παραγγέλλει πᾶσιν. Cyrill. III, 573. V, a. 572. V, c. 167. ταυῦν πᾶσιν ἀνθρ. παραγγ. μετ. VI, a. 14.

31. διότι] καθότι. E. Ath. I, 195. II, 386. 514. Cyrill. III, 573. ὅτι ἔστησεν ἡμέρα. (immo, ἡμέραν.) V, a. 572. καθότι ὥρισεν ἡμέραν κρίσεως. V, c. 167. διότι Chryſ. IX, 269. καθότι XII, 86. Licet ergo eligere, διότι, καθότι, ὅτι. Nos Codices ſequimur. Bis hoc verſu inculcat ὁ θεὸς Ath. II, 385.

μέλλει κρίνειν] κρινεῖ. E. Cyrill. V, a. 572.

33. περὶ τούτου. καὶ οὕτως ὁ παῦλος ἐξῆλ-
34. θεν ἐκ μέσου αὐτῶν. τινὲς δὲ ἄνδρες κολ-
ληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ διονύ-
σιος ὁ ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ, ὀνόματι δά-
μαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ἁγίου διονυσίου.

ΚΖ. περὶ ἀκύλα καὶ πρισκίλλης. τῆς τε κορινθίων ἀπειθείας καὶ τῆς κατὰ πρόγνωσιν ἐπ' αὐτοῖς εὐδοκίας τοῦ θεοῦ, ἀποκαλυφθείσης τῷ παύλῳ. ἐν ᾧ, περὶ κρίσπου ἀρχισυναγώγου, πιστεύσαντος σὺν ἑτέροις τισὶ καὶ βαπτισθέντος. ὅτι στάσεως κινηθείσης ἐν κορίνθῳ, παῦλος ὑπανεχώρησεν, ἐλθὼν δὲ εἰς ἔφεσον καὶ διαλεχθεὶς ἐξῆλθε.
περὶ ἀπολλὼ, ἀνδρὸς λογίου τε καὶ πιστοῦ.

XVIII, 1. Μετὰ δὲ ταῦτα [Ἀρχή.] χωρισθεὶς ὁ παῦ-
ΜΒ. λος ἐκ τῶν ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς κόρινθον,
2. [Ὑπέρβα.] καὶ εὑρών τινα ἰουδαῖον, ὀνόμα- Ὑπέρβα τῆς ια.
τι ἀκύλαν, ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως
ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς ἰταλίας, καὶ πρίσκιλ-
λαν, γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι
κλαύδιον, χωρίζεσθαι πάντας τοὺς ἰουδαίους
3. ἐκ τῆς ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, καὶ διὰ
τὸ ὁμότεχνον εἶναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς, καὶ
εἰργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην.
[Ἄρξου.]

XVIII, 1. ΜΒ. μαΐου ια. ἐν τισιν· ἐν ἄλλοις· τῇ γ. τῆς ς. ἐ. τ. ἡ. ἐ. χωρισθείς.

34. ἀρεοπαγίτης] Birch. notat, in Vat. 10. hic additum esse, ὁ πολυστάθεια. Hoc monstri simile. Adiecta credo in laudem Dionysii, cuius isti praeclari scilicet libri feruntur. Voluit autem scribere: ὁ πολὺς τὰ θεῖα. Succurrit nunc Cinnami locus pag. 67. ἀνδρὸς ἱεροῦ καὶ πολλοῦ τὴν ἀρετήν. Pluribus exemplis in re nota non est opus.

XVIII, 2. διατεταχέναι] τεταχέναι ἢ προστεταχέναι. E.

Ἄρξου τῆς [Ἄρξου.] διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κα- 4.
ια. τὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε ἰουδαίους καὶ
Ὑπέρβα τῆς ἕλληνας. [Ὑπέρβα.] ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ 5.
ια. τῆς μακεδονίας ὅ, τε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος,
συνείχετο τῷ πνεύματι ὁ παῦλος, διαμαρ-
τυρόμενος τοῖς ἰουδαίοις τὸν χριστὸν ἰησοῦν.
ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούν- 6.
των, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς
αὐτούς· τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ, ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ
ἔθνη

5. συνείχετο] συνείργετο. E. Inepta interpretatio. Συνείργειν nullibi in N. Test. occurrit. Fortaſſe volebat διηγείρετο ex Chryſoſtomo. Vide mox. Aut συνηγείρετο.

πνεύματι] λόγῳ. E. Nullus bonus Cod. repertus eſt, qui ita haberet. Chryſ. IX, 295. d. vulg. v. Wetſt. Locus Theodoreti eſt ad epiſt. Paul. p. 5. Credo, per incogitantiam fictum eſſe ex διελέγετο κ. τ. λ. verſ. 4. Interpretationes Latiniſtarum abſurdae ſunt. Quomodo enim reddi poſſit, *inſtabat verbo, ſermoni, premebatur verbo?* Qui *inſtare* reddiderunt, ſortaſſe in mente habuerunt συνετείνετο τῷ λόγῳ, *contendebat oratione.* Si autem omnino probandum ſit, τῷ λόγῳ, tamen pro ſynonymo accipiendum erit τοῦ τῷ πνεύματι, τῇ διανοίᾳ, i. e. *mente urgebatur,* atque ita ad dicendi libertatem incitabatur. Sic παρωξύνετο τὸ πνεῦμα, pro quo dici quoque poterat, τῷ πνεύματι. 17, 16. quodque Chryſ. IX, 288 a. interpretatur διήγειρεν, ζῆλον et διηγείρετο. Quid ſi λόγῳ in Theodoretum venerit a priore edito e? Adiecta enim eſt interpretatio Vulgatae: *inſtabat verbo.*

ἰουδαίοις] + εἶναι. E. Ex verſ. 28.

7. ἔθνη πορεύσομαι. καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν,
ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς, ὀνόματι ἰούστου, σεβο-
μένου τὸν θεὸν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα
8. τῇ συναγωγῇ. κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγω-
γος ἐπίστευσε τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν κορινθίων ἀκούοντες
9. ἐπίστευον, καὶ ἐβαπτίζοντο. [Ἄρξου.] εἶπε Ἄρξου τῆς
δὲ ὁ κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ παύ- ια.
λῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιω-
10. πήσῃς· διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ
οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι, τοῦ κακῶσαί σε· διότι
λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.
11. ἐκάθισέ τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων
ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς
12. γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς ἀχαΐας, ια.
κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ ἰουδαῖοι τῷ
παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,
λέγον-

7. ἰούστου] τίτου. E. v. P. et Chrys. XI, 729. nota a.
συνομοροῦσα] Pro eo ex Wetst. A. D. laudatur συνοροοῦσα. Ades, Stephane! Thesauros tuos locupleta. Vox ἅπαξ λεγομένη. Mirabile autem est, duos Codices in tam singulari ac proprio vitio consentire. Chrys. IX, 295. e. explicat, ἦν ὁμοροῦσα, ἐγειτνίαζεν.

8. κρίσπος] hunc et Sosthenem pro uno habet Chrys. IX, 297. d.
ἀκούοντες] ἀκούσαντες. E.

9. σιωπήσῃς] σιώπα. E. Cyrill. IV, 1. Sed vulg. Theodoret. ad epist. Pauli p. 163.

12. ἀνθυπατεύοντος] ἀνθυπάτου ὄντος. E. Quia Latinistae per *verbum* id reddere non potuerant. Ex ἀποπάτου, hoc est, ex Cod. B. adeo profertur, ἀντιπάτου.

λέγοντες· ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἀναπεί- 13.
θει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν.
μέλλοντος δὲ τοῦ παύλου ἀνοίγειν τὸ ςόμα, 14.
εἶπεν ὁ γαλλίων πρὸς τοὺς ἰουδαίους· ἐι μὲν
ὄυν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρὸν,
ὦ ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν·
ἐι δὲ ζήτημά ἐςι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων, 15.
καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε ἀυτοί·
κριτὴς γὰρ ἐγὼ τούτων ὀυ βούλομαι ἔιναι.
καὶ ἀπήλασεν ἀυτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 16.
ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες ὁι ἕλληνες σωσθένην 17.
τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ
βήματος· καὶ ὀυδὲν τούτων τῷ γαλλίωνι
ἔμελεν. ὁ δὲ παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέ- 18.
ρας ἱκανὰς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος,
ἐξέπλει ἐις τὴν συρίαν, καὶ σὺν ἀυτῷ πρίσ-
κιλλα καὶ ἀκύλας, κειράμενος τὴν κεφαλὴν
ἐν κεγχρεαῖς· ἔιχε γὰρ ἐυχήν. κατήντησε 19.
δὲ ἐις ἔφεσον, * καὶ ἐκείνους κατέλιπεν ἀυ-
τοῦ· ἀυτὸς δὲ ἐισελθὼν ἐις τὴν συναγωγὴν,
διελέχθη τοῖς ἰουδαίοις. ἐρωτώντων δὲ 20.
ἀυτῶν, ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι παρ' ἀυ-
τοῖς, ὀυκ ἐπένευσεν· ἀλλ' ἀπετάξατο ἀυ- 21.
τοῖς,

17. ἕλληνες] — † ἰουδαῖοι. E. v. P. Attingit Chryſ. XII, 3. qui IX, 296. c. etiam vulg. habet. Ἕλληνες cum aliis etiam exhibet Theodoret. ad epiſit. Pauli p. 165. Mei omnino omnes habet ἕλληνες. Birch. in uno B. non invenit. v. Sabat.

19. κἀκείνους] καὶ ἐκείνους.

τοῖς, ἐιπών· δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν
ἐρχομένην ποιῆσαι ἐις ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ
ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ θεοῦ θέλοντος.
22. καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς ἐφέσου. [Τέλος.] καὶ Τέλος ἔν τισι.
ΜΓ. [Ἀρχή.] κατελθὼν ἐις καισάρειαν, ἀναβὰς,
καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη ἐις
23. ἀντιόχειαν. καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ, ἐξ-
ῆλθε διερχόμενος καθεξῆς τὴν γαλατικὴν
χώραν καὶ φρυγίαν, ἐπιςηρίζων πάντας
24. τοὺς μαθητάς. ἰουδαῖος δέ τις, ἀπολλὼς
ὀνόματι, ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος,
κατήντησεν ἐις ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς
25. γραφαῖς. ὅυτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν
τοῦ κυρίου· καὶ ζέων τῷ πνεύματι, ἐλάλει
καὶ

XVIII, 22. ΜΓ. τῇ δ. τῆς ϛ. ἑβδ. καὶ ἰαννουαρίου ζ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. κατελθὼν ὁ παῦλος ἐις καισάρειαν.

21. δεῖ με — ἱεροσόλυμα] — E. Habet cum aliis Chryſ. IX, 302. a. Habent mei omnes, praeter iſtum 13. qui ita exhibet: ἀλλ' ἀποταξάμενος αὐτ. καὶ ἐιπὼν, πάλιν ἀνακάμψω. Ita ad verbum legitur in ſchol. v. P. 332.

ἀνακάμψω] ἀναρκάψω. Wetſt. D. Arrige aures, Stephane!

ἐφέσου] + τὸν δὲ ἀκύλαν ἔιασεν ἐν ἐφέσῳ. Id unus ex meis addit ante finem lect. eccl., quas notare ſolet. Eſt autem in iſto Cod. lect. μ. ſeu 40. Similis appendix ſupra 15, 34.

22. κατελθὼν] καταβάς. E. Ita ſemel Chryſ. IX, 303. d. ſed vulg. 302. a.

24. ἀπολλὼς] Alii ἀπολλῶς. De ἀπολλὼς et ἀπελλῆς. v. Theophyl. p. 142, et Oecum. I, 142.

25. τὴν ὁδὸν] τὸν λόγον. E.

καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ κυρίου,
ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα ἰωάννου.
οὗτός τε ἤρξατο παῤῥησιάζεσθαι ἐν τῇ συν- 26.
αγωγῇ· ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ ἀκύλας καὶ
πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ ἀκρι-
βέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ θεοῦ ὁδόν.
βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν ἀχαΐαν, 27.
προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ, ἔγραψαν τοῖς μα-
θηταῖς, ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμε-
νος, συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι, διὰ
τῆς χάριτος. εὐτόνως γὰρ τοῖς ἰουδαίοις 28.
διακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν
Τέλος τῆς δ. γραφῶν, εἶναι τὸν χριστὸν ἰησοῦν. [Τέλος.]

ΚΗ. περὶ βαπτίσματος καὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς, δοθείσης διὰ προσευχῆς παύλου τοῖς ἐν ἐφέσῳ πιστεύσασι, καὶ περὶ ἰάσεως τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ, περὶ τῶν υἱῶν σκευᾶ, ὅτιπερ οὐ δεῖ ἐγχειρεῖν ἀπίστοις καὶ ἀναξίοις τῆς πίστεως γενομένοις, καὶ περὶ ἐξομολογήσεως τῶν πιστευόντων. περὶ τῆς ἐν ἐφέσῳ κινηθείσης στάσεως ὑπὸ δημητρίου τοῦ ἀργυροκόπου κατὰ τῶν ἀποστόλων.

[Ἀρχή.] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ἀπολλὼ XIX, 1.
εἶναι ἐν κορίνθῳ, παῦλον διελθόντα τὰ ΜΔ.
ἀνωτε-

XIX, 1. ΜΔ. τῇ ς. τῆς ς. ἑβδ. καὶ εἰς τὴν σύναξιν τοῦ προδρόμου, ἰαννουαρίου ζ. καὶ τῇ ἐπαύριον τῶν φώτων. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐγένετο ἐν τῷ τὸν ἀπολλώ.

26. τὴν τοῦ θεοῦ ὁδὸν] τὸν λόγον τοῦ κυρίου t τὸν λόγον τοῦ θεοῦ t τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. E.

28. ἐπιδεικνὺς] Ita semel Chrys. IX, 302. sed ἐπιδεικνύων 303, 8, ubi etiam διακατηλέγχετο explicat, ἐπεστόμιζε.

XIX, 1. ἀπολλὼ] Alii ἀπολλῶ, alii ἀπολλών.

ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν εἰς ἔφεσον· καὶ εὑρὼν
2. τινας μαθητὰς, εἶπε πρὸς αὐτούς· εἰ
πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιςεύσαντες; οἱ δὲ
εἶπον πρὸς αὐτόν· ἀλλ᾽ οὐδὲ, εἰ πνεῦμα ἅγιόν
3. ἐςιν, ἠκούσαμεν. εἶπέ τε πρὸς αὐτούς· εἰς
τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπον· εἰς τὸ
4. ἰωάννου βάπτισμα. εἶπε δὲ παῦλος· ἰωάν-
νης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ
λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ᾽ αὐτὸν
ἵνα πιςεύσωσι, τουτέςιν, εἰς τὸν χριςὸν ἰησοῦν.
5. ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα
6. τοῦ κυρίου ἰησοῦ. καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς
τοῦ παύλου τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἐπ᾽ αὐτούς· ἐλάλουν τε γλώσσαις,
7. καὶ προεφήτευον. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄν-
8. δρες ὡσεὶ δεκαδύο. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν
συναγωγὴν, ἐπαῤῥησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς
διαλεγόμενος, καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βα-
9. σιλείας τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] ὡς δέ τινες Τέλος τῆς τ.
ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντες
τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποςὰς ἀπ᾽
αὐτῶν, ἀφώρισε τοὺς μαθητὰς, καθ᾽ ἡμέ-
ραν

ἐλθεῖν] κατελθεῖν. E.

τινὰς] δυοκαίδεκα. E. Theodoret. ad epiſt. Paul. p. 400. Ex verſu 7.

2. Attingit Orig. IV, 133. Ath. II, 456. Chryſ. II, 371, 463. VIII, 99. Cyrill. V, a. 633.

3. πρὸς αὐτοὺς] — E.

8. μῆνας] ἡμέρας. E. Unus meorum ſolum in marg. notat, alter, quem poſtea conſului, habet in textu.

ραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ τυράννου τι-
νός. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο· ὥστε 10.
πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν ἀσίαν ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου ἰησοῦ, ἰουδαίους τε
καὶ ἕλληνας. δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχού- 11.
σας ἐποίει ὁ θεὸς διὰ τῶν χειρῶν παύλου·
ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεσθαι 12.
ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίν-
θια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς
νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχε-
σθαι ἀπ' αὐτῶν. ἐπεχείρησαν δέ τινες ἀπὸ 13.
τῶν περιερχομένων ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομά-
ζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πο-
νηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ, λέγοντες·
ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν ἰησοῦν, ὃν ὁ παῦλος κη-
ρύσσει. ἦσαν δέ τινες υἱοὶ σκευᾶ, ἰουδαίου, 14.
ἀρχιερέως, ἑπτὰ, οἱ τοῦτο ποιοῦντες. ἀπο- 15.
κριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, εἶπε· τὸν
ἰησοῦν

10. ἰησοῦ] — E.

12. ἐπιφέρεσθαι] ἀποφέρεσθαι. E. Ex proximo ἀπ'. Ex hoc versu Theodoret. ad epist. Paul. p. 245. habet, ὁ χρὼς τῶν ἱματίων. Forte voluit ἱδρώς.
ἐξέρχεσθαι] ἐκπορεύεσθαι. E.
ἀπ' αὐτῶν] — E.

13. τινες] + καί. E.
ἀπὸ] — E.
ὁρκίζομεν] ἐξορκίζομεν t ὁρκίζω t ἐξορκίζω. E.
ὁ παῦλος] ὁ — D. Chrys. IX, 309. a. 312. d.

14. δέ τινες] δέ τινος. E. Id, etsi contrarium sit Codd., tamen probavit Bengel. Hoc teneri debet ad proxima.

ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν παῦλον ἐπίςαμαι·
16. ὑμεῖς δὲ τίνες ἐςέ; καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ᾽
αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ
πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν, ἴσχυσε
κατ᾽ αὐτῶν, ὥςε γυμνοὺς καὶ τετραυματισ-
μένους

16. πονηρὸν καὶ] καὶ — E.

κατακυριεύσας] κατακυριεῦσαν. E. Duo meorum exhibent etiam: πονηρὸν κατεκυρίευσεν αὐτῶν καὶ ἴσχυσε. Unus ex eis mox etiam τετραχηλισμένους, loco τετραυματισμένους habet. Alter eſt iſte 1. alter 13.

αὐτῶν prius] ἀμφοτέρων. E. Velim ſcire, qui ſint iſti ἀμφότεροι. Millius in Prolegg. §. 974. accipit de Sceva patre et ſeptem eius filiis. Bengel. in Gnom. ita expedire laborat: Septem filii Scevae id facere ſolebant: *duo* id fecerunt in hoc caſu, quem Lucas memorat, coll. v. 13. ubi τῶν *iis* ſpectat ad ſeptem: τινὲς, *quidam*, ad duos. Hactenus Beng. Credo, hic vitium eſſe typographicum in vocabulis, τῶν *iis*. Forte ſcripſerat, τῶν, *ex iis*, aut, *eorum*. Quantum equidem intelligo, verſus 13. prorſus non agit de Scevae filiis, ſed de exorciſtis in genere, qui multi videntur fuiſſe inter ſuperſtitioſos iſtos homines. Ex iis nominatim appellat ſeptem verſu 14. Ergo τινὲς verſu 13 ſunt potius ſeptem, quam duo. Unde autem Bengelius cognoverit, iſtos, nescio quos, τινὲς omnino fuiſſe *duos*, id expiscari non potui, niſi ex vocabulo ἀμφοτέρων, de quo tamen dubitabatur, id violenter extorſerit. Accedit, quod verſu 14. loco τινὲς, legit τινός. Ergo nullum iam reſtat τινὲς, quod *duos iſtos* ſignare poſſit. Expectandum eſt ergo, dum aliquis Tupius totum locum ita correxerit: ἐφαλλόμενος ἐξ αὐτῆς (τινὶ αὐτῶν) ὁ ἄνθρωπος — πονηρὸν, κατεκυρίευσε (τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν) ἀμφοτέρων (τοῦ τε ἐξορκιςοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου) καὶ ἴσχυσε,

μένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. τοῦτο 17.
δὲ ἐγένετο γνωςὸν πᾶσιν, ἰουδαίοις τε καὶ
ἕλλησι, τοῖς κατοικοῦσι τὴν ἔφεσον· καὶ ἐπέ-
πεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγα-
λύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. πολλοί 18.
τε τῶν πεπιςευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογού-
μενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐ-
τῶν. ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάν- 19.
των, συνενέγκαντες τὰς βίβλους, κατέκαιον
ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τι-
μὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέν-
τε. οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ κυ- 20.
ρίου ηὔξανε καὶ ἴσχυεν. ὡς δὲ ἐπληρώθη 21.
ταῦτα, [Ἀρχή.] ἔθετο ὁ παῦλος ἐν τῷ ΜΔ.
πνεύματι, διελθὼν τὴν μακεδονίαν καὶ ἀχα-
ΐαν, πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλὴμ, εἰπὼν· ὅτι
μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ ῥώμην
ἰδεῖν. ἀποςείλας δὲ εἰς τὴν μακεδονίαν δύο 22.
τῶν διακονούντων αὐτῷ, τιμόθεον καὶ ἔραςον,
αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν ἀσίαν. ἐγέ- 23.
νετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος
οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. δημήτριος γάρ 24.
τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυ-
ροῦς

XIX, 21. — XX, 1. ΜΔ. Ἐν τισι· τῇ ς. τῆς ς. ἑβδ. ε. τ. η. ε. ἔθετο ὁ παῦλος.

ις. Aut, ἐισαλλόμενος ἐπ' — πονηρὸν κατεκυρίευσαν ἀμφότεροι (τό, τε πνεῦμα, καὶ ὁ ἄνθρωπος,) καὶ κατίσχυσαν.

24. ἀργυροῦς] + ἴσως ὡς κιβώρια μικρά. F. Est hoc Chrysostomi scholium IX, 318. b. Ex meis nullius in contextum admisit.

ροῦς ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις
25 ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην· * οὓς συναθροίσας,
καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν·
ἄνδρες, ἐπίστασθε, ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργα-
26. σίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστι· καὶ θεωρεῖτε
καὶ ἀκούετε, ὅτι οὐ μόνον ἐφέσου, ἀλλὰ
σχεδὸν πάσης τῆς ἀσίας ὁ παῦλος οὗτος
πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων, ὅτι
27. οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. οὐ
μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς
ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγά-
λης θεᾶς * ἱερὸν ἀρτέμιδος εἰς οὐδὲν λογι-
σθῆναι, μέλλειν * δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν
μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ ἀσία καὶ ἡ
28. οἰκουμένη σέβεται. ἀκούσαντες δὲ, καὶ γε-
νόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον, λέγοντες·
29. μεγάλη ἡ ἄρτεμις ἐφεσίων. καὶ ἐπλήσθη
ἡ πόλις ὅλη * τῆς συγχύσεως· ὥρμησάν τε
ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες
γάϊον καὶ ἀρίσταρχον μακεδόνας, συνεκδήμους
* παύ-

25. οὓς κ. τ. λ.] οὓς καὶ συναθροίσας καὶ ἐπισυναγαγὼν τοὺς περί. E. Chryſ. IX, 318. a.

26. χειρῶν] + ἀνθρώπων. E. Habet et omittit Chryſ. l. l. 318. a. d. 320. c.

27. ἀρτέμιδος ἱερὸν] ἱερὸν ἀρτέμιδος.

τὲ καὶ] δὲ καί.

τὴν μεγαλειότητα] τῆς μεγαλειότητος. E.

29. ὅλη] + τῆς.

συναρπάσαντες] + δέ. E. Chryſ. IX, 319. b. qui etiam post παύλου addit, εἵλκυσαν αὐτούς.

* παύλου. τοῦ δὲ παύλου βουλομένου 30.
εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ
μαθηταί. τινὲς δὲ καὶ τῶν ἀσιαρχῶν, ὄν- 31.
τες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν,
παρεκάλουν, μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.
ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλό τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ 32.
ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ
ᾔδεισαν, τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν. ἐκ δὲ 33.
τοῦ ὄχλου προεβίβασαν ἀλέξανδρον, προ-
βαλλόντων αὐτὸν τῶν ἰουδαίων· ὁ δὲ ἀλέξ-
ανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπο-
λογεῖσθαι τῷ δήμῳ· * ἐπιγνόντες δὲ, ὅτι 34.
ἰουδαῖός ἐςι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων,
ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων· μεγάλη ἡ ἄρ-
τεμις ἐφεσίων. καταςείλας δὲ ὁ γραμμα- 35.
τεὺς τὸν ὄχλον, φησίν· ἄνδρες ἐφέσιοι, τίς
γάρ ἐςιν ἄνθρωπος, ὃς οὐ γινώσκει τὴν ἐφε-
σίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης
θεᾶς ἀρτέμιδος, καὶ τοῦ διοπετοῦς; ἀναν- 36.
τιῤῥή-

τοῦ παύλου] τοῦ —.

31. δοῦναι ἑαυτὸν] Chryſ. IX, 319. vulg. ſed 322. a. εἰσελθεῖν.

34. ἐπιγνόντων] ἐπιγνόντες. v. P.

35. καταςείλας] κατασείσας. E. Ex verſ. 33. Καταςίλλειν eſt illud ipſum, quod Vulgata habet, *ſedare*. De ſcriba iſto ſchol. Cod. Aug. 6. ita: ὀχλοχαρὴς (forte ὀχλοχαριςὴς, ut δημοχαριςής·) ὢν καὶ κολακικὸς καὶ θεραπεύων διὰ λόγων τὸν ἑλληνικὸν ὄχλον.

θεᾶς] — E.

διοπετοῦς] Vulgata: *Jovis prolis*. Legit ergo. Διὸς παιδός. Laudo! Vide mox.

τιῤῥήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐςὶν, ὑμᾶς
κατεςαλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπε-
37. τὲς πράττειν. ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας
τούτους, οὔτε ἱεροσύλους, οὔτε βλασφημοῦν-
38. τας τὴν * θεὸν ὑμῶν. εἰ μὲν οὖν δημήτριος
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται * ἔχουσι πρός τι-
να λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί
39. εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις· εἰ δέ τι
περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλη-
40. σίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύομεν
ἐγκαλεῖσθαι ςάσεως περὶ τῆς σήμερον μηδ-
ενὸς

37. τὴν θεὰν] τὴν θεόν. Apud Chryſ. IX, 319. e. eſt τὸν θεὸν, quod pro vitio habeo. In verſione enim eſt *deam*. Griesbachius edidit, τὸν θεόν. Retulit ergo ad *Iovis prolem Latinam*. Ingenioſe!

38. πρός τινα λόγον ἔχουσιν] ἔχουσι πρός τινα λόγον. ἀγοραῖοι] Nescio, quid Pſeudo-Oecumenio in mentem venerit, qui I, 148. ita habet: εἶδος ἦν δικαςῶν ἐν τῇ ἀσίᾳ ἐυτελῶν, οἱ ἀγοραῖοι. Ita et Theophyl. pag. 148. Ἀγοραῖοι, intellige ἐκκλησίαι, (ut Chryſ. IX, 320. a.) aut ἡμέραι, aut σύλλογοι. De duplici accentu ac duplici notione huius vocabuli in contrarium diſputant grammatici. Nos hic, ut edidimus, ita in Codd. invenimus. Non alienus autem videtur locus Ioſephi, Antiquitt. 14, 10, 21. p. 711. ubi de proconſule eſt: ἄγοντι μοι τὸν ἀγόραιον, nimirum σύλλογον.

39. περὶ ἑτέρων] περαιτέρω. E. Eleganter. Ita autem in uno Mosquenſi ſolum reperi. Poſtea vero Birch. ex B. notavit περαιτέρῳ, cum iota ſubſcripto, qui error eſt manifeſtus.

40. ςάσεως περὶ τῆς σήμερον] Primo haec tota recitat Chryſ. IX, 320. a. deinde ibidem omittit, περὶ τῆς σήμερον, tandem 321. c. omittit, ςάσεως — σήμερον.

ἑνὸς αἰτίου ὑπάρχοντος, περὶ οὗ * οὐ δυνησόμεθα * δοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης. καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

ΚΘ. περίοδος παύλου· ἐν ᾧ, τὰ περὶ θανάτου καὶ ἀνακλήσεως εὐτύχου διὰ προσευχῆς ἐν τρωάδι, παραίνεσίς τε αὐτοῦ ποιμαντικὴ πρὸς τοὺς ἐν ἐφέσῳ πρεσβυτέρους·

ἐν

ρον. Ita alibi etiam facere ſolet in locis, quae habent ambiguam interpretationem. Vulgatus reddidit: *periclitamur argui ſeditionis hodiernae.* Sed iſt eſt, στάσεως πέρι τῆς σήμερον. Vix vero credibile eſt, ſcribam ita imprudentem fuiſſe, ut illum concurſum, *ſeditionem* appellarit, quod ipſi, et populo detrimentoſum potuerit eſſe. Puto ergo reddendum eſſe: periclitamur ſeditionis accuſari de hodierno concurſu. Nam illa μηδενὸς — λόγον, dicta ſunt ἐν παρενθέσει. Ergo τῆς et ταύτης perſpicuitatis cauſſa addidit in fine. Poſſet vero etiam poſt σήμερον intelligi ἐκκλησίας, quam tacite appellat ἄνομον, ac continuo συστροφήν.

οὗ] + οὐ. Sufficiebat μηδενὸς, περὶ οὗ. οὐ ergo redundat: additum tamen ad firmiorem negationem, quod vere rationem reddere non poterant. Exempla redundantis particulae negativae non ſolum poſt ἀρνεῖσθαι, κωλύειν (ut Act. 10, 47. Vide et 20, 20. 27.) ſed et poſt alia, multi viri docti notarunt. Monita ſunt etiam Euſtathii, Pſeudo-Didym., Scholiaſtae Sophoclis, Thucydidis, aliorumque, qui interdum addunt, κατὰ ἀττικὴν συνήθειαν. Birch. illud οὐ prorſus non notat, qua in re ſine ullo dubio fallitur. Chryſ. IX, 320. a. habet οὐ, omittit autem 321. d. Primo ergo recte et integre hunc totum locum recitavit, deinde clam mutavit ac ſibi interpretationem faciliorem fecit.

ἀποδοῦναι] δοῦναι. Chryſ. ll. ll. ἀποδοῦναι et δοῦναι.

λόγον] + περί. E.

ἐν ῷ, παράπλους παύλου ἀπὸ ἐφέσου ἄχρι καισαρείας
τῆς παλαιςίνης.

XX, 1. Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον προσ-
καλεσάμενος ὁ παῦλος τοὺς μαθητὰς, καὶ
ΜΔ. ἀσπασάμενος, [Ἀρχή.] ἐξῆλθε, πορευθῆναι
2. εἰς τὴν μακεδονίαν. διελθὼν δὲ τὰ μέρη
ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολ-
3. λῷ, ἦλθεν εἰς τὴν ἑλλάδα. ποιήσας τε
μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ
τῶν ἰουδαίων, μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν
συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποςρέφειν διὰ
μακε-

XX, 1. — 15. ΜΔ. Ἐν τισιν· τῷ σαββάτῳ τῆς ς. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐξελθὼν ὁ παῦλος ἀπὸ τῆς ἀσίας, ἐπορεύθη εἰς τὴν μακεδονίαν, διελθών.

XX, 1. προσκαλεσάμενος] μεταςειλάμενος t μεταπεμψάμενος. E. Miror, prius iſtud a nemine notatum eſſe. Inveni in iſto Cod. l. et 13. Tertius in marg. notat, addito γρ.

μαθητὰς καὶ] + παρακαλέσας t πολλὰ παρακαλέσας. E. Vel ex verſ. 2. vel ex Chryſ. IX, 325. qui ante verſum 2. hoc vocabulum volvit ac revolvit.

πορευθῆναι] — E. Poterat abeſſe.

εἰς τὴν] τὴν —. E.

2. Propter 14, 18. 19. non alienum videtur initium lectionis, quod eſt in uno Codice, hic notare: ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐξελθὼν ὁ παῦλος ἀπὸ τῆς ἀσίας ἐπορεύθη εἰς τὴν μακεδονίαν· διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα. Inſcribitur: τῷ σαββάτῳ τῆς ς. ἑβδ.

3. μέλλοντι] μέλλοντα. E. Semel vulg. Chryſ. IX, 325. b. ſemel μέλλοντα 327. a. Attingit etiam XI, 443. 452.

γνώμη] γνώμης. E. Graecitas non repugnat, ſed Codd.

μακεδονίας. συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς 4.
ἀσίας σώπατρος βεροιαῖος· θεσσαλονικέων δὲ,
ἀρίσταρχος καὶ σεκοῦνδος καὶ γάϊος δερβαῖος
καὶ τιμόθεος· ἀσιανοὶ δὲ, τυχικὸς καὶ τρό-
φιμος. οὗτοι προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν 5.
τρωάδι. ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς 6.
ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ φιλίππων, καὶ ἤλ-
θομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν τρωάδα ἄχρις
ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.
[Ἀρχή.] ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συν- 7. ΜΕ.
ηγμένων τῶν μαθητῶν, * κλάσαι ἄρτον, ὁ
παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ
ἐπαύριον· παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι με-
σονυκτίου. ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ 8.
ὑπερῴῳ, οὗ * ἦμεν συνηγμένοι. καθήμενος 9.
δὲ

XX, 7. ME. σαββάτῳ τῆς ϛ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. συνηγμένων τῶν μαθητῶν, κλάσαι.

4. σώπατρος] σωσίπατρος (σώπατρος) πύῤῥου. E. Orig. in latina interpret. Ruf. IV, 686. col. 2. a. Nomen proprium rurſus. Ergo ſciolus, leviſque Origenes hic rurſus turbas dedit. Convenit ergo in eum, quod Terentius et Hieronymus dixerunt: *faciuntne intelligendo, ut nihil intelligant*: et: *dum alienam imperitiam volunt arguere, ſuam produnt.* Recte ergo a multis appellatur καταιδέζρων. Sopatrus et Soſipatrus idem eſt. Nihil de πύῤῥου monet Theodoret. ad epiſt. Paul. pag. 161. nec Theophyl. 150. nec alii.

7. τῶν μαθητῶν] ἡμῶν. E. v. P. et mox verſ. 8. Ita et Chryſ. IX, 325. d. 327. b. attingit etiam IV, 77. τοῦ κλάσαι] τοῦ —.

8. οὗ ἦσαν] οὗ ἦμεν. Etiam Chryſ. IX, 325. Millius opinabatur, verſ. 7. οἱ μαθηταὶ, et hic ἦσαν, orta eſſe

δέ τις νεανίας ὀνόματι εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυ-
ρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγο-
μένου τοῦ παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς
ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου
10. κάτω· καὶ ἤρθη νεκρός. καταβὰς δὲ ὁ
παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν
εἶπε· μὴ θορυβεῖσθε. ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν
11. αὐτῷ ἐστιν. ἀναβὰς δὲ, καὶ κλάσας ἄρ-
τον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας
12. ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. ἤγαγον δὲ
τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ με-
13. τρίως. [Τέλος.] ἡμεῖς δὲ * προσελθόντες Τέλος τοῦ σαββάτου.
ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν εἰς τὴν ἄσσον,
ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν παῦ-
λον. οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, μέλλων
14. αὐτὸς πεζεύειν. ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς
τὴν

eſſe ex lectionariis. Sed lectionaria conſentienter habent ἦμεν. Τῶν μαθητῶν ſuſpectum eſſe poſſit, ſed conſiſtit meliorum Codd. auctoritate. Codex quidem 13. verſ. 7. habet in textu ἡμῶν et ſupra, colore rubro, τῶν μαθητῶν. Sed eius contra ceteros nulla eſt auctoritas. ἦμεν vero idem in textu exhibet. In Cod., quem poſtea 16. appellabo, τῶν μαθητῶν eſt in textu, etſi idem hic notet lectionem μβ. Sic et in ceteris, quos vidi. Alii autem notant μγ. alii, ut 13. να.

9. καταφερόμενος] Ita et Orig. IV, 96. Recte et eleganter. Sed Wetſt. D. κατεχόμενος ὕπνῳ βαρεῖ.

11. ἄχρις] in edit. Greg. erat ἄχρι.

13. προελθόντες] ἐμβάντες. E, προσελθόντες. Ita et Chryſ. IX, 326. c. Theophyl. 150. προελθόντες probabilius erat. Erasmus adeo ita in prima edit. Deinde correctum eſt.

τὴν ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν, ἤλθομεν εἰς
μιτυλήνην. κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ 15.
ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺ χίου· τῇ δὲ
ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς σάμον· καὶ μείναν-
τες ἐν τρωγυλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς
μίλητον. [Ἀρχή.] ἔκρινε γὰρ ὁ παῦλος 16. ΜΞ.
παραπλεῦσαι τὴν ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται
αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ ἀσίᾳ· ἔσπευδε
γὰρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς
πεντηκοςῆς γενέσθαι εἰς ἱεροσόλυμα. ἀπὸ 17.
δὲ τῆς μιλήτου πέμψας εἰς ἔφεσον, μετεκα-
λέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.
ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν, εἶπεν αὐτοῖς· 18.
Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς κυριακῆς. [Ὑπέρβα.] ὑμεῖς ἐπίςασθε, ἀπὸ πρώτης
ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν ἀσίαν, πῶς
μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην,
δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφρο- 19.
σύνης καὶ πολλῶν δακρύων, καὶ πειρασμῶν,
τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν
τῶν ἰουδαίων· ὡς οὐδὲν ὑπεςειλάμην τῶν 20.
συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ
διδάξαι

XX, 16. ΜΞ. κυριακῇ ζ., τῶν ἁγίων πατέρων· ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἔκρινεν ὁ παῦλος παραπλεῦσαι.

15. τρωγυλίῳ] Vulgo editur τρωγυλλίῳ. Alii aliter.

16. ἔκρινε] κεκρίκει. E.

19. κυρίῳ] + μεθ' ὑμῶν. E. Chryſ. pro more ſuo optionem dat. Habet IX, 330. b. omittit 330. c. Ex verſ. 18. repetitum.

20. τοῦ μὴ] μὴ — E.

21. διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, δια-
μαρτυρόμενος ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησι τὴν εἰς
τὸν θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν
22. κύριον ἡμῶν ἰησοῦν. * καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ
δεδεμένος τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς ἱερου-
σαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ
23. εἰδώς· πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κα-
τὰ πόλιν διαμαρτύρεταί λέγον, ὅτι δεσμά
24. με καὶ θλίψεις μένουσιν. ἀλλ' οὐδενὸς
λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου
τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον
μου μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν, ἣν ἔλα-
βον παρὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι
25. τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. καὶ
νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ οἶδα, ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ
πρό-

21. ἰησοῦν χριστὸν] χριστόν. —

22. συναντήσοντα] συμβησόμενα. E. Apud Ath. I, 544. Codd. variant. Idem mox με reiicit post μένουσι. Credo, ipsum scripsisse συμβησόμενα. Nam et nostri homiletae, Geierus, Pfeiferus, Speierus, etc. variant in recitanda versione Lutheri. Mox idem Ath. 555. habet, μαρτύρεταί μοι, et με, ante μένουσιν. Scilicet iam Athanasius ultra triginta millia *recensionum* ad manus habebat, omnes Alexandrinas. Erat enim episcopus Alexandrinus.

23. διαμαρτύρεται] + μοι. Istud μοι post πνεῦμα infarsit Chrys. IX, 332. b. c. Theodoret. ad epist. Paul. 155. κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί με (μοι) τὸ πνεῦμα, ὅτι.

24. ψυχήν μου] μου — E. Ita Chrys. IX, 332. b. sed ib. c. et 334. b. τὴν ἐμαυτοῦ ψυχήν.

ὡς] ὥστε t. ὡς τό. E.

μετὰ χαρᾶς] — E.

πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον
κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. διὸ 26.
μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι
καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων.
οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι 27.
Ἄρξου τῆς ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ. [Ἄρ- 28.
κυριακῆς. ξου.] προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ
ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν

* τοῦ

25. τοῦ θεοῦ] — E. Chryſ. l. l. 332.

26. διὸ μαρτύρομαι] Baſil. II, 623. διαμαρτύρομαι ὑμῖν τῇ. 672. καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ — πάντων ὑμῶν. Ibidem videtur probare διαμαρτ. ſed omittit, τὴν ἀλήθειαν καί.

ἐγὼ] εἰμὶ † ἐγώ εἰμι. E. Bis ἐγὼ ſolum Chryſ. l. l. 332. e. 335. a. Poſt ἐγὼ Baſil. M. II, 503. addit, ἀπὸ τοῦ νῦν, et mox, poſt πάντων, ibid. addunt tres Codd. ὑμῶν. 623. ſolum εἰμι, loco ἐγὼ habet.

πάντων] + ὑμῶν. E.

27. τοῦ μὴ] μὴ — E.

πᾶσαν] τὴν ἀλήθειαν καὶ addit Baſil. II, 623.

28. ἔθετο] poſt ὑμᾶς ſtatim habet Orig. II, 593. Suo ordine habet Cyrill. V, a. 341.

ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ] ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ. Ita habent omnes omnino mei, quos Mosquae examinavi, etiam l. quod valde notabile eſt. Ex quatuor, quos poſtea conſului, 6. habet τοῦ θεοῦ, omiſſo κυρίου καί. 13. τοῦ κυρίου, omiſſo καὶ θεοῦ. 15. et 16. τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ. Hoc poſterius habent plerique apud Birch. Item apud Wetſt. Alii tamen τοῦ κυρίου, alii τοῦ θεοῦ omiſerunt. Accedit, quod haec lectio in omnibus proprie dictis lectionariis, h. e. Apoſtolis, ſeu Praxapoſto-

* τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ
29. τοῦ ἰδίου αἵματος. ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο,
ὅτι

apostol's, legitur. Aliquot euchologia solum hanc totam lectionem praetermittunt. Chrys. ad h. l. IX, 333. habet, ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, idque ibid. bis repetit. Tractat hunc locum multoties, ut X, 660. 709. IX, 433. VI, 284. 285. XI, 83. etc. Ath. I, 522. habet, ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ. Sed unus Codex ibi habet κυρίου, tres χριστοῦ. II, 481. est, ἐκκλησίαν τοῦ χριστοῦ. Ibid. 2. ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ. Tres ergo *recensiones Alexandrinas* orthodoxus Athanasius solus exhibet. Reliquae adhuc latent. Beza, qui, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, edidit, in edit. 1565. et 1598. scribit: *in quinque* exemplaribus legitur κυρίου καὶ θεοῦ. Deinde addit suas suspiciones ex theologia dogmatica, quae non pertinent ad artem criticam. Dogma theologicum optimum critici est, ut sit vir honestus et verax, atque ubique in tractandis Codicibus diligentiam, veritatem et fidem sequatur, nihilque fingat aut occultet. Bezam hic merito reprehendo, quod non aperte dixit, quot exemplaria ad manus habuerit, et quid in reliquis exemplaribus invenerit. Equidem subdubito, an quinque Codices graecos in Actibus ante oculos habuerit. Hoc autem ex eo est, quod ipse de Codicibus suis, modo, ut de mysteriis Eleusiniis, modo, ut de monstris, quae pudet foras proferre, loquitur. Griesbachius, *etsi*, ut ipse ait, *non admodum difficile est de vera huius loci lectione pronuntiare*, tamen ita edidit:

τὴν ἐκκλησίαν § τοῦ θεοῦ / τοῦ κυρίου.

Ergo hic ex una lectione duas fecit et alteram alteri *imposuit*, θεοῦ vero, quod nomen est splendidius, quam κυρίου, litteris splendidioribus expressit. Wetstenius de Bengelio scribit T. II. p. 596. „*Bengelius in uno* (Aug. 6) 46. *invenit* θεοῦ.“ Scilicet

ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύ-
κοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποι-
μνίου. καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται 30.
ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀπο-
σπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. διὸ 31.
γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες, ὅτι τριετίαν, νύκτα
καὶ ἡμέραν, οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων
νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. καὶ τανῦν παρατί- 32.
θεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, τῷ θεῷ καὶ τῷ λό-
γῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποι-
κοδομῆσαι καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν
τοῖς

Scilicet Bengelius in Actibus omnino duos Codd. contulit Aug. 6. et Vff. 2. Ex Vff. 2. Wetſt. fecit Vff. 1. eumque in Prolegg. T. II. p. 15. appellavit 32. Iam, ſi Bengelium conſulas, ad h. l., θεου notat ex Aug. 6., κυρίου καὶ θεοῦ autem, ex Vff. (2.) Sed illum numerum 2. plerumque omittit (v. Beng. p. 605.), quod Vff. 1. tantum fragmentum habet epiſt. ad Hebr. Iam quaeras apud Wetſt. ad h. l. ſub κυρίου καὶ θεοῦ, an poſſis reperire numerum 32. Apud Griesbachium pag. 141. nominatim pro κυρίου καὶ θεοῦ notantur 14. ac praeterea alii 17. Ergo omnino 31. Igitur et ab hoc praetermiſſus 32., cum Wetſt., illo etiam omiſſo, numeret 31. v. praeterea P. p. 218. 219. 335.

τοῦ ἰδίου αἵματος] τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. E.

29. γὰρ] — E.

τοῦτο] — E.

31. ἕκαστον] + ὑμῶν. E. Vulgatum etiam Baſil. M. II, 327.

32. ἀδελφοὶ] — E. Cyrill. V, a. 367. Non pertinebat hoc ad eius conſilium.

θεῷ] κυρίῳ. E. θεῷ. Chryſ. IX, 337. a. b. κυρίῳ. ib. e. attingit etiam XI, 667. d.

33. τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ἀργυρίου ἢ χρυσίου
34. ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα. αὐτοὶ *
γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς
οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησεν αἱ χεῖρες αὗται.
35. πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας
δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνη-
μονεύειν τε * τὸν λόγον τοῦ κυρίου ἰησοῦ, ὅτι
αὐτὸς εἶπε· μακάριόν ἐστι * μᾶλλον διδόναι
36. ἢ λαμβάνειν. καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ
γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξα-
37. το. [Τέλος.] ἱκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς Τέλος τῆς
πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον κυριακῆς.
38. τοῦ παύλου, κατεφίλουν αὐτόν. ὀδυνώμε-
νοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ, ᾧ εἰρήκει, ὅτι
οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν·
προ-

ἐποικοδομῆσαι] οἰκοδομῆσαι. E. Chryſ. IX, 337. b. ἐποικοδομῆσαι. ib. c. ὑμᾶς ἐποικοδομῆσαι, additque, οὐκ εἶπεν οἰκοδομῆσαι. Sed hoc me non moveret, niſi ita Codd. haberent. Saepius enim uſurpat iſta: οὐκ εἶπε τοῦτο, ἀλλὰ τοῦτο, etſi Codices, atque ipſe etiam, aliis in locis, in iisdem verbis contra ſint. Nam iſta verba apud hunc et alios Patres non critica ſunt, ſed rhetorica et ascetica.

34. αὐτοὶ δὲ] δὲ —.

γινώσκετε] Semel ὑμεῖς ἐπίστασθε Chryſ. IX, 337. αὐτοὶ γινώσκετε. 339.

πάντα] καὶ πάντα. E.

τῶν λόγων] τοῦ λόγου. E. τὸν λόγον. A. Ita bis ll. ll. Chryſ. Vitioſum credebant μνημονεύειν cum accuſativo. Supra iam exempla memoravi.

διδόναι μᾶλλον] μᾶλλον διδόναι. Ath. II, 321. μᾶλλον omittit.

προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον. Ὡς XXI, 1.
δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας
ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς
τὴν * κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν ῥόδον, κἀκεῖθεν
εἰς πάταρα. καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν 2.
εἰς φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀνα- 3.
φανέντες δὲ τὴν κύπρον, καὶ καταλιπόντες
αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς συρίαν, καὶ
κατήχθημεν εἰς τύρον. ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ
πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. καὶ 4.
ἀνευρόντες * μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ
ἡμέρας ἑπτά· οἵτινες τῷ παύλῳ ἔλεγον διὰ
τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς ἱερουσα-
λήμ.

XXI, 1. κῶν] κῶ. In hoc plerique consentiunt Codices. Sed nec illud vitiosum, cum Atticum sit et Ionicum. Chrys. IX, 338. b. 340. b. est κῶν. Quatuor, quos postea examinavi, habent κῶ, in uno tamen ν., quod nota ista sigla notatum erat, radendo sublatum credo.

τὴν ῥόδον] τὴν — E. Chrys. ll. ll.

3. ἀναφανέντες] ἀναφάναντες. E. Utrumque Chrys. IX, 338. b. 340. b. Accusativus aliquos in fraudem impulit. Theoph. Isaur. 312. b. ἀναφανέντων δὲ αὐτῶν (intell. κατὰ) τὴν γῆν. Ubi in Cod. Aug. ita etiam inveni. Ἀναφαίνειν activum, est (*videre facere,*) *conspicuum facere.*

4. ἀνευρόντες τοὺς] τοὺς —. Apud Chrys. IX, 338. b. 340. c. legitur, καὶ εὑρόντες μαθητάς. Omissum τοὺς Wetst., et ex eo Griesb. notarunt, εὑρόντες non notarunt. Laudo aciem oculorum et diligentiam.

ἀναβαίνειν] ἐπιβαίνειν. E. Elegantissime per se. Nostri, beruhren. Sic dicitur, ἐπιβαίνειν τῆς χώρας, γῆς, τῶν ὀρῶν, τῶν ἱερῶν.

5. λήμ. ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς
ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμ-
πόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκ-
νοις, ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ
γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, προσηυξάμεθα.
6. καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν εἰς
τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.
7. ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες, ἀπὸ τύρου
κατηντήσαμεν εἰς πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασά-
μενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν
MH. 8. παρ᾽ αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον [᾽Αρχή.]
ἐξελθόντες * ἤλθομεν εἰς καισάρειαν· καὶ
εἰσελ-

XXI, 8. MH. τῇ β. τῆς ζ. ἑβδ. ε. τ. ἡ. ε. ἐξελθόντες [οἱ περὶ τὸν παῦλον] οἱ ἀπόστολοι [ἀπὸ τύρου] ἦλθον [ἐξελθόντες σὺν τῷ παύλῳ ἤλθομεν] εἰς καισάρειαν.

5. ἐξελθόντες] — E. Similiter ſupra 20, 1. corruptio interceſſit, et in locis ſimilibus pluribus.

προσηυξάμεθα] προσευξάμενοι. E. Aliqui Codd. προσευξάμεθα, quod non differt. Ex hoc tamen videtur ortum προσευξάμενοι.

6. καὶ ἀσπασάμενοι] Unus ex meis l. qui frequenter ac plerumque ſolus turbas dat, exhibet: προσευξάμενοι ἠσπασάμεθα ἀλλήλους καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον. ἐκεῖνοι κ. τ. λ. Sic et Cod. meus 13. ſed ἐνέβημεν. Ex Wetſt. A. C. B. 13. notatur, ἀπησπάσμεθα et ἀπησπασάμεθα. v. Wetſt. Birch. Fortaſſe aliquis Codex Lat. habebat, *deosculati ſumus.* Ne ergo iſtud *de* periret, addiderunt ἀπό. ᾽Απασπάζεσθαι habet Himerius edit. Steph. p. 55.

ἐπέβημεν] ἀνέβημεν t ἐνέβημεν. E. Poſterius Chryſ. IX, 338. c. Fere ubique confuſio eſt in his vocabulis.

8. οἱ περὶ τὸν παῦλον] — v. P.

ἤλθομεν] ἦλθον. E. Chryſ. IX, d. 338. ἐξελθόντες ἤλθο-

εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον φιλίππου τοῦ εὐαγ-
γελιστοῦ, ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν
παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες 9.
παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι.

λ. ἀγάβου προφητεία περὶ τῶν συμβησομένων παύλῳ ἐν ἱερουσαλήμ.

ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατ- 10.
ῆλθέ τις ἀπὸ τῆς ἰουδαίας προφήτης, ὀνό-
ματι ἄγαβος· καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ 11.
ἄρας τὴν ζώνην τοῦ παύλου, δήσας τε αὐ-
τοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἶπε· τάδε
λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα, οὗ
ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δήσουσιν ἐν ἱερουσα-
λὴμ οἱ ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας
ἐθνῶν. ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκα- 12.
λοῦμεν

ἤλθομεν. Meus 13. vitiose: ὑπερὶ τὸν παῦλον, et continuo, propter lectionem: ἀρχή. — γ. — τῇ β. τῆς ζ. — ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐξελθόντες οἱ ἀπόστολοι ἀπὸ τύρου ἦλθον (rursus vitiose ἤλθον.) Et in textu ἤλθομεν. lin.

τοῦ ὄντος] τοῦ —. Chrys. IX, 115. d. 338. d.

11. δήσας τε αὐτοῦ] δήσας (τε) ἑαυτοῦ. E. Plerique mei, ut in locis similibus, exhibent αὐτου. Αὑτοῦ h. l. notat ἑαυτοῦ, uti alii correxerunt. Orig. III, 708. ἄγαβος λαβὼν αὐτοῦ τὴν ζώνην δήσας ἑαυτὸν χειρῶν καὶ ποδῶν ἔλεγε· τάδε — δήσουσιν ἀπελθόντα εἰς ἱεροσόλυμα.

τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας] τὰς et τοὺς — E. τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας. A. Chrys. IX, 338. c. δήσας δὲ αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας.

ἄνδρα] τοῦτον addit Ath. II, 453. sed omittit I, 707.

ἐν] εἰς. E.

ἐθνῶν] ἐχθρῶν. E. Ita soli mei l. et 13.

λοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀνα-
13. βαίνειν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ. ἀπεκρίθη
* τε ὁ παῦλος· τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ
συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ
οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς
ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόμα-
14. τος τοῦ κυρίου ἰησοῦ. μὴ πειθομένου δὲ
αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες· τὸ θέλημα
τοῦ κυρίου γενέσθω. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

ΛΑ. παραίνεσις ἰακώβου πρὸς παῦλον, περὶ τοῦ μὴ δο- κεῖν κωλύειν ἑβραίους περιτέμνεσθαι.

15. μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας * ἐπισκευασά-
μενοι

13. ἀπεκρίθη δὲ] ἀπεκρίθη τε. A. t. τότε ἀπεκρίθη. E. παῦλος] + καὶ εἶπε. E.
κλαίοντές καὶ συνθρύπτοντες] Ita et Chryf. IX, 338. Alibi hoc, et συντρίβοντές exhibet. v. XI, 457. c. bis. 63. c. XII, 437. Variat etiam Theodoret. ad epiſt. Paul. 155. 574. Suis verbis refert, ſed iſta ſervat Baſil. M. II, 147. Accuratius repetit 671. Ibi tamen unus Cod. συντρίβοντες.
εἰς ἱερουσαλὴμ] — E. Cyrill., inquit, Wetſt. et Griesb. Ubi? I, a. 150. et κυρίου ἡμῶν ἰησ. χριςοῦ. 597. τί κλάιετε συνθρύπτοντες, cetera, ut antea. Hactenus Wetſt. Cur ergo non notavit ἡμῶν; Ut priori loco, ita et V, b. 84. V, d. 43. Ἐις ἱερουσαλὴμ nullus probus Cod. omittit: ἡμῶν et χριςοῦ nullus probus addit. Ut ergo hic nemo Cyrillum ſecutus eſt, ita nec ſupra id fieri debebat, 16, 7. Sed ſupra omnes ſcribae pro Neſtorianis habebantur. Inde ergo iudicium dogmaticum, non criticum. Orig. III, 708. δεθῆναι εἰς ἱεροσόλυμα γενόμενος ἑτοίμως ἔχω, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου μου ἰησοῦ.

15. ἀποσκευασάμενοι] ἐπισκευασάμενοι. Ἐπισκευάζεσθαι

μενοι ἀνεβαίνομεν εἰς ἱερουσαλήμ. συνῆλ- 16.
θον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ καισαρείας
σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, μνά-
σωνί τινι κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. γενο- 17.
μένων δὲ ἡμῶν εἰς ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἐδέ-
ξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπιούσῃ 18.
εἰσῄει ὁ παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς ἰάκωβον·
πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.
καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ' 19.
ἓν ἕκαστον, ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι
διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαν- 20.
τες ἐδόξαζον τὸν κύριον· εἶπόν τε αὐτῷ·
θεωρεῖς, ἀδελφὲ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἰου-
δαίων τῶν πεπιστευκότων· καὶ πάντες ζηλω-
ταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι. κατηχήθησαν 21.
δὲ

σθαι est, τὰ πρὸς ὁδοιπορίαν εὐτρεπίζειν. Id ergo recte etiam explicari potest, παρασκευάζεσθαι, quod hic non nulli intulerunt. Ἀποσκευασάμενοι si omnino probandum esset per Cod. h. l. nihil aliud esset, quam ἀποσκευάζεσθαι τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων καὶ ἀνθρώπων. Ergo idem esset, quod ἀποταξάμενοι, quod ipsum alii intulerunt. Vulgatus, qui praeparati reddidit, reprehendi non potest. Cum schol. Cod. h. consentit schol. Cod. Aug. 6. v. P. Alibi abituri dicuntur, συσκευάζεσθαι.

17. ἐδέξαντο] ἀπεδέξαντο. E. Utrumque in eadem pagina Chrys. IX, 341. b. d.

18. τῇ δὲ ἐπιούσῃ] τῇ τε ἐπαύριον τ ✝ ἡμέρᾳ. E. Chrys. IX, 345. a. b.

20. κύριον] θεόν. E.

εἶπόν τε] εἰπόντες. E.

ἰουδαίων] ἐν τοῖς ἰουδαίοις. E.

δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ
μωυσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας ἰου-
δαίους, λέγων, μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ
22. τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. τί οὖν
ἐστι; πάντως δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκού-
23. σονται γὰρ, ὅτι ἐλήλυθας. τοῦτο οὖν
ποίησον, ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες
24. τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· τού-
τους παραλαβὼν, ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς,
καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται
τὴν κεφαλήν· καὶ γνῶσι πάντες, ὅτι ὧν
κατήχηνται περὶ σοῦ, οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ
στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων.
25. περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπε-
στείλαμεν, κρίναντες, μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν
αὐτοὺς,

23. εἰσὶν] + ἐν. D. Orig. I, 203. εἰσὶν ἄνδρες παρ' ἡμῖν — ἐφ' ἑαυτῶν.

24. γνῶσι] γνώσωνται t γνώσονται. E. Cum ſaepe in N. T. poſt coniunctivum ſit futurum indicativi cum particula καὶ, poſterior lectio multis non ſine cauſſa probabilis viſa eſt. Ipſe id alibi probavi, ſed idoneorum Codd. auctoritate.

ὅτι] + περί. E. Conſtructio: ὅτι οὐδέν ἐστιν, ὧν κατ. περὶ σοῦ. Mox, ἀλλ' ὅτι πορεύου, apud Griesb., eſt ex D. Digna iſto ſcriba lectio! Volebat πορεύῃ.

25. μηδὲν — μὴ] — E. Habent mei omnes, etiam quos poſtea examinavi. Mirabile viſum eſt non nullis, cur haec Paulo narrentur, cum ei nota eſſent. 15, 20. 29. Ipſe enim Antiochiam nunciauerat. Sed hic non de Antiochenis ſolis ſermo eſt, ſed de Chriſtianis ex gentilibus omnibus, quibus,

 ut

αὐτοὺς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό, τε εἰδωλόθυτον, καὶ τὸ αἷμα, καὶ πνικτὸν, καὶ πορνείαν.

ΛΒ. περὶ τῆς ἐν ἱερουσαλὴμ κατὰ τοῦ παύλου κινηθείσης ἀταξίας, ὅπως τε αὐτὸν ὁ χιλίαρχος τοῦ πλήθους ἐξαιρεῖται· ἐν ᾧ παύλου κατάστασις περὶ ἑαυτοῦ καὶ τῆς εἰς ἀπόστολον αὐτοῦ κλήσεως. περὶ ὧν ὁ ἀνανίας εἶπε πρὸς τὸν παῦλον ἐν δαμασκῷ. ὀπτασίας τε καὶ φωνῆς θεοῦ, γενομένης ποτὲ πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ. ὅτι μέλλων ὁ παῦλος ἐπὶ τούτοις τύπτεσθαι, εἰπὼν, ὅτι ῥωμαῖός ἐστιν, ἀνείθη.

τότε [Ἀρχή.] ὁ παῦλος παραλαβὼν τοὺς 26. M
ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς
ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων
τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ,
ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάςου αὐτῶν
ἡ προσφορά. ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ 27.
ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς ἀσίας
ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον
τὰς

XXI, 26. ΜΘ. τῇ γ. τῆς ζ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. παραλαβὼν ὁ παῦλος τοὺς ἄνδρας σὺν αὐτοῖς.

ut, credibile eſt, poſtea haec declararant. Id autem nunc Paulo narrant, ne credat, cum ei ritus Iudaicos ſuadeant, ſe mutaſſe mentem et ex animi ſententia probare Iudaica.

εἰ μὴ] ἀλλά. E.

26. ἐχομένῃ] ἐπιούσῃ t ἐρχομένῃ. E. Ex fabrica variarum lectionum. Mei omnino omnes vulgatum habent. Sed ſcribae non nulli haec tria vocabula, ſicuti urſae catulos, de loco in locum transportant.

28. τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν· κράζοντες· ἄνδρες
ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐςιν ὁ ἄνθρω-
πος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ
τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ δι-
δάσκων· ἔτι τε καὶ ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς
τὸ ἱερὸν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον
29. τοῦτον. ἦσαν γὰρ * ἑωρακότες τρόφιμον
τὸν ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνό-
μιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ παῦλος.
30. ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρο-
μὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ παύλου,
εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως
31. ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. [Ἀρχή.] ζητούντων
δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χι-
λιάρχῳ τῆς * σπείρας, ὅτι ὅλη συγκέχυ-
32. ται ἱερουσαλήμ· ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν
ςρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας, κατέδραμεν
ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον
καὶ τοὺς ςρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες
33. τὸν παῦλον. [Τέλος.] * ἐγγίσας δὲ ὁ χι- Τέλος τῆς γ.
λίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε
δεθῆναι

XXI, 31. — XXIII, 1. ΜΘ. Ἐν τισι. τῇ γ. τῆς ζ. ἑ. τ. ἡ. ἐ. ζητούντων τῶν ἰουδαίων τὸν παῦλον ἀποκτεῖναι.

28. τούτου] — t τοῦ ἁγίου. E.
κεκοίνωκε] κεκοινώνηκε. E. Utrumque Chryſ. IX, 346. d. 348. b. Poſterius pro errore habeo. In meo 16. ſcriba radendo correxit.

29. προσεωρακότες] ἑωρακότες. Sic et poſtea reperi.

33. τότε ἐγγίσας] ἐγγίσας δέ.

δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί· καὶ ἐπυνθάνετο, τίς
ἂν εἴη, καὶ τί ἐστι πεποιηκώς. ἄλλοι δὲ 34.
ἄλλό τι ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυνάμενος
δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον,
ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβο-
λήν. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς, 35.
συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρα-
τιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. ἠκολού- 36.
θει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, κράζον·
αἶρε αὐτόν. μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς 37.
τὴν παρεμβολὴν ὁ παῦλος, λέγει τῷ χι-
λιάρχῳ· εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν * πρός σε; ὁ
δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεις; οὐκ ἄρα σὺ 38.
εἶ ὁ αἰγύπτιος, ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν
ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον
τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων;
εἶπε δὲ ὁ παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι 39.
ἰουδαῖος, ταρσεὺς, τῆς κιλικίας, οὐκ ἀσήμου
πόλεως πολίτης. δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν
μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. ἐπιτρέψαν- 40.
τος δὲ αὐτοῦ, ὁ παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀνα-
βαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολ-
λῆς δὲ σιγῆς γενομένης, προσεφώνησε τῇ
ἑβραΐδι

34. ἐβόων] ἐπεβόων t ἐπεφώνουν. E. Forte ex 22, 24.

36. κράζον] κράζοντες. E. Per se ferri possit. Nam et Graeci ita loquuntur.

37. εἰπεῖν τι] τι —. Habet et omittit Chrys. IX, 347. b. c. 348. b.

40. τῷ λαῷ] τὸν λαόν. E.

προσεφώνησε] προσεφώνει. E.

XII, 1. ἑβραΐδι διαλέκτῳ, λέγων· Ἄνδρες ἀδελφοὶ
καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς
2. νυνὶ ἀπολογίας· ἀκούσαντες δὲ, ὅτι τῇ
ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλ-
3. λον παρέσχον ἡσυχίαν, καί φησιν· ἐγὼ
μέν εἰμι ἀνὴρ ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν ταρ-
σῷ τῆς κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας γαμαλιὴλ,
πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου
νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ, καθὼς
4. πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον· ὃς ταύτην τὴν
ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ
παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ
5. γυναῖκας· ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ
μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν
καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελ-
φοὺς, εἰς δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ
τοὺς ἐκεῖσε ὄντας, δεδεμένους εἰς ἱερουσα-
6. λὴμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. ἐγένετο δέ μοι
πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ δαμασκῷ περὶ
μεσημ-

XXII, 1. νῦν] νυνί.

2. προσεφώνει] προσφωνεῖ t προσεφώνησε. E.

παρέσχον ἡσυχίαν] προσέσχον ἡσυχίᾳ. E.

3. πεπαιδευμένος] + δέ. D.

τοῦ θεοῦ] Vulgata: *legis*. E.

6. Ath. III, 12. περιήστραψέ με φῶς ἱκανὸν καὶ ἔπεσα εἰς τὸ — διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. κἀγὼ εἶπον· τίς εἶ κύριε; καὶ ὁ κύριος φησὶ πρός με — ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. Haec vere *mixta* recensio. Conflata enim ex 9, 3. 4.

μεσημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πε-
ριαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ· ἔπεσόν τε 7.
εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης
μοι· σαοὺλ, σαοὺλ, τί με διώκεις; ἐγὼ 8.
δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ κύριε; εἶπέ τε πρός
με· ἐγώ εἰμι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος, ὃν σὺ διώ-
κεις. οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς 9.
ἐθεάσαντο, καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο· τὴν δὲ
φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.
εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπε 10.
πρός με· ἀναστὰς πορεύου εἰς δαμασκόν·
κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν
τέτακταί σοι ποιῆσαι. ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλε- 11.
πον, ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου,
χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι,
ἦλθον εἰς δαμασκόν. ἀνανίας δέ τις, 12.
ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμε-
νος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων * ἐν δα-
μασκῷ ἰουδαίων, ἐλθὼν πρός με, καὶ 13.
ἐπιστὰς

9. καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο] — E.

10. ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι] τί σε δεῖ ποιῆσαι. E. Ex 9, 6. Igitur etiam aliqui omittunt, περὶ πάντων. Ita Chryf. IX, 354. b. bis. ubi etiam, εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν. Sic, fed πορεύου εἰς δαμασκόν. 355. a.

τέτακταί] ἐντέταλταί. E.

12. εὐσεβὴς] εὐλαβής. A.

κατοικούντων] + ἐν δαμασκῷ. Semel τῶν ἐν δαμασκῷ ἰουδαίων, femel folum τῶν ἰουδαίων. Chryf. IX, 354. b. c. Nonne ergo omiffum κατοικούντων notandum erat ex Chryf.?

ἐπιςὰς εἶπέ μοι· σαοὺλ, ἀδελφὲ, ἀνάβλε-
ψον, κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς
14. αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων
ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα
αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι
15. φωνὴν ἐκ τοῦ ςόματος αὐτοῦ· ὅτι ἔσῃ
μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν
16. ἑώρακας καὶ ἤκουσας. καὶ νῦν τί μέλ-
λεις; ἀναςὰς βάπτισαι, καὶ ἀπόλουσαι
τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ
17. ὄνομα τοῦ κυρίου. ἐγένετο δέ μοι ὑποςρέ-
ψαντι εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευχομένου
μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκςάσει,
18. καὶ ἰδεῖν αὐτὸν, λέγοντά μοι· σπεῦσον, καὶ
ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ ἱερουσαλήμ· διότι οὐ
παραδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.
19. κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίςανται, ὅτι ἐγὼ
ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς
συναγω-

16. τοῦ κυρίου] αὐτοῦ. E. Chryſ. IX, 354. E.

17. μοι ὑποςρέψαντι] με ὑποςρέψαντα, et mox, προσευχόμενον, absque μου t μοι ὑποςρέφοντι, E. Chryſ. l. l. 357. d. e.

18. ἐν τάχει] τὸ τάχος ἐντεῦθεν. οὐ γὰρ μὴ προσδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν. Theodoret. ad epiſt. Paul. p. 91. Sic, ſed addito in fine: τὴν περὶ ἐμοῦ. 542. v. Chryſ. XII, 1. 2.

19. δέρων] δαίρων. De hoc monitum. v. P. Dicitur tam δαίρειν, quam δέρειν *verberare*. Ab iſto eſt ἔδηρα, Attice et Ionice: ab hoc ἔδειρα. In his variant plerumque Codd. N. Teſt.

συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπί σε. καὶ 20.
ὅτε ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυ-
ρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς, καὶ συν-
ευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, * φυλάσσων
τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. καὶ 21.
εἶπε πρός με· πορεύου· ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη
μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. ἤκουον δὲ αὐτοῦ 22.
ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν
φωνὴν αὐτῶν λέγοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς
τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ * καθῆκεν αὐτὸν ζῆν.
κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων 23.
τὰ

20. ἐξεχεῖτο] ἐξεχύνετο. E.
μάρτυρος] πρωτομάρτυρος. E. Ita vulgo appellatur in ecclesia graeca.
τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ] — E. Haec ex meis adeo nec l. nec 13. omittunt.
καὶ φυλάσσων] καὶ —

21. Omisso ἐγὼ, exhibet ἐξαποστέλλω. Ath. I, 706.

22. αἶρε — τοιοῦτον] De christo haec dicta affirmat Orig. IV, 434. Ergo manifeste loca similia evangelicorum confundit. Forte tamen ita in *suis* evangeliis invenit. Erant enim *recensionis*, ut Griesbachius vocat, *mixtae*. αἶρε ἐκ τῆς γῆς — καθῆκεν. Ath. I, 881. αἶρε, αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς, 964.
καθῆκον] καθήκει. E. καθῆκεν. Bis ita Chryſ. IX, 358. d. 361. a, Sic postea inveni in meo 6. 15. et 16. Nam 13, quod praevideri poterat, ſicut l., exhibet καθήκει. v. Birch. Wetſt.

23. κραυγαζόντων] κραζόντων. E. Chryſ. l. l. 358. d. Haec duo vocabula plerumque per mutantur. Nullus meorum hic variat.
αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων] αὐτῶν ἐπὶ πλεῖον καὶ ῥιπτόντων. E. Vulgatum Chryſ. l. l. 358. d. ſed 361.

τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς
24. τὸν ἀέρα, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλίαρχος
ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν, εἰπὼν, μάςι-
ξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν· ἵνα ἐπιγνῷ, δι᾽ ἣν
25. αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὡς δὲ προ-
έτεινεν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν
ἑςῶτα ἑκατόνταρχον ὁ παῦλος· εἰ ἄν-
θρωπον ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεςιν
26. ὑμῖν μαςίζειν; ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρ-
χος, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ,
λέγων· ὅρα, τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄν-
θρωπος

361. a. καὶ τὰ ἱμάτια ἐκτινάσσοντές, φησι (quis? Lucas, an Chryſ.?) κονιορτὸν ἔβαλον.

ἀέρα] οὐρανόν. E. Solus Iudas cum amanuenſi ſuo. Contra ſunt reliqui, etiam infimi.

24. ἄγεσθαι] εἰσάγεσθαι. E. Ita bis Chryſ. IX, 358, d. e. ſed ibid. etiam bis γνῷ, loco ἐπιγνῷ.

ἐπεφώνουν αὐτῷ] κατεβόων αὐτοῦ. E. Chryſ. ll. ll.

25. προέτεινεν] προσέτεινεν t προέτεινον t προσέτειναν t προετείναντο. E. προέτειναν. A. προέτειγον Chryſ. l. l. 358 e. Προέτεινε, nimirum, ὁ δήμιος, *lictor, ex mandato chiliarchi*, et, quia eredibile erat, plures lictores id feciſſe, haud pauci habent, προέτειναν. Accedit, quod verſ. 29. eſt ἀπέςησαν, quod tamen non neceſſario h. l. poſtulat pluralem. Patet ergo, neminem facile pro plurali correxiſſe ſingularem, ſed contra. Codices rem dubiam relinquunt.

ἑςῶτα] ἐφεςῶτα. E. Elegans interpretatio. Mox, ὁ παῦλος, omittit Chryſ. l. l. 359. a.

ὑμῖν] ὑμᾶς. E. Ita unus meorum. Per ſyntaxin ferri poſſit.

θρωπος οὗτος ῥωμαῖός ἐστι. προσελθὼν δὲ 27.
ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ
ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. ἀπεκρίθη τε 28.
ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν
πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ παῦλος
ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. εὐθέως οὖν 29.
ἀπέστησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν
ἀνετάζειν. καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη,
ἐπιγνοὺς, ὅτι ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν
δεδεκώς.

ΛΓ. ὅσα ὁ παῦλος καταβὰς εἰς τὸ συνέδριον ἔπαθέ τε καὶ εἶπε, καὶ εὐθυβόλως ἔπραξε.

τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ 30.
ἀσφαλὲς, τὸ, τί κατηγορεῖται παρὰ
τῶν ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν· καὶ καταγαγὼν τὸν παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτούς.

[Ἀρχή.]

27. εἰ σὺ] εἰ — A.

30. παρὰ] ὑπό. E. Chryf. l. l. 359. d.

ἀπὸ τῶν δεσμῶν] — E. Habet et omittit Chryf. 359. d. 361. b. bis.

ἐλθεῖν] εἰσελθεῖν t συνελθεῖν. E. Chryf. 359. d. καὶ ἐκέλευσε συνελθεῖν.

ὅλον] πᾶν. E. Chryf. l. l.

αὐτῶν] — E. Chryf. l. l.

εἰς αὐτοὺς] Sic Chryf. 359. d. fed 361. b., et εἰς τὸ συνέδριον, et vulgatum.

N. XXIII, [Ἀρχή.] Ἀτενίσας δὲ ὁ παῦλος τῷ συνε-
1. δρίῳ, εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ πάσῃ
συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ
2. ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς
ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ,
3. τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. τότε ὁ παῦλος
πρὸς αὐτὸν εἶπε· τύπτειν σε μέλλει ὁ
θεὸς, τοῖχε κεκονιαμένε. καὶ σὺ κάθῃ κρί-
νων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν
4. κελεύεις με τύπτεσθαι; οἱ δὲ παρεστῶτες
εἶπον· τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς;
5. ἔφη τε ὁ παῦλος· οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοὶ, ὅτι
ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ· ἄρχοντα
6. τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. γνοὺς δὲ
ὁ παῦλος, ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶ σαδδουκαίων,
τὸ δὲ ἕτερον φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ
συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ φαρισαῖός
εἰμι, υἱὸς φαρισαίου, περὶ ἐλπίδος καὶ ἀνα-

στάσεως

XXIII, 1. N. τῇ δ. τῆς ζ. ἑβδ. ἑ. τ. ἡ. ἑ. ἀτενίσας ὁ παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν.

XXIII, 1. ἡμέρας] ὥρας. E. Ita solum Wetst. 7. et mei l. 13.

2. ἐπέταξε] ἐκέλευσε. E. Ex meis soli l. 13. Ex vers. 3. Chrys. IX, 359. e. τοῖς παρεστῶσιν, (forte περιεστῶσιν,) αὐτὸν ἐπέταξε (alii Cod. προσέταξε). Sed ἐπέταξεν iterum est 361. c.

6. φαρισαίου] φαρισαίων. E. Chrys. bis vulgatum IX, 364. b. d. Tamen a Wetst., ergo etiam ab Griesb., amanuensi eius, pro φαρισαίων laudatur.

στάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. τοῦτο δὲ 7.
αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν Φα-
ρισαίων καὶ τῶν σαδδουκαίων· καὶ ἐσχίσθη
τὸ πλῆθος. σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι, 8.
μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε
πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφό-
τερα. ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ 9.
ἀναστάντες * γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν
Φαρισαίων διεμάχοντο, λέγοντες· οὐδὲν κα-
κὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ
πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ, ἢ ἄγγελος, μὴ θεο-
μαχῶμεν. πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, 10.
εὐλαβη-

7. λαλήσαντος] λαλοῦντος ł εἰπόντος. E. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος. Chryſ. l. l.

καὶ τῶν σαδδουκαίων] — D. Mihi haec ſuſpecta videntur, quod in aliis Codd. incertam ſedem habent. Nam alii (τῶν) σαδδ. καὶ (τῶν) Φαρισαίων habent.

8. σαδδουκαῖοι] v. notam γ. ad Orig. III, 367.

ἀμφότερα] cur ἀμφότερα; v. Chryſ. IX, 364. d. Prior explicatio vera, poſterior ficta et falſa. Miror, eam homini graeco excidiſſe. Apollon. Alexandr. edit. Sylburg. p. 49. ἐπὶ δυάδος ἐγνωσμένης τὸ ἀμφότεροι παραλαμβάνεται. Saepenumero Patres graeci nobiliſſimi contra linguam graecam interpretantur.

9. οἱ γραμμ. — Φαρισαίων] τινὲς τῶν γρ. — Φαρ. ł τινὲς τῶν γραμματέων τῶν Φαρ. ł τινὲς τῶν Φαρισαίων (γραμματέων) E. οἱ — v. P.

μέρους] γένους. E.

εἰ δὲ] + καί. E.

μὴ θεομαχῶμεν] — E. Servant iſta mei omnino omnes, in his etiam l. et 13. Habent plerique
apud

εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος, μὴ διασπασθῇ ὁ παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ ςράτευμα * κατα-

apud Wetſt. et Birch. Montf. ad Chryſ. IX, 364. nota b. tradit, haec a quibusdam abeſſe. Iſtud *quibusdam* quam ſit criticum, per ſe apparet. Tres autem omnino Codices ad manus habuit. Diſerte haec interpretatur Chryſ. ibid. 365. a. Non nulli id translatum opinantur ex Act. 5, 39. Sed ibi legitur: μή ποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. Mirum ergo eſſet, tot ſcribas ſine ulla varietate ex iſtis feciſſe, μὴ θεομαχῶμεν. Eadem probabilitate potuit transferri ex Xenoph. Oecon. 16, 3. ἐπειδὰν μέντοι γνῷ τις, οὐκέτι συμφέρει θεομαχεῖν. Multa quidem in Actibus temere translata ſunt. Sed iſta omnia maximo conſenſu Codices, ut vidimus, arguunt. Hic pauci, et ſuſpecti, et infimi iſta omittunt. Sublatum credo, quod aliqui opinabantur, ita angelos inter deos referri. Sed id vanum eſt. Nam iſta: εἰ δὲ — ἢ ἄγγελος, commode explicari poſſunt de ſpiritu aut angelo, qui ex mandato *dei* locutus eſt. Ergo recte huic loco convenit θεομαχεῖν. Iſidori ſcholium ſenſu caret, niſi ita legatur, ut ego dixi, nimirum: τὸ εἰ (quod hic legitur) ῆ (non ἤ. ſcribae iſta confundunt,) ἐςὶ, τουτέςιν ῆ (non ἢ) πνεῦμα. Si quis vero legere velit ἢ, ante πνεῦμα, neceſſario delendum δέ. Iſidoro autem docendum erat, ubi εἰ, loco ῆ, vel etiam loco ἢ occurrat. Ammonii ſcholium, ſi quidem Ammonii eſt: nam nomina frequenter in catenis permutantur: ex parte legitur apud Chryſ. l. l. Id ipſum etiam dubium et obſcurum eſt. Similia reperi in Cod. Aug. 6. fol. μζ. pag. 2. ubi ante νοῆσαι excidit ἐςι. v. P. Si verum eſt, quod Montf. de Codd. Chryſ. monet, ſcilicet p. 364. abeſſe, μὴ θεομαχῶμεν, ipſe Chryſoſtomus, et Iſidoro, et Ammonio cuidam recentiori, aut alii cuivis ſcholiaſtae

oeca-

* καταβῆναι καὶ ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου
αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. Τῇ 11.
δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπε·
θάρσει, παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ πε-
ρὶ ἐμοῦ εἰς ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ
Τέλος τῆς δ. εἰς ῥώμην μαρτυρῆσαι. [Τέλος.]

ΛΔ. περὶ ἐπιβουλῆς μελετωμένης ὑπὸ ἰουδαίων κατὰ παύλου καὶ μηνύσεως αὐτῆς πρὸς λυσίαν· ἐν ᾧ, ὅτι παρ-

occasionem dedit, ut illius argutas interponerent interpretationes. Vulgata saepius ex Chrysostomo atque adeo ex eius interpretationibus pendet. Ex vulgata vero interpretationes plures pendent. De Ammonii scholio alio, aeque docto, v. P. p. 342. ad 24, 1.

10. εὐλαβηθεὶς] φοβηθείς. E. Chrys. IX, 365. a. Ecce rursus assunt illi Codd. Wetst. cum comitatu paucorum aliorum. Praesidio est etiam meus l. et, quod praevidebam, antequam etiam iterum inspexeram, 13. Nullus reliquorum meorum hic variat.

καταβὰν ἁρπάσαι] Ita Chrys. l. l. 365. a. Rursus meus l. et 13. sunt a partibus Chrysostomi: ceteri omnes: καταβῆναι καὶ ἁρπάσαι.

ἄγειν] ἀπάγειν t ἀγαγεῖν. Chrys. l. l. Vulgata hic non est pro ἀπάγειν, sed pro κατάγειν. v. Wetst.

11. παῦλε] — E. Rursus ita illi Wetsteniani et meus 13. Consulamus ergo Chrys. Is ergo l. l. 365. c. rursus omittit, et exhibet, εἶπεν αὐτῷ. Sed ulterius pergamus. Ergo 368. a. habet illud παῦλε. Vides ergo promtuarium variarum lectionum locupletissimum. Attingit etiam XI, 70. b. Ut ergo mille exemplis videmur docuisse, Chrysostomus ne tum quidem sibi constat, cum locum de industria interpretatur. Poenitet profecto, toties idem monere.

παρεπέμφθη ὁ παῦλος τῷ ἡγεμόνι ἐις τὴν καισάρειαν μετὰ στρατιωτῶν καὶ γραμμάτων.

12. γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες τῶν
ἰουδαίων συστροφὴν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς,
λέγοντες, μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως ὂυ
13. ἀποκτείνωσι τὸν παῦλον. ἦσαν δὲ πλείους
τεσσαράκοντα ὁι ταύτην τὴν συνωμοσίαν
14. πεποιηκότες. ὅιτινές προσελθόντες τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ἔιπον·
ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς, μηδε-
νὸς γεύσασθαι, ἕως ὂυ ἀποκτείνωμεν τὸν
15. παῦλον. νῦν ὄυν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χι-
λιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως ἄυριον ἀυτὸν
καταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας δια-
γινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ ἀυτοῦ· ἡμεῖς
δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι ἀυτὸν, ἕτοιμοί ἐσμεν
τοῦ

12. *ποιήσ. — συστροφὴν*] *ποιήσαντες συστροφήν τινες τῶν ἰουδαίων* t *ποιήσαντες συστροφὴν ὁι ἰουδαῖοι* t *ποιήσαντες ὁι ἰουδαῖοι συστροφήν.* E. Ultimum Chryſ. l. l. 365. c.

λέγοντες] — E. Chryſ. l. l. et *μὴ — μηδὲ*, et *ἀνέλωσι*, loco *ἀποκτείνωσιν.* Vide Codd. Wetſt.

πεποιηκότες] *ποιησάμενοι* t *ποιήσαντες.* E.

14. *ἀναθέματι*] — E. ſemel vulg. ſemel, omiſſo *ἀναθέματι, μὴ φαγεῖν, μηδὲ πιεῖν.* Chryſ. l. l. 365. 368.

ὂυ] *ἂν.* E.

15. *ἐμφανίσατε κ. τ. λ.*] *ἐμφανήσατε* (ſic) *ἑαυτοὺς τῷ χιλ. ἐν τῷ συνεδρ.* E. Chryſ. l. l. 365. d.

ὅπως κ. τ. λ.] *ὅπως καταγάγῃ ἀυτὸν ἐις ὑμᾶς* t *ὅπως ἀυτὸν κατ. πρὸς ὑμᾶς.* E. Sic Chryſ. l. l. 365. d. ſic, ſed *κατ. ἀυτόν.* 368. c.

τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς 16.
ἀδελφῆς παύλου * τὸ ἔνεδρον, παραγενόμε-
νος, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν,
ἀπήγγειλε τῷ παύλῳ. προσκαλεσάμενος 17.
δὲ ὁ παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων, ἔφη·
τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χι-
λίαρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ.
ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς 18.
τὸν χιλίαρχον, καί φησιν· ὁ δέσμιος παῦ-
λος προσκαλεσάμενός με, ἠρώτησε τοῦτον
τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι
λαλῆσαί σοι. ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς 19
αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ᾽
ἰδίαν, ἐπυνθάνετο· τί ἐστιν, ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖ-
λαί μοι; εἶπε δέ· ὅτι οἱ ἰουδαῖοι συνέθεν- 20.
το τοῦ ἐρωτῆσαί σε, ὅπως αὔριον εἰς τὸ συνέ-
δριον καταγάγῃς τὸν παῦλον, ὡς * μελ-
λόντων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ
αὐτοῦ. σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνε- 21.
δρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους
τεσ-

16. τὴν ἐνέδραν] τὸ ἔνεδρον. Ita bis Chryſ. l. l. 365. e. 368. c. Sic omnes mei praeter l. et 13. Lectionaria carent hoc loco.

παρεμβολὴν] συναγωγήν. E. Wetſt. A. Laudo!

18. χιλίαρχον] poſt hoc Chryſ. l. l. 365. e. inculcat: καὶ ἐλθὼν ὁ ἑκατόνταρχος ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ λέγων· ὁ δέσμιος.

20. μέλλοντες] D. μέλλων t μέλλοντα E. μελλόντων. v. P.

περὶ αὐτοῦ] παρ᾽ αὐτοῦ. E. Chryſ. l. l. 366. a.

τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυ-
τοὺς, μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως οὗ ἀνέλω-
σιν αὐτόν· καὶ νῦν ἕτοιμοί εἰσι, προσδεχό-
22. μενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. ὁ μὲν
οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν, παρ-
αγγείλας, μηδενὶ ἐκλαλῆσαι, ὅτι ταῦτα ἐνε-
23. φάνισας πρός με. καὶ προσκαλεσάμενος
δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων, εἶπεν· ἑτοι-
μάσατε ςρατιώτας διακοσίους, ὅπως πορευ-
θῶσιν ἕως καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομή-
κοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ
24. τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· κτήνη τε παρα-
ςῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν παῦλον δια-
25. σώσωσι πρὸς φήλικα τὸν ἡγεμόνα· γρά-
ψας ἐπιςολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦ-
26. τον· κλαύδιος λυσίας τῷ κρατίςῳ ἡγε-
27. μόνι φήλικι χαίρειν. τὸν ἄνδρα τοῦτον
συλληφθέντα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, καὶ μέλ-
λοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐπιςὰς σὺν
τῷ ςρατεύματι ἐξειλόμην αὐτὸν, μαθὼν,
28. ὅτι ῥωμαῖός ἐςι. βουλόμενος δὲ γνῶναι
τὴν αἰτίαν, δι᾽ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγα-
29. γον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν εὗρον
ἐγκα-

23. διακοσίους] + ἐν ὅπλοις t ἐνόπλους διακοσίους. E.
24. διασώσωσι] ἀγάγωσι. E. Chryſ. l. l. 367. b.
25. περιέχουσαν] ἔχουσαν. E. Non opus erat περί.
27. αὐτὸν, μαθὼν] αὐτὸν — E. Chryſ. l. l. 367. c.
28. γνῶναι] ἐπιγνῶναι. E. Vulgatum Ghryſ. l. l.
κατήγαγον αὐτὸν] αὐτὸν — E. Vulg. Chryſ. l. l. 367. c. ib. d. κατήγ. αὐτὸν πρὸς αὐτούς.

ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου
αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν
ἔγκλημα ἔχοντα. μηνυθείσης δέ μοι ἐπι- 30.
βουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα, μέλλειν ἔσεσθαι
ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρός
σε· παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις, λέ-
γειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. ἔῤῥωσο. οἱ 31.
μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον
αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν παῦλον, ἤγαγον
διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν ἀντιπατρίδα. τῇ 32.
δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς πορεύε-
σθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμ-
βολήν. οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν καισά- 33.
ρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγε-
μόνι, παρέστησαν καὶ τὸν παῦλον αὐτῷ.
ἀνα-

30. εἰς — ἔσεσθαι] ἔσεσθαι εἰς τὸν ἄνδρα, et ἐξ αὐτῶν, loco ἐξ αὐτῆς. E. Chryſ. l. l. 367. c.

ἔσεσθαι — ἔπεμψα] ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν ἔπεμψα t ſic, omiſſo μέλλειν. E. Plerique et probatiſſimi Codices conſentiunt in lectione vulgata, de qua tamen Beza non ſine cauſſa dubitavit, cum prorſus ſit ἀνακόλουθος et ἀσύντακτος. Interpretes graeci ſilent. Correctiones faciles et in promtu ſunt. Veluti, μηνυθέντος δέ μοι, ἐπιβουλὴν, μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς, τῆς εἰς — μελλούσης. Sed abſtinendum eſt a corrigendi temeritate. Poſt ἄνδρα ergo diſtinxi. Ita μέλλειν — ἰουδαίων adduntur ἀπολύτως. Si ſaltem, neglecto vocabulo ἐπιβουλῆς, ſcripſiſſet μέλλον, ut, intellecto τοῦτο, pro nominativo abſoluto haberi poſſet.

ἔῤῥωσο] t ἔῤῥωσθε. E.

31. διὰ τῆς] τῆς — E. Chryſ. l. l. 371. a.

33. ἀναδόντες] ἐπιδόντες. E.

34. ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμὼν, καὶ ἐπερωτήσας, ἐκ
ποίας ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος, ὅτι
35. ἀπὸ κιλικίας· διακούσομαί σου, ἔφη,
ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται.
ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ * ἡρώδου
φυλάσσεσθαι.

ΛΞ. τερτύλλου περὶ παύλου κατηγορία, καὶ ἀπολογία
αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος.

XIV, 1. Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιε-
ρεὺς ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ
ῥήτορος τερτύλλου τινὸς, οἵτινες ἐνεφάνισαν
2. τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ παύλου. κληθέν-
τος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ τέρτυλ-
3. λος, λέγων· πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες
διὰ σοῦ, καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ
ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντη
τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε
4. φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ἵνα δὲ
μὴ

34. ὁ ἡγεμὼν] —. Chryſ. ib. 371. b.

35. τοῦ ἡρώδου] τοῦ —. Et Chryſ. ibid.

XXIV. 1. τῶν πρεσβυτέρων] πρεσβυτέρων τινῶν t τῶν — E. Chryſ. l. l. 371. c. τῶν omittit.

ἐνεφάνισαν] ἐνεφάνησαν. E. Chryſ. l. l. id eſt, ἐμφανεῖς ἐγένοντο, ἐνετύγχανον. Vulgata lat. *adierunt*. Theophylactus ſua ex Ammonio hauſit. v. P. pag. 342. Is autem ſupplet: διδασκαλικὸν (i. e. δικανικόν.) χάρτην, quo tamen non eſt opus. Ergo legit ἐνεφάνισαν.

3. κατορθωμάτων] διορθωμάτων. E. Chryſ. l. l. 371. c. vulgatum.

μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ.
εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν, καὶ 5.
κινοῦντα στάσιν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν
Ναζωραίων αἱρέσεως· ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπεί- 6.
ρασε βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, καὶ
κατὰ

5. στάσιν] στάσεις. E. Chryſ. 371. e. 372. a. Tractat autem haec et proxima a pag. 371. ad 374.

6. ἐκρατήσαμεν ad 8. πάντων τούτων] ἐκρατήσαμεν· παρ' οὗ δυνήσῃ (καὶ) αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων, omiſſis mediis. Ex quatuor, quos poſtea examinavi, duo omittunt 15. et 16. Omittit etiam Monachienſis 21. De Lectionariis ſeu Praxapoſtolis v. P. Pſeudo-Theophylactus et Pſeudo-Oecumenius hic prorſus ſilent in interpretatione. Chryſ. l. l. 372. a. b. ſingula horum interpretatur atque ita quidem, ut nulla lacuna videatur locum habere, tanquam haec ab ipſo ſint illata. Repetit etiam 373. e. 374. Credo, haec a non nullis ſublata eſſe, partim, quod [illegible], Iudaeos nec ita imprudentes, nec ita audaces eſſe potuiſſe, ut ipſum Lyſiam accuſarent: partim, quod verſ. 8. παρ' οὗ, ſine ullo dubio ad Paullum referenda ſunt, ut etiam Chryſ. (374. b.) accepit. Cum vero ita oratio a Paulo ad Lyſiam, et rurſus a Lyſia ad Paulum flecteretur, ea, quae media erant, ut temere interpoſita, excludebant. Varietates, ut arbitror, plures eſſent huius loci, ſi aliunde illatus eſſet. Notabile quoque eſt, quod mei l. et 13. hic diſſentiunt. Ille habet, hic omittit. Aliqui opinati ſunt, haec illata eſſe vel ex 23, 10. vel ex 23, 27. Sed illi loci nimis ſunt diſſimiles.

κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν * κρί-
7. νειν. παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλίαρχος,
μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν
8. ἀπήγαγε. κελεύσας τοὺς κατηγόρους αὐ-
τοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σε· παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς
ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι,
9. ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. * συνεπέ-
θεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα
10. οὕτως ἔχειν. ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, νεύ-
σαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολ-
λῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ
ἐπιστάμενος, εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ
11. ἀπολογοῦμαι· δυναμένου σου γνῶναι, ὅτι
οὐ

κρίνειν] κρῖναι vel κρινεῖν. (In his enim variant Codd. ut in κρίνω et κρινῶ.) Sic et Chrys. l. l. 571. e. 572. a. 575. e.

8. ἐπὶ σε] ἐπὶ σοῦ. D. Sic et Chrys. 571. e.

δυνήσῃ] δύνασαι. E. Chrys. 571. e. 572. b. 574. a. b. In iisdem locis habet, et ἀνακρίνας, et γνῶναι.

9. συνέθεντο] συνεπέθεντο. D. Chrys. 572. b. 574. b. Mei omnes excepto Cod. 16. Vulgata inepte: *adiecerunt* quod est προσέθεντο. In huius gratiam Erasmus videtur adoptasse συνέθεντο. Συντίθεσθαι est *assentiri*: συνεπιτίθεσθαι est *simul in aliquem irruere, aggredi, insidiari.*

10. κριτὴν] + δίκαιον. D. Chrys. 572. c. ubi etiam explicat. mox, ἐν τῷ, et d., omisso δίκαιον. Rursus δίκαιον reddit post ἐπιστάμενος, idque urget 574. b. Ex quatuor Codd., quos postea adhibui, tres non agnoscunt. Est haec homiletica Chrysostomi lectio.

εὐθυμότερον] εὐθύμως. E

11. γνῶναι] ἐπιγνῶναι. D.

οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι * δεκαδύο, ἀφ'
ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ 12.
οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλε-
γόμενον, ἢ ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου,
οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν
πόλιν. οὔτε παραστῆσαί * με δύνανται, 13.
περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου. ὁμολογῶ 14.
δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν, ἣν λέγου-
σιν αἵρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ πατρῴῳ
θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον
καὶ * τοῖς προφήταις γεγραμμένοις·

ἐλπίδα

ἡμέραι ἢ] ἢ —.

12. ἐπισύστασιν] ἐπίστασιν. E. Codices infimi, omiſſis per incogitantiam aliquo literis. Chryſ. 372. c. ἢ ὄχλων, ac ſemel, οὔτε ἐν τῇ πόλει — τῇ συναγωγῇ.

13. παραστῆσαι] + με a. + με νῦν t + μοι t + σοι (νῦν) t + νῦν. E. Poſtremum addit Chryſ. IX, 372. c. Ex quatuor poſtea examinatis unus με ſolum addit. Id inter reliquas appendices potiorum Codd. auctoritate nititur. Παραστῆσαι, intellecto λόγῳ, quod ſaepe omittitur, per ſe notat, *idoneis et iuſtis argumentis demonſtrare.* Με redundat, ac non, niſi intellecto [illegible] defendi poſſit. Sed alii ſcriptores non ita ſunt diligentes. Chryſoſtomus, ut arbitror, reperiebat με, et in eius locum inculcabat νῦν.

δύνανται] + σοι. E.

14. καὶ ἐν τοῖς] καὶ τοῖς ἐν τοῖς t ἐν τοῖς — E. ἐν —. Duplex eſt conſtructio, ut ſaepe alibi, τοῖς γεγραμ. κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις. Chryſ. IX, 373. a. κατὰ νόμον καὶ ἐν τοῖς, et 374. c. κατὰ νόμον. Κατὰ νόμον ne quidem Graecum eſt. In-

intelli-

15. ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεὸν, ἣν καὶ αὐτοὶ
οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσε-
16. σθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων. ἐν
τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδη-
σιν * ἔχων πρός * τε τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀν-
17. θρώπους διαπαντός. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων
παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ
18. ἔθνος μου καὶ προσφοράς. ἐν οἷς εὗρόν
με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου,
οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς ἀπὸ τῆς ἀσίας
19. ἰουδαῖοι· οὓς * δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι, καὶ
κατη-

telligitur enim lex Mosaica cum ceteris libris V. Test. exceptis prophetis. Κατὰ νόμον γεγραμμένα, sunt ἐννόμως γεγραμμένα, quod non est huius loci. Puerile est ignorare, τοῦτό μοι γέγραπται notare, *hoc a me scriptum est.*

15. νεκρῶν] —. Scilicet Chrys. IX, 373. a. νεκρῶν et οὗτοι omittit. Meorum nullus omnino omittit.

16. δὲ] καὶ t δὲ καί. E. Chrys. l. l.

ἔχειν] ἔχων. Chrys. bis. 373. 375.

πρὸς] + τε. Chrys. ll. ll. ita, et semel, καὶ πρὸς τούς.

17. παρεγενόμην] reiicitur post ἔθνος μου. E. Vulg. Chrys. 373. Tamen etiam sic transponit 415. a. Hunc locum ergo variarum lectionum venatores indagarunt *odora canum vi.*

18. ἐν οἷς] ἐν ᾧις. E. Bis οἷς Chrys. 373. Ex meis solus l. Casu fortasse, aut per negligentiam. Ceteri non intelligebat, ἐν οἷς esse, *in quo negotio, quo officio fungentem invenerunt me.* v. 26, 12.

τινὲς] + τῶν t + δὲ τῶν t + δέ. E.

19. ἔδει] δεῖ. Lenius et humanius est, ἔδει· δεῖ est eius, qui iure suo, quae iusta sunt, postulat. Graecitas

κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρός με. ἢ αὐτοὶ 20.
οὗτοι εἰπάτωσαν, * τί εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκη-
μα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, ἢ περὶ 21.
μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἐκέκραξα ἑστὼς ἐν
αὐτοῖς· ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ
κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν. ἀκούσας δὲ 22.
ταῦτα ὁ φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτοὺς, ἀκρι-
βέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπών·
ὅταν λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώ-
σομαι τὰ καθ' ὑμᾶς. διαταξάμενός τε 23.
τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι τὸν παῦλον,
ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν
ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι αὐ-
τῷ.

citas utroque modo constat. Sed ἔδει mox postulabat etiam εἶχον, post δεῖ potest esse, vel ἔχουσι, vel ἔχοιεν. Chrys. optionem dat. Nam IX, 373. b. habet ἔδει. 374. d. δεῖ. Ath. I, 156. ἔδει τοὺς ἀπὸ τῆς ἀσίας ἰουδαίους ἐπὶ σοῦ — ἔχοιεν.

20. εἴ τι] τί.

22. ἀκούσας — αὐτοὺς] ἀνεβάλλετο (ἀνεβάλετο) δὲ αὐτοὺς ὁ φῆλιξ. E. Chrys. IX, 379. a. b. ἀνεβάλετο δὲ ὁ φῆλιξ αὐτοὺς, in principio homiliae, ubi illa, ἀκούσας δὲ ταῦτα aliena et obscura fuissent. Illud ταῦτα enim in proxime antecedente homilia interpretatus fuerat. Nullus omnino meorum praetermittit praeter l. qui solus etiam ἀκριβέστερον repetit, ante διαγνώσομαι. Vide hic 26, 30.

23. τε τῷ] τε — E.

τὸν παῦλον] αὐτόν. E.

ἢ προσέρχεσθαι] — E.

24. τῷ. μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος
ὁ Φῆλιξ σὺν δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ,
οὔσῃ ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο τὸν παῦλον,
καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς χριστὸν πί-
25. στεως. διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιο-
σύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος
τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος
ὁ Φῆλιξ, ἀπεκρίθη· τὸ νῦν ἔχον πορεύου·
καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε.
26. ἅμα * καὶ ἐλπίζων, ὅτι χρήματα δοθήσε-
ται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ παύλου, ὅπως λύσῃ αὐ-
τόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμ-
πόμενος, ὡμίλει αὐτῷ.

ΑΖ.

24. τῇ γυναικὶ αὐτοῦ] αὐτοῦ — A. τῇ ἰδίᾳ γυναικί. E. Alii ergo ἰδίᾳ, alii αὐτοῦ addiderunt, alii etiam utrumque.

χριστόν] + ἰησοῦν. E.

25. τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι] ἔσεσθαι — E. Semel vulg. Chryſ. IX, 379. d. ſemel ib. e. τοῦ μέλλοντος κρίματος ἔσεσθαι. Attingit XI, 64.

μεταλαβὼν] λαβὼν t παραλαβών. E. μεταλ. et λαβὼν Chryſ. IX, 379. d. 382. b. Μεταλαβεῖν tam cum acc. quam cum gen. occurrit.

26. δὲ καὶ] δὲ —

ἐλπίζων] Sic, et mox προσδοκῶν. Chryſ. IX, 379. d. bis. Commodiores criticos, quam Patres graecos, non inveni. Quidlibet cuilibet permitunt legere.

ὅπως λύσῃ αὐτὸν] ἵνα ἀπολύσῃ αὐτὸν t —. Praetermittit ſecundo loco Chryſ. ll. ll.

ὡμίλει] διελέγετο. E. Id in nullo meorum reperi. Sed nec Birch. Graeci facile iſta permutant.

ΛΖ. περὶ τῆς Φήλικος διαδοχῆς καὶ τῆς Φήστου προαγωγῆς, τῆς τε ἐπ' αὐτοῦ ἀνακρίσεως παύλου καὶ ἐφέσεως.

[Ἀρχ.] διετίας δὲ πληρωθείσης, ἔλαβε 27. N.
διάδοχον ὁ φῆλιξ πόρκιον φῆστον· θέλων τε
χάριτας καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις ὁ φῆ-
λιξ, κατέλιπε τὸν παῦλον δεδεμένον.
Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς XXV, 1.
ἡμέρας ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα ἀπὸ καισα-
ρείας. ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς 2.
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν ἰουδαίων κατὰ τοῦ παύ-
λου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, αἰτούμενοι 3.
χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται
αὐτὸν

XXIV, 27.—XXVI, 32. N. Ἐν τισι. τῇ ε. τῆς ζ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ε. μεταπεμψάμενος τὸν παῦλον φῆλιξ ὁ ἡγεμὼν, ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως. διετίας.

27. θέλων τε] θέλων δέ. E.

χάριτας] χάριν. E. δὲ et χάριν. Chryſ. IX, 380. b. Ex 25, 9. ubi contra Wetſt. A. intulit χάριτα.

XXV. 2. ἐνεφάνισαν] ἐνεφάνησαν. E. Hic vulgatum habet Chryſ. IX, 380. b. 382. c. ac ſemel τε, loco δέ.

ὁ ἀρχιερεὺς] οἱ ἀρχιερεῖς. E. Chryſ. IX, 380. b. οἱ ἀρχιερεῖς οἱ. 382. c. ὅ, τε ἀρχιερεὺς καὶ οἱ.

3. κατ'] παρ'. E. Chryſ. l. l. 380. c. mox idem ἔνεδρον, ut ſupra.

ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ] ἄτοπον ἐν τῷ ἀνδρὶ (τούτῳ) t ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ ἄτοπον. E. ἄτοπον non agnoſcit Chryſ. l. l. 380. c. Incerta ſedes ſuſpectum reddit τὸ ἄτοπον. Facile intelligi poterat ἔγκλημα et alia ſimilia. Placuit quibusdam ἄτοπον, ex locis

αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ· ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνε-
4. λεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν
φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν παῦλον ἐν
καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκ-
5. πορεύεσθαι. οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησὶ,
συγκαταβάντες, εἴ τι ἔστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ τού-
6. τῳ, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. διατρίψας
δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, κα-
ταβὰς εἰς καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθί-
σας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσε τὸν παῦλον
7. ἀχθῆναι. παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, πε-
ριέστησαν οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβεβηκό-
τες ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα
φέρον-

cis ſimilibus. Ex quatuor poſtremo examinatis ſolus 13. habet ἄτοπον. Duo apud Wetſt. id. habent, loco τούτῳ, ex *emendatione*. Immo, ex *corruptione*.

6. πλείους ἢ δέκα] οὐ πλείους ὀκτὼ ἢ δέκα. E. Ex meis ſoli l. et 13. Semel vulg. ſemel πλείους ἢ abeſt. Chryſ. IX, 380. c. 382. d. Redolent iſta Origenem, cuius tamen in Actus commenta interciderunt. Ex traditione vetularum id, ut alia plura hiſtorica, genealogica et geographica acceperat. Codices non nulli graeci hic interpolati ſunt ex vulgata latina. Vix tamen id convenire videtur in meum 13. multo vero minus in l. Ad illud etiam addendendum. Ex non nullis pro δέκα laudatur ὀκτὼ, hoc eſt, ι et η. Quid, ſi utraque lectio, interpoſito ἢ, deinde iuncta ſit?

7. περιέστησαν] + αὐτῷ t αὐτόν. E.

αἰτιάματα] αἰτιώματα. E. Ita editur etiam apud Chryſ. IX, 380. d. αἰτίαμα apud Aeſchylum et Plutarchum legi. αἰτίωμα, nullibi. Forte in mente habuerunt τὰ αἰτιώμενα.

φέροντες κατὰ τοῦ παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον
ἀποδεῖξαι· ἀπολογουμένου αὐτοῦ· ὅτι 8.
οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν ἰουδαίων, οὔτε εἰς
τὸ ἱερὸν, οὔτε εἰς καίσαρά τι ἥμαρτον.
ὁ Φῆςος δὲ τοῖς ἰουδαίοις θέλων χάριν κα- 9.
ταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ παύλῳ εἶπε·
θέλεις εἰς ἱεροσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ
τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ; εἶπε δὲ ὁ 10.
παῦλος· ἐπὶ τοῦ βήματος καίσαρος ἑςώς
εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι· ἰουδαίους οὐδὲν
ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.
εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου πέ- 11.
πραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν·
εἰ δὲ οὐδέν ἐςιν, ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου,
οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι, καί-
σαρα

φέροντες κατὰ] καταφέροντες. E.

8. τι ἥμαρτον] τι — E.

9. κρίνεσθαι] κριθῆναι. E.

ἐπ'] ὑπ'. D. ἐπ' et ὑπ'. Chryſ. IX, 380. d, 383. a.

11. γὰρ] οὖν. E. Utrumque pro more ſuo. Chryſ. l. l. 380. e. 383. c. et ſecundo loco, ἢ ἄξιον. Ergo καὶ et ἤ. Wetſtenius Chryſoſtomum fere ſemper pro alterutro ſolum laudat. Ergo etiam Griesbachius. Ex Chryſoſtomo contra meliores Codices nihil efficitur. Merito maximi facio Chryſoſtomum, propter facundiam haud vulgarem, propter excellens ingenium, propter ſenſum acerrimum honeſti et veri: in re critica autem, mihi quidem, in nullo numero videtur eſſe.

τὸ ἀποθανεῖν] τοῦ ἀποθανεῖν. D. Forte hoc a pluribus, tanquam manifeſtum vitium, non notatum eſt.

12. σαρα ἐπικαλοῦμαι. τότε ὁ Φῆςος συλλα-
λήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη·
καίσαρα ἐπικέκλησαι; ἐπὶ καίσαρα πορεύσῃ.

ΛΖ. ἀγρίππα καὶ βερνίκης παρουσία καὶ πεῦσις τῶν κατὰ παῦλον· ἐν ᾧ, παύλου ἀπολογία ἐπ' αὐτῶν, περὶ τῆς ἐν νόμῳ θρησκείας αὐτοῦ καὶ κλήσεως εἰς τὸ εὐαγγέλιον. ὡς οὐδὲν ἀδικεῖ ἰουδαίους ὁ παῦλος, ἀγρίππας ἔφη τῷ φήςῳ.

ΝΑ. 13. ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, [Ἀρχή.]
ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ βερνίκη κατήν-
τησαν εἰς καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν Φῆ-
14. ςον. ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ,
ὁ Φῆςος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν
παῦλον, λέγων· ἀνήρ τις ἐςὶ καταλελειμμέ-
15. νος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ, γενο-
μένου μου εἰς ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων,
16. αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην. πρὸς οὓς
ἀπε-

XXV, 13. ΝΑ. τῇ ε. τῆς ζ. ἑβδ. ε. τ. η. ι. ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ βερνίκη.

12. συμβουλίου.] Chryſ. IX, 383. d. explicat, μετὰ τῶν κατηγόρων, ignarus morum Romanorum.

13. ἀσπασόμενοι] ἀσπασάμενοι. D. v. P. Forte ergo eum prius Hieroſolymis convenerant, ac ſic ad eum Caeſaream pergebant.

14. διέτριβον] διέτριβεν. D. Nimirum rex cum coniuge. In uno tantum id poſtea inveni.

15. ἐνεφάνισαν] ἐνεφάνησαν t ἀνεφάνισαν. E. Sic Chryſ. IX, 381. b. ſed ib. d. ἐνεφάνισαν.

δίκην] καταδίκην. E. Ita correctum, quia mox eſt: οὐκ ἔθος ῥωμαίοις χαρίζεσθαι κ. τ. λ. Primo,

ἀπεκρίθην, ὅτι οὐκ ἔςιν ἔθος ῥωμαίοις χα-
ρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν, πρὶν
ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι
τοὺς κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας λά-
βοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων 17.
οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιη-
σάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήμα-
τος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα. περὶ 18.
οὗ ςαθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν
ἐπίφερον, ἂν ὑπενόουν ἐγώ. ζητήματα δέ 19.
τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον
πρὸς αὐτὸν, καὶ περί τινος ἰησοῦ τεθνηκότος,
Τέλος τῆς ε. ὃν ἔφασκεν ὁ παῦλος ζῆν. [Τέλος.] ἀπο- 20.
ρούμενος δὲ ἐγὼ * τὴν περὶ τούτου ζήτησιν,
ἔλεγον

mo, ſaepe in N. Teſt. δίκη, eſt καταδίκη, ut κρίμα, eſt κατάκριμα. Deinde δίκη h. l. poteſt etiam eſſe ἐκδίκησις. Vana ergo eſt correctio.

16. ῥωμαίοις — τινα] ῥωμαίους — τινι. E.

εἰς ἀπώλειαν] — E. Ath. I, 156. Pro hoc laudatur etiam Vulgata. Sed ea non habet *donare*, ſed *damnare*. Bis vulgatum Chryſ. IX, 381. c. e. ubi deinceps addit: χαρίζεσθαι ἁπλῶς, id eſt, ἀνεξετάστως, ἀκρίτως. Forte hoc moti ſunt aliqui, ut iſta omitterent.

18. ἐπίφερον] ἔφερον t ὑπέφερον. E.

ὑπενόουν ἐγὼ] + πονηρῶν t + πονηράν. E. Poſterius prorſus ineptum.

20. ἐγὼ εἰς] εἰς —. Vide mox. Intelligitur κατὰ, quod, notum eſt.

τὴν περὶ] περὶ τήν. E. Sic Chryſ. IX, 381. c. ἐγὼ περὶ τὴν τούτου. ib. e. ſic, ſed τούτων. 384. b. ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτων. Nonne ergo auctoritate Chryſ. quidlibet probare licet?

ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς ἱερουσα-
21. λὴμ, κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. τοῦ
δὲ παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν
εἰς τὴν τοῦ σεβαςοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα
τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ πέμψω αὐτὸν πρὸς
22. καίσαρα. ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν φῆςον
ἔφη· ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἀκοῦσαι· ὁ δέ· αὔριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.
23. τῇ οὖν ἐπαύριον, ἐλθόντος τοῦ ἀγρίππα καὶ
τῆς βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ
εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε τοῖς
χιλιάρχοις, καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν
οὖσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ
24. φήςου, ἤχθη ὁ παῦλος. καί φησιν ὁ
φῆςος· ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ
συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον,
περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν ἰουδαίων ἐνέτυ-
χόν μοι ἔν τε ἱεροσολήμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπι-
25. βοῶντες, μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι. ἐγὼ
δὲ καταλαβόμενος, μηδὲν ἄξιον θανάτου
αὐτὸν

21. πέμψω] ἀναπέμψω. E. Chryſ. 381. d. ἕως ἂν πέμψω.

23. οὖσι τῆς] οὖσι — E. Poterat abeſſe. Habet et omittit. Chryſ. 387. d. e.

24. πᾶν] ἅπαν t — E. Chryſ. 382. d. omittit, habet 388. a.

ἐνέτυχον] ἐνέτυχε. E. Vulgatum, ſed ſemel etiam, συνέτυχον. Chryſ. 388. a. 391. c.

25. καταλαβόμενος] κατελαβόμην. E.

αὐτὸν πεπραχέναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου
ἐπικαλεσαμένου τὸν σεβαστὸν, ἔκρινα πέμ-
πειν αὐτόν, περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι 26.
τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. διὸ προήγαγον αὐτὸν
ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ
ἀγρίππα, ὅπως, τῆς ἀνακρίσεως γενομένης,
σχῶ τι γράψαι. ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, 27.
πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ
αἰτίας σημᾶναι. [Ἀρχή.] Ἀγρίππας δὲ XXVI, 1
πρὸς τὸν παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι ὑπὲρ ΝΑ.
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ παῦλος ἀπελογεῖτο,
Ὑπέρβα εἰς τὸ τῶν ἁγίων. ἐκτείνας τὴν χεῖρα. [Ὑπέρβα.] περὶ 2.
πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ ἰουδαίων, βα-
σιλεῦ ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον
* ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον·
μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν 3.
κατὰ

XXVI, 1. ΝΑ. μαΐου κα. τῶν ἁγίων βασιλέων κωνσταντίνου καὶ ἑλένης· ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς τῷ παύλῳ [πρὸς τὸν παῦλον.] ἔφη· ἐπιτρέπεταί [ἐπιτέτραπταί.]

καὶ αὐτοῦ δὲ] καὶ — E.

26. κυρίῳ] ÷ μου. E.

27. δοκεῖ] Chryſ. ſemel, δοκεῖ εἶναι. IX, 388. b.

XXVI, 1. ὑπὲρ] περί. E. Sic alibi.

2. ἐμαυτὸν] ἑαυτόν. E. Per ſe ferri poſſit.

μέλλων ἀπολ. ἐπὶ σοῦ σήμ.] ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον. Et Chryſ. 388. d. ſed 391. d. μέλλων ἐπὶ σοῦ ἀπολογεῖσθαι, omiſſo σήμερον.

3. μάλιστα] diverſis in locis hic aliqui inculcant, vel ἐπιστάμενος, vel εἰδώς. v. P. Ex 24, 10.

πάντων] — E.

κατὰ ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημά-
των. διὸ δέομαί σου, μακροθύμως ἀκοῦσαί
4. μου. τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεό-
τητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει
μου ἐν ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ ἰου-
5. δαῖοι· προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέ-
λωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεςάτην
αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα φα-
6. ρισαῖος· καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς τοὺς
πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ
7. θεοῦ, ἕςηκα κρινόμενος· εἰς ἣν τὸ δωδε-
κάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέ-
ραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς
ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, βασιλεῦ ἀγρίππα,
8. ὑπὸ * ἰουδαίων. τί ἄπιςον κρίνεται παρ'
9. ὑμῖν, εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; ἐγὼ μὲν
οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα ἰησοῦ τοῦ
ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι·
10. ὃ καὶ ἐποίησα ἐν ἱεροσολύμοις· καὶ πολλοὺς
τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν
παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναι-
11. ρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον. καὶ
κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις
τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν·
πε-

6. πατέρας] + ἡμῶν. E. Chryſ. 389. a.

ἕςηκα κρινόμενος] ἕςην κατακρινόμενος E. Hoc non notatum reperi.

7. ὑπὸ τῶν] τῶν —

10. ἐγὼ] + ἐν. E.

περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον
ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. ἐν οἷς καὶ 12.
῎Αρξου τῶν ἁγίων. [῎Αρξου.] πορευόμενος εἰς τὴν δαμασκὸν
μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν
ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν 13.
εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμ-
πρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φῶς
καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. πάντων 14.
δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα
φωνὴν λαλοῦσαν πρός με, καὶ λέγουσαν
τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ· σαοὺλ, σαοὺλ, τί
με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα
λακτίζειν. ἐγὼ δὲ εἶπον· τίς εἶ κύριε; ὁ 15.
δὲ εἶπεν· ἐγώ εἰμι ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις.
ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας 16.
σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρί-
σασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα, ὧν τε
εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι· ἐξαιρούμε- 17.
νός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς
* ἐγώ σε ἀποστέλλω, ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς 18.
αὐτῶν,

XXVI, 12. NB. Ἔν τινι καὶ τοῦτο τὸ ἀνάγνωσμα εὗρον· ἐ. τ. ἡ. ἐ. πορευόμενος.

11. περισσῶς] περισσοτέρως. E.

12. ἐν οἷς καὶ] καὶ — E.

14. ἤκουσα — λέγουσαν] ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι ι ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρός με ι ἤκουσα φωνῆς λαλούσης πρός με καὶ λεγούσης. E. Varietates ſunt ex 9, 4. 22, 7. v. P. Ex quatuor poſt examinatis tres habent vulgatum.

17. νῦν] ἐγώ. Sic et poſtea reperi. Et Chryſ. IX, 390. a.

ἀποστέλλω] ἀποστελῶ ι ἐξαποστέλλω ι ἐξαποστελῶ. E.

αὐτῶν, τοῦ * ἀποςρέψαι ἀπὸ σκότους ἐις
φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν
θεὸν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν,
καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, πίςει τῇ
19. ἐις ἐμέ. ὅθεν, βασιλεῦ ἀγρίππα, ὀυκ
ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ ὀυρανίῳ ὀπτασίᾳ·
20. ἀλλὰ τοῖς ἐν δαμασκῷ πρῶτον καὶ ἱεροσο-
λύμοις, ἐις πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς ἰου-
δαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπήγγελλον με-
τανοεῖν, καὶ ἐπιςρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν, ἄξια
τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. [Τέλος.] Τέλος τῶν
21. ἕνεκα τούτων με ὁι ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι βασιλέων.
ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι.
22. ἐπικουρίας ὄυν τυχὼν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ,
ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕςηκα, μαρτυ-
ρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, ὀυδὲν ἐκτὸς
λέγων

18. ἐπιςρέψαι] ὑποςρέψαι D. t ἀποςρέψαι. A. Bis ἀποςρέψαι. Chryſ. l. l. 390. a. et τοῦ ἀνοῖξαι — καὶ (loco τοῦ) ἀποςρέψαι. Ἀποςρέψαι poſtea in quatuor inveni. ἐπιςρέψαι forte eſt ex verſ. 20. tamen ἐπιςρέψαι laudat et repetit Clem. Alex. 315. in edit. Pariſ. et Oxon. ſed nec Sylb. nec Pott. idoneis Codd. inſtructi fuerunt.

ἡγιασμένοις] ἠγαπημένοις. E.

20. πρῶτον καὶ] + ἐν. E.

ἀπήγγελλον] ἀπαγγέλλω A. t ἀπαγγέλλων D. t κατήγγελλον. E. Ἀπαγγέλλω. Chryſ. 390. b.

21. ἐν] ὄντα ἐν. E.

διαχειρίσασθαι] διαχειρίζεσθαι. E.

22. παρὰ] ἀπό. E.

μαρτυρούμενος] μαρτυρόμενος. A.

λέγων, ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελ-
λόντων γίνεσθαι, καὶ μωυσῆς· εἰ παθητὸς 23.
ὁ χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν
φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ
τοῖς ἔθνεσι. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμέ- 24.
νου, ὁ φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἔφη· μαίνῃ
παῦλε· τὰ πολλά * σε γράμματα εἰς
μανίαν περιτρέπει. ὁ δέ· οὐ μαίνομαι, 25.
φησι, κράτιστε φῆστε, ἀλλ' ἀληθείας καὶ
σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. ἐπί- 26.
σταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς
ὃν καὶ παῤῥησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν
γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν·
οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.
πιστεύεις, βασιλεῦ ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; 27.
οἶδα, ὅτι πιστεύεις. ὁ δὲ ἀγρίππας πρὸς 28.
τὸν παῦλον ἔφη· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις χρι-
στιανὸν γενέσθαι. ὁ δὲ παῦλος εἶπεν· εὐ- 29.
ξαίμην ἂν τῷ θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν
πολλῷ

23. τῷ λαῷ] τῷ τε λαῷ t ἐν τῷ τε λαῷ. E. Secundum et tertium Chryf. IX, 390. c. 393. b. Poft hunc verfum 390. c. Chryfoftomus ita infert: ἀλλὰ οὐδὲ νῦν ἀφίσταμαι, et, ἀπὸ γὰρ προφητῶν ἰσχυρίζομαι; quasi haec sint verba contextus. Verum hoc in ufu habet, ut faepius fua verba pro apoftolorum verbis interpretetur atque adeo [illegible].

24. ἀπολογουμένου] διαλεγομένου. E. Chryf. 390. d.

25. ὁ δὲ] + παῦλος. E. Chryf. IX, 390. d. interrogat: τί οὖν ὁ παῦλος;

29. καὶ ἐν ὀλίγῳ] Sic, et non ἐν ὀλίγῳ, editum apud Chryf.

πολλῷ, οὐ μόνον σὲ, ἀλλὰ καὶ πάντας
τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιού-
τους, ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσ-
30. μῶν τούτων. καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ,
ἀνέςη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, ἥτε Βερ-
31. νίκη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς, καὶ
ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους,
λέγοντες· ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσ-
32. μῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. ἀγρίπ-
πας δὲ τῷ Φήςῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνα-
το ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ * ἐπικέκλητο
καίσαρα. [Τέλος.]

ΛΗ.

Τέλος ἔν τισι. Πρόσκειται δὲ ἐν ἑνί· καὶ οὕτως ἔκρινεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν ἀναπέμψαι καίσαρι.

Chryſ. 391. Sed οὐκ vitioſum videtur. explicat enim παρὰ μικρόν. Scilicet καὶ et οὐκ in editione per ſiglas expreſſa ſunt. Eſt ergo confuſio typothetae.

πολλῷ] μεγάλῳ. E.

30. καὶ ταῦτα — ἀνέςη ὁ] ἀνέςη τε ὁ t ἀνέςη δὲ ὁ. E. Scilicet Chryſ. in homilia LII. ubi ſuperiora explicat, hunc verſum prorſus non addit. Sed in principio hom. LIII. ubi iſta aliena erant, exhibet: ἀνέςη δὲ ὁ. Exemplum prorſus ſimile notavi ad 24, 22. Vide etiam 28, 16. Qui vero Codices ex meis hic aberrant a vero? Moſq. h. qui ſcholia et in his Chryſoſtomi ſimul etiam, exhibet, et l. qui haud raro aberrat. Qui vero ex Wetſtenianis hic corrupti ſunt? A. 13. 14. 17. 36. 40. Item verſiones, Vulgata latina, Syr. Copt. Aethiop. Apud Birg. Vat. 1209. ſeu B. et fidelis ſatelles, vel etiam dux eius Vat. 367. Neminem ergo fallit Chryſ.

32. ἐπεκέκλητο] ἐπικέκλητο. A.

καίσαρα] Hic unus ex meis addit: οὕτως ἔκρινεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν ἀναπέμψαι καίσαρι. Speciem habent

ΛΗ. πλοῦς παύλου ἐπὶ ῥώμην, κινδύνων τε πλείστων καὶ μεγίστων ἔμπλεως· ἐν ᾧ, παραίνεσις παύλου πρὸς τοὺς σὺν αὐτῷ περὶ ἐλπίδος σωτηρίας· ναυάγιον παύλου, ὅπως τε διεσώθησαν εἰς μελίτην τὴν νῆσον, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ ὁ παῦλος ἐθαυματούργησεν.

[Ἀρχή.] Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς XXVII.
εἰς τὴν ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε παῦλον 1. NB.
καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ,
ὀνόματι ἰουλίῳ, * σπείρας σεβαστῆς. ἐπι- 2.
βάντες δὲ πλοίῳ ἀδραμυττηνῷ, μέλλοντες
πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν ἀσίαν τόπους, ἀνήχ-
θημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν ἀριστάρχου μακεδόνος
θεσ-

XXVII, 1. NB. τῇ παρασκευῇ τῆς ζ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ὡς ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν [ἡμᾶς] τοὺς περὶ τὸν παῦλον εἰς τὴν ἰταλίαν.

bent claufulae lectionis ecclefiafticae, quae in hoc Codice notantur. Nullam tamen equidem lectionem ecclefiafticam inveni, quae hic verfu 32. terminaretur.

XXVII. 1. ἡμᾶς] τοὺς περὶ τὸν παῦλον. E. ἡμᾶς fervant etiam quatuor poſt examinati, tametſi duo notent lect. eccleſ.

παρεδίδουν] παρεδίδου. E. Solus 13. ex meis. Παρεδίδουν, nimirum, οἱ δεσμοφύλακες.

2. ἀδραμυττηνῷ] ἀδραμυττινῷ t ἀδραμυτηνῷ. Vide ad Polyaen. pag. 657.

μέλλοντες] μέλλοντι D. t. μέλλοντος. E. Loco μέλλοντα, in priore editione mea corrigendum μέλλοντι, quod vel ex Millii fententia intelligitur. In uno hic inveni etiam μέλλοντ, et ο; fupra τ, quod eſt μέλλοντος.

πλεῖν] + εἰς t + ἐπί. E. Diſſenſus corruptionem prodit, ut plerumque in eiusmodi locis.

3. Θεσσαλονικέως. τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθη-
μεν εἰς σιδῶνα· Φιλανθρώπως τε ὁ ἰούλιος
τῷ παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψε πρὸς
τοὺς Φίλους πορευθέντα ἐπιμελείας τυχεῖν.
4. κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν
κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.
5. τό, τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν κιλικίαν καὶ
παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήλθομεν εἰς
6. μύρα τῆς λυκίας. κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατόν-
ταρχος πλοῖον ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς τὴν
7. ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν
ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ
μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν κνίδον, μὴ προσ-
εῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν
8. τὴν κρήτην κατὰ σαλμώνην· μόλις τε
παραλεγόμενοι αὐτὴν, ἤλθομεν εἰς τόπον
τινὰ καλούμενον καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς
ἦν

3. τῇ τε] τῇ δὲ. E.

ἐπέτρεψε] ἐκέλευσε. E. Solus l. ex meis. Idem mox cum aliquibus, πορευθέντι. E.

5. κατήλθομεν] κατήχθημεν. E.

μύρα] μῦρα. A. σμύρναν t λύςρα. E. Hieronymus ex imitatione Origenis, aut ex Origene ipſo hic turbas dedit, ut in aliis nominibus propriis v. Wetſt. Sabat. et verſ. 8. Semel decretum erat Origeni et Hieronymo, nullum nomen proprium intactum relinquere. Miror, cur non etiam nomina Apoſtolorum mutarint. Immo vero haec quoque tentarunt.

λυκίας] κυλικίας. E.

6. ἐνεβίβασεν] ἀνεβίβασεν. A.

ἦν πόλις Λασαία. ἱκανοῦ δὲ χρόνου δια- 9.
γενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ
πλοὸς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρε-
ληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος, λέγων αὐ- 10.
τοῖς· ἄνδρες, θεωρῶ, ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ
πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ * φορτίου καὶ
τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν
μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. ὁ δὲ ἑκατοντ- 11.
άρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ
ἐπείθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου
λεγομένοις. ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος 12.
ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους
ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως
δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παρα-
χειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κα-
τὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. ὑποπνεύσαν- 13.
τος δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως κε-
κρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο
τὴν Κρήτην. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' 14.
αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς, ὁ καλούμενος εὐρο-
κλύδων. συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, 15.
καὶ

8. λασαία] λασαῖα t λασσαία t λασία. Alii aliter.
10. ὅτι] Miror, non sublatum esse.
φόρτου] φορτίου. Sic et postea inveni. Elegantius quidem, sed Codd. hoc requirunt.
11. ἑκατόνταρχος] ἑκατοντάρχης, magno Codd. consen[illegible] h. l. [illegible] occurrit.
12. κἀκεῖθεν] ἐκεῖθεν. D.
13. ἆσσον] alii ἄσσον.
14. αὐτῆς] Chrys. IX, 398. d. αὐτήν.
εὐροκλύδων] Ita omnes omnino mei. Linguae grae-
cae

καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ,
16. ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. νησίον δέ τι ὑπο-
δραμόντες, καλούμενον κλαύδην, μόλις ἰσχύ-
σαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης,
17. ἣν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννῦν-
τες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε, μὴ εἰς τὴν
σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος,
18. οὕτως ἐφέροντο. σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων
19. ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, καὶ
τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου
20. ἐῤῥίψαμεν. μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων
ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶ-
νός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν πε-
ριῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.
21. πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε στα-
θεὶς ὁ παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν· ἔδει
μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ
ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς κρήτης, κερδῆσαί τε
τὴν

cae ratio poſtulabat, ἐυρυκλύδων. Sed id in his ſcriptoribus non urgendum. Vulgata latina ex hoc finxit, *euroaquilo*, quod Cod. Alex. ſeu A. et Vat. 1209. ſeu B. reddidit ἐυρακύλων, tanquam ἀκύλων ſit *aquilo*. v. P.

16. κλαύδην] κλαῦδα t καῦδα. Alii aliter.

17. τὸ σκεῦος] τὸ ἱστίον t τὰ ἱστία. Poſterius Chryſ. IX, 398. d. Sed haec eſt explicatio, ut ex ſcholiis ad h. l. intelligitur. v. P. 544.

19. ἐῤῥίψαμεν] ἔῤῥιψαν. E.

20. ἐπηφαινόντων] ἐπιφανέντων t ἐπιφαινομένων. E. Poſterius Chryſ. l. l.

πᾶσα] + ἡ. E.

τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. καὶ 22.
ταννῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ
γὰρ ψυχῆς ὀυδεμία ἔςαι ἐξ ὑμῶν, πλὴν
τοῦ πλοίου. παρέςη γάρ μοι * ταύτῃ τῇ 23.
νυκτὶ ἄγγελος τοῦ θεοῦ, ὗ ἐιμὶ, ᾧ καὶ λα-
τρεύω, λέγων· μὴ φοβοῦ, παῦλε· καίσαρί 24.
σε δεῖ παραςῆναι· καὶ ἰδοὺ, κεχάρισαί σοι
ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.
διὸ ἐυθυμεῖτε ἄνδρες· πιςεύω γὰρ τῷ θεῷ, 25.
ὅτι ὅυτως ἔςαι, καθ᾽ ὃν τρόπον λελάληταί
μοι. ἐις νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. 26.
ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο, δια- 27.
φερομένων ὑμῶν ἐν τῷ ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον
τῆς νυκτὸς ὑπενόουν ὁι ναῦται προσάγειν
τινὰ ἀυτοῖς χώραν, καὶ βολίσαντες, ὗρον 28.
ὀργυιὰς ἔικοσι· βραχὺ δὲ διαςήσαντες, καὶ
πάλιν βολίσαντες, ὗρον ὀργυιὰς δεκαπέν-
τε· φοβούμενοί τε, μήπως ἐις τραχεῖς 29.
τόπους * ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες
ἀγκύρας τέσσαρας, ἤυχοντο ἡμέραν γενέ-
σθαι. τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν 30.
ἐκ

22. ὀυδεμία] ὀυδεμιᾶς. E.

23. τῇ νυκτὶ ταύτῃ] ταύτῃ τῇ νυκτί.

27. προσάγειν] Vat. 1209. προσανέχειν. Per ſe non abludit. ἀνέχειν quid notet, conſtat. Scilicet h. l. idem eſt, quod ἀνακύπτειν, ἐξέχειν. πρὸς vicinitatem indicat.

29. μήπως ἐις] μήπου κατά. E.

ἐκπέσωσιν] ἐκπέσωμεν.

ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκά-
φην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ
πρώρας μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν,
31. εἶπεν ὁ παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς
στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ
32. πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. τότε
οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς
33. σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ἄρχι
δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει
ὁ παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς,
λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέ-
ραν προσδοκῶντες, ἄσιτοι διατελεῖτε, μηδὲν
34. προσλαβόμενοι· διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς,
προσλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς
ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ
ὑμῶν θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται.
35. εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχα-
ρίστησε τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλά-
36. σας ἤρξατο ἐσθίειν. εὔθυμοι δὲ γενόμενοι
πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς.
37. ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ,
38. διακόσιαι ἑβδομηκονταέξ. κορεσθέντες δὲ
τροφῆς,

31. ἐὰν μὴ κ. τ. λ.] Ita Chryſ. IX, 399. c. ſed ibid. d. ἐὰν οὗτοι φύγωσιν.

34. προσλαβεῖν] μεταλαβεῖν. E. Ex verſ. 33. Utrumque Chryſ. IX, 399. e. 401. e.

πεσεῖται] ἀπολεῖται. E. Scribae in mente habebant Luc. 21, 18.

38. δὲ] + τῆς. E. Chryſ. l. l. 400. 402.

τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι
τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. ὅτε δὲ ἡμέ- 39.
ρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλ-
πον δέ τινα κατενόουν, ἔχοντα αἰγιαλὸν,
εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο, εἰ * δυνατὸν, ἐξῶσαι
τὸ πλοῖον. καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες 40.
εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς
ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες
τὸν * ἀρτέμωνα, τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς
τὸν αἰγιαλόν. περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον 41.
διθάλασσον, ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ
μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ
δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμά-
των. τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο, 42.
ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μήτις ἐκ-
κολυμβήσας * διαφύγῃ. ὁ δὲ ἑκατόνταρ- 43.
χος, βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώ-
λυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε
τοὺς

39. δύναιτο] δυνατόν. E. Chryf. 400.

40. ἀρτέμονα] ἀρτέμωνα. Ita postea etiam reperi. Phavorinus in μασχάλη — ὅπου καὶ τὸ τέρθρον, ὃ καλοῦσιν ἀρτέμωνα.

κατεῖχον] κατῆγον. E.

41. περιπεσόντες] περιπεσόντων ł πεσόντες. E.

ἐπώκειλαν] Codices Wetst. et Birch. praestantiores, ἐπέκειλαν, ἐπίκειλαν. Sed haec monstra sunt. Vel [illegible] aliquis [illegible] in marg. et dicat, ἐπω- ἐπαίσαντο, ὥρμισαν, ἀνεκάθισαν. v. Alciphr. p. 40.

ἔμεινεν] ἔμενεν. E. Recte quidem.

42. διαφύγοι] διαφύγῃ.

τοὺς δυναμένους κολυμβᾷν, ἀποῤῥίψαντας
44. πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι· καὶ τοὺς
λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί
τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου· καὶ οὕτως ἐγέ-
νετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.
XXVIII, Καὶ ['Αρχή.] διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν,
ΝΓ. 1. ὅτι μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. [Τέλος.] Τέλος τῆς ς.
2. οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν
φιλανθρωπίαν ἡμῖν. ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν,
προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν
3. τὸν ἐφεςῶτα, καὶ διὰ τὸ ψῦχος. συςρέ-
ψαντος δὲ τοῦ παύλου φρυγάνων πλῆθος,
καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἐκ
τῆς θέρμης * διεξελθοῦσα καθῆψε τῆς χει-
4. ρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρε-
μάμε-

XXVIII, 1. ΝΓ. σαββάτῳ τῆς ζ. ἑβδ. ἤτοι πρὸ τῆς πεντηκοςῆς· ἐ. τ. ἡ. ἐ. διασωθέντες οἱ περὶ τὸν παῦλον ἐκ τοῦ πλοὸς, τότε ἐπέγνωσαν.

43. ἀποῤῥίψαντας] intellige ἑαυτοὺς εἰς τὴν θάλασσαν.

XXVIII. 1. καὶ διασωθ. κ. τ. λ.] διασωθ. δὲ ἔγνωσαν, ὅτι μελίτη. E. Damaſc. II, 707.

2. ἡμῖν] — E. Damaſc. l. l. Praetermittit autem verſ. 3—6.

ἀνάψαντες] ἅψαντες. E.

3. φρυγάνων] + τι. E.

ἐκ τῆς] ἀπὸ τῆς. E.

ἐξελθοῦσα] διεξελθοῦσα. Ita et Chryſ. IX, 404. d. ſed 405. a. ἐξελθοῦσα.

καθῆψε] καθήψατο. E. Sic Chryſ. 404. d. ac deinde ſ. is verbis, ἅπτεται· ἥψατο. Ergo *medium*, quod uſitatius eſt.

μάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· πάντως φονεύς ἐςιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. ὁ μὲν 5.
οὖν, ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· οἱ δὲ προσεδόκων, αὐ- 6.
τὸν μέλλειν πίμπρασθαι, ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον, θεὸν αὐτὸν εἶναι. ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τό- 7.
πον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.
ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ ποπλίου πυρε- 8.
τοῖς καὶ δυσεντερίᾳ συνεχόμενενον κατακεῖσθαι·

4. ἐκ τῆς] κατὰ τῆς. E. Orig. II, 27. et, ἰδόντες δὲ βάρβαροι. Ingenioſe autem ex h. l. docet, *ſerpentes* in litteris ſacris non referri ad ἑρπετὰ, ſed ad θηρία.

5. ἀποτινάξας] ἀποτινάξαμενος. E. Quod ipſum uſitatius eſt. Philo p. 259. b. ἀποτινάττει καὶ ἀποβάλλει τὰ φύλλα, ubi ſynonymum eſt, ἀποῤῥίπτει. Alibi etiam in N. Teſt. eſt ἀποτινάξαι et ἐκτινάξαι.
ἔπαθεν] ἔπασχεν. E.

6. πίμπρασθαι] ἐμπίμπρασθαι. E.
μεταβαλλόμενοι] μεταβαλόμενοι. E.

7. ποπλίῳ] πουπλίῳ. E. Damaſc. l. l.
τρεῖς ἡμέρας] — E. Forte propter verſ. 11.

8. δυσεντερίᾳ] δυσεντερίῳ t δυσεντερίαις. E. Vulgatum Chryſ. quo Damaſc. II, 6[illegible]. qui tamen rurſus πουπλίου habet, et αὐτῷ omittit etc.

κεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ παῦλος εἰσελθὼν, καὶ
προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ,
9. ἰάσατο αὐτόν. τούτου οὖν γενομένου, καὶ
οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ,
10. προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· οἳ καὶ
πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγο-
μένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν.

ΛΘ. ὅπως ἀπὸ μελίτης εἰς ῥώμην κατήντησεν ὁ παῦλος.

11. μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας * ἤχθημεν ἐν πλοίῳ,
παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, ἀλεξανδρίνῳ,
12. παρασήμῳ διοσκούροις. καὶ καταχθέντες
εἰς συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς.
13. ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς ῥήγιον,
καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου,
14. δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς ποτιόλους. οὗ
εὑρόντες ἀδελφοὺς, παρεκλήθημεν ἐπ' αὐ-
τοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς
15. τὴν ῥώμην ἤλθομεν. κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ
ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς
ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις ἀππίου φόρου καὶ
τριῶν ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ παῦλος, εὐχα-
ριστήσας

10. τὴν χρείαν] τὰς χρείας. E.

11. μῆνας] ἡμέρας. E. Vulgatum diserte Chrys. 405. d. bis. Istud ex vers. 7.

ἀνήχθημεν] ἤχθημεν. A. Postea etiam in tribus reperi. Istud fortasse Chrys. invexit l. l.

14. ἐπ'] παρ'. E.

ριςήσας τῷ θεῷ, ἔλαβε θάρσος. ὅτε δὲ 16.
ἤλθομεν εἰς ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέ-
δωκε τοὺς δεσμίους τῷ ςρατοπεδάρχῃ· τῷ
δὲ παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτὸν,
σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν ςρατιώτῃ.

M. περὶ διαλέξεως παύλου τῆς πρὸς τοὺς ἐν ῥώμῃ ἰουδαίους.

ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσα- 17.
σθαι τὸν παῦλον τοὺς ὄντας τῶν ἰουδαίων
πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς
αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον
ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πα-
τρῴοις, δέσμιος ἐξ ἱεροσολύμων παρεδόθην
εἰς τὰς χεῖρας τῶν ῥωμαίων· οἵτινες ἀνα- 18.
κρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ
μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν
ἐμοί. ἀντιλεγόντων δὲ τῶν ἰουδαίων, ἠναγ- 19.
κάσθην

15. θεῷ] χριςῷ. E.

16. ἤλθομεν] εἰσήλθομεν. E. Mox, ῥώμην, ἐπετράπη τῷ παύλῳ μένειν, omissis mediis. Chrys. 406. b. Ergo, ut alibi, in compendium redegit. Vestigia lectionis Codicum omnium servat ipse Chrys. 407. c. τῷ δὲ παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτόν. Omittunt etiam haec Wetst. A. 40. Etiam B. qui solus cum Chrys. habet etiam ἐπετ. τῷ παύλῳ. Ex meis Codd. nullus omnino praetermittit.

17. τὸν παῦλον] αὐτόν. E. Ita scilicet semel Chrys. 406. b. sed 411. a. vulgatum. Attingit etiam XI, 251.

19. ἰουδαίων] + καὶ βοώντων· αἶρε τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν. I.

κάσθην ἐπικαλέσασθαι καίσαρα· οὐχ ὡς
τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι.
20. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα
ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι. ἕνεκεν γὰρ
τῆς ἐλπίδος τοῦ ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην
21. περίκειμαι. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· ἡμεῖς
οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ
τῆς ἰουδαίας· οὔτε παραγενόμενός τις τῶν
ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ
22. σοῦ πονηρόν· ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦ-
σαι ἃ φρονεῖς. περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως
ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν, ὅτι πανταχοῦ
23. ἀντιλέγεται. ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν,
ἦκον

κατηγορῆσαι] + ἀλλ᾽ ἵνα λυτρώσω τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου. E. Aus tausenden zwey Lorken zur Probe vom Syrer in einem Verse, die nicht einmal Wetst. D. noch Beda, noch Lucifer, kritischen Andenkens, empfehlen. Ad porcos istiusmodi nugas, quae ad turbandos et infamandos libros sacros excogitatae sunt. v. Griesb. Eorum, qui id nondum ex edit. Wetst. didicerunt, profecto miseret. Propositum erat, hic ante oculos ponere vesanas corruptiones Syr. Cod. D. et Codd. quorundam, Patrumque Latinorum, quibus hic liber contaminatus est. Sed earum multitudo me deterruit. Ex Beda colligere licet, eas provenisse ex istis sic dictis *Post Illa*. Referantur ergo ad recensionem *Postillalem*. Nam istas corruptiones a nemine critico adhuc probatas esse, coeci etiam, manibus palpando, deprehendunt.

22. περὶ μὲν] μὲν — E. Ath. II, 362. sed ibi rectius omittebatur.

ἧκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες·
οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ
τοῦ ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμου μωυσέως καὶ
τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας.
καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ 24.
ἠπίςουν. ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλή- 25.
λους, ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ παύλου
ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐλάλησε διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς
τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγον· πορεύθητι 26.
πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ * εἰπέ· ἀκοῇ
ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέπον-
τες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη 27.
γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς
ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀ-
φθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ
καρ-

23. ἧκον — ξενίαν] ἦλθον εἰς τὴν ξενίαν πρὸς αὐτόν. E.
τὰ περὶ] τὰ — E.

25. πρὸς ἀλλήλους] ἀλλήλοις. E. Cyrill. V, a. 669. Haec et quae deinceps adduntur, cum aliqua varietate habet Basil. M. I, 301. 518. bis, ex Iesaia et Actibus. Variat etiam Ath. II, 7.
ἡμῶν] ὑμῶν. E. Cyrill. l. l.

26. εἰπὲ] εἶπον. Cyrill. l. l. Nec aliter editum in Iesaiae loco apud eundem III, 199. c. Atque ita exhibetur etiam in plerisque Codd. et apud Chrys. IX, 412. b.. Sic et Basil. M. l. l. Dedi tamen ad regulas grammaticorum [illegible]

27. ὠσὶ] ὠσὶν αὐτῶν. E.

καρδίᾳ συνῶσι καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ * ἰάσο-
28. μαι αὐτούς. γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι
τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον τοῦ
29. θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. καὶ ταῦτα
αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι, πολ-
30. λὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν. ἔμεινε
δὲ ὁ παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώμα-
τι· καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευο-
31. μένους πρὸς αὐτόν· κηρύσσων τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάσης παῤῥησίας
ἀκωλύτως. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ἰάσωμαι] ἰάσομαι.

28. ἀπεστάλη] + τοῦτο. E. Chryſ. habet et omittit. IX, 412. d. 414. b.

29. — E. Ex meis nullus omnino praetermittit, niſi unus Latinus, quem in priore editione conſulueram. Habet etiam Chryſ. 412. et alii.

30. ὁ παῦλος] — E.

διετίαν] τριετίαν. E. Meus l. ſolus.

31. χριστοῦ] — E.

ἀκωλύτως] Quae hic ab aliquibus Latiniſtis et Syro temere addantur, diſcitur ex Wetſt. P. Chryſ. IX, 414. d. diſerte habet: μέχρι τούτων τὸν λόγον ἵστησιν ὁ συγγραφεύς.

Καθολικὴ
Ἐπιςολὴ Ἰακώβου.

Α. περὶ ὑπομονῆς καὶ πίστεως ἀδιακρίτου, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς τοὺς πλουσίους· ἐν ᾧ περὶ τῆς ἐν ἡμῖν πυρώσεως, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς παθῶν, ὅτι οὐ παρὰ θεοῦ τὸ αἴτιον. εἴ τι γὰρ ἀγαθὸν ἡμῖν, παρ' αὐτοῦ.

['Αρχή.] Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ I, 1. A.
χριςοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς, * ταῖς

ἐν

I, 1. A. τῇ δ. τῆς λα. ἑβδ. ἰάκωβος θεοῦ.

I, 1. De epiſt. catholl. vide praeter alios Montf. ad Chryſ. VI, 308. ſeqq. 416. 430. et P. p. 8. 9. Nos plerorumque Codd. auctoritate epiſtolam Iacobi ſex capitibus diſtinximus. Apud Pſeudo-Oecumen. VII. numerantur. In uno Codice XIII. adeo reperi. Etſi criſis epiſtolarum catholicarum valde impedita eſt, tamen in his epiſtolis nondum eiusmodi Codices reperti ſunt, ut in evangeliis, actibus et epiſtolis Paulinis, qui data opera a falſariis corrupti ſunt, et ex quibus Semlerus ac poſt eum Griesbachius *ſuas* Alexandrinas et occidentales *recenſiones* eruerunt. Eandem fortunam experta quoque eſt Apocalypſis, quae fere ex Andrea et Aretha, paucisque aliis corrupta eſt. Aut ergo iſtorum falſariorum fraus et audacia aliquo caſu impedita eſt, aut ita moleſta et laborioſa opera fatigati ſunt, aut corruptionum ἀφορμαὶ in his libris eis defuerunt. Omnes enim, qui Patres Graecos legerunt, cognitum habent, epiſto-

2. ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν. πᾶσαν χαρὰν
ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς
3. περιπέσητε ποικίλοις· γινώσκοντες, ὅτι τὸ
δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται
4. ὑπομονήν· ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον
ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν
5. μηδενὶ λειπόμενοι. εἰ δέ τις ὑμῶν λείπε-
ται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος
θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ * οὐκ ὀνειδίζοντος,
6. καὶ δοθήσεται αὐτῷ. αἰτείτω δὲ ἐν πίστει,
μηδὲν διακρινόμενος. ὁ γὰρ διακρινόμενος
ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ
7. ῥιπιζομένῳ. μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος, ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου.
8. ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις
ταῖς

epiſtolas catholicas et apocalypſin rariſſime ab iis laudari. Ergo ex Patribus Graecis diſcrepantes lectiones, ab eorum incogitantia, negligentia, audacia et levitate ortae, repeti non poterant.

Ἰάκωβος — δοῦλος] Cyrill. I, g. 222. Ad χαίρειν. V, a. 300. Mox vitioſe omittit ταῖς, ante ἐν, edit. Gregor.

3. τῆς πίστεως] — E.

5. σοφίας] σοφίαν. E. Cyrill. V, a. 387.

καὶ μὴ] καὶ οὐκ. Vulg. Cyrill. l. l. Baſil. M. II, 576.

6. — 8. Chryſ. V, 127. Mox Theophyl. ῥαπιζομένῳ. Male! Theophyl. in his catholl. epiſtt. ubique notat edit. Venet. III, 319. ſeqq.

7. 8. Cyrill. IV, 806.

8. ἀνὴρ] + γάρ. E. Cyrill. IV, 806. et in ſine αὐτοῦ.

ἐπεὶ

ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελ- 9.
φὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ· ὁ δὲ 10.
πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς
ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. ἀνέτειλε 11.
γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε
τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε,
καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ
ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς
πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. μακάριος 12.
ἀνὴρ

ἐπεὶ καὶ ἀνὴρ δίψ. — οὐδεὶς ἑαυτοῦ. 577. ὁ γὰρ δίψ. ἀνὴρ — αὐτοῦ. VI, a. 186. ἀκατάστατος γὰρ ὁ δίψ. ἐν — αὐτοῦ. Ut ego edidi, Codd. et Damasc. II, 448. De αὐτοῦ et αὑτοῦ v. P. Hoc loco nec cum haereticis, nec cum ullo alio est disputatio. In [illegible] Nemo [illegible] ut aliquid [illegible] Cyrillo contra Codd. mutaret. Simul vero discitur, quam [illegible] Scilicet primum tantum locum. Ergo et Griesb. v. [illegible] Ibi nihil [illegible] Wetstenius nihil notaverat.

9. δὲ] — E. Damasc. II, 565. et Cyrill. I, a. 434. Scilicet ibi rectius abest. Mox ibid. ex vers. 10. παρελεύσεται γὰρ καὶ ἐν ἴσῳ πόαις, καὶ ἀνθέων διοίσει τῶν ἐν ἀγροῖς κατ' οὐδένα τρόπον. Servat δὲ. III, 575. sed. αὐτοῦ, ὡς ἄνθος γὰρ χόρτου παρελεύσεται.

10. ἄνθος χόρτου] Attingit Clem. Alex. 540. nisi respiciat 1. Petr. 1, 24.

11. οὕτω καὶ] de οὕτω et οὕτως; in universum monitum in P.

πορείαις] πορίαις. E. Scilicet in hoc et in similibus vocabulis scribae confundunt ει et ι. [illegible] animad-

ἀνὴρ, ὃς ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος
γενόμενος λήψεται τὸν ϛέφανον τῆς ζωῆς,
ὃν ἐπηγγείλατο ὁ κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν
13. αὐτόν. μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, ὅτι
ἀπὸ * θεοῦ πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπεί-
ραϛός ἐϛι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα.
14. ἕκαϛος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυ-
15. μίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος. εἶτα
ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν·
ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει
θάνα-

animadverſio abſurda et linguae graecae contraria eſt. Non dicitur πορία, ἡ, ſed εὐπορία. Simile eſt verſ. 8. ὁδοῖς. Iacobus Chriſti fuit diſcipulus, non Iſocratis. Inepte vero vulgatus reddidit, *itineribus*.

12. πειρασμὸν] πειρασμούς. E. Sic et non nulli 2. Petr. 2, 10. Scilicet rectius in eiusmodi pluralis adhibetur.

ὁ κύριος] ὁ θεός. E.

13. ἀπὸ τοῦ θεοῦ] ὑπὸ θεοῦ. E. ἀπὸ θεοῦ. Damaſc. II, 316. Cyrill. I, a. 10. 539. ad fin. verſ. 15. Ita et IV, 431. ſed in fine, κύει θάνατον.

ὁ — κακῶν] Orig. II, 124.

14. δὲ] γάρ. E. Cyrill. II, 51. ubi rectius eſt γάρ. Repugnant ceteri loci Cyrilli hic laudati. Ibid. eſt ἀποκύει, ut Damaſc. II, 336.

15. ἀποκύει] κύει t ἀποκυεῖ. E. Vulgat. Ath. I, 647. Dicitur tam κύω, quam κυέω. Chryſ. XI, 152. e. habet κύουσαν et κυήσασαν. Apud Orig. III, 449. c. d. 451. c. ter eſt κύειν. ἀποκύειν apud Theodoret. ad Heb. p. 609. Clem. Alex. p. 498. 499. Nullus tamen huc reſpicit. v. verſ. 15. et P. ad h. l.

θάνατον. μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου 16.
ἀγαπητοί. πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν 17.
δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐςι καταβαῖνον
ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ
ἔνι παραλλαγὴ, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα.
βουλη-

16. μὴ] + οὖν E. Ex ſolo A. hic oſtentat οὖν Griesb. Cur non ex eodem ſolo verſ. 5. oſtentavit τοῦ θεοῦ τοῦ διδόντος; v. Cyrill. V, a. 361. V, d. 76.

17. πᾶσα] + γὰρ t μὲν t δέ. E. Cyrill. I, a. 404. et III, 311. γάρ. ſed μέν. I, g. 205. δὲ vero V, d. 98. Nihil addit. V, a. 411. 494. 510. Nihil omnino mutat Damaſc. II, 721.

τέλειον] ἀγαθὸν καὶ πᾶσα εὐλογία — καταβαίνουσα ἀπὸ τοῦ πατ. Quin etiam repetit εὐλογίαν. E. Cyrill. I, a. 404. Quid hic notatum ex Cyrill?

καταβαῖνον] κατερχόμενον. E. Synonymum, ſcribarum graecorum levitate invectum, vel etiam ex ſcholio, aut ex 3, 15.

ἀπὸ τοῦ πατρὸς] παρὰ τοῦ πατρὸς t ἐκ τοῦ πατρός. E. ἐκ Ath. II, 329. Cyrill. V, a. 361. V, d. 76. I, g. 205. V, a. 494. ἀπὸ habet V, a. 411. 510. παρά. V, d. 98. ubi πατρὸς explicat θεοῦ. IV, 1. III, 311. Oecum. II, 447. ἄνωθεν ἐκ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων ἐςὶν, παρ'. Sic et ibid. in ſchol.

οὐκ ἔνι] οὐκ ἔςι. E. Vulgatum Cyrill. V, a. 411, ſed ἔςι 458. 494.

τροπῆς] Haec Cyrill. VI, a. 132. Chriſto ita accommodat: καὶ τροπῆς οὐκ εἶδεν, (immo οἶδεν.) ἀποσκίασμα παθεῖν. Hunc verſ. attingit etiam Chryſ. II, 603. Coecus ſit neceſſe eſt, qui in his ſeptendecim verſibus cum Griesbachio non agnoverit vel ex Cyrillo ſolo tres, quatuorve diverſas
recen-

18. βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

Β. περὶ πραΰτητος καὶ ἁγνείας καὶ πράξεως ἀγαθῆς, μεταδοτικῆς ἐπὶ μακαρισμῷ, καὶ περὶ ἐπιστήμης καὶ συμμετρίας λόγου.

Β. 19. ὥστε, [Ἀρχή.] ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βρα-
20. δὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· ὀργὴ γὰρ

I, 19. Β. τῇ ε. τῆς λα. ἑβδ. ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.

recenſiones. Sed Griesbachius hic ipſe coecus fuit, qui ſeptem Cyrilli volumina *in forma maxima* non vidit. Cum apud Auguſtinum legatur, *momenti*, homines ingenioſi excogitarunt, ῥοπῆς. Quid, ſi τροπῆς ita reddidit? Nam 1. Cor. 15, 52. ἐν ἀτόμῳ reddidit etiam, *in momento*, neglecta propria vocis notione. Quid ſit ῥοπὴ, apud ſcriptores graecos, quidque apud Patres graecos ſit, θεία ῥοπὴ, notum eſt. Ex alio Latiniſta laudatur: *modicum obumbrationis*, quod tamen nemo graece reddidit. v. Sabat. Ergone *modicum* et *obumbratio* ſunt variae lectiones? Ita locis fere innumerabilibus Griesbachius Latiniſtarum nugas pro variis lectionibus hominibus ſimplicibus obtruſit, ſcilicet, ut, quantum in ipſo eſſet, dubia redderet omnia. Quid hoc verſu legendum ſit, docent incontaminati Codices graeci.

18. βουληθεὶς] βουληθεὶς γὰρ t αὐτὸς βουληθεὶς t αὐτὸς γὰρ βουληθεὶς. E. Vinciendae orationis cauſſa. Secundum habet Theophyl. Cyrill. V, a. 367. ſolum τινα omittit. Damaſc. II, 310. ſolum ἑαυτοῦ mutat. Ath. I, 483. II, 426. vulgatum.

19. ὥστε] ἴστε t ἴστε δὲ t —, E. Damaſc. II, 420. ab ἔστω ad λαλῆσαι, ſine varietate. Nullus bonus Codex hic quicquam mutat.

γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ κατερ-
γάζεται. διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν 21.
καὶ περισσείαν κακίας, ἐν πραΰτητι δέξα-
σθε τὸν ἔμφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶ-
σαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. γίνεσθε δὲ ποιη- 22.
ταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ, παρα-
λογιζόμενοι ἑαυτούς. ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς 23.
λόγου ἐστὶ, καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος ἔοικεν ἀν-
δρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως
αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ. κατενόησε γὰρ ἑαυ- 24.
τὸν, καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθε-
το, ὁποῖος ἦν. ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον 25.
τέλειον, τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ παραμεί-
νας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γε-
νόμενος,

20. οὐ κατεργάζεται] οὐκ ἐργάζεται. E. Sic Damaſc. II, 651. Illud diſerte Theophyl. 527. Scribae alibi etiam οὐ κατ. mutarunt in οὐκ. Hic praeterea non opus erat compoſito. Vulgatum cum aliis Ath. I, 647. II, 323. 629.

21. πραΰτητι] πραότητι ι πραΰτητι καρδίας. E. Sic Theophyl. et mox, τὸν μέν.

ψυχὰς ὑμῶν] ψυχὰς ἡμῶν. E.

22. λόγου] νόμου. E. Ex verſ 25. Ita Theoph. Idem, ἀκροαταὶ μόνον, mox omiſſo, παραλ. ἑαυτ., quae tamen refert [illegible]. a. Et hic et verſ. 23. νόμου. Damaſc. II, 457. Idem verſ. 24. κατενόησε — ἀπελήλυθε omittit.

23. λόγου] νόμου. E.

25. νόμον] λόγον. E.

παραμείνας, οὗτος] παραμείνας οὕτως ι, οὗτος — E.

ἐπιλησμονῆς] ἐπιλήσμων. E. v. P.

νόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μα-
26. κάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσαι. εἴ τις
δοκεῖ θρῆσκος εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ χαλιναγω-
γῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν
27. αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. θρη-
σκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ * θεῷ
καὶ πατρὶ, αὕτη ἐςὶν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφα-
νοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπι-
λον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.
[Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

Γ. περὶ τῆς πρὸς ἕκαςον ἀγάπης ἀπροσωπολήπτου κατὰ νόμον.

C. II, 1. [Ἀρχή.] Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίςιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριςοῦ

II, 1. Γ. τῇ ς. τῆς λα. ἑβδ. ἀδελφοὶ, μὴ ἐν προσωποληψίαις.

26. θρῆσκος] alii θρησκός. v. P. Laudat Cyrill. IV, 295. ubi vitiose est καρδίας. Mox aliqui omittunt. ἐν ὑμῖν. Scholia Oec. nec pro, nec contra ἐν ὑμῖν sunt. Fortasse tamen ineptum πιςός, loco θρῆσκος, scriba levis ex iis sumsit. v. Griesb.

χαλιναγωγῶν] χαλικῶν. Sic Vat. 1209. seu B. Laudo!

27. παρὰ τῷ θεῷ] τῷ —. Sic. Sed ταπεινώσει, loco θλίψει, et, καὶ ἄσπιλον. Cyrill. III, 267. Idem V, b. 7. νηςεία καθαρὰ — sed θλίψει et omisso καὶ, ante ἄσπ. Nonne hic νηςεία et ταπείνωσις notanda erant? Sed sibi ipse repugnat Cyrill. in utroque. v. Damasc. II, 626. et Nilum in caten. Niceph. II, 760.

II, 1. Laudat Cyrill. V, a. 300. 374. 603. 753. ubi μου omit-

χριστοῦ τῆς δόξης. ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς 2.
τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος,
ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς
ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ 3.
τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν,
καὶ εἴπητε αὐτῷ· σὺ κάθου ὧδε καλῶς·
καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ
κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου. καὶ 4.
οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κρι-
ταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; ἀκούσατε, 5.
ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέ-
ξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου, * πλου-
σίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασι-
λείας, ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐ-
τόν; ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. 6.
οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν,
καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια;
οὐκ

omittit, τῆς δόξης tamen, quod infimus Cod. Wetſt. 13. excludit, ſervat.

2. ἐὰν γὰρ] ὑποκριταὶ, ἐὰν γάρ. E. Cyrill. IV. 344. Ibid. pro arbitrio laudat verſ. 3. 4.

3. καὶ ἐπιβλ.] ἐπιβλ. δέ. E. Theophyl. Idem αὐτῷ, poſt εἴπητε omittit. Cum Codd. Wetſt. A. C. 13. hoc verſu conſentit meus 13. quem poſtea comparavi, quique in his epiſt. meorum omnium eſt infimus.

4. καὶ οὐ] καὶ — E. καὶ, παρέλκει. Theophyl. 330. et Oec. II, 453. Ergo deletum.

5. τοῦ κόσμου τούτου] τούτου —. Mox, ἐν τῇ πίστει Theophyl.

7. οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα
8. τὸ ἐπικληθὲν ἐφ᾽ ὑμᾶς; εἰ μέντοι νόμον
τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν·
ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, ὡς * ἑαυτόν·
9. καλῶς ποιεῖτε· εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε,
ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ
10. νόμου, ὡς παραβάται. ὅστις γὰρ ὅλον
τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἑνὶ, γέγονε
11. πάντων ἔνοχος. ὁ γὰρ εἰπών· μὴ μοιχεύ-
σῃς, εἶπε καί· μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ μοι-
χεύσεις, φονεύσεις δὲ, γέγονας παραβάτης
12. νόμου. οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε,
ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνε-
13. σθαι. ἡ γὰρ κρίσις ἀνίλεως τῷ μὴ
ποιήσαντι ἔλεος· * κατακαυχᾷ τε ἔλεος
κρίσεως. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ.
Δ.

7. ἐπικληθὲν] κληθέν. E. Theophyl., qui etiam, loco καλὸν, explicat καινόν. Ex Ief. 65, 15.

8. ὡς σεαυτὸν] ὡς ἑαυτόν. Ita poftea in quatuor inveni et apud Theophyl. Σ temere repetitum.

10. τηρήσει, πταίσει] πληρώσει, πταίσει t τηρήσῃ, πταίσῃ. E. Pofterius Theophyl. Cyrill. I, a. 552. ὅταν γὰρ ὅλον τὸν νόμον τελέσῃ τις, πταίσῃ ad fin. verf. 11. Negligenter laudat Orig. II. 798. et Bafil. M. II, 631.

13. ἀνίλεως] ἀνήλεος t ἀνέλεος. E. Haec ex proximo ἔλεος ficta videntur. ἵλεως alibi etiam eft in N. T. Ἀνίλεως Cyrill. V, b. 149. ἀνέλεος Damafc. II, 484.

καὶ κατακαυχᾶται] Unice vera lectio videtur, κατακαυχᾷ τε, confufo activo et medio. Sic e. c.

Δ. ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔργων, καὶ οὐκ ἐκ θατέρου ἰδικῶς, ἀλλ᾽ ἐξ ἀμφοῖν ἅμα δικαιοῦται ἄνθρωπος.

[Ἀρχή.] τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν 14. Δ
πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύνα-

II, 14. Δ. τῇ β. τῆς λβ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, τι τὸ ὄφελος, ἐὰν πίστιν.

Luc. 1, 47. est ἠγαλλίασε, loco ἠγαλλιάσατο. Matth. 10, 14. et Marc. 6, 11. ἐκτινάξατε. Hebr. 4, 10. κατέπαυσε, loco ἀνεπαύσατο. Gal. 4, 9. [illegible], loco [illegible]. Et in hac ipsa epistola 3, 5. μεγαλαυχεῖ, pro quo usitatius dicitur μεγαλαυχεῖσθαι. Ἔγειρε, loco ἔγειραι, et alia praetermitto. Iam quia hoc inusitatum videbatur, facile corrigebatur κατακαυχᾶται. Alii vero etiam ita scribebant ex frequenti confusione ε et αι. Mutato vero κατακαυχᾶ τε in κατακαυχᾶται, opus erat vinculo orationis. Ergo alii exhibebant, καὶ κατακαυχᾶται, alii κατακαυχᾶται δὲ, vel etiam, κατακαυχᾶται γάρ. Sed istas particulas meliores Codd. non agnoscunt. Alii denique etiam ex κατακαυχᾶ τε fecerunt κατακαυχᾶτε. Hinc mox ἔλεον, loco ἔλεος ortum. ὁ et τὸ ἔλεος invenitur: sed τὸ ἔλεον equidem nullibi reperi. Cyrill. I, a. 248. κατακαυχᾶται γὰρ ἔλεος κρίσεως. V, b. 147. καὶ κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. Damasc. II, 475. κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. Theophyl. 351. καὶ κατακαυχᾶται ἔλεος. Sed in schol. 352. ἀνηλεῶς ἡ κρίσις ἀπαντήσεται· κατακαυχᾶται δὲ ἔλεος. v. P. Notum est αὐχεῖς, cuius interpretationem Kuist. de verb. med. p. 106. memorat καυχᾷς. Vide 1. Cor. IV, 7. in P et Montf. ad Chrys. X, 98. nota *b*. Καυχᾷ, quod Suid. et Phavor. laudant, non est huius loci, quod per se constat. De activo enim quaeritur. Aliis fortasse hic probabitur, κατακαυχᾶταί τε. Sed huic coniecturae, quae nec mihi displicet, nullum accedit praesidium a Codd.

1, v. Cyrill. V, b. 148. ad vers. 14—16. qui ibi aliquam varietatem habet.

15. δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; ἐὰν δὲ
ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, καὶ
16. λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἴπῃ
δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ,
θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε· μὴ δῶτε δὲ
αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ
17. ὄφελος; οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα
18. ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ᾽ ἑαυτήν. ἀλλ᾽ ἐρεῖ
τις· σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν
μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου,
κἀγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν
19. μου· σὺ πιστεύεις, ὅτι ὁ θεὸς εἷς ἐστι·
καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι,
20. καὶ φρίσσουσι. θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄν-
θρωπε κενὲ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων
21. νεκρά ἐστιν; ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ
ἐξ

15. Laudat Damasc. II, 484.

17. Attingit Cyrill. III, 423. 865. V, c. 174. nisi respexerit vers. 20. 26. Chrys. II, 348.

ἐκ prius] χωρίς. E. Ita solus habet infimus meorum 13. quem post priorem editionem consului. Arguta est correctio, cui etiam repugnat interpretatio Theophyl. 333 καὶ ἔργα διπλᾶ κ. τ. λ., et Oecum. II, 457. c. δύο γὰρ κ. τ. λ., qui prius, ἐκ τῶν ἔργων σου, haud dubie errore typothetae omittit.

18. ὁ θεὸς εἷς] εἷς ὁ θεός. E. Cyrill. IV, 878. mox omissis, καλῶς ποιεῖς. Ita, his servatis. 953.

19. ὁ θεὸς εἷς ἐστι] ἐστι θεός. E. Ath. II, 91.

20. Orig. IV, 318. et 306. laudat, ἐν τῇ φερομένῃ ἰακώβου ἐπιστολῇ. Ac si de ea dubitaverit.

ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; βλέπεις, 22.
ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ
ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; καὶ 23.
ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσε δὲ
ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς
δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. ὁρᾶτε 24.
τοίνυν, ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος,
καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον; ὁμοίως δὲ καὶ 25.
ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑπο-
δεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ
ἐκβαλοῦσα; ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς 26.
πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτω καὶ ἡ πίστις
τέλος τῆς β. χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι. [Τέλος.]

E. ὅτι ἡ προπετὴς καὶ ἄτακτος γλῶσσα θανατοῖ τὸν κεκτημένον, ἣν κρατεῖν ἀνάγκη εἰς εὐφημίαν καὶ δόξαν τοῦ θεοῦ· ἐν ᾧ, περὶ ἀναστροφῆς καὶ ἀγαθῆς καὶ [illegible] πρὸς ἀλλήλους ἐκ φιλονεικίας τῆς ἐπὶ σοφίᾳ ἀνθρωπίνῃ. περὶ θείας σοφίας. ὅτι ἐκ ῥᾳθυμίας καὶ φιληδο-

21. τὸν υἱὸν αὐτοῦ] αὐτοῦ omissum in edit. Gregor. Editiones exhibent αὐτου, Codd. αὐτου.

23. ἐπίστευσε δὲ] + ὁ. E. Cyrill. IV, 537. Mox, εἰς θεὸν — δικαιοσύνη ἡ πίστις καί. In exemplo Wetst. hic locus Cyrilli non reperitur. Ergo nec in Griesbachiano Cyrillo. Laudat et Orig. IV, 318. et Basil. M. II, 313.

24. τοίνυν] — E. Omittit Theophyl.

25. ἀγγέλους] κατασκόπους. E. quae est explicatio ex Hebr. 11, 31. Igitur etiam in aliquot Codd. in marg. legitur.

26. γὰρ] δέ. E. Orig. II, 614.

φιλονεικίας ἔρις, καὶ ἀκαταστασία, καὶ ἡ πρὸς Θεὸν ἔχθρα γίνεται. περὶ μετανοίας πρὸς σωτηρίαν, καὶ περὶ τοῦ μὴ κρίνειν τὸν πλησίον.

III, 1. [Ἀρχή.] Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε,
ἀδελφοί μου, εἰδότες, ὅτι μεῖζον κρῖμα λη-
2. ψόμεθα. πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες.
εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος
ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ
3. σῶμα. * ἴδε τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς
εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθε-
σθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐ-
4. τῶν μετάγομεν. ἰδοὺ, καὶ τὰ πλοῖα, τη-
λικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων
ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πη-
δαλίου,

III, 1. E. τῇ γ. τῆς λβ. ἑβδ: ἀδελφοὶ, μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι.

III, 1. Sine varietate Cyrill. I, a. 122. Μου abeſt. Damaſc. II, 679.

2. Laudat Cyrill. I, a. 504.

δυνατὸς] δυνάμενος. E. Ita Cyrill. II, 827. VI, b. 151. et Damaſc. II, 420. ſed ibidem ἐστι, loco ἀνὴρ, omiſſo καὶ ὅλον. Idem 421. ἀνὴρ et καὶ ὅλον ſervat. Hic autem continuat ad verſ. 11. Δυνάμενος Theophyl. 555. δυνατός. 556. Idem monet, τῶν ἵππων in conſtructione inferendum eſſe poſt στόματα.

3. ἰδοὺ] ἴδε. Alii notarunt, εἰ δὲ, quod ortum credo ex εἶδε.

βάλλομεν] ἐμβάλλομεν. E. Cod. Aug. 6. in textu, ſed in ſcholio vulgatum habet. Tamen ſemel eſt in ſchol., ἐμβάλλομεν fol. ξβ. p. 2. init. v. P.

δαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος
βούληται. οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν 5.
μέλος ἐστι, καὶ μεγαλαυχεῖ· ἰδοὺ, ὀλίγον
πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει; καὶ ἡ γλῶσσα
πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· οὕτως ἡ 6.
γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ
σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα
τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη
ὑπὸ

5. ὀλίγον] ἡλίκον. E. Occuparunt aliqui ſcribae hoc ex vincino. De Chryſoſtomi loco a Wetſt. laudato adhuc dubito. In hom. 4. ad Act. T. IX, 34. e. reperio: τοσοῦτον πῦρ μυρίαν ὕλην ἀνάψαι δύναται. Sed haec non ſunt Iacobi, verum Chryſoſtomi. Gratulor Griesbachio haec καθαρώτατα, qui ſecure haec et alia plura ex Wetſt. transſcripſit. Mihi mirum videbatur, cum Chryſoſtomum tam diligenter legiſſem. Antiochus autem ita habet in Pandect. bibl. Patr. Pariſ. T. XII. p. 67. d. De Antiochi in priore edit. Griesbachius ne verbum quidem. In noviſſima notavit *Antiochum Monachum*. Iam ergo ſciunt omnes, *quis Antiochus* intelligendus ſit.

6. οὕτως] — t + καί. E. Disiecta eſt tota huius loci oratio. In ea ergo hic nectenda laborat Theophyl. Omnis correctio, Codicibus graecis contraria, temeraria eſt.

τροχὸν] Grotius conicit τρόχον, *curſum*, addens: *accentus quisque addidit ſuo arbitratu*. Cum ergo ipſe etiam ſuo arbitratu hic addiderit, retineamus eum aliorum arbitratu. Sophocles Antig. p. 257. μὴ πολλοὺς ἔτι τροχοὺς ἁμιλλητῆρας ἡλίου τελῶν. Ubi ſcholiaſta: μὴ πολλοὺς ἡλίου δρόμους τελέσαν, et: τροχοὺς δὲ, ἀντὶ τοῦ κύκλους, δρόμους. Anacreon ſimiliter fere IV, 7. 8. τροχὸς ἅρματος γὰρ οἷα βίοτος τρέχει κυλισθείς.

γενέσεως] Nullum nec poſtea Cod. reperi, qui habe-

7. ὑπὸ τῆς γεέννης. πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων
τε καὶ πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων,
δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ
8. ἀνθρωπίνῃ· τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύνα-
ται ἀνθρώπων δαμάσαι, ἀκατάσχετον κα-
9. κὸν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου; ἐν αὐτῇ
εὐλο-

haberet γεέννης. Utrumque tamen notant Oec. II, 461. Theophyl. 337. Cod. Aug. 6. in textu et in ſchol. vulgatum. Semel tamen in ſchol. exhibet γεέννης v. fol. ξβ. pag. 2. Γεέννης fortaſſe ex proximo occuparunt ſcribae. Coniici poſſit, olim lectum eſſe γέννης, idque expoſitum eſſe γενέσεως, ac deinde mutatum eſſe in γεέννης. Verum Codd. contra ſunt Cyrill. VI, a. 29. ἡ γλῶσσα μὲν πῦρ καὶ ἀκατάσχετόν ἐστι κακόν. Damaſcenum ſupra laudavi. Si omnino legendum ſit γεέννης, τροχὸς iam nec *rota*, nec *curſus* erit, ſed *tormentum*. Scholium, quod Wetſt. notat ex Cod. 15. auctius et emendatius legitur in Catena MS. cuius apographum habeo. Id etſi ad Cyrillum refertur, tamen ultima eius pars eſt ex Chryſ. I, 747. a. Ex eo pendent ceteri ſcholiaſtae, cum iſta catena ſcholiis reliquis omnibus ſit vetuſtior. v. Mill. Prolegg. §. 1044. In Cyrilli ſcriptis editis nihil eiusmodi inveni, cum tamen eum totum legerim, niſi eo trahere velis VI, a. 29. ubi tamen γεέννης non reperitur. Γεέννης ergo nil niſi error ſcribarum videtur eſſe.

8. Interrogandi notam addendam eſſe, ſcholiaſtae et Theophyl. 338. monent. v. P.

τὴν δὲ] Cyrill. IV, 724. τὴν γὰρ γλ. Ex eo etiam ineptum, et Codicibus contrarium ἀκατάστατον, loco ἀκατάσχετον, refutatur. Explicat enim: δυσκαταγώνιστον. Vide etiam Damaſc. II, 380. et locum ſupra laudatum 421.

εὐλογοῦμεν τὸν Θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν
αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς
καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονότας. ἐκ τοῦ 10.
αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατ-
άρα. οὐ χρὴ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω
Τέλος τῆς γ. γίνεσθαι. [Τέλος.] [Ἀρχή.] μήτι ἡ 11. Ξ.
πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ
καὶ τὸ πικρόν; μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, 12.
συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα,
οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ
ποιῆσαι ὕδωρ. τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν 13.
ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ
ἔργα

III, 11. Ξ. τῇ δ. τῆς λβ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς.

9. Θεὸν] κύριον. E. Cyrill. II, 106. ubi etiam praetermittit: ἐκ τοῦ αὐτοῦ — κατάρα. κύριον, quod meorum omnino nullus habet, in inferiore marg. probat Griesbachius. Scilicet, ut et alii κύριον, loco Θεοῦ, in textu probare possit. Astute!

γεγονότας] γεγενημένους ex Damasc. immo vero ex Wetst. notat Griesb. Vide Damasc. II, 380. Sed idem 421. sicuti Cyrill. l. l. habet γεγονότας. Quid ergo ex Damasc. efficitur? Nihil. Contra sunt praeterea omnes omnino Codices probi.

12. οὕτως — γλυκὺ] οὕτως οὐδὲ ἁλυκὸν γλυκύ. E. Cyrill. II, 107. In fine vers. Theophyl. addit δύναται.

13. τίς σοφὸς] τίς — εἴ τις σοφός. E. Servat Cyrill. [illegible] vulgatum cum levi transpositione. Nam [illegible] est vitiosum. Nihil omnino [illegible] ibid. 326. Σοφίας in fine omittit Damasc. II, 656. De Cyrillo et Damasceno hic silet Wetstenius. Ergo etiam Griesbachius. Laudo!

14. ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. εἰ δὲ
ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρ-
δίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδε-
15. σθε κατὰ τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔστιν αὕτη
ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ᾽ ἐπί-
16. γειος, ψυχική, δαιμονιώδης. ὅπου γὰρ
ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ
17. πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία,
πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική,
ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρ-
πῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος.

καρπὸς

14. ἐρίθειαν] Codices fere ubique variant in accentu huius vocabuli, cum alii ἐριθεία, alii ἐρίθεια exhibeant. v. P. Laudat usque ad verf. 18. Damafc. II, 684.

τῇ καρδίᾳ] ταῖς καρδίαις. E.

κατακαυχᾶσθε] Latinifta: *alapamini*. Pro eo Sabat. coniicit, *clevamini*. Coniecturam eius repetiit Griesb. Ingeniofe! Forte Latinifta ifte ex ἀλαζονεύεσθαι, quod eft fynon. τοῦ καυχᾶσθαι, finxerat, *alazonari*, ut *plasmare* a πλάττειν, *parabolari*, a παραβάλλεσθαι. Ergo *alazonamini*. Latine!

15. αὕτη ἡ σοφία] ἡ σοφία αὕτη. E. Cyrill. V, b. 172. Theophyl.

16. Laudat Damafc. II, 608. 717. Utroque loco omittit γὰρ, quo ibi non erat opus. Sed 684 habet γάρ. Hic enim longiorem locum notat. Ex hoc exemplo difcunt tirones, Patres iftas particulas pro arbitrio modo addere, modo omittere. Interdum etiam, fi fermo ipforum ita poftulet, cum aliis permutant.

17. ἀδιάκριτος] εὐδιάκριτος. E. v. P.

καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην. Πόθεν πόλεμοι IV, 1.
καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχε- 2.
τε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, οὐκ ἔχετε, * διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς. αἰτεῖ- 3.
τε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε, ὅτι ἡ 4.
φιλία τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστιν; ὃς ἂν * βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς

18. δὲ τῆς] τῆς — D. Rectius abest. Omittit Damasc. II, 685. et 554. ubi etiam δὲ abest. Τῆς, id est, περὶ ἧς διαλέγομαι.

IV, 1. πόλεμοι καὶ] + πόθεν. E. Ex meis solus infimus 13. et Theophyl.

2. φονεύετε] Griesbachius: φονεῖτε Ed. inquit. Volebat φθονεῖτε. Alii φονᾶτε. Vide Bezam ad h. l. In vulgato consentiunt omnes omnino Codd. mei. Φονεύειν diserte explicatur in schol Codd. Aug. 6. Item apud Theophyl: Oecum. quanquam in huius textu est φονεῖτε, quod temere in vulgaribus et in Griesbachianis Lexicis notatur. v. P.

οὐκ ἔχετε δὲ] καὶ οὐκ ἔχετε. E. δὲ —. v. P. Ita postea in tribus reperi. καὶ et δὲ frustra addita. Parum curat Iacobus ista vincula orationis. Sic mox vers. 4. Codices excludunt οὖν.

3. αἰτεῖσθε] αἰτεῖτε. E. Cyrill. I, a. 472. IV, 805. sed αἰτεῖσθε IV, 82. ubi tamen est ὅτι, loco διότι.

4. ὃς ἂν οὖν] οὖν —. Cyrill. III, 822. εἴ τις θέλει εἶ-

ναι

5. ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. ἢ δοκεῖτε,
ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον
ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα, ὃ κατῴκησεν ἐν ἡμῖν·
6. μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει· ὁ θεὸς
ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δί-
Z. 7. δωσι χάριν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὑποτάγη- Τέλος τῆς δ.
τε οὖν τῷ θεῷ, ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ
8. φεύξεται ἀφ' ὑμῶν. ἐγγίσατε τῷ θεῷ,
καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν· καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρ-
τωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι.

ταλαι-

IV, 7. Z. τῇ ε. τῆς λβ. ἑβδ. ἀδελφοί, ὑποτάγητε τῷ θεῷ.

και φίλος τοῦ κόσμ. 838. καὶ ὃς ἐὰν βουληθῇ. V, b. 297. ὃς ἐὰν βουληθῇ. Sic et Damasc. II, 392.

5. ἢ δοκεῖτε] εἰ δοκεῖτε. E. Theophyl.

πρὸς φθόνον] alii antecedentibus, alii sequentibus iungunt. v. P.

ἐν ἡμῖν] ἐν ὑμῖν. E. Theophyl.

6. διὸ λέγει — χάριν] — E. Nullus meorum omittit. Laudat etiam Chrys. VII, 651. e.

ὁ θεὸς] κύριος. D. Cyrill. III, 301. V, b. 189. Basil. M. II, 426. Κύριος huc translatum credo ex Prov. 3, 34. Proverbia laudat Basil. II, 702. ubi contra *deus*. Cyrillus aeque potuit Proverbia, ac Iacobum respexisse. Clem. Alex. 446. ὁ θεός. 516. θεὸς γάρ. Orig. III, 312. ὁ θεός. Idem vero etiam potest esse ex 1. Petr. 5, 5.

7. ἀντίστητε] + δέ. A. v. Birch. Δὲ omittit, quod non opus erat, Damasc. II, 450. et Cyrill. I, a, 44. Omittit vero etiam V, d. 76. b. Prior Cyrilli locus est etiam in caten. Niceph. I, 656.

8. Laudat Cyrill. V, b. 4. 7. Damasc. II, 524. Ath. II, 378. ita: ἁγνίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοί, καθαρίσατε.

ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύ- 9.
σατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστρα-
φήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. τα- 10.
πεινώθητε ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ ὑψώσει
ὑμᾶς. μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελ- 11.
φοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, καὶ κρίνων
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ
κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ
ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτής. εἷς ἐστιν ὁ 12.
νομοθέτης * καὶ κριτὴς ὁ δυνάμενος σῶσαι
καὶ ἀπολέσαι· σὺ * δὲ τίς εἶ, ὃς κρίνεις τὸν
ἕτερον;

9. μεταστραφήτω] μετατραπήτω. E. Infimus meorum 13. Sic et Vat. 1209. feu B.

10. τοῦ κυρίου] τοῦ — E. Orig. II, 815. nominatim.

11. μὴ καταλαλεῖτε, ἀδελφοί μου, ἀλλήλων. Cyrill. I, a. 270.

ἀδελφοῦ κ. τ. λ.] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἢ κρίνων, καταλαλεῖ νόμον (vitiofe) Damafc. II, 400. Solum ἢ, loco καὶ, fed rurfus καταλαλεῖ νόμον, et mox οὐκέτι, loco οὐκ. 562. ἢ etiam Theophyl. qui et alia mutat. Scriptores facri frequentius in talibus utuntur καί. Contra ἢ funt meliores Codd. Saepe alibi in N. Teft. temere ita correctum. Vidi mox verf. 13.

12. ὁ νομοθέτης] + καὶ κριτής. Damafc. II, 562. καὶ ὁ κριτής. καὶ κριτής. addit Cyrill. I, a. 475. III, 266. V, d. 57. 65. 85. 179. Idem poftea in tribus Codd. reperi. v. P. ad hunc locum et ad Apocal. p. 67.

σὺ] + δέ. Hoc ipfum etiam poft priorem edit. in [illegible] Codd. inveni.

ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον] ὁ κρίνων τὸν πλησίον t ὁ κρίνων τὸν ἕτερον. E. Prius etiam Theophyl. v. P.

et

13. ἕτερον; ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον * καὶ
αὔριον * πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν
πόλιν, καὶ * ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα,
καὶ * ἐμπορευσώμεθα, καὶ * κερδήσωμεν·
14. οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον. ποία
γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γὰρ * ἔσαι, ἡ πρὸς
ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ * καὶ ἀφανι-
15. ζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, ἐὰν ὁ
κύριος θελήσῃ καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσω-
16. μεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν
ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν. πᾶσα καύχησις
17. τοιαύτη πονηρά ἐςιν. εἰδότι οὖν καλὸν
ποιεῖν,

et indicem Euthalii cap. E. in fine. De appendice: ὅτι οὐκ — κατευθύνεται v. P. Eam poftea in nullo inveni. Euthalii funt verba ex indice capitis. Vide in hac edit. poft verf. 16. indicem capitis 5.

13. ἢ αὔριον πορευσόμεθα — ποιήσομεν — ἐμπορευσόμεθα — κερδήσομεν] καὶ αὔριον πορευσώμεθα — ποιήσωμεν — ἐμπορευσώμεθα — κερδήσωμεν. Ita poftea etiam in quatuor Codd. inveni. Tot enim poft priorem edit. ufus fum in his epiftolis. Καὶ, loco ἢ, habet etiam Cyrill. I, a. 504. Idem omittit ἐκεῖ.

14. τὸ τῆς] τὰ τῆς. E. Eleganter quidem. Mox, ζωὴ ἡμῶν Theophyl.

γάρ ἐςι] γὰρ ἔςαι. Ex ἐςὶ nemo fecerit ἔςαι; fed contra. v. Birch.

ἔπειτα δὲ] δὲ — t + καί E. ἔπειτα καί. Damafc. II, 317. ποία ζωὴ ἡμῶν ἐςιν; ἀτμὴ γάρ ἐςιν — ἔπειτα καὶ ἀφανιζ.

15. καὶ ποιήσωμεν] ποιήσομεν. E. Cyrill. I, a. 504. Facilius quidem hoc,

ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν.

ε. ὅτι οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἐν τῷ θεῷ τὰ διαβήματα ἀνδρὸς κατευθύνεται· ἐν ᾧ, περὶ ταλαιπωρίας πλουσίων, καὶ τῆς ἐν κόσμῳ τρυφῆς αὐτῶν, καὶ περὶ δικαιοκρισίας θεοῦ περὶ μακροθυμίας καὶ ὑπομονῆς παθημάτων, καὶ περὶ ἀληθείας. παραινέσεις ἰδικαὶ ἑκάστῳ προσήκουσαι μετὰ πίστεως. ὅτι διακονητέον τῇ τοῦ πλησίον σωτηρίᾳ.

Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες V, 1.
ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχο-
μέναις. ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ 2.
ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν. ὁ χρυ- 3.
σὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ
ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ
φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθη-
σαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. ἰδού, ὁ 4.
μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς
χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν,
κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς

τὰ

17. ποιεῖν] — E. Ex meis unus 16, quem postea consului, omittit in textu. Idem tamen in scholio servat.

V, 1. ὀλολύζοντες] ὀλολύξαντες. E. Cyrill. II, 468. Laudat Damasc. II, 484. ab οἱ πλούσιοι ad fin. vers. 3.

2. γέγονεν] ἐγένετο. E. Damasc. l. l.

3. σάρκας ὑμῶν] + ὁ ἰός. E. Damasc. l. l. et, ὡς πῦρ, ad sequentia refert, ac mox, ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ὡς πῦρ ad sequentia refert etiam Cod. meus 16. Post πῦρ addit ὃ. Theophyl.

τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν.
5. ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσα-
τε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν
6. ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε, ἐφονεύσα-
τε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.
7. μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοὶ, ἕως τῆς παρ-
ουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ, ὁ γεωργὸς ἐκδέχε-
ται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυ-
μῶν ἐπ' * αὐτὸν, ἕως * λάβῃ ὑετὸν πρώϊ-
8. μον καὶ ὄψιμον. μακροθυμήσατε καὶ
ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ
9. παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικε. μὴ στενάζετε
κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοὶ, ἵνα μὴ * κριθῆτε·
ἰδοὺ, * ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.

[Τέλος.]

4. εἰσεληλύθασιν] εἰσεληλύθει. E. Damasc. II, 377. in reliquis convenit. Sed. 614. ὃς ἀπεστερημένος — εἰσελήλυθεν.

5. ἐτρυφ. — σφαγῆς] Cyrill. II, 468. ἐτρυφήσατε, ἐνσπαταλήσατε (sic vitiose.) ἐπὶ τῆς γῆς ἐθρ. — σφαγῆς.

καρδίας] σάρκας. E. Vulgatum Damasc. II, 416.

6. δίκαιον] + ὅς. E. Theophyl.

7. ἐπ' αὐτῷ] ἐπ' αὐτόν. Sic saepe est accusativus in N. T. Postea in tribus ita etiam inveni. v. Birch. P. et vers. 14.

ἕως ἂν] ἕως οὗ E. ἂν —. v. P. ἂν in interpretatione solum addit Theophyl.

9. κατακριθῆτε] κριθῆτε. Ita postea in quatuor inveni. v. P.

ἰδοὺ] + ὁ. Maximo meorum omnium consensu. Per errorem omissum in sic dicta recepta et Felii editione, quam sequitur Gregor.

Τέλος τῆς ε. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὑπόδειγμα λάβετε, 10. H.
* ἀδελφοί μου, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς
μακροθυμίας, τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν
τῷ ὀνόματι κυρίου. ἰδοὺ, μακαρίζομεν 11.
τοὺς ὑπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν ἰὼβ ἠκού-
σατε, καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι πο-
λύσπλαγχνός ἐστι * καὶ οἰκτίρμων. πρὸ 12.
πάντων δὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε
τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον
τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ, καὶ
τὸ

V, 10. H. εἰς τὸν προφήτην ἠλίαν [καὶ ἐλισσαῖον,] καὶ εἰς ἔλαιον ἁγιασμοῦ· [καὶ ἐν τισι, ἐπὶ ἀσθενούντων καὶ ἐπὶ ἀνομβρίας. καὶ ἐπὶ τῶν ζ. πρεσβυτέρων, τῶν ἐν ἐφέσῳ.] ἀδελφοὶ, ὑπόδειγμα λάβετε τῆς.

10. τῆς κακοπ. ἀδ. μου] ἀδελφοί μου, τῆς κακοπαθείας. Laudat Chryſ. III, 146. Ἀδελφοί, ut in aliis lectionibus, Praxapoſtoli ponunt ante ὑπόδειγμα.

μου] — E. Lectionaria omittunt. Ergo et alii pauci Codd.

ἐλάλησαν] + ἐν t ἐπί. E. Quia plerumque ἐν additur, ut verſ. 14. et alibi.

11. ὑπομένοντας] ὑπομείναντας. E.

πολύσπλαγχνος] πολυεύσπλαγχνος. D. v. P. Barbarum utrumque hoc ſenſu. De ἄσπλαγχνος et εὔσπλαγχνος monuit ſcholiaſta ad Sophocl. p. 28. Damaſc. II, 709. πολὺ εὔσπλαγχνός ἐστι (κύριος, hoc neceſſario ibi addendum erat.) καὶ οἰκτίρμων.

ἐστιν ὁ κύριος] ἐστιν. Ex meis, quos poſtea examinavi, tres omittunt ὁ κύριος. Inſimus 13. ſervat. v. Birch.

12. ἤτω] ἔστω. E. ex Matth. 5, 37.

τὸ οὒ, οὔ· ἵνα μὴ * εἰς ὑπόκρισιν πέσητε.
[Ἀρχή.] κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευ- 13. H.
χέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. ἀσθενεῖ 14.
τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσ-
βυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθω-
σαν ἐπ᾽ αὐτὸν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. καὶ ἡ εὐχὴ 15.
τῆς

V, 13. H. ἔν τισιν, εἰς ἐξομολόγησιν· ἀδελφοὶ, κακοπαθεῖ τίς.

ὑπὸ κρίσιν] εἰς ὑπόκρισιν. v. Birch. P. Ita quoque reperi postea in quatuor. In horum uno 6. tam in textu, quam in scholio ita legitur. Tamen primo inepte explicatur, ut apud Oecumen. κατάκρισις. ὑπόκρισις est eius, qui alia loquitur, alia mente agitat aut etiam facto demonstrat. 1. Petr, 2, 1. In Codd. vetustis praepositiones vocabulorum compositorum temere interdum disiunguntur, ut contra praepositiones temere cum proximis vocabulis copulantur. Legebatur ergo ὑπὸ κρίσιν. Ergo εἰς excludebatur. Damasc. II, 631. omisso δὲ, quo ibi non erat opus, exhibet ἔστω δὲ — ὑπὸ κρίσιν.

13. Cyrill. I, a. 445. γράφει δέ που καὶ ὁ χριστοῦ μαθητής· ἀθυμεῖ τίς (Sic in plerisque Codd. est accentus. v. P.) ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ, ψαλλέτω. Damasc. II, 465. ad vers. 15. κάμνον. sine varietate. Attingit etiam Chrys. XII, 46. Orig. II, 594. 715. 748. 818. Post εὐθυμεῖ τις, addit ἐν ὑμῖν, ut ibi oratio postulabat. Ath. I, 798. 858.

14. ἐπ᾽ αὐτὸν] ἐπ᾽ αὐτῷ. E. Cyrill. I, a. 211. cetera sine varietate ad fin. vers. 15. Ἐπ᾽ αὐτόν. Damasc. II, 615. mox tamen deest αὐτόν. Cetera ad ἐγερεῖ sine variet. Attingit etiam Chrys. I, 384.

15. εὐχὴ] προσευχή. E. Notat hunc versum Chrys. XII, 9[illegible]

τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ
αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιη-
κὼς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. [Ἀρχή.] ἐξομο- 16. II.
λογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ
εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε.
πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.
[Τέλος.] [Ἀρχή.] ἠλίας ἄνθρωπος ἦν 17. H.
ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξα-
το τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ
τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.
καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑε- 18.
τὸν ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν
αὐτῆς. ἀδελφοὶ, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανη- 19.
θῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις
αὐτὸν, γινωσκέτω, ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρ- 20.
τωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν
ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρ-
τιῶν. [Τέλος.]

(Margin: Τέλος ἐν τισι τῶν ἀσθενούντων. — Τέλος τοῦ προφήτου καὶ τῆς ἀνομβρίας.)

Τοῦ ἁγίου ἰακώβου ἐπιστολή. στίχων σμβ.

V, 16. H. ἐν τισιν, ἐπὶ ἀνομβρίας· ἀδελφοὶ, ἐξομολογεῖσθε.

V, 17. H. ἐν ἄλλοις· εἰς ἀνομβρίαν· ἀδελφοὶ, ἠλίας.

16. Laudat Damasc. II, 429. 580. Chryſ. VI, 102. d.

17. Laudat Chryſ. II, 13. III, 333. Cyrill. III, 292. ubi: καὶ προσευξαμένου οὐκ ἔβρεξεν ἐνιαυτ.

20. ψυχὴν] + αὐτοῦ. E. Cyrill. III, 594. V, d. 55. αὐτοῦ omittit. Damaſc. II, [illegible]. Addit Griesbachius: ἀδελφοθεὸς (ſic!) *nominatur Iacobus in Cod.* 38. Immo vero in Codd. plurimis. Verum, non ἀδελφοθεὸς, ſed ἀδελφόθεος. Pro ἀδελφοθέου Birch. p. 73. exhibuit, ἀδελφοῦ θεοῦ, quod aeque ineptum eſt.

καλύψει] Clem. Alex. 519. ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, quod nemo pro diverſa lectione habebit.

Πέτρου

Πέτρου

καθολικὴ πρώτη Ἐπιστολή.

Α. περὶ τῆς ἐν χριστῷ ἀναγεννήσεως, καὶ περὶ ὑπομονῆς πειρασμῶν, καὶ περὶ σωτηριώδους πίστεως, προκατηγγελμένης ὑπὸ τῶν προφητῶν.

A. I, 1. [Ἀρχή.] Πέτρος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς πόντου, γαλα-

I, 1. Α. τῇ ϛ. τῆς λβ. ἑβδ. πέτρος ἀπόστολος.

I, 1. De Petri duabus epiſtolis v. Orig. IV, 95. De ſecunda Petri, ut de aliis, dubitatur. Cauſſas dubitandi iſta Criticorum ſentina infima non memoravit. Ergo de argumentis eorum nemo iudicare poteſt. Homines autem leves leviſſimis, non dicam argumentis, ſed ſuſpicionibus et opinionibus, motos eſſe, conſtat inter omnes, quibus ἀπαραίτητος neceſſitas id impoſuit, ut cum horrore legerent Patres. Quantum equidem in tenebricoſis ſcriptis eorum, atra caligine circumfuſis, non tam cernere, quam palpando ſentire potui, argumenta eorum non tam ſunt hiſtorica, quam propria ipſorum theologiae dogmaticae et exegeticae, ex quibus quid efficiatur, nemo non ſagacior et acutior cognitum habet, cum praeſertim perſpectum ſit, quam vanae ſint cauſſae, cur aliqui eorum de locis ſingulis librorum minime dubiorum dubitarint. De divino Chryſoſtomo et

γαλατίας, καππαδοκίας, ἀσίας καὶ βιθυ-
νίας· κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν 2.
ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ
ῥαντισμὸν αἵματος ἰησοῦ χριστοῦ· χάρις
Ὑπέρβα τῆς ς. ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. [Ὑπέρβα.]
[Ἀρχή.] εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ 3. B.
κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ
αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα
ζῶσαν δι' ἀναστάσεως ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ νε-
κρῶν, εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ 4.
ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν
οὐρανοῖς εἰς * ὑμᾶς, τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ 5.
φρουρουμένους διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν
ἑτοι-

I, 3. B. ἰουνίου κθ. εἰς τὴν παραμονὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου, ἀνάγνωσμα α. ἀδελφοί, εὐλογητὸς ὁ θεός.

paucis aliis, quos alia de caussa lubenter ac cum voluptate, nec tamen propter criticam scientiam ac diligentiam, legi, hic non loquor.

ἐκλεκτοῖς] κλητοῖς. E. Cyrill. V, d. 76.

2. πρόγνωσιν] etsi πρόθεσιν, quod unus Wetst. 6. habet, non ineptum sit, tamen Codd. auctoritate, ut ex locis similibus translatum, repudiandum est. Non minus probabile est Cyrilli κλητοῖς versu primo. Πρόγνωσιν testatur etiam Cyrill. l. l. ἰδού, κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ καὶ πατρὸς κ. τ. λ. qui ad fin. vers. 2. haec laudat, et vetusta catena in scholio: προεωρακὼς — νόησις. Theophyl. et alii: ἡ σύνταξις· πέτρος ἀπόστολος κατὰ πρόγνωσιν κ. τ. λ.

4. εἰς ἡμᾶς] εἰς ὑμᾶς. Ita quoque postea in quatuor inveni.

ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.
6. ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐςὶ,
7. λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς· ἵνα
τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίςεως πολὺ τιμιώτερον χρυσίου, τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ
πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον
καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει ἰησοῦ
8. χριςοῦ· ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν
ἄρτι μὴ ὁρῶντες, πιςεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ·

6. ἀγαλλιᾶσθε] ἀγαλλιάσεσθε. E. nominatim Orig. I, 300. ad verſ. 7. fin. ubi λυπηθέντες diſerte notat et ingenioſe explicat ex Gen 3; 16. ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα. Maior eſt haec ſapientia Origenis, ἢ κατὰ ἄνθρωπον.

ὀλίγον] quae hic deinceps leguntur ad verſ. 9. laudat Clem. Alex. 525.

λυπηθέντες] λυπηθέντας t λυπηθῆναι. E.

7. πολὺ τιμιώτερον] πολυτιμότερον. E. Hanc lectionem peperit πολὺ. temere iunctum τῷ τιμιώτερον. Birch. ex quatuor notat, πολυτιμώτερος, quod contra grammaticam eſt. Notum eſſe poterat Lucae ἐντιμότερος.

δοκιμαζομένου] δεδοκιμασμένου. E. Bengelius pro more ſuo hoc, et probat, et improbat. Eius criſis diſcitur ex tabula critica, quam Erneſtus Bengelius edidit Tubingae. 1776. 8.

8. εἰδότες] ἰδόντες. E. Hanc lectionem nec poſtea inveni in Codd. Cyrill. VI, a. 141. laudat a. verſ. 8. ad fin. 12. ſine varietate, niſi quod ὑμῶν poſt πίςεως omittit, verſu vero 10. ἡμᾶς habet, loco ὑμᾶς, et verſ. 12. ἡμῖν ἀνηγγέλη, et εὐαγγ. ἡμᾶς πνεύμ.

ἀγαλλιᾶσθε] ἀγαλλιᾶτε. Orig. III, 692.

Τέλος τοῦ ἁγιωτάτου τῆς παρασκευῆς. Ἄρξου τῆς γ. οὕτως· ἀγαπητοὶ, περὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἐξεζήτησαν.

μένῃ· κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πί- 9.
στεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν· [Τέλος.]
[Ἄρξου.] περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν 10.
καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς
ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες· ἐρευνῶν- 11.
τες, εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν
αὐτοῖς πνεῦμα χριστοῦ, προμαρτυρόμενον
τὰ εἰς χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ
ταῦτα δόξας· οἷς ἀπεκαλύφθη, ὅτι οὐχ 12.
ἑαυτοῖς, * ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν
ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων
ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἀποσταλέντι ἀπ᾽
οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρα-
κύψαι.

Β. περὶ ἐλπίδος καὶ ἁγιασμοῦ, τῆς τε ὀφειλομένης ἐπὶ τῇ υἱοθεσίᾳ ἀσφαλοῦς ἀναστροφῆς.

διὸ

9. πίστεως ὑμῶν] ὑμῶν — E. Ath. I, 522.

10. περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς] ὑπὲρ τῆς εἰς ἡμᾶς. E. Cyrill. I, g. 164.

11. ἢ ποῖον] καὶ ποῖον. E. Cyrill. l. l. mox, προμαρτυρούμενον, ſed altero loco vulgatum. Paullo ante, ἐξερευνῶντες. Theophyl. Ath. I, 522. ἐδηλοῦτο ἐν.

12.] ἡμῖν δὲ et ἡμῖν ἀνηγγέλη — ἡμᾶς ἐν. Cyrill. l. l. Hos quatuor verſus nec Wetſt. nec Griesb. in ſuis Cyrillis invenerunt. Haud dubie defectus erat in eorum exemplis.

ἡμῖν δὲ] ὑμῖν δέ. Ita quoque poſtea in quatuor inveni. Cyrill. ll. ll. vulgatum. Ergo bis.

εἰς ἃ] attingit Clem. Alex. edit. Pott. 948. 989. 971. Orig. III, 692. 456. 814. 95. a. Ath. II, 359. 389.

Δ. 13. διὸ ['Αρχή.] ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας
τῆς διανοίας ὑμῶν, ['Υπέρβα.] νήφοντες Ὑπέρβα τῆς
τελείως, ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν σ.
14. χάριν ἐν ἀποκαλύψει ἰησοῦ χριστοῦ. ὡς
τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς
πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις·
15. ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον,
16. καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθη-
τε. διότι γέγραπται· ἅγιοι γένεσθε, ὅτι ἐγὼ
17. ἅγιός εἰμι. καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε
τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ
ἑκάστου ἔργον, ["Αρξου.] ἐν φόβῳ τὸν τῆς Ἄρξου τῆς
παροι- σ. οὕτως· ἀναστράφητε ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον, εἰδότες.

I, 13. Δ. ἰουνίου κθ. ἀνάγνωσμα β. ἀγαπητοὶ, ἀναζωσάμενοι.

13. τῆς διανοίας ὑμῶν] ὑμῶν τῆς διανοίας. E. Cyrill. V, b. 330. ad fin. verſ. 16.

τελείως] Plerique Codd. *poſt*, non *ante* τελείως, comma habent. In catena eſt: γενναίως ἀντέχεσθαι τῆς πίστεως παραινεῖ, ex quo nihil efficitur. Pſeudo-Oec. II, 489. σκόπει δὲ, ὅτι οὐχ ἁπλῶς εἶπε, νήφοντες, ἀλλὰ τελείως. Damaſc. II, 460. τελείως ἐλπ. ἐπὶ τὴν δεδομένην ὑμῖν χάριν.

15. καὶ αὐτοὶ] καὶ ὑμᾶς. E. Cyrill. l. l.

16. διότι γέγραπται· ἅγιοι γένεσθε] γέγραπται γὰρ ὅτι ἅγιοι ἔσεσθε. E. Cyrill. l. l.

γένεσθε] γίνεσθε t ἔσεσθε. E. Poſterius ex Lev. 11, 44. Ita et Clem. Alex, 473.

ἅγιός εἰμι] εἰμὶ — E. Cyrill. l. l. Clem. Alex. l. l.

17. ἐπικαλεῖσθε] ἐπικαλούμεθα. E. Cyrill. V, b. 295. mox, ἡμῶν χρόνον ἀναστρεφώμεθα. Vulgatum 313. Damaſc. II, 656.

τὸ ἑκάστου] Clem. Alex. 258. ἐγνωκότες οὖν τὸ

ἑκάστου

παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε· εἰδό- 18.
τες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ,
ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστρο-
φῆς πατροπαραδότου· ἀλλὰ τιμίῳ 19.
αἵματι, ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου, καὶ ἀσπίλου Χρι-
Τέλος τοῦ β. ἀναγνώσματος. στοῦ [Τέλος.] προεγνωσμένου μὲν πρὸ 20.
καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ'
ἐσχάτων τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς, τοὺς δι' 21.

αὐτοῦ

ἑκάστου ἔργον. Ergone haec quoque est varia lectio? Ibid. mox, ἐλυτρώθημεν — ἡμῶν ad 19. Χριστοῦ. Huic continuo iungit 4, 3. Quae confusio? Miserabilis ergo labor eorum, qui ex Patribus disiecta membra Apostolorum colligere et componere laborant. Si quid ego video, et Codices infimi, et versiones pueriles et insicetae, et Patrum, partim fortuitae, partim deliberatae corruptiones armantur contra literas sacras. Quod utrum per stultitiam, an per fraudem fiat, aliis relinquo iudicandum.

18. ἐλυτρώθητε] ἠλευθερώθητε. E. Cyrill. V, b. 313. Ceterum hunc vers. laudat Cyrill. I, g. 276. II, 612. 795. III, 738. ubi est, λελυτρώμεθα. 766. ἠγοράσμεθα V, a. 761. ἠγοράσθημεν V, b. 182. 359. V, d. 77. 98. totus versus sine varietate. VI, a. 240. b. Satis consistunt omnia auctoritate Codd. N. Test. Mirabile tamen est, locum adeo insignem ita distortum esse ab Cyrillo. Orig. III, 546. habet ἀπολυτρωθέντες. Et 726. ἐλυτρώθημεν.

19.] Negligenter laudatur a Clem. Alex. 917. edit. Pott. Orig. I, 282.

20. ἐσχάτων]. ἐσχάτου. E. Id ipsi alibi probavimus. Hic contra sunt Codd. Respicit haec Cyrill. IV, 1005. 1006., sed Pauli nomine. Eodem modo

Paullo

αὐτοῦ πιϛεύοντας εἰς Θεὸν τὸν ἐγείραντα
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα,
ὥϛε τὴν πίϛιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς
22. Θεόν. τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ
ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος, εἰς
φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρ-
δίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς·
23. ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς,
ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ
24. καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα. διότι πᾶσα
σὰρξ, ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου,
ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ
τὸ

Paullo tribuit V, b. 57. In mente videtur habuiſſe Rom. 16, 26. in noſtra editione 14, 25.

21. τὸν ἐγείραντα] τὸν exciderat in edit. Gregor.

ὥϛε — Θεὸν] Cyrill. V, d. 94. Clem Alex. 473.

22. ὑπακοῇ] ὑπομονῇ. E. Vulgatum etiam Cyrill. V, a. 369. Clem. Alex. 473, continuo autem iungit verſ. 14. ſeqq. Nemo tamen propterea haec ita transponet. v. verſ. 17.

23. ἀφθάρτου] — E. Cyrill. V, a. 367.

εἰς τὸν αἰῶνα] — E. Pro hoc a Wetſt. laudatur etiam Cyrill. II, 563. (Sic enim in Cyrillo corrigendum, loco 569.) Sed iſto locus, littera C. nec pro, nec contra eſt. Ibid. 582. b. 609. b. 771. a. Sed nec haec tria loca pro aut contra ſunt, ut nec V, a. 367. quem Wetſtenius neglexit. Nullus omnino meorum, nec ullus bonus Codex iſta omittit.

24.] Nullus bonus Codex hic aliquid mutat. Meus vero infimus 13. cum Theophyl. Venet. qui ipſe etiam ad infimos Codices pertinet, ὡς, ante χόρ-
τος

τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε· τὸ δὲ ῥῆμα 25.
κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα· τοῦτο δέ ἐστι τὸ
ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Γ. περὶ τοῦ ἐπαξίως τῆς ἱερατείας ζῆν ἐν χριστῷ, πρὸς ὠφέλειαν καὶ τῶν ἔξωθεν, εἰς δόξαν θεοῦ.

Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα II, 1.
δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ
πάσας καταλαλιάς, ὡς ἀρτιγέννητα 2.
βρέφη,

τος omittunt, αὐτῆς, loco ἀνθρώπου, habent, et post ἄνθος excludunt αὐτοῦ. Mox etiam vers. 25. Theophyl. habet ῥῆμα τοῦ θεοῦ. Est ergo haec manifesta corruptio ex Ies. 40, 6. Nominatim haec ex Iesaia laudat Clem. Alex. 540. Item Orig. I, 226. κατὰ τὸν προφητικὸν λόγον enim addit. Iesaiam etiam, non Petrum, notavit editor. In catena illa vetusta Chrysostomi scholium legitur: ἅπασαν τὴν ἀνθρωπίνην — ἄνθος χόρτου. Sed Chrysostomus in hoc etiam nominatim respicit Prophetam: ὁ προφήτης παρέβαλεν. Chrysostomus ergo h. l. falsariis videtur monstrasse viam. Oxonienses hanc catenam possunt evoluere. Non est hic primus locus in his epistolis, qui corruptus est ex Vet. Test. Plures enim iam notavimus. Vide etiam 2, 6.

25. ἐστι τὸ ῥῆμα] τὸ ῥῆμα — E. Theophyl. qui tamen in scholio id habet. τὸ ῥῆμα τὸ omittit solus Wetst. A. qui, ut constat, in Actibus et epistolis multo est deterior, quam in evangeliis.

II, 1. ὑποκρίσεις] τὴν ὑπόκρισιν. E. Clem Alex. 103. qui alia etiam mutat.
πάσας] — E.

2.] Laudat Orig. I, 512. III, 550. 606. 607. 756. IV, 2[illegible].

ἀρτιγέννητα] Cyrill. I, g. 393. ἀρτιγενῆ τά. Haud dubie

βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε * εἰς σω-
3. τηρίαν· εἴπερ ἐγεύσασθε, ὅτι χρηστὸς ὁ
4. κύριος· πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν, ἔντιμον·
5. καὶ αὐτοὶ, ὡς λίθοι ζῶντες, οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας, εὐπροσδέκτους τῷ θεῷ

dubie ex errore. Mox, καὶ ἄδολον — ποθήσατε — αὐξ. εἰς σωτηρίαν. II, 902. ἀρτιγέννητα — καὶ ἄδολον — ἐπιποθ. Niceph. in caten. I, 740, ex Orig. ἀρτιγέννητα.

αὐξηθῆτε] + εἰς σωτηρίαν. Poſtea id in tribus inveni. Eſt vero etiam Codex ſcholiorum Moſquae in bibl. typogr. ſynod, VI, in 4. qui explicationem Chryſoſtomi nomine exhibet in primam epiſt. Petri et in epiſt. Iudae. In eò etiam poſt priorem edit. inveni, εἰς σωτηρίαν. Habet et Clem. Alex. l. l.

3. χρηστὸς] χριστός. E. Theophyl. Sed huius interpretatio 359. c. d. poſtulat χρηστός.

5. οἰκοδομεῖσθε] ἐποικοδομεῖσθε t ἐνοικοδομεῖσθε. E. Cyrill. I, a, 330. Paulo tribuit: καὶ ὑμεῖς, ὡς λίθοι ζῶντες, ἐποικοδομεῖσθε κ. τ. λ. Miſcet autem Epheſ. 2, 22. Sic et I, g. 331. Attingit etiam 427. c. Petro tribuit III, 422. etſi Pauli verba admiſceat. v. P. ἐποικοδομεῖσθε, quod per ſe non abſurdum eſt, in duobus tantum inveni, qui ſunt cum ſcholiis, Moſq. d. et Aug. 6. Vulgatum nominatim Orig. I, 757. IV, 197. ἐποικοδ. ex epiſt. ad Epheſ. 2, 20. unde huc inuectum.

πνευματικὸς] + εἰς. E. Orig. ll. ll.

θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. * διότι περιέχει 6.
ἐν τῇ γραφῇ· Ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σιὼν λίθον
ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτὸν, ἔντιμον· καὶ ὁ πι-
στεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ μὴ καταισχυνθῇ. ὑμῖν 7.
οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσι δὲ,
λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· καὶ
λίθος προσκόμματος, καὶ πέτρα σκανδά-
λου, οἳ προσκόπτουσι, τῷ λόγῳ ἀπειθοῦν- 8.
τες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. ὑμεῖς δὲ, γένος 9.
ἐκλεκτὸν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον,
λαὸς εἰς περιποίησιν· ὅπως τὰς ἀρετὰς
ἐξαγ-

6. διὸ καὶ] διότι. Ita postea in quatuor inveni. Attingit haec Cyrill. I, a. 90. I, g. 427. sed II, 612. paullo accuratius laudat. Verum [illegible] τὰ θεμέλια σιὼν — ἐκλ. ἀκρογ. — εἰς αὐτόν. Ergo hic quoque locus ex Ies. 28, 16. interpolatus.

7. ἡ τιμὴ] Wetst., ut coniecturam, proponit τιμίν. Immo, τιμήεις. Sed istis coniecturis carere possumus in N. T.

λίθον] λίθος. E. Attingit Cyrill. III, 672. v. P.

8. εἰς ὃ] εἰς ἣν παρεσκεύασαν ἑαυτοὺς τάξιν καὶ ἐτέθησαν. Sic, sed ἑαυτοῖς ex Haun. 1. laudat Birch. Verbotenus translatum est Oecum. II, [illegible] b.

9.] Multoties sine et cum varietate haec laudat Cyrill. IV, 69. 90. I, a. 89. 288. 337. 464. I, g. 121. 209. II, 562. 574. III, 794. V, a. 368. VI, a. 8. Damasc. II, [illegible]. Niceph. in caten. I, 5e3. 746. 755. 1291.

εἰς περιποίησιν] περιούσιος. E. Clem. Alex. 40. Vulgatum Orig. I, 277. 584. περιούσιος est expli-

cat.

ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαν-
10. τος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἱ ποτὲ
οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημέ-
Ϛ. 11. νοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Τέλος τῆς ϛ.
ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ, ὡς παροίκους καὶ
παρεπιδήμους, ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν
ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς
12. ψυχῆς· τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν * ἔχοντες
καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν· ἵνα, ἐν ᾧ καταλα-
λοῦσιν ὑμῶν, ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν
ἔργων ἐποπτεύσαντες, δοξάσωσι τὸν θεὸν
ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

Δ. περὶ τῆς πρὸς ἄρχοντας ὑποταγῆς καὶ φιλαδελφίας καὶ θεοσεβείας· ἐν ᾧ, περὶ δούλων ὑποταγῆς καὶ ἀνεξικάκου ὑπομονῆς διὰ χριστόν. περὶ ὑπακοῆς γυναικῶν καὶ ὁμονοίας τῆς πρὸς τοὺς ἄνδρας, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῇ ἐν πνεύματι, εἰς τύπον σάῤῥας. περὶ τῆς ἀνδρῶν πρὸς γυναῖκας

II, 11. Ϛ. ἰουνίου κθ. ἀνάγνωσμα γ. ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ.

catio haud abſurda ex loco ſimili Tit. 2, 14. Eodem modo Clemens hic inferius 3, 8. ταπεινόφρονες ex locis ſimilibus permutavit cum φιλόφρονες.

10.] Niceph. in caten. I, 1654.

11. ἀπέχεσθαι] ἀπέχεσθε. E. Vulgatum Clem. Alex. 457. Damaſc. II, 519. παρακαλῶ ὑμᾶς — στρατεύονται κατά. Cyrill. I, a. 20. ἀδελφοὶ, παρακαλῶ — ψυχῆς. I, g. 155. ἀπέχεσθε. V, b. 237. ἀδελφοὶ, παρακ. — ψυχῆς.

12. ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλὴν] ἔχοντες καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Sic et poſtea in tribus inveni, ſed in uno ἔχοντας. Varie ordinat Clem. Alex. 241. 457. Damaſc. II. 650. vulgatum, ſed καλῶν ὑμῶν ἔργων ἐποπτεύοντες.

[illegible]
[illegible]
ανθρωπία, ἐφ' ἡμᾶς, δι' ἣ διὰ τοῦ βαπτίσματος τοῦ
χριστοῦ συμπαθεῖν.

ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ 13.
τὸν κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι·
εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς 14.
ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγα-
θοποιῶν· ὅτι οὕτως ἐςὶ τὸ θέλημα τοῦ 15.
θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν
ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· ὡς ἐλεύθε- 16.
ροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς
κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δοῦλοι
θεοῦ· πάντας τιμήσατε· τὴν ἀδελφότητα 17.
* ἀγαπήσατε· τὸν θεὸν φοβεῖσθε· τὸν βα-
σιλέα τιμᾶτε. οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι 18.
ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον
τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς
σκολιοῖς.

13. οὖν] — E. Apud Damafc. II, 358. eo non erat opus.

14. μὲν] — D.

15. φιμοῦν] non nulli φημοῦν, ut et alibi. Sic et Theophyl.

ἀγνωσίαν] ἐργασίαν. E. Clem. Alex. 457. Divine!

16.] ὡς θεοῦ δοῦλοι, πάντας τιμήσατε. Damafc. II. 697.

17. ἀγαπᾶτε] ἀγαπήσατε.

18. ὑποτασσόμενοι] Cod. Aug. 6. in fcholio intelligit ἦτε. Sic et Oecum. II, 502. v. Birch. Vulgatum exhibet, fed cum Ephef. 6, 5 permifcet. Ath. II, 485. Patriftice!

19. σκολιοῖς. τοῦτο γὰρ χάρις, ἐι διὰ συνεί-
δησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων
20. ἀδίκως. ποῖον γὰρ κλέος, ἐι ἁμαρτάνον-
τες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ'
ἐι ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖ-
21. τε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ. ἐις τοῦτο
Z. γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ [Ἀρχή.] χριστὸς
ἔπαθεν ὑπὲρ * ἡμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων
ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνε-
22. σιν αὐτοῦ· ὃς ἁμαρτίαν ὀυκ ἐποίησεν,
ὀυδὲ ἑυρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ·
23. ὃς λοιδορούμενος ὀυκ ἀντελοιδόρει, πάσχων
ὀυκ ἠπείλει· παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δι-
καίως.

II, 21. Z. τῇ β. τῆς λγ. ἑβδ. τοῦ τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου· ἀγαπητοὶ, χριστὸς [ὑπὲρ ἡμῶν.] ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν.

σκολιοῖς] δυσκόλοις t + καὶ δυσκόλοις. E. Contra omnes omnino Codd. v. P. Vulgatum etiam Damasc. II, 447. Clem. Alex. 261.

19. χάρις] + παρὰ τῷ θεῷ. E. Damasc. l. l.
θεοῦ] ἀγαθήν. E.

20. κολαφιζόμενοι] κολαζόμενοι. E. Cyrill V, a. 754. κολαφιζόμενοι ὑπομένετε — ἀγαθοπ. ὑπομένετε — παρὰ θεοῦ. ὅτι καὶ χρ. ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν V, d. 160. κολαφ. ὑπομενεῖτε; παρὰ θεῷ. ὅτι χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν — ἀπολιμπάνων. Fortasse ergo excludenda, ἐις τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε; Nugae!

21. ὑπὲρ ὑμῶν] ὑπὲρ ἡμῶν.

22.] Cyrill. II, 693. Chryſ. VIII, 155. Orig. III, 225. IV, 392. 451.

23.] Cyrill. IV, 513. 571. 905. ſine varietate. Lectionum, σε, vel ἀυτὸν, ἀδίκως, nullum veſtigium inveni.

καίως. ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς 24.
ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ
ξύλον· ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι,
Τέλος τοῦ γ. τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· [Τέλος.] οὗ τῷ
ἀναγνώσματος. μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. ἦτε γὰρ, ὡς πρό- 25.
βατα πλανώμενα· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν
ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν
ὑμῶν. Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμε- III, 1.
ναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ, εἴ τινες
ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναι-
κῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου * κερδηθήσονται·
ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστρο- 2.
φὴν ὑμῶν. ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλο- 3.
κῆς

24. ἁμαρτίας] ἀνομίας. E. Cyrill. III, 698 Sed ἁμαρτίας. V, b. 98. V, c. 126. 164. I, a. 542. 561.

μώλωπι αὐτοῦ] αὐτοῦ — E. Ex meis omnino tres omittunt. Scribis graeci displicebat, ut hebraicum. Apud Birch. deest in solo Vat. 1209. Clem Alex. 388. nihil definire potest, etsi αὐτοῦ habeat.

25. πλανώμενα] πλανώμενοι. E. Per se ferri possit.

ψυχῶν ὑμῶν] ψυχῶν ἡμῶν. E.

III, 1. καὶ, εἴ τινες] εἰ καί τινες t εἴ τινες t καὶ οἵτινες. E. Damasc. II, 406. εἴ τινες, qui haec laudat ad vers. 6. ὡς καὶ, εἴ τινες ἀπειθοῖεν. Clem. Alex. 249.

ἀναστροφῆς] ὑποταγῆς. E. Vulgatum etiam Clem. Alex. 249.

κερδηθήσονται] κερδηθήσονται. v. P. Sic et Clem. l. l.

2. φόβῳ] λόγῳ: E. Clem. l. l.

3. ἐμπλοκῆς] ἐκ πλοκῆς. E. v. P. Vulgatum etiam Clem. l. l.

κῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ
4. ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος· ἀλλ᾽ ὁ κρυπτὸς
τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ
τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν
5. ἐνώπιον * θεοῦ πολυτελές. οὕτω γάρ ποτε
καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες, αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ
τὸν θεὸν, ἐκόσμουν ἑαυτὰς, ὑποτασσόμεναι
6. τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ὡς σάῤῥα ὑπήκουσε
τῷ ἀβραὰμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς
ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ
7. φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. οἱ ἄνδρες
ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς
ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμον-
τες τιμὴν, ὡς καὶ * συγκληρονόμοι χάρι-
τος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ * ἐγκόπτεσθαι τὰς
8. προσευχὰς ὑμῶν. τὸ δὲ τέλος, πάντες
ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔ-
σπλαγ-

4. ἐνώπιον τοῦ] τοῦ —. Servat Clem. l. l.

5. ἐπὶ τὸν θεὸν] εἰς τὸν θεὸν t ἐπὶ θεόν. E.

7. σκεύει] μέρει. E. Codex infimus. Vulgatum etiam Orig. III, 637.

συγκληρονόμοις] συγκληρονόμοι. Ita poftea in quatuor inveni. Eorum tamen infimus addit, ποικίλης, ex 4, 10.

ζωῆς] ζώσης. D.

ἐκκόπτεσθαι] ἐγκόπτεσθαι. Sic et poftea inveni. Aug. 6 in textu ἐκκόπτεσθαι, in fchol. ἐγκόπτεσθαι. Frequenter fcribae γ. et κ. in his compofitis confundunt. v. P.

8. τὸ δὲ] τὸ γάρ. E. Clem. Alex. 267.

σπλαγχνοι, φιλόφρονες· μὴ ἀποδιδόντες 9.
κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδο-
ρίας·

φιλόφρονες] ταπεινόφρονες t φιλόφρονες, ταπεινόφρονες t φιλοταπεινόφρονες. Crisis huius loci est impedita. Tres sunt varietates, ex quibus duae sunt, quae vestigia retinent τοῦ φιλόφρονες. Cur ex ταπεινόφρονες factum sit φιλόφρονες, difficilius intelligitur, quam cur ex φιλόφρονες factum sit ταπεινόφρονες. φιλοφροσύνη alibi in N. Test. non occurrit. Est praeterea φιλοφροσύνη, ut φιλοξενία (4, 9.) civilis magis virtus, eaque multo inferior reliquis, quae hic memorantur: ut contra ταπεινοφροσύνη, christiana virtus est, quae in primis commendatur. Ταπεινόφρονες, ut usitatius in N. Test., habet etiam Clem. Alex. 261 Interpretes recentiores, ut Oecum. et Theophyl. utrumque interpretantur, ex quo saltem apparet, eos etiam φιλόφρονες invenisse. Idem convenit in scholia Cod. Aug. 6. quae cum Oecum. consentiunt. In eo autem, quod recentiores ταπεινόφρονες interpretantur, suspecti sunt, ut ex vetusta catena interpolati, quae reliquis scholiis in epistolas catholicas pro fonte fuit. Catena autem ista sic habet:

v. 8. τὸ δὲ τέλος — εὔσπλαγχνοι. [Hic ergo neutrum est in textu. Tamen in scholio sic:] Ὀυκέτι κατὰ ἄνδρα καὶ γυναῖκα παραινεῖ, ἀλλὰ κοινὸν πᾶσιν ἐκτίθεται νόμον ἀγάπης, ἐξ ἧς [atqui περὶ ἀγάπης hic non est sermo. Ergo haec aliunde ex aliquo homileta arcessita videntur.] πᾶσαι φύεται ἀρετὴ, ἡ συμπάθεια, ἡ εὐσπλαγχνία, ἡ ταπεινοφροσύνη (Homiletice hoc addebatur, omissa ὁμοφροσύνη et φιλαδελφία.) καὶ αἱ ἄλλαι, ἃς ἐφεξῆς ἐδήλωσεν. Deinde denuo:

v. 8. φιλόφρονες 9. μὴ — κληρονομήσητε.

τοῦ ἁγίου. χρυσοστόμου. (Sed huius scholium, nescio unde, temere huc translatum est. Id si postea reperietur, multum lucis huic loco adferet. In-

ρίας· τοὐναντίον δὲ, εὐλογοῦντες· εἰδότες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

Interim notandum, in hoc ipſo Codice ſolum φιλόφρονες legi. Chryſoſtomus vero, ut notum eſt, centies de aliis interrogat, quae menti eius obverſabantur, nec tamen in contextu legebantur. Exempla in utraque editione mea propoſui. Derepente ergo hic interrogat:) τί δέ ἐστι ταπεινοφροσύνη; τὸ ἑτέρου ὄνειδος φέρειν, τὸ ἐπιγινώσκειν τὸ ἁμάρτημα, τὸ φέρειν τὰς κατηγορίας· καὶ οὐδὲ τοῦτο ταπεινοφροσύνης ἂν εἴη, ἀλλ᾽ ξυγγνωμοσύνης. Poſtrema, quae hic adduntur, prorſus non ſpectant hunc locum, niſi ea ideo addiderit, quod ταπεινὰ φρονεῖν, adeoque etiam ταπεινοφροσύνη apud Graecos in deteriorem partem dicitur. Veluti apud Iſocr. Paneg. cap. 41. de Perſis: τὰς ψυχὰς διὰ τὰς μοναρχίας ταπεινὰς ἔχοντες. Retineo ergo cum vetuſtiſſimis et praeſtantiſſimis Moſquenſibus a. g. b. e. f. φιλόφρονες. Habent id etiam c. l. qui poſterior alibi plerumque diſſentit. φιλόφρονες, ταπεινόφρονες probaturus fuiſſem, ſi plus praeſidii eſſet huic lectioni in Codicibus. In eo, quod de Chryſoſtomo dixi, nemo contra diſputabit, qui eum legerit. In latina vulgata duobus vocabulis redditur, *modeſti*, (recte!) *humiles*, (ſtulte!) Nullus enim nec deus, niſi ipſe *humilis*, poſtulare poteſt, ut homines ſint *humiles*, ſenſu latino. Cum haec ſcripſiſſem, inveni etiam locum Chryſ. Is legitur in interpret. epiſt. ad Hebr. T. XII, 253. a. Sed iſte totus locus nec ad epiſt. ad Hebr. nec ad epiſt. Petri pertinet. Quoniam autem hic de variis virtutibus exponitur, adſcribebatur etiam locus περὶ ταπεινοφροσύνης. Quicunque locus fabularum Aeſopi aeque huc conveniebat. Contra eiusmodi ergo interpretes diſputandum eſt! Indignor!

9. εἰδότες] — E. Damaſc. II, 329. qui hunc verſum

Q poſt

Ἠλει, τῆς ε. μήσητε. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὁ γὰρ θέλων 10. Η
ζωὴν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθάς,
παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ,
καὶ χείλη αὐτοῦ, τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον·
ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγα- 11.
θόν· ζητησάτω εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐ-
τήν. ὅτι * ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, 12.
καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον
δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά. καὶ τίς ὁ 13.
κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ
γένησθε; ἀλλ᾽ εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δι- 14.
καιοσύ-

III, 10. Η. τῇ γ. τῆς λγ. ἑβδ. ἀγαπητοί, ὁ θέλων ζωήν.

post verſ. 13. 14. addit. Ut ſupra 2, 21. non nulli ex hoc loco addiderunt, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε; ita hic propter illum locum omiſerunt εἰδότες, vel etiam per negligentiam, cum duo deinceps eſſent participia. Poſt κληρονομήσητε Clem. Alex. 255. (ſic. non, 261.) de ſuo aſſuit: καλήν τινα καὶ ἐξαίρετον.

12. ὅτι οἱ] οἱ —. Quatuor, quos poſtea examinavi, omittunt etiam. Habet Clem. Alex. 259. ſed ibi ex Pſ. notatur.

κακά] + τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. E. Ex Pſ. 33, 17. Sic in uno Moſquenſi. Poſtea ita inveni in alio 13. ſed τοῦ ἐξολ. αὐτοὺς ἐκ γῆς. Eiusmodi appendix eſt Act. 15, 18. et alibi.

13. μιμηταὶ] ζηλωταί. E. [illegible] II, [illegible], Auguſti. C. habet quidem, ut Oecum. II, 508. ζηλωταὶ et ζηλωτὴς, ſed ea minime hunc locum ſpectant. Clem. Alex. [illegible] ἐὰν — ζηλωταὶ γένησθε, ubi tamen ex Cod. μιμηταὶ notatur.

14. πάσχοιτε] πάσχετε. E. Damaſc. l. l. πάσχοιεν. Clem. Alex. 495.

καιοσύνην, μακάριοι· τὸν δὲ φόβον αὐτῶν
15. μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε· κύριον
δὲ τὸν θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν· ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ
τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν
ἐλπίδος, μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου·
16. συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν· ἵνα, ἐν ᾧ *
καταλαλοῦσιν ὑμῶν, ὡς κακοποιῶν, καται-
σχυν-

15.] Laudat Chryſ. I, 408. VII, 584. Damaſc. II, 427. *κύριον τὸν χριστόν.* 680. Clem. Alex. l. l. *κύριον δὲ τὸν χριστόν.*

αἰτοῦντι] *ἐρωτῶντι.* E. Sic Cyrill. III, 725. mox, *ἡμᾶς — τῆς οὔσης ἐν.* V, a. 588. *ἀπαιτοῦντι — ἐλπ.* V, c. 113. *αἰτοῦντι.* 177. *αἰτοῦντι — ὑμῖν οὔσης ἐλπίδος.* Griesbachius oculatiſſimus ex Cyrillo ſolum laudavit, *ἀπαιτοῦντι*, in gratiam Cod. Wetſt. A. Quid vero ex Cyrillo hic colligitur? Sequendos eſſe incontaminatos Codd. N. Teſt. Vulg. habet etiam Orig. I, 702. 468. Sed Baſil. M. II, 624. *ἕτοιμοι ἔσεσθε πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ ἐπερωτῶντι* (alii Codd. *ἐρωτῶντι*) *ὑμᾶς λόγον.* Alibi ſic, et ſine varietate *ἐπερωτῶντι.* Per deum! Quot recenſiones?

ἐλπίδος] + *ἀλλά.* E. Ita ſolus infimus meorum 13. et Theophyl. Item Clem. Alex. l. l. qui alia etiam ibi pro arbitrio mutat. *Πίστεως*, loco *ἐλπίδος.* Orig. I, 468. *ἐρωτῶντι* et *πίστεως.* III, 675. b. Quomodo vero, dixerit quispiam, Orig. et Cyrill. conſentirent in *ἐρωτῶντι*, niſi ita reperiſſent in Codd. Alexandrinis? Scilicet uterque Graeci erant, ergo utrique verbum idem poterat venire in mentem. Eodem modo Clementi et aliis graecis in mentem venit *ταπεινόφρονες.* verſ. 8.

16. *καταλαλῶσιν*] *καταλαλοῦσιν.* Sic et 2, 12. Clem.

συνηθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγα-
θὴν ἐν χριστῷ ἀναστροφήν. κρεῖττον γὰρ 17.
ἀγαθοποιοῦντας, εἰ * θέλει τὸ θέλημα τοῦ
θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας· ὅτι καὶ 18.
χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος
ὑπὲρ

Alex. καταλαλοῖσθε καταισχ. Sed edit. Pott. καταλαλεῖσθε. Ibid. mox: τὴν καλὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν χριστῷ.

17. εἰ θέλει] εἰ θέλοι. Etiam Clem. Alex. l. l. et Cyrill. V, a. 693. (Sic, non 383. ut eſt in editione.) et V, d. 14. qui utroque loco laudat ad verſ. 20 ποτέ. Εἰ θέλοι etiam quatuor poſtea examinati, nec non Cod. Typogr. Synod. Moſq. ſextus. Idem mox verſum 19. ſine ulla varietate exhibet.

18. ὅτι καὶ] + ὁ. E. Cyrill. ll. ll. et V, d. 101, Omittit V, a. 766. V, b. 346.

περὶ ἁμ.] ὑπὲρ ἁμ. E. Cyrill. ll. ll. et V, b. 346. Uſitatius dicitur ὑπέρ. Sed eius loco in N. Teſt. ſaepius eſt περί. Plerumque meliores Codd. definiunt, quid legendum ſit, ut hoc loco. Interdum vero diſſentiunt ac lectionem dubiam reddunt. v. P. ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν temere huc translatum ex 1 Petr. 2, 21. ubi itidem Cyrill. habet ἀπέθανεν. Ipſe Cyrill. hic quoque *ſemel* legit: ὑπὲρ ἁμαρτιῶν περὶ ἡμῶν ἀπέθανε. V, a. 766. Denique vero V, d. 101. legit: περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε. Sed hoc ex ἀπέθανεν etiam argumentatur. Ego vero contra ex hoc ipſo argumento argumentor, retinendum eſſe ἔπαθε. Nec enim dogmaticas, aut aſceticas, aut homileticas, aut poeticas, aut haereticas, aut orthodoxas lectiones ſequor, ſed lectiones Codicum, ab dogmaticis et reliquis infimis criticis ac ſcurris non corruptorum.

ἔπαθε] ἀπέθανε. E. Cyrill. ll. ll. Ergo conſtanter.

ὑπὲρ ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς πρσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωοποιηθεὶς δὲ *
19. πνεύματι· ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ
20. πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασί

τῷ θεῷ] τῷ —. Cyrill. V, a. 766. V, b. 346. Alibi fervat.

μὲν] —. E. Cyrill. l. l. fervat pofteriori loco, et V, b. 346. et V, d. 101. Rurfus abeft V, a. 766. et Ath. III, 10.

τῷ πνεύματι] τῷ —. Etiam Cyrill. l. l. Servat tamen pofteriori loco. Rurfus omittit I, a. 293, I, g. 357. V, b. 346. V, c. 128. V, d. 101. et Orig. IV, 135.

19. φυλακῇ] ᾅδου. E. Cyrill. III, 783. Ita nominatim V, b. 30. 176. τοῖς ἐν ᾅδου καθειργμένοις διακηρύξῃ. 234. Vulgatum fervat Orig. II, 553. IV, 135. De Athanafio monui in P. v. Ath. I, 755.

φυλακῇ] + κατακεκλεισμένοις. E. Eodem iure ex Cyrillo addi poffit καθειργμένοις, aut ex Oecum. et Severo κατεχομένοις. Ief. 49, 9., quem locum plures interpretes hic laudant, eft, τοῖς ἐν δεσμοῖς. v. P. p. 67. 68.

πνεύμασι] πνεύματι t πνεύματι ἁγίῳ. E. Haec lectio orta eft ex vocabulis, ἐν ᾧ, nimirum πνεύματι, deinde addito, ἁγίῳ. v. P. Obiter noto, Oecumenium, ἐν ᾧ, interpretari διό. In fcholio Codicis 16., quem poftea comparavi, eft: ἐν ᾧ πνεύματι. δηλοῖ δὲ τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς. πνεῦμα γὰρ, τὴν θείαν φύσιν ἐκάλεσεν. Vide in priore edit., quae reddidi ex Severo ad Luc. pag. 478. οὕτως οὖν — ἐπιπεφοίτηκεν κ. τ. λ., ubi verba τῇ ψυχῇ ad τῷ πνεύματι referuntur. Orig. IV, 135. a. ἐν ᾧ diferte explicat, μετὰ πνεύματος.

πνεύμασι — ποτὲ] ἀπειθήσασί ποτε πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν. E. Cyrill. I, g. 357. πατράσι, loco πνεύμασι. V, b. 346. Praeclare!

ἐκήρυξεν] διακηρύξας, huc refpiciens Cyrill. V, b. 160. διακηρύξῃ. 176. Patriftice!

σασί ποτε, ὅτε * ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγαι, τουτέστιν, ὀκτὼ ψυχαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος· * ὃ 21.
ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς σώζει βάπτισμα, οὐ

20. ἀπειθήσασι] Non nulli interpretes hoc videntur exclusisse, aut adeo eius loco legisse, πιστεύσασιν. Alii enim in scholiis volunt οἱ πιστεύσαντες, alii μέλλοντες πιστεύειν. v. P. Plerasque corruptiones huius totius loci nugipolyloquides interpretes intulerunt, in his princeps Origenes, quem vide IV, 135. ibique notam a. Huetii. Origenes enim in sua per Palaestinam peregrinatione omnes orci ἐμβολὰς καὶ εἰσβολάς, et omnia diaboli perrupit ac perscrutatus est emboli.. Similia leguntur apud Theophyl. in Ioannem pag. 721. c. d. e. edit. Paris. Item in catena illa vetusta ad h. l., et in Codicibus, qui sunt cum scholiis, ut Mosquenses a. d. e. ad Matth. 11, 1. seqq. Contra Origenem ad eum locum disputat Chrysostomus. Catenam illam, Oxonienses et Mosquenses, scholia ad Matthaeum, Parisini etiam et Vindobonenses, evoluere possunt. Nam ista omnia huc transscribere, alienum visum est. Satis multa scholia ad h. l. exhibui in edit. priore. Qui ista legerit, plura non desiderabit.

ἅπαξ ἐξεδέχετο] ἀπεξεδέχετο. Etiam Orig. II, 553. et Cyrill. V, b. 346. v. P. Sic et postea in quatuor, et apud Theophyl. inveni. Sed Orig. IV, 135. ἅπαξ ἐξεδ. ubi tamen Cod. ἀπεξεδ.

εἰς ἣν ὀλίγαι — ὕδατος] Cyrill. nominatim. I, g. 36. coll. II, 17. 18. Damasc. II, 386. Nullus bonus Codex exhibet ὀλίγοι. Immo nec meus infimus 13. Fictum est hoc Alexandriae pro versione Vulgata seu Occidentali. v. Orig. II, 553. et Griesb.

21. ᾧ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν] ὃ ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς

οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδή-
σεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεὸν, δι' ἀνα-
22. στάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ
τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν, ὑποταγέν-
των αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνά-
μενων. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

Ε. περὶ ἀποθέσεως φαύλων πράξεων, καὶ ἐπαναλήψεως τῶν ἐν πνεύματι καρπῶν, κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν χαρισμάτων.

Θ. IV, 1. [Ἀρχή.] Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν
σαρκὶ, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλί-
σασθε,

IV, 1. Θ. τῇ δ. τῆς λγ. ἑβδ. ἀγαπητοὶ, χριστοῦ παθόντος.

ἡμᾶς. Sed Cyrill. I, g. 36. ὃ καὶ ἀντίτυπον ἡμᾶς νῦν ad εἰς Θεόν. V, b. 346. ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν ad εἰς Θεόν. Sic et II, 18. ὃ καὶ ὑμᾶς νῦν ἀντίτυπον διασώζει. Ex proximo διεσώθ. Damafc. l. l. ad χριστοῦ.

οὐ σαρκὸς] Attingit Cyrill. I, a. 528. (non, 526.)

συνειδήσεως ἀγαθῆς] ἐξ ἀγαθῆς συνειδήσεως. E. Cyrill. I, a. 522. V, a. 528.

22. τοῦ Θεοῦ] + *deglutiens mortem, ut vitae aeternae haeredes efficeremur* feu, *efficiamur.* Hoc eft, καταπιὼν τὸν θάνατον, ἵνα αὐτοὶ τῆς ζωῆς τῆς αἰωνίου κληρονόμοι ἀποδειχθῶμεν. E. Recenfio fcurrilis. v. Griesb et Beng. in Gnom. qui hic, loco κρίσεως, preces interponit, bene memor effati viri fapientis: zum Beten ift der Moench verpflicht.

IV, 1. καὶ ὑμεῖς] + ὑπὲρ αὐτοῦ. E. Cyrill. I, a. 597. Ad σαρκὶ tantum laudat. V, d. 102. Priora huius verfus nominatim Bafil. M. I, 293.

σασθε, ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ, πέπαυται
ἁμαρτίας, εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπι- 2.
θυμίαις, ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοι-
πον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. ἀρκετὸς 3.
γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου
τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι, πε-
πορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις,
οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμί-
τοις εἰδωλολατρείαις· ἐν ᾧ ξενίζονται, 4.
μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς
ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· οἳ 5.
ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι
ζῶντας καὶ νεκρούς. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ 6.
νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ
ἀνθρώπους σαρκὶ, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύ-
ματι

παθὼν ἐν σαρκὶ] ἐν — E.

πέπαυται] + ἀπό. E.

3. γὰρ ἡμῖν] ἡμῖν — t γὰρ ὑμῖν. E. Quod haec indigna censebant Apostolo.

κατεργάσασθαι] κατειργάσθαι. E. Cuilibet Graeco hoc in mentem poterat venire. Ergo etiam Clem. Alex. 258. qui haec negligenter laudat, Petri tamen nomine addito. Sic ibid. est βούλημα, omisso τοῦ βίου.

4. ἀσωτίας] Ut hic non nulli exhibent ἀσωτεία, ab ἀσωτεύεσθαι, ita contra paullo ante plures, et hic, et alii habent, εἰδωλολατρίας.

ἀνάχυσιν] Sic Orig. I, 261. b. κακίας χύσιν et κακίαν χεομένην. In bonam partem ψυχῆς ἀνάχυσιν et ἀνάχυσιν habet Philo p. 578. F. et 882. f. ubi non differt ab διάχυσις.

6. ἀνθρώπους] ἄνθρωποι. E. Hoc frequentius occurrit.

7. ματι. πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε. σωφρο-
νήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς.
8. πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην
ἐκτενῆ ἔχοντες· ὅτι * ἀγάπη καλύψει
9. πλῆθος ἁμαρτιῶν. φιλόξενοι εἰς ἀλλή-
10. λους, ἄνευ γογγυσμῶν. ἕκαστος, καθὼς
ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακο-
νοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάρι-
11. τος θεοῦ. εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ·
εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος, * ὡς χορη-
γεῖ ὁ θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται ὁ θεὸς
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ
κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
[Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

8. ὅτι κοινωνίᾳ τῇ πρὸς Χριστὸν κρατεῖν χρὴ τῶν φυσι-
κῶν παθῶν· ἐλπίδι δὲ τῇ εἰς αὐτὸν φέρειν τὰς παρ'
ἑτέρων πάθας.

I. 12. [Ἀρχή.] ἀγαπητοὶ, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν
ὑμῖν

IV, 12. I. τῇ ε. τῆς λγ. ἑβδ. ἀγαπητοὶ, μὴ ξενίζεσθε.

7. εἰς τὰς προσευχὰς] τὰς — E. Cyrill. V, a. 362. 676. Damafc. II, 465.

8. πάντων δὲ] δὲ — E. Cyrill. l. l.

ἑαυτοὺς] ἀλλήλους. E. Chryf. II, 207.

ὅτι ἡ] ἡ —. Cyrill. l. l. Servat altero loco.

καλύψει] καλύπτει. D. Cyrill. l. l. Damafc. II, 354. Futuro hic non erat opus, ut Iac. 5, 20. Huc trahunt Clem. Alex. 353. ἐπὰν δὲ ἀγάπη καλύψῃ. 261. 389. 518. et edit. Pott. 956. καλύπτει.

9. γογγυσμῶν] γογγυσμοῦ. E. Alibi in his eft fingularis in N. T.

11. ἧς χορηγεῖ] ὡς χορηγεῖ. A. v. P.

ὑμῖν πυρώσει, πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ,
ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· ἀλλὰ, * 13.
καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ χριστοῦ παθήμασι,
χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς
δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. εἰ 14.
ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι χριστοῦ, μακάριοι·
ὅτι τὸ τῆς δόξης * καὶ δυνάμεως, καὶ τὸ
τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀναπαύεται·
κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ
ὑμᾶς δοξάζεται. μὴ γάρ τις ὑμῶν πα- 15.
σχέτω, ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιὸς,
ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος· εἰ δὲ, ὡς χρι- 16.
στιανὸς,

12. πυρώσει] Schol. Cod. Aug. 6. explicat θλίψιν. Severus Antioch in catena: στενοχωρίας, θλίψεις καὶ ἀῤῥωστίας σωματικάς. v. P.

13. καθὼς] καθό. Sic et Clem. Alex. 493.

14. ἐν ὀνόματι χριστοῦ] ἐν χριστῷ. E. Nominatim Cyrill. V, a. 753. mox ibid. μακάριοί ἐστε τῆς δόξης, nimirum ἕνεκα.

χριστοῦ] κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. E. Cyrill. V, a. 375.

δόξης] + καὶ δυνάμεως. Omittit Clem. Alex. l. l. Cyrill. ll. ll. bis.

ἐφ᾽ ὑμ. ἀναπαύεται] ἐφ᾽ ἡμᾶς ἀναπέπαυται. Cyrill. V, a. 375. Sic, sed ὑμᾶς 753. ἀναπέπαυται etiam Ath. I, 538.

ἀναπαύεται] ἀναπέπαυται D. ἀναπαύσεται τ ἐπαναπαύεται. E. Vulgatum Clem. Alex. l. l. Mox, ante κατὰ, scholiasta Cod. Aug. 6. intelligit ὅπερ.

15. ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος] — Cyrill. IV, 903. Post φονεὺς Theophyl. addit: ἢ λοίδορος. Ἀλλότριος ἐπίσκο-

ςιανὸς, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν
17. θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ. ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ
ἄρξασθαι τὸ κρῖμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ
θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος
τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ;
18. καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς
19. καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; ὥςε καὶ
οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ,
ὡς πιςῷ * κτίςῃ παρατιθέσθωσαν τὰς
ψυχὰς * αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

Ζ. παραίνεσις πρεσβυτέροις περὶ ἐπισκοπῆς τοῦ ποιμνίου· ἐν ᾧ, περὶ κοινῆς πάντων πρὸς ἕκαςον ταπεινοφροσύνης, εἰς νίκην τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου.

Πρεσ-

ἐπίσκοπος, quod duo infimi habent, et ἀλλοτρίως ἐπίσκοπος Codicis 40. ortum eſt ex veteri ſcribendi modo. Codex enim Guelpherb. 16. 7. habet ἀλλοτριοεπίσκοπος. De hoc iam alibi ex aliis Codd. monui. Contra alii Codd. hic in ima parte habent ſemicirculum, quo notatur vox compoſita, ut in ἐπιτοαυτὸ etc.

16.] ἐν τῷ μέρει] ἐν τῷ ὀνόματι ἢ ἐπὶ τῷ ὀνόματι. E. Cyrill. I, I.

17.] Iſidor. Peluſ. lib. II. epiſt. 208. cum hoc comparat Ezech. 9, 6. Sic et Baſil. M. I, 383. Habet etiam 580. Idem verſum 18. ſine varietate II, 218.

19. ὥςε καὶ] + ὑπὸ ἄλλων, omiſſo οἱ. E. Nominatim Cyrill. I, a. 189, mox, θέλημα αὐτοῦ, πιςῷ κτίςῃ. Sed V, a. 214. nominatim: ὥςε καὶ οἱ πάσχ. πιςῷ κτίςῃ παρατ. Ὡς, ante πιςῷ, omittit etiam Ath. I, 377. et Procop. in caten. Niceph. I, 1624. ibid. τὰς ἑαυτῶν ψυχάς.

κτίςῃ] Codd. κτίςῃ. Sic et in aliis ſcriptoribus inveni in Codd.

ψυχὰς ἑαυτῶν] ψυχὰς αὐτῶν. Cyrill. etiam I, I.

Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ V, 1.
συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χρι-
ϛοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀπο-
καλύπτεσθαι δόξης κοινωνός, ποιμάνατε 2.
τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦν-
τες, μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως· μηδὲ
αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· μηδ', ὡς 3.
κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι
γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ, φανερωθέντος 4.
τοῦ ἀρχιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντι-
νον.

V, 1. πρεσβυτέρους] + οὖν. D. Cyrill. I, g. 121. omittit V, a. 300. habet rursus 374.

ὁ συμπρεσβ.] ὡς συμπρεσβ. E.

ὁ καὶ τῆς] καὶ — E. Cyrill. V, a. 300.

2. ποιμάνατε] ποιμαίνετε. E. Cyrill. V, a. 300. altero loco vulgatum.

τοῦ Θεοῦ] τοῦ χριϛοῦ. E. Theophyl. et Cyrill. I, g. 121. Sed τοῦ Θεοῦ. V, a. 300.

ἑκουσίως] + κατὰ Θεόν. E. Sic et Theophyl. Damasc. II, 511. id reiicit post προθύμως. Ibid. vers. 3. est τύπος.

3. τῶν κλήρων], τοῦ κλήρου. E. Lectio monachica! Vulgatum Cyrill. II, 63. mox, γενόμενοι III, 824. solum laudat τύπους γενέσθαι τοῖς ποιμνίοις. Basil. II, 162. huc respiciens: ὡς κατεξουσιάζων τῶν κλήρων.

4. καὶ φανερωθ.] Theophyl. recte: καὶ, ἀντὶ τοῦ, ἵνα. Latini ergo Codd. non nulli habent, ut ego edidi, ut — percipiatis.

ἀρχιποιμένος] ἀρχιποίμενος. Codd. plerique mei, in his tres, quos postea comparavi.

ἀμαράντινον] Edit. Gregor. vitiose ἀμαράντιον. Usitatius est ἀμάραντον. Sed Codd. nihil mutant v. Chrys. IV, 424. b. ἀμάραντον Orig. II, 584.

5. νον τῆς δόξης στέφανον. ὁμοίως νεώτεροι
ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλή-
λοις ὑποτασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην
ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις
ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.
ΙΑ. 6. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ Τέλος τῆς ε.
τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς
7. ὑψώσῃ ἐν καιρῷ· πᾶσαν τὴν μέριμναν
ὑμῶν ἐπιῤῥίψαντες ἐπ' αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ
8. μέλει περὶ ὑμῶν. νήψατε, γρηγορήσατε,
* ὁ

V, 6. ΙΑ. ἀπριλλίου κε. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ μάρκου· ἀδελφοὶ, ταπεινώθητε ὑπὸ τήν.

5. ἐγκομβώσασθε] ἐγκολπώσασθε t ἐγκολπίσασθε. E. v. P. Multa de hoc vocabulo collegit Wetſt. Equidem interpretor ἐνδύσασθε, quo alibi utuntur ſcriptores ſacri, ſeu, ἐπενδύσασθε. Schol. Cod. Aug. 6. ἐγκομβώσασθε, ἀντὶ τοῦ, ἐνειλήσασθε, περιβάλεσθε ἢ ἀναστείλασθε.

ὁ Θεὸς] κύριος. Baſil. M. I, 440.

6. ἐν καιρῷ] In catena iſta vetuſta ex Chryſ. eſt: οὐχ ἁπλῶς τὸ, ὑψωθῆτε, ἀλλ', ἐν καιρῷ, προσέθηκεν. Atqui ὑψωθῆτε h. l. non legitur. ὑψώσῃ habet etiam Orig. I, 489. Attingit etiam 641. bis. III, 724. Poſt καιρῷ aliqui addunt ἐπισκοπῆς. Sic ex meis ſolus Aug. 6. qui eſt cum ſcholiis. In Cod. Typogr. Synod. Moſq. 6. qui etiam ſcholia habet, adiectum eſt, ut explicatio, τῆς κρίσεως. Boni Codd. neutrum agnoſcunt.

8.] Hunc verſum laudat Chryſ. I, 164. 607. II, 676. IV, 23. V, 54. 423. VIII, 349. IX, 252. XI, 240. Cyrill. III, 832. Damaſc. II, 459. 617. Orig. III, 162. 315. 338.

* ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων
ὠρυόμενος, περιπατεῖ, ζητῶν * τινὰ * κα-
ταπιεῖν· ᾧ ἀντίςητε στερεοὶ τῇ πίςει, εἰ- 9.
δότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσ-
μῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.

H. εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως τῶν πιςευόντων.

ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας 10.
ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χρι-
ςῷ ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς, καταρ-
τίσαι ὑμᾶς, * ςηρίξει, * σθενώσει, * θεμε-
λιώσει. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς 11.
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. διὰ σι- 12.
λουανοῦ ὑμῖν, τοῦ πιςοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογί-
ζομαι,

ὅτι] ὁ. Edit. Greg. per errorem habet: ὅτι, omiſſo ὁ.

τίνα καταπίῃ] τινὰ καταπιεῖν. A. τινὰ καταπιεῖν habet etiam Cod. Vat. apud Orig. III, 162. a. Ath. II, 621. ita: ὃς περιάγει ζητῶν τίνα καταπίει. Sic!

10. ἡμᾶς] ὑμᾶς. E.

αὐτὸς καταρτίσαι ὑμᾶς, ςηρίξαι, σθενῶσαι, θεμελιῶσαι] Sic. eſt in edit. Gregor. Codices poſtulant: αὐτὸς, καταρτίσαι ὑμᾶς, ςηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. Conſtructio ergo eſt: αὐτὸς ςηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει, (intellige, ὥςε, aut εἰς τὸ) καταρτίσαι (eſt infinitivus.) ὑμᾶς. Nonnulli καταρτίσει habent, quod facillimum eſt. Unus καταρτίσας. Deberet eſſe καταρτίσαι.

11. ἡ δόξα καὶ τὸ] καὶ τὸ — E. Sic etiam delendum eſſet ἡ.

ζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν
καὶ ἐπιμαρτυρῶν, ταύτην ἐιναι ἀληθῆ χάριν
13. τοῦ θεοῦ, ἐις ἣν ἑστήκατε. ἀσπάζεται
ὑμᾶς ἡ ἐν βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ, καὶ μάρ-
14. κος ὁ υἱός μου. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν
φιλήματι ἀγάπης. ἐιρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς
ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ἀποστόλου.

Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου πέτρου καθολικὴ πρώτη.
στίχων σλς.

13.] Sine varietate Orig. III, 440.

Ἡ

δευτέρα

Πέτρου

Ἐπιστολή.

A. περὶ κλήσεως, τῆς ἐν πίστει ἔργοις βεβαιουμένης τοῖς τῆς ἀρετῆς, ἐλπίδι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν.

[Ἀρχή.] Συμεὼν πέτρος, δοῦλος καὶ ἀπόστο- I, 1. A.
λος ἰησοῦ χριστοῦ, τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι
πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ σω-
τῆρος * ἰησοῦ χριστοῦ· [Ἀρχή.] χάρις 2. A.
ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει
τοῦ θεοῦ, καὶ ἰησοῦ * χριστοῦ τοῦ κυρίου
ἡμῶν. ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως 3.
αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρη-
μένης, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος
ἡμᾶς

I, 1. A. τῇ ς. τῆς λγ. ἑβδ. συμεὼν πέτρος.

I, 2. A. εἰς σχῆμα μοναχοῦ· ἀδελφοὶ, χάρις.

I, 1. σωτῆρος ἡμῶν] ἡμῶν —. Deest etiam in quatuor, quos postea examinavi. Omittunt etiam aliae editt.

2. καὶ ἰησοῦ] + χριστοῦ.

3. δεδωρημένης] δεδωρημένα. E. In meis lectionariis hoc non inveni. Sed nec Wetstenius, cuius fortasse

4. ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς, δι' ὧν * τὰ
τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώ-
ρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοι-
νωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ
5. ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς· καὶ αὐτὸ * δὲ τοῦ-
το, σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπι-
χορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν,

ἐν

taſſe in hac epiſtola nulla ſunt. Vulgata latina ineptiſſime: *quomodo — donata ſunt.* ὡς reſpondet τῷ ἵνα, δεδωρημένης vero active dicitur. Cyrill. V, a. 375. ὡς τὰ πάντα — δεδωρημένου — καλέσ. ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ. Δεδωρημένου, haud dubie voluit θεοῦ, vel etiam χριστοῦ. Ambiguitatem enim habet. Sed idem 604. ὡς τὰ πάντα — δεδωρημένης — ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ. Grieſbachius ſolum habet: "δεδωρημένου — ἰδίᾳ κ. τ. λ. *Cyr.*" Nonne hoc eſt fallere lectores? Ut taceam, propter illud *Cyr.* perveſtiganda eſſe ſeptem volumina. ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ ex meis ſolus infimus 13. habet.

4.] Attingit Cyrill. I, g. 329. ac nominatim Ath. I, 331. ubi tamen deeſt διὰ τούτων, quo ibi non opus erat. Sed διὰ τούτων omittit etiam II, 411.

δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ τίμια ἐπαγγέλματα δεδώρηται] δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται.

ἀποφυγόντες] Scholiaſtae recte explicant ἀπαλλαγέντες.

5. αὐτὸ τοῦτο δὲ] αὐτὸ δὲ τοῦτο. D.

παρεισενέγκαντες] παρεισενεγκόντες. E. Cyrill. V, c. 2. laudans ad verſ. 8 fin. Hunc ipſum Cyrilli locum Wetſt. laudat ex Act. Epheſ. pag. 1. verſ. 28. ſeqq.

ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ 6.
γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ
τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέ-
βειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελ- 7.
φίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.
ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα, καὶ πλεονά- 8.
ζοντα, οὐκ ἀργοὺς, οὐδὲ ἀκάρπους καθίστη-
σιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ
ἐπίγνωσιν. ᾧ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, 9.
τυφλός ἐστι, μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ
καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν.

B. παραγγελία εἰς ὑπόμνησιν τῆς διδασκαλίας μετὰ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ, καὶ ὅπως ἐν ὄρει θαβὼρ τῆς τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ υἱοῦ ἐπήκουσε φωνῆς.

διὸ μᾶλλον, [Ἀρχή.] ἀδελφοὶ, σπουδάσα- 10. B
τε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν
ποιεῖσθαι. ταῦτα γὰρ ποιοῦντες, οὐ μὴ
Τέλος τῆς ϛ. καὶ τοῦ σχήματος. πταίσητέ ποτε. [Τέλος.] οὕτω γὰρ πλου- 11.
σίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς
τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ
σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ. διὸ οὐκ ἀμελήσω 12.
* ἀεὶ

I, 10. B. εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ σωτῆρος· ἀδελφοὶ, σπουδάσατε.

8. ὑπάρχοντα] παρόντα. E. Cyrill, l. l.

9. ἁμαρτιῶν] ἁμαρτημάτων. D. Damasc II, 398. ᾧ μὴ πάρεστι γνῶσις, τυφλός — πάλαι ἁμαρτημάτων.

10. σπουδάσατε] + ἵνα διὰ τῶν καλῶν ἔργων. E. Ex meis unus Mosq. c. et infimus 13.

12. οὐκ ἀμελήσω] μελλήσω ι οὐ μελλήσω. E. Nullus

nec

* ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καί-
περ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ
13. παρούσῃ ἀληθείᾳ. δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι,
ἐφ᾽ ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διε-
14. γείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει· εἰδὼς, ὅτι
ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός
μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χρι-
15. στὸς ἐδήλωσέ μοι. σπουδάσω δὲ καὶ ἑκά-
στοτε, ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν
16. τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. οὐ γὰρ σεσο-
φισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνω-
ρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ᾽ ἐπό-
πται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότη-
τος.

nec malus, nec bonus Codex ista agnoscit, sed pessimi omnium. μελλήσω, quod prorsus stultum erat, addito οὐ probabiliter correctum. Scribae haud raro μέλλει per duo λλ exhibent. De eo nemo dubitat, qui Codices tractavit. Ergo hic somnolentus aliquis scriba exhibuerat ἀμελλήσω. Hinc corruptio. Haec est illa recensio occidentalis. Vetus Itala, nimirum Sabatierii, hoc loco, ut cum Griesbachio loquar, *hiat*. *Lucifer* autem *occidit*. —. *Pelago nox incubat atra.*

ὑμᾶς ἀεὶ] ἀεὶ ὑμᾶς. Sic et postea inveni. Aliqui omittunt ἀεί. Scilicet nec cum μελλήσω, nec cum *incipiam* consistere poterat.

14. ταχινὴ] Wetstenius, ergo etiam Griesbachius: ταχίστη. 36. *Cod. lat.* — In latino est, *velox*. Ταχινὸς habet Theocrit. Id. 2, 7. 14, 40. Alii et hic, et 2, 1. exhibent ταχεινὸς et ταχυνός.

σκηνώματος] σώματος. E.

τος. λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τι- 17.
μὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ
τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης·
οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, εἰς ὃν
ἐγὼ εὐδόκησα. καὶ ταύτην τὴν φωνὴν 18.
ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν,
σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. καὶ 19.
ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον,
ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ
φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα
διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς
Τέλος τῆς μεταμορφώσεως. καρδίαις ὑμῶν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] τοῦτο 20. Γ.
πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία
γραφῆς, ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. οὐ 21.
γὰρ

I, 20. Γ. τῇ β. τῆς λδ'. ἑβδ. ἤτοι τοῦ ἀσώτου· ἀγαπητοὶ, τοῦτο πρῶτον.

17.] Notantur haec ab Oecum. edit. I, 31. c. et in Cod. Aug. 6. Ibi primum eſt: ἰδιωτικώτερον κέχρηται τῷ λόγῳ, nimirum Petrus. Deinde: λαβὼν γὰρ ἐξουσίαν παρὰ θεοῦ πατρὸς, φωνῆς αὐτῷ ἀπ' οὐρανοῦ ἐνεχθείσης· ſed Cod. Aug. λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ τιμὴν καὶ δόξαν. — Τὸ γὰρ λαβὼν, ἀντὶ τοῦ ἔλαβεν. Ath. I, 468. nominatim: λαβὼν παρὰ θεοῦ τιμὴν καὶ δόξαν.

οὗτος κ. τ. λ.] Huc, puto, potius reſpexiſſe Orig. III, 452. quam ad Matth. 3, 17.

19.] Cyrill. V, a. 358. ἕως — ὑμῶν. et 387. d. *ſecundo loco.* Nam bis iſte numerus occurrit. Attingit in caten. Niceph. I, 734.

20. ἐπιλύσεως] Nullam hic varietatem inveni. Coniectura nulla opus eſt. Verba verſ. 19. ἕως οὗ — καρδίαις ὑμῶν ſatis vindicant hanc lectionem. Quod

γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προ-
φητεία, ἀλλ' ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερό-
μενοι ἐλάλησαν * ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι.

Γ. πρόῤῥησις ἀπατηλῆς ἐπαναστάσεως αἱρετικῶν, ἀσεβείας τε αὐτῶν, καὶ μελλούσης κολάσεως.

II, 1. Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ
λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκα-
λοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπω-
λείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπό-
την ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν
2. ἀπώλειαν. καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν
αὐτῶν ταῖς * ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς
3. τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται. καὶ ἐν
πλεονεξίᾳ, πλαστοῖς λόγοις, ὑμᾶς ἐμπορεύσον-
ται·

Quod hic appellatur ἐπίλυσις, id versu 19. est αὐγασμὸς et ἀνατολή. Sensus ergo est: θειοτέρας ἐπιλύσεως δεῖται. Coniecturas excitavit vers. 21. Ἐπίλυσις saepe occurrit de interpretatione somniorum. Heliodor. p. 17. τὴν ἐπίλυσιν διαπορῶν. Et ibid. ἕλκει πρὸς τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν τὴν ἐπίλυσιν. Et 82. τῶν χρησθέντων τὴν ἐπίλυσιν. Interpretatio, quae est in illa vetusta catena: οὐκ αὐτοί, φησιν, ἑαυτοὺς ἡρμήνευσαν οἱ προφῆται — τὰ τῶν προφητῶν γινώσκεται λόγια, ἐπίλυσιν explicat ἑρμηνείαν.

21. οἱ ἅγιοι] οἱ —.

II, 1. ἐν τῷ λαῷ] — E. Cyrill. V, d. 77.

2. ἀπωλείαις] ἀσελγείαις. Sic et postea in quatuor inveni.

ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας] huc trahunt Clem. Alex. 66. τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας ἐμποδίζοντες. Griesbach. hoc trahere debebat ad vers. 21.

ται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ
ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. εἰ γὰρ ὁ 4.
θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσα-
το, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας, παρ-
έδωκεν εἰς κρίσιν * τηρουμένους· καὶ ἀρ- 5.
χαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὄγδοον
Νῶε, δικαιοσύνης κήρυκα, ἐφύλαξε, κατα-
κλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· καὶ 6.
πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας τεφρώσας
καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόν-
των ἀσεβεῖν τεθεικώς· καὶ δίκαιον Λώτ, 7.
καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν
ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, ἐῤῥύσατο· βλέμματι 8.
γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος, ἐγκατοικῶν ἐν
αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν
ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν. [Ἀρχή.] οἶδε 9. Δ.
κύριος

3. οἷς κ. τ. λ.] ὧν τὸ κρίμα οὐκ ἀργεῖ. E. Cyrill. III, 204.

νυστάζει] νυστάξει. D.

4. τετηρημένους] τηρουμένους. Accedunt denuo quatuor Codd. Cyrill. attingit V, b. 127. σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας τηρεῖσθαι κολασθησομένους. Et VI, b. 211: ἀγγέλους γὰρ, τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας κολασθησομένους τηρεῖν. II, 296. σειραῖς — παρέδ. εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας κολασθησομένους τηρεῖν. Sic et 723. non, ut Wetst., 713. Miſcuit ergo verſum 9. et Iud. 6. Damaſc. II, 308. ὁ θεὸς ἁμαρτ. — κρίσιν κολαζομένους τηρεῖσθαι, omiſſo ἀγγέλων. v. P.

κύριος ἐυσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδί-
κους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους
10. τηρεῖν· [Τέλος.] μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω Τέλος τῆς β
σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους,
καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας· τολμηταὶ,
αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦν-
11. τες· ὅπου ἄγγελοι, ἰσχύϊ καὶ δυνάμει
μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' αὐτῶν παρὰ
12. κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν. οὗτοι δὲ, ὡς
ἄλογα ζῶα φυσικὰ, * γεγεννημένα εἰς ἅλω-
σιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι, βλασφη-
μοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρή-
13. σονται. κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδο-
νὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴν, σπῖλοι
καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις
αὐτῶν,

II, 9. Δ. τῇ γ. τῆς λδ. ἑβδ. ἀγαπητοὶ, οἶδε κύριος ἐυσεβεῖς.

9. πειρασμοῦ] πειρασμῶν. E. Rectius pluralis adhibetur. Sed in N. Teſt. ſaepius eſt ſingularis, quam hic etiam tuentur Codd. Etiam Damaſc. II, 429. 493. vulgatum. Sed 484. πειρασμῶν. *Iunius* abſtinere poterat coniectura κολασομένους. Cur non κολασθησομένους; Ath. II, 158. d. οἶδεν ὁ θεὸς ἐυσεβεῖς ῥύεσθαι, ἀνόμους δὲ τηρεῖν εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους αἰωνίῳ πυρί.

10. ἐπιθυμίᾳ] ἐπιθυμίαις. E. Recte quidem. Sed rurſus ex correct. et contra Codd.

11. παρὰ κυρίῳ] — t παρὰ κυρίου. E.

12. γεγεννημένα] γεγενημένα.

13. κομιούμενοι] ἀδικούμενοι ſine ſenſu ex proximo ἀδικίας. Vat. 1209. ſeu B. v. Birch.

ἀπάταις] ἀγάπαις. E. Ex ſolo Wetſt. A. notatur

αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν, ὀφθαλμοὺς 14.
ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος, καὶ ἀκατα-
παύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς
ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην * πλεο-
νεξίαις ἔχοντες, κατάρας τέκνα· κατα- 15.
λιπόντες * εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν,
ἐξακο-

tur *ἀγάπαις*. Ἀπάταις habent omnes Codd. idque diserte in vetusta catena et in scholiis explicatur. Ἀγάπαις vel fortuito confusum cum ἀγάπαις, vel temere repetitum est, aut ex Iud. 12. aut ex catena et scholiis, ubi continuo *συνευωχούμενοι* explicatur: ἐν δὲ ἀγάπῃ καὶ τὸ μεταλαμβάνειν ἄλλων, φησὶ, συνευωχοῦνται ὑμῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ καιρὸν εὑρίσκειν τῆς πρὸς γυναῖκας ἀπάτης ἐπιτηδείαν. Sic mox divinus Wetst. C. solus ex Iud. 12. intulit σπιλάδες. Tales sunt Codices recensionis Alexandrinae et Occidentalis!

14. μοιχαλίδος] Cum in latino esset *adulterii*, Wetst. A. volebat inferre μοιχείας, temere autem ex utroque solus contra reliquos Codices omnes dedit μοιχαλίας. Id Grotio etiam probatum esse, miror. Eiusmodi συγχύσεις vocabulorum plures iam notavi. v. Luc. 11, 42.

ἀκαταπαύστους] ἀκαταπαύστου. E. Vat. B. ἀκαταπάστους. v. Birch.

πλεονεξίαις] πλεονεξίας. A. πλεονεξίας potest esse vel genitivus, vel accusativus. v. P. In Cod. Aug. 6. ex parte hoc vocabulum deletum erat. Credebam tamen prehendere vestigia lectionis πλεονεξίας. In scholio est: πρὸς πλεονεξίαν ἐξήσκηται ἡ καρδία. Hoc saltem singularem vindicat. Sed paullo post additur: καρδίαν γεγυμν. ἔχ. πλεονεξίας, τουτέστι, διὰ πλεονεξίας. Alii intelligent ἕνεκεν.

15. τὴν εὐθεῖαν] τὴν —. Damasc. II, 627. quaedam hic

ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ, τοῦ
16. Βοσὸρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν· ἔλεγ-
ξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον
ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώ-
17. λυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. οὗτοί
εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος
ἐλαυ-

hic omittit. Habet enim: *κατάρας τέκνα ἐπλανήθησαν ἀπὸ ὁδοῦ ἀληθείας ἐξακολ. — βαλαάμ.*

16. *παραφρονίαν*] *παραφροσύνην* t *παρανομίαν*. E. Miror, cur non tertium addiderint *παράνοιαν*. Mei omnino omnes conſentiunt in vulgato. Cod. Aug. 6. ita in textu et in ſcholio habet. *παραφρονία* apud ſcriptores graecos equidem non reperi. Hinc duplex correctio.

17. *πηγαὶ ἄνυδροι, νεφέλαι*] notanda eſt duplex et diſcrepans metaphora. Hoc ideo moneo, ne quis coniiciat *ἀνίδρυτοι*, quia mox eſt *ἐλαυνόμεναι*.

νεφέλαι] *καὶ ὁμίχλαι*. E. Hoc nec poſtea in ullo reperi. Ex ſcholio venit. v. P. p. 96. 209. 210. Codex Aug. 6. qui cum reliquis vulgatum retinet, ita fol. πθ. pag. 2. habet in ſcholiis: *οὐκ εἰσὶν οὖν, φησὶ, νεφέλαι διαυγεῖς — ἀλλ' ὁμίχλαι ζόφου μεσταὶ, οἷς ὁ ζόφος κ. τ. λ.* Nota ſunt ſanctorum Patrum et in primis Chryſoſtomi iſta, *οὐκ ἔφη δὲ, οὐ λέγει δὲ — ἀλλὰ* etc. In huiusmodi locis fere plerumque contrarium probandum eſt. Centum exempla ex priore editione mea peti poſſunt. Scholii ſententia haec eſt: Petrus eos non proprio ſenſu appellavit *nubes: nubes* enim interdum quoque ſunt *pellucidae*: ſed *nebulas* dixit, hoc eſt, intellexit. Cur? Addidit enim: *οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους.* Verum hoc equidem non appello *interpretari*, ſed *nugari*, aut ſaltem, *argutari*. In eodem Cod. Aug. paullo ante, ut in textu, eſt: *νεφέλαις αὐτοὺς παραβάλλει ὑπὸ*

πνεύ-

ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. ὑπέρογκα γὰρ ματαιό- 18.
τητος φθεγγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις, σαρκὸς * ἀσελγείαις, τοὺς ὄντως ἀπο-

πνεύματος ἐλαυνομέναις, τοῦ ἐναντίου δηλονότι. διὸ καὶ λαίλαπα αὐτὸ (id est, τὸ πνεῦμα.) ἐκάλεσεν.

18. ἐν ἀσελγείαις] ἐν — A. t ἀσελγείας. E. σαρκὸς ἀσελγείαις est ἐπεξήγησις τοῦ, ἐν ἐπιθυμίαις. Σαρκὸς iungi etiam potest τῷ ἐπιθυμίαις. Ita ἀσελγείαις est per *appositionem*. Ἐν assumtum erat ex schol. v. Oecum. II, 547. b. Theophyl. 395. Beza: *sic restituo hunc locum ex graecis scholiis.* Atqui in scholiis est, ἐν ταῖς ἀσελγείαις.

ὄντως] ὀλίγως t ὀλίγον t ὄντας. E. Accedunt coniecturae ὀλίγου et οὕτως. Mei nihil mutant, nisi quod duo per errorem habent ὄντας, ex proximo τοὺς, infimus meorum autem 13. ὀλίγον. Scholia Oecum. et Theophyl. ll. ll. falso distincta sunt. Distingenda sunt ita: δελεάζουσι — τοὺς ἀληθῶς ἀποφυγόντας καὶ καθάπαξ, τοὺς πρὶν (hoc est, πρὸ τοῦ ἀποφυγεῖν τὴν πλάνην) ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους. Ergo ὄντως duplici modo explicatur ἀληθῶς et καθάπαξ. Verum in his scholiis frustra inculcatur πρὶν, quo non opus habemus. Sic vero etiam comma ponendum esset ante τοὺς ἐν πλάνῃ. Accedit, quod ἀποφυγόντας sic non habet, quo referatur. Sententia est: *irretiunt eos, qui vere* (iam) *aufugerant*, (se seiunxerant ab iis) *eos, qui* (adhuc) *in errore versantur.* Obiter vocabulo ὀλίγως Stephani thesauri possunt locupletari. Τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους idem est, quod τοὺς πλάνους, τοὺς πατρῴους, τοὺς ἁμαρτωλοὺς, τὰ τοῦ κόσμου μιάσματα. Attendendum erat, quod non dixit ἀναστρεψαμένους.

ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομέ-
19. νους· ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι,
αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς. ᾧ
γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται.
20. εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ
κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος
ἰησοῦ χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέν-
τες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα
21. χείρονα τῶν πρώτων. κρεῖττον γὰρ ἦν
αὐτοῖς, μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιο-
σύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς
παραδο-

ψαμένους. Mox eſt, ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα. Propter iſtud ἀναστρεφομένους aliqui etiam correxerunt ἀποφεύγοντας, in his Theoph. quod tamen nullus meorum agnoſcit.

19. ὑπάρχοντες] ὄντες. E. Wetſt. A. Sic et alibi correctum, partim, ubi verſio latina non habet *exiſtentes*, partim, ne φύσει tales eſſe viderentur. Non opus eſt monere, nullum meorum agnoſcere ὄντες. Griesbachius ipſe indignum hoc cenſuit ſua animadverſione. Nam ita ſolum habent A. 27. v. Luc. 11, 13.

ᾧ — δεδούλωται] Damaſc. II, 710.

20. εἰ] οἱ. E. Damaſc. II, 342. εἰ ἀποφ. ad verſ. 22. βορβόρου.

21. κρεῖττον γὰρ] γὰρ — E. Cyrill. V, b. 163. κρεῖσσον γάρ. III, 865. I, 334.

δικαιοσύνης] ἀληθείας. E. Ex meis nullus. "Cyrillus, inquit, Griesb." Videamus iam in iſtis VII. voluminibus, ubi? In margine mei exempli haec loca notaveram. I, g. 334. δικαιοσύνης. II, 144. ἀληθείας. III, 865. δικαιοσύνης. V, b. 123. ἀληθείας et 163. vid. verſ. 22.

ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρ. κ. τ. λ.] ἐπιγν. εἰς τὰ ὀπίσω ἀνα-

παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. συμ- 22.
βέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροι-
μίας· κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα·
καί· ὗς λουσαμένη εἰς κύλισμα βορβόρου.

Τέλος τῆς γ. [Τέλος.]

Δ. ἐπανάληψις περὶ κακίας ἀνθρώπων ὑβριστικῶν· ἐν ᾧ, ὅτι αἰφνιδίως ἐστὶ χριστὸς ἐπὶ συντελείᾳ τοῦδε τοῦ αἰῶνος. ὥστε δεῖν ἐντρεπίζεσθαι πάσῃ ἀρετῇ.

[Ἀρχή.] Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν III, 1. L.
ὑμῖν

III, 1. E. τῇ δ. τῆς λδ. ἑβδ. ἀγαπητοί, ταύτην ἤδη δευτέραν.

ἀνακάμψαι ἀπὸ τῆς δοθείσης. E. Cyrill. I, g. 334. Sic, fed παραδοθείσης. II, 144. et III, 865. et V, b. 123. Sic, fed ἀπὸ (omiffo τῆς) παραδ. 163. εἰς τὰ ὀπίσω ἐπιστρέψαι ἀπὸ habet ex meis folus infimus 13. Theophyl. ἐπιστρ. εἰς τὰ ὀπίσω ἀπὸ.

22. συμβέβηκε] γέγονε. E. Cyrill. V, b. 163. I, a. 543. καὶ γέγονεν. II, 551. coll. V, a. 633. συμβέβηκε. III, 865. I, g. 334.

δὲ] — E. Cyrill. I, a. 543. g. 334. γὰρ, loco δέ. III, 865. V, b. 164. Ex Cyrillo ergo verfu 21. 22. efficitur? — Ut ego arbitror, minus etiam, quam nihil. Cur ergo Cyrillum laudavit Griesb.? — Nefcio. — Dicas ergo, quae Codices efflagitent? — Quae ego edidi.

τὸ ἴδιον ἐξέραμα]. τὸν ἴδιον ἔμετον. E. Meus infimus 13. et Theophyl. 396. fed in fchol. vulgatum. v. Chryf. VIII, 199. IV, 40. Credo, ἔμετον honeftius dictum effe. Utrumque proverbium notat Ifidor. Peluf. lib. I. epift. 92. et 143. κύνες — πρὸς τὸν ἔμετον ἐπιστρέφοντες, ἢ, ὡς τῷ βορβόρῳ — ἐγκαλινδούμενοι. v. P.

κύλισμα] κυλισμὸν meus infimus 13. et Vaticanus fummus 1209. v. Birch.

ὑμῖν γράφω ἐπιστολὴν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν
2. ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν· μνη-
σθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν
ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων *
ὑμῶν ἐντολῆς, τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος·
3. τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται
ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐμπαῖκται, κατὰ
τὰς ἰδίας * ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι·
4. καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς
παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες
ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ'
5. ἀρχῆς κτίσεως. λανθάνει γὰρ αὐτοὺς
τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι,
καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα,
6. τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, δι' ὧν ὁ τότε κόσμος
7. ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο. οἱ δὲ νῦν
οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ * αὐτοῦ λόγῳ τεθη-

σαυ-

III, 2. ἀποστόλων ἡμῶν] ἀποστ. ὑμῶν. Vide Iud. 17. Temere a non nullis laudatus eſt Cyrill. Etenim V, d. 21. non hunc, ſed Iudae locum videtur reſpexiſſe.

3. ἡμερῶν] + ἐν ἐμπαιγμονῇ. E. Unus ſolus meorum addit ἐμπαιγμονῇ. In latina vulgata eſt: *in deceptione illuſores*, quod potius eſt ἐν ἀπάτῃ. Iſtorum vocabulorum nec in catena, nec in ſcholiis ullum eſt veſtigium. Ex Cyrillo inculcata videntur, ſed alieno loco.

αὐτῶν ἐπιθυμίας] ἐπιθυμίας αὐτῶν.

5. συνεστῶσα] συνεστώσης. E. Vat. 1209. ſeu B.

7. αὐτῷ λόγῳ] αὐτοῦ λόγῳ.

σαυρισμένοι εἰσὶ πυρὶ, τηρούμενοι εἰς ἡμέραν
κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώ-
πων. ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, 8.
ἀγαπητοὶ, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς
χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία.
οὐ βραδύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς 9.
τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακρο-
θυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπο-
λέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆ-
σαι. ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν 10.
νυκτὶ, ἐν ᾗ * οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται,
στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ
καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται.

τού-

εἰσὶ πυρὶ] alii ante, alii post πυρὶ comma habent. ἐν, ante πυρὶ, quod unus meorum habet, punctis notatum, ut tollendum.

10. δὲ] γάρ. E. Cyrill. II, 707. Sic, omisso ἡ. 901.

ἐν νυκτὶ] — E. Illatum videri possit ex loco simili. Sed contra sunt meliores Codd. Omittit Cyrill. II, 707. 901. III, 801. ubi negligentius laudat. Servat Damasc. II, 347. sed mox vitiose ἐν ᾗ οἱ οὐρ. μέν.

ᾗ οἱ οὐρανοὶ] οἱ —. Cyrill. II, 467. μὲν οἱ 707. μὲν 901. ᾗ οὐρ. μέν. ῥοιζ. III, 865. ᾗ οἱ οὐρανοὶ μέν.

λυθήσονται] λυθήσεται, γῆ καί. E. Cyrill. II, 467. λυθήσονται γῆ δὲ καί. 707. λυθήσεται, γῆ δὲ καί. 901. λυθήσονται γῆ δὲ καί. III, 865.

κατακαήσεται] εὑρεθήσεται t + πάντα. E. Sic Cyrill. II, 467. qui continuo addit vers. 13. κατακαυθήσονται πάντα et continuo vers. 13. 707. αὐτῇ πάντα κατακαυθήσεται et mox vers. 13. 901.

κατα-

11. τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ
ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ
12. εὐσεβείαις· προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας
τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν
οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα
13. καυσούμενα τήκεται; καινοὺς δὲ οὐρανοὺς
καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ
προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

διό,

κατακαήσεται πάντα et mox verſ. 13. III, 865. Ergo quater iungit 10. et 13. εὑρεθήσεται legitur in ſolis Wetſt. 29. Vat. 1209. Vind. 34. a manu ſecunda et in meo Moſq. g. Haud dubie aliquis, loco κατακαήσεται, poſuerat interpretationem, οὐχ εὑρεθήσεται.

11. τούτων οὖν πάντων] ἀλλὰ τούτων ἁπάντων. E. Cyrill. I, a. 288.

ὑπάρχειν ὑμᾶς] εὑρεθῆναι ἡμᾶς. E. Cyrill. I, a, 288. quae deinceps leguntur pro arbitrio mutat.

12. θεοῦ] κυρίου. E. v. Birch. Griesbachius inquit: *Cyrillus ſaepe.* Interrogo, ubi? *Apud Wetſtenium,* reſpondet. Audio. Sed bonus Wetſt. errore facili et humano verſum 12. cum 13. permutavit. Huiusmodi errores et mendacia propagantur, cum alter alterum exſcribit. Idem Wetſtenius duplici modo hic erravit in laudando Damaſceno.

τήκεται] τακήσεται t τακήσονται. E.

13. γῆν — ἐπάγγελμα] καινὴν γῆν κατὰ ἐπαγγέλματα. E. Cyrill. II, 467. Sic, ſed κατὰ τὰ ἐπαγγ. 707. καινὴν γῆν καὶ τὰ ἐπαγγέλματα. 901. 532. 855. 919. καινὴν γῆν κατὰ τὰ ἐπαγγέλματα. III, 865. I, g. 34. Cyrillus ergo a Griesbacho pro utroque laudari poterat. Nullus bonus Codex hic varietatem habet. Immo nec deteriores, niſi unus infimus Wetſt. A.

διὸ, ἀγαπητοὶ, ταῦτα προσδοκῶντες, σπου- 14.
δάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρε-
θῆναι ἐν εἰρήνῃ· καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν 15.
μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἡγεῖσθε· καθὼς
καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς παῦλος
κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν
ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς, 16.
λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν οἷς ἐστι
δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστή-
ρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γρα-
φὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.
ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοὶ, προγινώσκοντες, φυ- 17.
λάσσεσθε, ἵνα μὴ, τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ
συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγ-
μοῦ· αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει 18.
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ.
αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶ-
Τέλος τῆς δ· νος. ἀμήν. [Τέλος.]

Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου πέτρου ἐπιστολὴ
καθολικὴ δευτέρα. στίχων. ρξ.

14. ἀμώμητοι] ἄμωμοι. E. Ita ſolus infimus meorum 13. Ex negligentia.

15. τὴν τοῦ — ἡγεῖσθε] Laudat, omiſſo ἡμῶν, Damaſc. II, 709. Hunc locum notat de Paulo et Petro differens Oecum. I, 729. ubi verſ. 16. vocabulum στρεβλοῦσι mutat in διαστρέφειν.

16. ἐν οἷς] ἐν αἷς. E. Ita tres ex meis et Theophyl.

18. χριστοῦ αὐτῷ] χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς ᾧ. E. Infimus meorum 13. et Theophyl.

Ἰωάννου
καθολικὴ
Ἐπιστολὴ
πρώτη.

A. Εὐαγγελικὴ θεολογία χριστοῦ· ἐν ᾧ, περὶ ἐξομολογήσεως καὶ προσοχῆς εἰς τὸ μὴ ἁμαρτάνειν. ὅτι τήρησις ἐντολῶν θεοῦ τὴν γνῶσιν βεβαιοῖ.

A. I, 1. [Ἀρχή.] Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόα-
μεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν,
ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψη-
2. λάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· καὶ
ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν, καὶ
μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν
ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα,
3. καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. ὃ ἑωράκαμεν καὶ
ἀκη-

I, 1. A. μαΐου η· τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ θεολόγου. [ἐν ἄλλῳ· ἀνάγνωσμα α. εἰς τὴν παραμονὴν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου θεολόγου·] ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς.

I, 1.] Hunc verſ. aliquoties laudat Orig. I, 364. 718. II, 43, IV, 367. Primum et ſecundum. Ath. I, 505. 698. II, 9. Cyrill. IV, 368. V, a. 302. 365. 367. 384. 565. 568. 685. 712. V, d. 11. 93. VI, a. 67. 139. 161.

ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ
ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ
κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς
καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ * 4.
ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. καὶ * ἔστιν αὕτη 5.
ἡ * ἀγγελία, ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ
ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστι,
καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. ἐὰν 6.
εἴπωμεν, ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα,
καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν·
ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς 7.
αὐτός

3. ἀπαγγέλλομεν] + καί. E. ante ἀπαγγ. addit καὶ Theophyl.

δὲ ἡ] δὲ — E. Ex Gregor. edit. exciderat ἡ. Laudat Cyrill. IV, 799. καὶ ἡ — χριστοῦ.

4. χαρὰ ὑμῶν] χαρὰ ἡμῶν. A. In vetusta catena: χαρᾶς ἐσόμεθα μεστοὶ, ὅτι τῷ θεῷ ἐκολλήθημεν. Ergo ἡμῶν. Sic et in schol. a me editis. Oecum. II, 562. χαρᾶς ἂν πληρωθείημεν, et πλείστην ἔχομεν τὴν χάριν. Posterius habet etiam Theophyl.

5. αὕτη ἐστὶν] ἔστιν αὕτη. A. Sic et postea in tribus inveni et apud Theophyl.

ἐπαγγελία] ἀγγελία. Sic postea in tribus inveni atque etiam in unius scholiis. Ἐπαγγελία prorsus est alienum. Deberet saltem esse ἀπαγγελία. v. 1, 3, 11.

ἀναγγέλλομεν] ἀπαγγέλλομεν. F.

6. ἐὰν] καὶ ἐὰν. E. Clem. Alex. [illegible] Nominatim.

7. ἐὰν δὲ ἐν — ἀλλήλων] ἐὰν ἐν — ἀλλήλων. Cyrill. V, a. 368.

αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν
μετ᾽ ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα ἰησοῦ χριστοῦ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ
B. 8. πάσης ἁμαρτίας. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐὰν Τέλος τοῦ
εἴπωμεν, ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς ἁγίου.
πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν
9. ἡμῖν. ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας
ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν
τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ
10. πάσης ἀδικίας. ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι οὐχ
ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν, καὶ
II, 1. ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. Τεκνία
μου,

I, 8. B. τῇ ε. τῆς λδ. ἑβδ. ἀγαπητοὶ, ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι.

αὐτός ἐστιν] ἐστὶν — E. Clem. Alex. l. l. et αὐτοῦ, loco ἀλλήλων. Quem uſum praeſtant hae varietates Clementis? Scilicet, quem alibi praeſtant. Nimirum hunc, ut conſulamus Codices ex ipſo et ex aliis non corruptos.

τὸ αἷμα — ἁμαρτίας] Sic, omiſſo τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. E. Cyrill. V, c. 126. Servat, ſed χριστοῦ omittit Clem. Alex. l. l. ibid. τῆς, loco πάσης.

8.] Sine variet. Cyrill. V, a. 370. Sed Damaſc. II, 342. καὶ ἀλήθεια ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν. Πλανῶμεν Theophyl. 407. d. interpretatur ἀπατῶμεν. Iam cum id cuivis Graeco in mentem venire potuerit, Theophanes Cerameus ita exhibet p. 102. d.

9. ὁμολογῶμεν] ὁμολογήσωμεν. E. Damaſc. II, 580. ibi etiam abeſt, πιστὸς — ἁμαρτίας. Mox eſt καθαρίσει.

10. ὁ λόγος — ἡμῖν] οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν ὁ λόγος αὐτοῦ. E. Cyrill. V, a. 367.

μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρ-
τητε· καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον
ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν χριςὸν
δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐςι περὶ τῶν 2.
ἁμαρτιῶν ἡμῶν· ου περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ
μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἐγνώκαμεν 3.
αὐτὸν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.
ὁ λέγων, ἔγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς 4.
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύςης ἐςὶ, καὶ ἐν τούτῳ
ἡ ἀλήθεια ουκ ἔςιν· ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐ- 5.
τοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη
τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν,
ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. ὁ λέγων ἐν αὐτῷ 6.
μένειν,

II, 1. et 2.] Cyrillus notat IV, 809. I, a. 159. 294. 306. I, g. 368. 375. III, 550. 661. V, b. 106. V, c. 127. Damafc. II, 580. Orig. IV, 24. 39. 154. 159.

2.] Clem. Alex. 264. Orig. I, 480. 521. 751. II, 829. III, 214. 215. Ath. I, 963. 973.

μόνον] + ἁμαρτιῶν. E. Clem. Alex. 265. quod ibi addendum erat poft parenthefin.

4.] Sine varietate Cyrill. V, a. 370.

λέγων] + ὅτι. E. Aliqui Codd. et Clem. Alex. Idem tamen omittit. 444. Id graeci faepe addere folent.

αὐτὸν] τὸν κύριον. E. Perfpicuitatis cauffa Clem. Alex. 444. priori loco vulgatum.

5. ἐν τούτῳ ad fin. 6.] ultimum οὕτω — E. Cyrill. IV, 799. 858.

μένειν, ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε,
καὶ αὐτὸς οὕτω περιπατεῖν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

Β. περὶ ἀγάπης, ἧς ἄνευ ἀσέβεια· ἐν ᾧ, παραίνεσις περὶ χάριτος ἑκάστου καθ᾽ ἡλικίαν. καὶ περὶ ἀποτροπῆς τῆς πρὸς τὸν κόσμον ἀγάπης.

Γ. 7. [Ἀρχή.] ἀδελφοὶ, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γρά-
φω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἐντολὴν παλαιὰν, ἣν εἴχετε
ἀπ᾽ ἀρχῆς. ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ, ἔστιν ὁ λό-
8. γος, ὃν ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς. πάλιν ἐν-
τολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς
ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παρά-
γεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαί-
9. νει. ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν
10. ἕως ἄρτι. ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
ἐν

II, 7. Γ. τῇ ϛ. τῆς λδ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, οὐκ ἐντολὴν καινήν.

6. ἐκεῖνος] κἀκεῖνος. E. Clem. Alex. l. l. Idem mox οὕτω omittit.

7. ἐστιν ὁ λόγος] ὁ λόγος ἐστίν. E. Theophyl., qui etiam ἀπ᾽ ἀρχῆς ad ſequentia refert. Ath. I, 166. καινὴν δίδωμι — ἣν ἠκούσατε ἀπ᾽.

8. ὅτι — φαίνει] Cyrill. V, a. 368.

ὅτι ἡ σκοτία] ὅτι ἡ σκία. E. Wetſt. A.

παράγεται] Sic et verſ. 17. Alibi, ut 1 Cor. 7, 31. eſt παράγει.

9. μισῶν] + ψεύστης ἐστὶ καί. E. v. P. pag. 114. 217. Totum verſum ſine variet. habet Cyrill. IV, 72. Verſum 9. et 11. laudat Orig. IV, 78. qui ψευς. ἐ. καὶ non agnoſcit.

10.] Sine variet. Cyrill. V, a. 368. Ad μένει. Damaſc. II, 35.

ἐν τῷ Φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ
ὀυκ ἔστιν· ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, 11.
ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περι-
πατεῖ, καὶ ὀυκ οἶδε, ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ
σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.
γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ 12.
ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. γράφω 13.
ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρ-
χῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε
τὸν πονηρόν. γράφω ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώ-
κατε τὸν πατέρα. ἔγραψα ὑμῖν, πατέ- 14.
ρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆς. ἔγραψα
ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε, καὶ ὁ λό-
γος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε
τὸν πονηρόν. μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, 15.
μηδὲ

12. τεκνία] παιδία. E.

13. γράφω — ἀρχῆς] Cyrill. II, 55. 348. V, a. 568. 501. ubi in fine addit: ἢ ἐν ἀρχῇ.

πονηρόν. γράφω] πονηρόν. ἔγραψα. E. et Cyrill. I, a. 45. Cetera ad fin. 14. fine variet. Aug. Cod. 6. cum pluribus γράφω in textu, fed femel in fchol. ἔγραψα. v. Birch.

14. ἔγραψα prius] γράφω. E. Cyrill. III, 229.

ἀρχῆς, ἔγραψα] γράφω, loco ἔγραψα Cyrill. I, a. 89. ubi, καὶ ὁ — μένει, omittit. 112. γράφω, omittit iisdem, et II, [illegible]. et III. [illegible]. ἔγραψα, ubi folum omittit τοῦ Θεοῦ.

15.] Laudat Cyrill. V, b. 147. 189. 297. 320. 331. Damafc. II, 392. ad fin. verf. 17., ubi eft παράγ… cetera fine variet. Orig. I, 300. IV, 304. Servat τοῦ πατρὸς priori loco. Nam altero loco negligenter hoc refert. Ita quoque de fuo quaedam addit Ath. II, 526.

μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν
κόσμον, ὀυκ ἔϛιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν
16. αὐτῷ· ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπι-
θυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν
ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, ὀυκ
ἔϛιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ κόσμου
17. ἐϛί. καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ
ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
θεοῦ, μένει ἐις τὸν αἰῶνα. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ.

Γ. περὶ ψευδαδέλφων ἀρνησιθέων. καὶ ὅτι ἡ ἐις χριϛὸν ἐυσέβεια, πατρὸς ὁμολογία. ἡ γὰρ τοῦ πατρὸς δοξολογία, τοῦ υἱοῦ ἐϛι θεολογία. ἐν ᾧ, περὶ θείου καὶ πνευματικοῦ χαρίσματος ἐν ἁγιασμῷ, ἐπ᾽ ἐλπίδι, ἐις γνῶσιν θεοῦ. ὅτι πᾶς ὁ ἐν χριϛῷ, ἐκτὸς ἁμαρτίας. ὁ γὰρ ἁμαρτάνων, ἔϛιν ἐκ τοῦ διαβόλου.

Δ. 18. παιδία, [Ἀρχή.] ἐσχάτη ὥρα ἐϛί· καὶ
καθὼς ἠκούσατε, ὅτι ὁ ἀντίχριϛος ἔρχεται,
καὶ νῦν ἀντίχριϛοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν
19. γινώσκομεν, ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐϛίν. ἐξ ἡμῶν
ἐξῆλ-

II, 18. Δ. τῇ β. τῆς λε. ἑβδ. ἤτοι τῆς ἀπόκρεω. ἀδελφοὶ, ἐσχάτη ὥρα ἐϛί.

16.] Laudat Cyrill. I, a. 19. I, g. 28. V, b. 189. bis. Damaſc. II, 519. ubi, βίου, ἢ ὀυκ. Ad βίου Niceph. caten. II, 917.

17. παράγεται] Etiam Orig. I, 309. mox tamen deeſt αὐτοῦ.

18.] καθὼς — ὅτι ἀντίχρ. — νῦν εἰσὶν ἀντίχρ. πολλοί. Damaſc. II, 223.

γινώσκομεν] ἐγνώκαμεν. E. Clem. Alex. 445.

19.] Habet Cyrill. I, a. 485. I, g. 40. III, 865. V, a. 390.

ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν. εἰ γὰρ
ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν·
ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν, ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες
ἐξ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ 20.
τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα. οὐκ ἔγρα- 21.
ψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν,
ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτὴν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦ-
δος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι. τίς ἐστιν ὁ 22.
ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος, ὅτι Ἰησοῦς οὐκ
ἔστιν ὁ χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ
ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς 23.

ὁ

390. Orig. III, 316. IV, 443. ibi ἐξῆλθον ἀφ' ἡμῶν· οὐ γάρ. Sed altero loco, ἐξῆλθον ἐξ ἡμῶν.

20.] Cyrill. V, c. 7. 12. III, 46. sed post ἁγίου transit ad vers. 23. Sic et II, 353.

ἀπὸ τοῦ ἁγίου] ὑπὸ τοῦ ἁγίου. **E.** Cyrill. II, 353. Vulg. Ath. I, 356.

21.] Damasc. II, 727. Cyrill. V, a. 370. **Huc refert** editor Ath. I, 253. τὸ μὲν ψεῦδος ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστι.

22. καὶ τὸν υἱὸν] + ἀρνεῖται. **E.** *Cyrillus, inquit, Griesb.* Apud Cyrill., qui necessario respexit vers. 22. et 23., legitur V, a. 301. ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα, καὶ τὸν υἱὸν ἀρνεῖται, καὶ ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει. 510. ὁ ἀρν. — υἱόν. καὶ ὁ τὸν υἱὸν ἀρνούμενος, οὐδέ. Ergo hic non addit illud ἀρνεῖται. 686. ab τίς ἐστιν ad fin. 23. (sicut nos ediximus,) accuratius totum locum sine varietate notat. Atque accurate haec laudat V, d. 12. Item IV, 797. ab ὁ ἀρν. Notabile ergo est, Cyrillum ultimis tribus locis, ubi ad finem vers. 23. pergit, addere ista in fine, ὁ ὁμολ. — ἔχει, quae nos auctoritate Codd. in priore edit. addideramus

ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα
ἔχει. * ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν, καὶ τὸν πα-
24. τέρα ἔχει. ὑμεῖς οὖν, ὃ ἠκούσατε ἀπ᾽
ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ,
ὃ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ
25. υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. καὶ αὕτη
ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο
26. ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. ταῦτα ἔγρα-
ψα

deramus. Vide mox. Orig. IV, 281. non agnoſcit iſtud ἀρνεῖται. Sed mox poſt πᾶς addit γάρ. Ibid. videtur agnoſcere verſ. 23. ὁ ὁμολ. — ἔχει. Sed iſte locus corruptus eſt. Interpres addidit *negat*, ſeu ἀρνεῖται. Credo legendum eſſe: ἦ (id eſt, ἀληθῶς) γὰρ ὁ ἀρν., intellecto ἀρνεῖται. Iterum, ut verba textus, 282. a. refert: ὁ ὁμολ. — ἔχει. Credo ergo, iſtum locum ſatis vindicatum eſſe auctoritate Codd. et Cyrill. et Orig. quod hic cum Codd. conſentiunt.

23.] Laudat Orig. I, 301. II, 539. IV, 88. 284. Ubi primo loco iſta agnoſcit, addito ſolo δὲ, ante ὁμολογῶν, uti ex Cyrill. notavi. Tribus reliquis locis negligenter haec recitat. Ergo ſemel etiam μὴ ἐγνωκὼς, loco ἀρνούμενος, habet. Ath. I, 553. ὁ ἀρν. — πατέρα ἔχει.

τὸν πατέρα ἔχει] + ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν, καὶ τὸν πατέρα ἔχει. Ita et Cyrill., ut modo dixi. Sed III, 57. paullulum variat ſic: ὁ ἀρνούμενος — ἔχει, ὁ δὲ ὁμολ. — υἱὸν ὁμολογεῖ καὶ τὸν πατέρα. IV, 864. ὁ ἀρν. τ. υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἀρνήσεται· ὁ ὁμολ. — υἱὸν, ὁμολογεῖ καὶ τὸν πατέρα. VI, b. 265. laudat brevius ſola, ὁ ἀρν. ad prius ἔχει.

24. ἠκούσ. ἀπ᾽ ἀρχ.] ἀπ᾽ ἀρχῆς ἠκούσ. E. Cyrill. IV, 799. omiſſo etiam οὖν, quod ibi alienum erat. Cetera ad fin. verſ. ſine variet. Ex meis duo tantum οὖν omittunt.

26.] Cyrill. V, a. 362. ab ταῦτα ad fin. 27.

ψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. καὶ 27.
ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν
ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε, ἵνα τὶς
διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χρίσμα
διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές
ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος· καὶ καθὼς ἐδίδα-
ξεν ὑμᾶς, μενεῖτε ἐν αὐτῷ. καὶ νῦν, 28.
τεκνία,

27. τὸ χρίσμα] τὸ — E. Cyrill. V, a. 646. Servat Ath. I, 537. 553. sed mox, παρ' αὐτοῦ.

ἀπ' αὐτοῦ] παρ' αὐτοῦ. E. Cyrill. V, a. 362. ἀπ' αὐτοῦ. IV, 347.

ἐν ὑμῖν μένει] μενεῖ τε ἐν ὑμῖν. E. Cyrill. V, a. 362. μένει ἐν ὑμῖν. IV, 347. V, a. 646.

καὶ οὐ χρείαν] A versu 20. ἁγίου huc transit Cyrill. III, 46. non, ἀλλ' ὡς, addens: ἀλλὰ καθὼς τὸ αὐτοῦ πνεῦμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων. Confuse! Rectius eadem iungit V, c. 7. ubi, καὶ πάλιν interponit. Ath. I, 537. 553. τὸ αὐτοῦ χρίσμα, τὸ πνεῦμα αὐτοῦ διδάσκει.

τὸ αὐτὸ] τὸ αὐτοῦ. E. Cyrill. V, a. 362. IV, 347. V. a. 646. II, 353. Sic, omisso τό. I, g. 242. (non, 244.) τὸ αὐτοῦ, omisso ὡς. V. c. 7. Αὐτοῦ per se non ineptum est. Sed nec τὸ αὐτὸ, id est, ὃ ἐλάβετε. Cyrillus facile eo ducebatur, ut scriberet αὐτοῦ. Priorem enim partem huius versus omittebat, ante verba, καὶ οὐ χρείαν. Eorum autem loco ponebat vers. 20. καὶ ὑμεῖς ἁγίου. Αὐτοῦ ergo ad ἁγίου referebat. Cum vero semel haec ita mente concepisset, in aliis etiam locis ita scribebat. Ex meis solus infimus 13. habet αὐτοῦ.

χρίσμα] In scholiis explicatur πνευματικὸν χάρισμα. Item [illegible] et Wetst. Ergo aliqui χάρισμα, alii χρῖσμα adoptarunt, cum praesertim [illegible] semel habeat posterius.

μενεῖτε] μένετε. E. Cyrill. V, a. 362.

τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα, ὅταν φανερω-
θῇ, ἔχωμεν παῤῥησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶ-
μεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.
29. ἐὰν * ἴδητε, ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε, ὅτι
πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ *
III, 1. γεγέννηται. Ἴδετε, ποταπὴν ἀγάπην δέ-
δωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ, ἵνα τέκνα θεοῦ κλη-
θῶμεν· διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει
2. ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. ἀγαπητοὶ,
νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμὲν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη,
τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν δὲ, ὅτι, ἐὰν φανερωθῇ,
ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα· ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν,
3. καθώς ἐστι. καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα
ταύτην

29. εἰδῆτε] ἴδητε. Sic et postea inveni. Apud Theophyl. vitiose editur ἤδητε.

γεγένηται] γεγέννηται. Sic postea in tribus reperi. Damasc. II, 437. ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶ, vel pro arbitrio, vel ex loco simili.

III, 1. κληθῶμεν] + καὶ ἐσμέν. E. Id ex meis omnibus habet solus infimus 13. Griesbachius pro eo ex Wetstenio notat suos principes, numero quatuordecim, et in his divinos A. C. atque etiam divinam vulgatam latinam et alios. Quaeritur, quid huic appendici tribuerit? Nihil omnino. Nam nec in interiore margine ostendit. Laudo. Comparetur tamen haec crisis eius cum ea, quam probavit Luc. XI, 1—4.

γινώσκει ἡμᾶς] γινώσκει ὑμᾶς. D.

2.] Cyrill. VI, b. 371. d. Damasc. II, 724. μήπω, loco οὔπω. Orig. I, 522. ib. mox deest δὲ, deinde, ἐσόμ. ὅμ. τῷ θεῷ καὶ ὀψ. III, 797. solum deest δέ. Servat δέ. 982. ὅταν, loco ἐάν. Ath. I, 612. ἐὰν servat II, 24. ὅταν rursus III, 11.

ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἁγνίζει ἑαυτὸν καθὼς
ἐκεῖνος ἁγνός ἐστι. πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- 4.
τίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρ-
τία ἐστὶν ἡ ἀνομία. καὶ οἴδατε, ὅτι ἐκεῖνος 5.
ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ·
καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι. πᾶς ὁ ἐν 6.
αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρ-
τάνων, οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν, οὐδὲ ἔγνωκεν
αὐτόν. τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ 7.
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός ἐστι, καθὼς
ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν. ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- 8.
τίαν,

3. ἐπ' αὐτῷ] Clem. Alex. 443. ἐπὶ τῷ κυρίῳ. Sic ibi postulabat perspicuitas.

5.] Sine varietate. Ath. I, 463.

6. ἁμαρτάνει.] + καί. E. Orig. IV, 324. Partem ultimam ibid. repetit.

7.] Damasc. II, 442. copulat cum vers. 10.

8.] Ath. I, 413. 425. sine varietate, sed 746. διὰ τοῦτο ἦλθεν ὁ υἱός. Vide etiam Damasc. II, 336. Niceph. in caten. I, 262. πᾶς ὁ — γεγέννηται. 1624. huc non pertinet. Orig. I, 233. per partes laudat.

ὁ ποιῶν] πᾶς ὁ ποιῶν. E. Orig. III, 181. ibid. γεγέννηται, loco ἐστίν. Nominatim. Sed et 290. ubi etiam τὸ πονηρὸν, loco τὴν ἁμαρτίαν. Nominatim. Sic, servato τὴν ἁμαρτίαν. IV, 320. 345. Ibid. 325. omittit πᾶς, et ἐστὶ defendit contra γεγέννηται. Rursus 323. sine varietate laudat ad 10. τοῦ διαβόλου. Item 324. ab ὁ ποιῶν ad ἐστίν. 325. ubi rursus ἐστὶν defendit. Mirabiliter autem in istis locis verba Ioannis vexat. γεγέννηται, loco ἐστι. Basil. I, 106. πᾶς γὰρ ὁ ποιῶν — γεγέννηται. 167. 201. ubi alii Codd. γεγέννηται. Rursus, πᾶς γὰρ ὁ — γεγέννηται. 387. sine γὰρ ita 595.

τίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐςίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς
ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ
διαβόλου. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

Δ. περὶ ἀγάπης τῆς εἰς τὸν πλησίον καὶ διαθέσεως μεταδοτικῆς· ἐν ᾧ, περὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐν πίςει ἰησοῦ χριςοῦ. περὶ διακρίσεως πνευμάτων ἐφ' ὁμολογίᾳ τῆς τοῦ χριςοῦ ἐνανθρωπήσεως.

E. 9. [Ἀρχή.] πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ,
ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν
αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν,
10. ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. ἐν τούτῳ
φανερά ἐςι τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ
τέκνα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δι-
καιοσύνην, οὐκ ἔςιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ
11. ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ὅτι αὕτη
ἐςὶν ἡ ἀγγελία, ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
12. ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· οὐ καθὼς κάϊν
ἐκ

III, 9. E. τῇ γ. τῆς λε. ἑβδ. ἀδελφοὶ, πᾶς ὁ γεγεννημένος.

9. γεγεννημένος] γεννώμενος. E. Orig. IV, 325. Sine variet. Orig. IV, 324. 325, I, 232. ibidem tamen inferius pro arbitrio immutat paullulum.

10.] v. P. ad Matth. 5, 43.

τέκνα — τέκνα] Modo monui, haec ſine varietate legi apud Orig. Sed IV, 324. pro iſtis habet ἔργα.

ποιῶν δικαιοσύνην] ὢν δίκαιος. E. Orig. IV, 323.

11. ἀγγελία] ἐπαγγελία. E. Sic et ſupra corruptum 1 Io. 1, 5. Sic etiam Cyrill. IV, 799. ubi etiam mox eſt ἀγαπᾶτε.

ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐ-
τόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, δίκαια. μὴ θαυμά- 13.
ζετε, ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
ἡμεῖς οἴδαμεν, ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ 14.
θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς
ἀδελφούς. ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν, μένει
ἐν τῷ θανάτῳ. πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελ- 15.
φὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστί· καὶ οἴδατε,
ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώ-
νιον ἐν * ἑαυτῷ μένουσαν. ἐν τούτῳ ἐγνώ- 16.
καμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλο-
μεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέ-
ναι. ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, 17.
καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχον-
τα,

15. ἐν αὐτῷ] ἐν ἑαυτῷ. Huc trahunt Clem. Alex. 956. edit. Pott.

16. τὴν ἀγάπην] + τοῦ θεοῦ t τοῦ χριστοῦ t αὐτοῦ. E. Nullus meorum quicquam horum agnoscit. Wetsteniani inter se dissentiunt. Hoc est illud, quod Clem. Alex. p. 298. dicit: μιᾶς οὔσης τῆς ἀληθείας, τὸ ψεῦδος μυρίας ἐκτροπὰς ἔχει.

τιθέναι] θεῖναι. E. Nullus meorum. Sed Theophyl. A Griesbachio recipiendum erat. Ita enim habent A. B. C. et alii. Verum ipſe ſenſit, hos nihil valere contra meliores. Ergo nec in interiore margine monstravit. v. Hirsch. Apud hunc notabile etiam est, Codicem Vatic. 71. haud raro habere lectiones singulares solius Codicis Vat. 1209. ſed ex correctione recentioris manus.

τα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ᾽
αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν
18. αὐτῷ; τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ,
μηδὲ * τῇ γλώσσῃ, ἀλλ᾽ * ἐν ἔργῳ καὶ
19. ἀληθείᾳ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι
ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν· καὶ ἔμπροσθεν αὐ-
20. τοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν, * ὅ, τι
ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μεί-
ζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γι-
νώσκει

17. ἀπ᾽ αὐτοῦ] — E. Omittit etiam, et alia variat. Damasc. II, 484.

18. μηδὲ] + τῇ. Sic et postea in quatuor inveni. Damasc. II, 354. negligenter laudat. Τῇ non agnoscit, sed mox ἐν. Clem. Alex. 514.

ἀλλ᾽] + ἐν. A. Addendi caussa nulla erat, sed omittendi, quod non est ἐν λόγῳ, nec ἐν γλώσσῃ.

19. γινώσκομεν] γνωσόμεθα. E. Ita correctum propter πείσομεν. Meus infimus solus 13. habet: καὶ ἐκ τούτου γνωσόμεθα. Unus Wetst. ex utroque vocabulo fecit γινωσκόμεθα.

20. ὅτι secundum] — E. Infimi Codd. ita. Prius ὅτι redundat, non secundum. Pendet enim ex πείσομεν. Miror, neminem pro priore coniecisse ὅτε aut ὅτ᾽. Coniici quoque poterat ὅ, τι. Dicitur enim καταγινώσκειν τινός τι. Accedit, quod Codd. ὅτι et ὅ, τι eodem modo scribunt, certe plerique. Ita ergo distinxi. Sic, ut arbitror, omnis ambiguitas tollitur. Scholiasta secundum ὅτι credit redundare. v. P. 126. Distinxit ergo sic: πείσομεν, ὅτι, ἐὰν — καρδία, ὅτι. Ita sane secundum redundat.

Τέλος ἐν τισι νώσκει πάντα. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἀγα- 21. ε.
τῆς γ. πητοὶ, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ
ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν.
καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ᾽ αὐ- 22.
Τέλος τῆς γ. τοῦ, [Τέλος.] ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τη-
ροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦ-
μεν. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα 23.
πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους,
καθὼς

III, 21. ε. τῇ δ. τῆς λε. ἑβδ. καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς τοῦ Θεολόγου ἀνάγνωσμα α. ἀγαπητοὶ, ἐὰν ἡ καρδία.
πάντα] Hoc opponitur isti, ὅ, τι. Nam conscientia recordatur tantum horum et illorum. Deus novit omnia.

21.] Damasc. II, 569. 654. ad 22. τηροῦμεν, omisso primo ἡμῶν, quod mei omnes tuentur. Posteriori loco sine variet. ad fin. vers. 22. Recte ergo Griesb. contra Codd. A. 13. 27. 30. ἡμῶν retinuit.
ἡ καρδία ἡμῶν μὴ] μὴ ἡ συνείδησις. E. Orig. III, 297. ἐὰν γὰρ ἡ συνείδησις ἡμῶν μή. 250. ibid. ἔχ. παῤῥ. v. P. Ex scholiis, quae edidi, intelligitur, συνειδὸς et συνείδησις esse *interpretationem καρδίας*, non autem lectionem contextus. Vide etiam Theophyl. 420.

22. ὃ ἐὰν αἰτ.] ὃ ἂν αἰτώμεθα. E. Orig. III, 250.
παρ᾽ αὐτοῦ] Cum alibi apud Io., loco παρὰ, sit ἀπὸ, hic etiam variarum lectionum fabricatores intulerunt ἀπ᾽. Scilicet A. C 13. 27. 29. 33. et ex meis meorum omnium infimus 13. solus. Veruntamen hoc saltem probavit Griesbachius? Neutiquam. Vehementer probo, sed sibi non constat.

23. ἵνα πιστεύσωμεν] ἵνα πιστεύωμεν. A. Sic postea in tribus inveni. Ita quoque Cyrill. V, d. 94. Vide tamen Birch.

24. καθὼς ἔδωκεν ἐντολήν. * καὶ ὁ τηρῶν
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ
αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν,
ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος, οὗ
IV, 1. ἡμῖν ἔδωκεν. Ἀγαπητοὶ, μὴ παντὶ πνεύ-
ματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύ-
ματα, εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὅτι πολλοὶ
ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσ-
2. μον. ἐν τούτῳ * γινώσκεται τὸ πνεῦμα
τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα, ὃ ὁμολογεῖ ἰησοῦν
χριστὸν, ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ
ἐστί.

ἐντολὴν ἡμῖν] ἡμῖν —. Alii alibi inculcant illud ἡμῖν. Theophyl. ἐντολὴν ἔδωκεν ἡμῖν. v. P.

24.] Laudat Ath. I, 353. II, 25. Cyrill. I, g. 12. IV, 858. V, a. 339. 362. 386. 666. Damasc. II, 456. Basil. M. I, 274. et III, 8. exhibet: ἐκ τούτου γιν. ὅτι ἐν ἡμῖν ἐστιν. II, 583. ἐν τούτῳ γ. ὅτι ἐν ἡμῖν ἐστιν — ἔδωκεν (δέδωκεν) ἡμῖν. Sed hoc posterius refertur ad cap. 4, 13. Facile hi duo versus confundi poterant.

IV, 1.] Cyrill. I, a. 397. (non 497.) II, 57. 369. V, a. 682. V, d. a. VI, a. 2. Damasc. II, 429. 711. Ath. I, 215.

2. γινώσκετε] γινώσκεται. A. Sic postea in duobus inveni, in uno, eoque infimo, γινώσκομεν. vt. Birch.

ἐλυληθότα] ἐληλυθέναι. E. Ex Latinistis de hoc indicari nequit, qui sine vitio reddebant, *venisse*. Cyrill. V, a. 743. γινώσκεται — ἐληλυθέναι. V, d. 94. γινώσκεται — ἐληλυθότα. Et V, a. 682. V, d. 8.

ἐςί. καὶ πᾶν πνεῦμα, ὃ μὴ ὁμολογεῖ *3.
ἰησοῦν χριςὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ
Θεοῦ οὐκ ἔςι· καὶ τοῦτό ἐςι τὸ τοῦ ἀντι-
χρίςου, ὃ ἀκηκόατε, ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν
ἐν τῷ κόσμῳ ἐςὶν ἤδη. ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ 4.
ἐςὲ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· ὅτι
μείζων ἐςὶν ὁ ἐν ὑμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.
αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ 5.
κόσμου

3. μὴ ὁμολογεῖ τὸν] τὸν —. Omittunt etiam tres, quos postea vidi. Servat Cyrill. V, a, 743. omittit tamen mox, χριςὸν ἐν σαρκ. ἐλ. Sic et V, d. 8. 94. μὴ ὁμολογεῖ ἰησοῦν χριςὸν ἐκ. I, a. 397. ibid. v. 2. post 3. addit. Socratis λύει, pro interpretatione accipio τοῦ, μὴ ὁμολογεῖ, non pro varia aut adeo probabili lectione. Dixit enim: ταύτην τὴν διάνοιαν, non, τοῦτο τὸ ῥῆμα, aut, ταύτην τὴν λέξιν. v. P. ad hunc locum et ad Act. Apost. pag. 358. 359. Addo: contra sunt etiam loca Cyrilli hic laudata. In catena vetusta est scholium longius: ἐὰν οὖν ἁμαρτάνων — σαρκὸς ὑμῶν, ubi de ὁμολογεῖν differitur. Ceterum notum est, Patres saepenumero adhibere λύειν, cum de his ac similibus loquuntur. Sufficit laudasse Basil. M. III, 401. Ibi: ἐγράφετε γὰρ, εἶναί τινας παρ' ὑμῖν, τοὺς λύοντας τὴν σωτήριον οἰκονομίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ. Denique nec in quatuor Codd., quos postea consului, inven. λύει. Aliqui hunc trahunt Orig. III, 727 b. πλὴν σήμερον οὐ λύω τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ χριςοῦ. Forte ergo ἄνθρωπον; Tamen Latinus, hoc est, a Latinistis interpolatus Origenes III, 883. col. 1. B. habet: omnis spiritus, qui *soluit* Iesum, non est ex deo. Maximus Homologeta II, 284. longiorem locum nominatim laudans pauca quaedam mutat, servat tamen ὁμολογεῖ.

τὸ τοῦ] τὸ — E. Cyrill. V, d. 94. Servat. V, a. 682. V, d. 8.

κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
6. ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμέν· ὁ γι-
νώσκων τὸν Θεὸν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν
ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ α. ἀναγνώσματος.
ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

Ε. περὶ φιλαδελφίας εἰς θεοσέβειαν.

7. ἀγαπητοὶ, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ
ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστί· καὶ πᾶς * ὁ ἀγα-
πῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει
8. τὸν Θεόν. ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν
9. Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. ἐν τούτῳ
ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι
τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς
10. εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ἐν
τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγα-
πήσαμεν τὸν Θεὸν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπη-

σεν

7. ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστί.] inepte huc trahitur Clem. Alex. 257. B. Proxima vero verba Ioannis ſunt.

πᾶς ὁ] ὁ exciderat ex edit. Gregor. Servant omnes mei. Damaſc. II, 354. ſolum τοῦ, ante ſecundum Θεοῦ, omittit.

9. ἡ ἀγάπη] ἡ — E. Orig. II, 392. Sed hanc partem Petro tribuit.

ἀπέσταλκεν] ἀπέστειλεν. D. Ex verſ. 10. Vulgatum Orig. l. l. Ath. I, 419.

ὁ Θεὸς] — E.

10.] Attingit Orig. III, 204. B.

σεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ,
ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. [Ἀρχή.] 11. Z.
ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς,
καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾷν.
Τέλος τῆς δ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Θεὸν οὐδεὶς πώποτε 12. Z.
τεθέαται. ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ
Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ
τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. ἐν τούτῳ γι- 13.
νώσκομεν, ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς
ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδω-
κεν ἡμῖν. καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα, καὶ 14.
μαρ-

IV, 11. Z. ἀνάγνωσμά β. ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως ὁ Θεός.

IV, 12. Z. σεπτεμβρίου κϛ. εἰς τὴν λειτουργίαν· Θεὸν οὐδείς.

12. πώποτε τεθέαται] ἑώρακε πώποτε. E. Ath. III, 10.

ἐὰν — μένει] Sine varietate Ath. I, 533.

13.] Laudat Cyrill. III, 242. ἐκ τούτου, loco ἐν τούτῳ, et mox, γινώσκ. ὅτι ἐν ἡμῖν ἐστὶν ἐκ τοῦ πνεύματος, οὗ ἔδωκεν ἡμῖν. Vide praeterea. IV, 126. 173. 857. V, a. 122. 339. 468. 492. 564. 637. V, b. 259. V, d. 71. VI, a. 13. 98. Habet ergo etiam ἐν τούτῳ. Sed nec in reliquis ſibi conſtat, cum ſimul 1 Io. 2, 5. et 3, 24. videatur in mente habuiſſe. Sine varietate habet IV, 989. Ath. I, 537. 553. poſtulante oratione, ſolum ἐν τῷ Θεῷ, loco ἐν αὐτῷ, mutat, priori tamen loco eſt ἔδωκεν. Solum ἔδωκεν mutat 522. 5[illegible]. δέδωκεν habet 704. ſed exhibet: γιν. ὅτι ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, ὅτι. Nihil omnino mutat 454.

14. τεθεάμεθα] ἐθεασάμεθα. E. Etſi hoc frequentius occurrat, tamen poſtea in nullo reperi. Ita tamen Cyrill. V, d. 94. V, a. 743. qui ad fin. verſ. 15. laudat.

μαρτυροῦμεν, ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέςαλκε τὸν
υἱὸν, σωτῆρα τοῦ κόσμου.

ξ. περὶ θεολογίας υἱοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς, καὶ περὶ νίκης τῆς κατὰ τοῦ πονηροῦ, διὰ πίςεως ἰησοῦ χριςοῦ εἰς ζωήν.

15. ὃς ἂν ὁμολογήσῃ, ὅτι ἰησοῦς ἐςιν ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν
16. τῷ θεῷ. καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πε-
πιςεύκαμεν τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν
ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐςὶ, καὶ ὁ μένων ἐν
τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ θεῷ μένει, καὶ ὁ θεὸς
17. ἐν αὐτῷ [Τέλος.] * μένει. ἐν τούτῳ τε- Τέλος ἐν
τελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παῤῥη- τισι.
σίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι
καθὼς ἐκεῖνός ἐςι, καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ
18. κόσμῳ τούτῳ. φόβος οὐκ ἔςιν ἐν τῇ
ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλ-
λει

15.] Cyrill. V, a. 123. (Sic enim in edit. corrigendum.) 713. 743. V, d, 41. ubi in fine est, οὗτος loco αὐτός. Sine variet. Ath. I, 455.

16.] Cyrill. III, 261. Orig. II, 751. Huc trahitur etiam Clem. Alex. 551. rectius 514. Sed et 1009. edit. Pott. huc refertur.

ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ] + μένει. Ita postea in duobus inveni. Lectionaria id in fine lectionis videntur praetermisisse, tanquam ἐπιστερυρμένον. Sic et in aliis lectionibus in fine unum, duo aut plura vocabula omissa sunt. v. Birch.

17. μεθ' ἡμῶν] — E. Lectionaria.

18. ἀλλ' ἡ] ἡ γάρ. E. Damasc. II, 354. Idem omittit.

λει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει·
ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ
ἀγάπῃ. ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτὸν, ὅτι 19.
αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ἐάν τις εἴπῃ· ὅτι ἀγαπῶ τὸν 20. H
θεὸν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ * μισεῖ, ψεύ-
στης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, ὃν ἑώρακε, τὸν θεὸν, ὃν οὐχ ἑώρακε,
πῶς δύναται ἀγαπᾷν; καὶ ταύτην τὴν 21.
ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν
τὸν θεὸν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
Πᾶς ὁ πιστεύων, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστὸς, ἐκ V, 1.
τοῦ θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν
τὸν

Τέλος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς λειτουργίας καὶ τοῦ β. ἀναγνώσματος.

IV, 20. H. τῇ ε. τῆς λε. ἑβδ. καὶ ἀνάγνωσμα γ. [καὶ ἔν τισιν, ἰαννουαρίου ιγ. μεθέορτον τῶν φώτων.] ἀγαπητοὶ, ἐάν τις εἴπῃ· ὅτι.

tit, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, et mox τελειοῦται. Vulgatum priore loco Clem. Alex. 514. Vide etiam edit. Pott. 956. Attingit Orig. II, 811. III, 606.

19. ἡμεῖς] + οὖν. D.

20.] Damaſc. II, 354. et 609. μισεῖ. Poſteriori loco in ſin. addit 3, 15. πᾶς — ἀνθρωποκτ. ἐστί. Cyrill. I, a. 218. μισεῖ.

μισῇ] μισεῖ. A. Ita poſtea in tribus reperi. μισῇ correctum videtur propter ἂν. Ex μισῇ nemo ſecerit μισεῖ, niſi aliqui ſcribae, qui vocales confundunt.

πῶς] οὐ. E. Ita ex meis ſolus infimus 13.

21. ἀπ' αὐτοῦ] παρ' αὐτοῦ. E. Cyrill. I, a. 218.

V, 1.] Sine variet. Cyrill. V, d. 95. Laudat etiam Orig. IV, 306. 549. tranſpoſitis, ὁ χριστός ἐστιν.

τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννη-
2. μένον ἐξ αὐτοῦ. ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι
ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν
θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
3. τηρῶμεν. αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ
θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ
4. αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. ὅτι
πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν
κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν
5. κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. τίς ἐστιν ὁ νικῶν
τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων, ὅτι ἰησοῦς ἐστιν
6. ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; [Τέλος.] οὗτός ἐστιν ὁ Τέλος τοῦ γ.
ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, * ἰησοῦς * ἀναγνώσματος.
χριστός·

2. τηρῶμεν] ποιῶμεν. E. Poſtea ſic tantum inveni in meo infimo 13. et apud Theophyl.

3.] Attingit Cyrill. III, 447. Clem. Alex. 257. αὕτη δέ ἐστιν — ἐντολὰς τηρήσωμεν — εἰσίν. 514. αὕτη ἐστιν — ἐντ. αὐτοῦ τηρῶμεν. Quid ergo ex Clemente hic efficitur? Id, quod alibi. Nihil.

4. πίστις ἡμῶν] πίστις ὑμῶν. D.

5. τίς] + δέ. D. Laudat ſine variet. Cyrill. V, a. 363. 506. 551. 676. τίς δέ. V, d. 95. VI, a. 142. Ex Cyrillo ergo utrumque laudare poterat Wetſtenius, et ex eo Griesbachius.

ὁ πιστεύων] ὁ — E. Cyrill. V, d. 95.

6. αἵματος] + καὶ πνεύματος. E. Cyrill. V, a. 363. 676. IV, 126. omittit. V. d. 95. VI, a. 142. IV, 378. Καὶ πνεύματος additum credo propter verſ. 8. ubi tria haec memorantur. Sed id vanum eſt, cum vel ſic iſta tria ex hoc verſu conſiſtant. Accedit, quod ita mox legendum ſit, ἐν τῷ ὕδατι

καὶ

χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι

καὶ τῷ αἵματι καὶ τῷ πνεύματι. Sed hic contra ſunt magno conſenſu Codices. Tamen Cyrill. bis inferit πνεύματι, omiſſo modo ὕδατι, modo αἵματι. Quid? quod ipſe etiam vulgatum habet. Eadem quidem confuſio eſt in Codd. ut πνεύματι ſit vel pro ὕδατι, vel pro αἵματι. Sed ii perpauci ſunt et infimi. Nullus autem tria haec ſecundo loco iunctim exhibet, praeter Vat. 50. et Vind. 34. ſed hic a ſecunda manu. v. Birch. Contra verba, καὶ πνεύματος, in prioro membro ſunt etiam ſcholia, quae ὕδωρ et αἷμα ſolum explicant, etſi propter ultimum membrum huius verſus deinceps etiam περὶ πνεύματος moneant. v. P. p. 137. ſeqq. 229 ſeqq. Scholia Cod. 6. et 16., quos poſtea examinavi, hic addere, longum foret. Bona fide autem teſtor, me nihil in eis novi inveniſſe. Adde Oecum. II, 597. ſeqq. et Theophyl. 429. ſeqq. qui fere ex eodem fonte hauſerunt. Theophyl. in textu omittit, καὶ αἵματος. Praeter eam cauſſam tamen, cur fortaſſe Cyrillus et alii addiderint καὶ πνεύματος, quam ſupra memoravi, alia in promtu eſt, quae ſcribas non nullas in fraudem pellexerit. Scilicet in iſta vetuſta catena propter proxima, καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν, additur: καὶ πνεύματος δὲ προστέθηκεν. v. P. pag. 229. Id expreſſerunt etiam Oecum. II, 598. B. et Theophyl. 430. C. ita tamen, ut non ad primum, ſed ad ſecundum membrum referendum ſit. Uterque ergo etiam, ut Aug. Cod. Oecumenii 6. καὶ πνεύματος in textu omittunt, quod ex quatuor Codd., quos poſtea adhibui, ſolus infimus 13. in contextu refert.

ἰησοῦς ὁ] ὁ —. Cyrill. V, a. 363. 676. VI, a. 142. IV, 126. 378.

ἀλλ' ἐν] ἀλλὰ καὶ ἐν. E. Cyrill. V, a. 363. 676. IV,

ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ
7. ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, *
τὸ

IV, 378. Vulgatum V, d. 95. VI, a. 142. IV, 126.

τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι] τῷ πνεύματι καὶ ἐν τῷ αἵματι. E. Cyrill. V, a. 363. τῷ αἵματι ſolum 676. τῷ ὕδατι καὶ αἵματι. V, d. 95. VI, a. 142. τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ πνεύματι. IV, 378. Vulgatum IV, 126.

καὶ τὸ πνεῦμα] καὶ — E. Cyrill. IV, 378.

τὸ μαρτυροῦν — πνεῦμά ἐστιν] — E. Cyrill. VI, a. 142.

ὅτι τὸ] τὸ — E. Cyrill. V, a. 676. attingit V, a. 672.

ἐστιν ἡ] ἡ — E. Cyrill. V, d. 95.

7. ὅτι τρεῖς] ὅτι οἱ τρεῖς. E. Cyrill. V, a. 363. 676. vulgatum V, d. 95. VI, a. 142.

εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες] μαρτυροῦσι, et continuo, τὸ πνεῦμα. E. Cyrill. V, d. 95. VI, a. 143. Sic et Theophyl.

μαρτυροῦντες] + *in caelo, pater, verbum et ſpiritus ſanctus, et hi tres unum ſunt. et tres ſunt, qui teſtimonium dant in terra.* t *in terra,* (et poſt, εἰς τὸ ἕν εἰσιν, rurſus) *et tres ſunt, qui teſtimonium dant in caelo, pater, verbum et ſpiritus: et hi tres in unum ſunt.* E. Ita cum aliqua varietate Latiniſtae conſenſu et convicio maximo. Quin adeo Hieronymus in praef. ad has epiſtolas *infideles translatores latinos* accuſat, ac ſi locum de *patre, verbo* et *ſpiritu* ex perfidia omiſerint. In his ergo homo, ſine omni, et fide, et religione critica, ſuſpicionem movere voluiſſe videtur, ac ſi ipſe haec in graecis Codd. repererit. Sicuti autem Complutenſes Matth. 6, 13., quod tamen in ſuis graecis Codd. reperiebant, propter

propter rationes liturgicas proprio Marte expellebant: ita quoque haec, quae in nullis Codd. graecis reperiebant, propter rationes dogmaticas et propter ſanctum Thomam, quem ibi laudant, propria Minerva ita reddebant: *ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσι. καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐπὶ τῆς γῆς*, omiſſis in ſine, *καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν*. Poſtea hoc etiam inculcatum eſt in edit. Erasmi tertia, et deinceps ab editoribus aliis, ut nunc in vulgaribus editionibus inter *μαρτυροῦντες* et *τὸ πνεῦμα* legatur: *ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατὴρ, ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ.* In editione Clementis Alex., a Pottero curata, hic locus pag. 1011. legitur Latine, forte ex interpretatione Caſſiodori. Ibi ita legitur et explicatur: "Iſte eſt, inquit, qui venit per aquam et ſanguinem. Et iterum: quia tres ſunt, qui teſtificantur, ſpiritus, (quod eſt vita,) et aqua, (quod eſt regeneratio ac fides,) et ſanguis, (quod eſt cognitio,) et hi tres unum. In ſalvatore quippe, iſtae ſunt virtutes ſalutiferae et vita ipſa in ipſo filio eius exiſtit.“ Poſt priorem editionem meam quatuor Codices examinavi, in quibus nec in textu, nec in duorum ſcholiis quicquam horum inveni. In uno tamen, quem 13. appello, manus recentior, quae hunc Codicem ſubinde ex editione Erasmi, qui aliquoties etiam appellatur, interpolavit, haec margini adſcripſit ex edit. Erasmi. Scripſit autem ſine articulis, *πατὴρ, λόγος καὶ πνεῦμα*. Atque ita legitur in edit. tertia Erasmi 1522. pag. 522. Plura de hoc loco monui in editione priore mea. Ceterum non ſolum Scholiaſtae ad h. l., verum etiam Athanaſius T. II. p. 180. edit. Patau. *καὶ οἱ τρεῖς τὸ ἕν εἰσιν*, per *ἀναφορὰν* de ſancta trinitate explicant. Id ipſum autem argumento eſt, Graecis hanc Latiniſtarum appendicem fuiſſe ignotam. Etſi vero mihi hoc non arrogo, ut de decretis dogmaticis ſen-

8. τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ
9. τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν
ἀν-

sententiam ferre posse credam: tamen haec ἀναφορὰ multo mihi quidem, tanquam ἰδιώτῃ, probabilior videtur, quam Origenis ἀναφορὰ, qui Lucae 11, 5. *tres panes* de sacro sancta et divina, Ioannis vero 8, 43 — 45. de diabolica trinitate explicat, quae fortasse nemo nisi mente captus probabit. Tamen vel in hac de tribus testibus ἀναφορᾷ cautius versandum esse arbitror, ne singulorum istorum, *spiritus*, *aquae* et *sanguinis*, ad singulas divinae naturae personas relatio ἀπαρακαλύπτως καὶ ἀναφανδὸν demonstretur, atque ita haereticis arma contra orthodoxos porrigantur.

μαρτυροῦντες, 8. τὸ πνεῦμα] Ita et Cyrill. V, a. 363. qui ad vers. 9. μείζων ἐστὶν laudat. Sic et 676. Vide paullo ante duo eiusdem loco ad verba: εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες. Ergo quater hunc locum laudat, ac quater excludit, quae in vulgaribus editt. adduntur, cum tamen in plerisque locis, quae hic inde a versu 5. notavi, de divina natura Christi et Spiritus S. disputet. Σύμβολα S. Trinitatis vel sic inesse in hoc loco, plures Patres Graeci crediderunt. Ea ergo ut simplicioribus luculentius apparerent, Latini ea, quae putabant desiderari, addiderunt. Orthodoxe!

8. καὶ οἱ τρεῖς] v. P. 138. 139. οἱ τρεῖς δὲ εἶπεν ἀρσενικῶς κ. τ. λ. Andreas Caesar. ad Apocal. p. 78. πολλάκις ἀδιαφόρως, ἀντὶ θηλυκῶν, ἀρσενικὰ ἐν τῇ γραφῇ κεῖται ὀνόματα, καὶ τὸ ἔμπαλιν. — καὶ κατὰ τὸν θεολόγον· τρεῖς μαρτυροῦσι τῷ Χριστῷ, τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ πνεῦμα. καὶ τρία εἰσὶ (Sic enim ex Codd. legendum.) κατὰ τὸν Σολομῶντα, τράγος καὶ ἀλέκτωρ καὶ βασιλεύς. Locus est Proverb. 30, 29. 31. Areth. ad eundem locum p. 793. B. οὐδὲν ἡ γραφὴ περὶ τούτων εἴωθε μικρολογεῖσθαι. Sic et Io. 10, 30. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν (loco εἷς) ἐσμεν.

ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ
Θεοῦ μείζων ἐςίν· ὅτι αὕτη ἐςὶν ἡ μαρτυρία
τοῦ Θεοῦ, ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ. ὁ πιςεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, 10.
ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν * αὐτῷ· ὁ μὴ πι-
ςεύων τῷ Θεῷ, ψεύςην πεποίηκεν αὐτόν,
ὅτι οὐ πεπίςευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν με-
μαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.
καὶ αὕτη ἐςὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώ- 11.
νιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν
τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐςίν. ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει 12.
τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ,
τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν 13.
τοῖς πιςεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ
Θεοῦ·

εἰς τὸ ἕν εἰσιν] εἰς τὸ — E. Cyrill. V, d. 95. εἰς solum abesse VI, a. 143. Orig. IV, 143. negligenter: τὰ τρία εἰς ἓν γενόμενα. Ath. II, 180. εἰς omittit.

9.] Cyrill. V, a. 705. V, d. 95. VI, a. 143. solum ὅτι, loco ἣν exhibet. ὅτι, et in marg. ἥν. V, d. 33.

10. μαρτυρίαν] + τοῦ Θεοῦ. E. Cyrill. V, a. 705. Sed bis ll. ll. vulgatum.

ἐν ἑαυτῷ] ἐν αὐτῷ.

τῷ Θεῷ] τῷ υἱῷ. E. Vulgatum Cyrill. V. d. 95. V, a. 705. VI, a. 143.

οὐ πεπίςευκεν] οὐκ ἐπίςευσεν. E. Cyrill. V, d. 95. VI, a. 143. V, a. 705.

μεμαρτύρηκε ὁ Θεὸς περὶ] ἐμαρτύρησε περί. E. Cyrill. V, d. 95. μεμαρτύρηκε περί. VI, a. 143. Vulgatum V, a. 705.

12. ἔχει τὴν ζωὴν] τὴν ζωὴν ἔχει. E. Cyrill. V, a. 585.

θεοῦ· ἵνα εἰδῆτε, ὅτι ζωὴν * αἰώνιον ἔχετε,
καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ
14. θεοῦ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παῤῥησία, ἣν ἔχο-
μεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα
κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν.
15. καὶ ἐὰν οἴδαμεν, ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ * ἐὰν
αἰτώμεθα, οἴδαμεν, ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτή-
ματα, ἃ ᾐτήκαμεν παρ᾽ αὐτοῦ.

Ζ. περὶ ἀντιλήψεως τοῦ ἁμαρτάνοντος ἀδελφοῦ διὰ προσευχῆς, καὶ περὶ τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν ἐν ᾧ, περὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σεβάσματος.

16. ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτά-
νοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει,
καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ
πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον·
17. οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. πᾶσα
ἀδικία ἁμαρτία ἐστί· καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ
18. πρὸς θάνατον. οἴδαμεν, ὅτι πᾶς ὁ γεγεν-
νημένος ἐκ τοῦ θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ᾽
ὁ

13. ζωὴν ἔχετε αἰώνιον] ζωὴν αἰώνιον ἔχετε. Ita etiam quatuor, quos poſtea vidi.

15. ὃ ἂν] ὃ ἐάν. A.

16.] Clem. Alex. 589. ſolum mutat, ἔστι γὰρ ἁμαρτία, et in fine ἐρωτήσῃ τις. Laudat autem haec ex *longiori*, (μείζονι) ut ait, Ioannis epiſtola.

ἵνα ἐρωτήσῃ] nimirum, τις, quod aliqui addiderunt. Orig. I, 256. ἵνα τις ἐρωτήσῃ, ubi *craſſe* de h. l. philoſophatur.

18. ἀλλ᾽ ὁ γεννηθεὶς] ἀλλὰ ὁ γεγεννημένος. E. Orig. IV, 326. Attingit 357.

ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ, τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ
ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. οἴδαμεν, 19.
ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμὲν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος
ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. οἴδαμεν δὲ, ὅτι ὁ 20.
υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διά-
νοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ
ἐσμὲν

19.] Attingit Orig. II, 23.

20. οἴδαμεν δὲ] δὲ — ι καὶ οἴδαμεν. E. καὶ οἴδαμεν Cyrill. V, a. 302. 384. (in theſauro. priori loco. nam hic numerus bis ibi occurrit.) 464. 484. 504. 565. 597. 713. 776. V, d. 42. 77. IV, 368. Solum οἴδαμεν. IV, 850. Attingit etiam Chryſ. VI, 450.

ὅτι ὁ] ὁ — E. Cyrill. V, d. 42.

δέδωκεν] ἔδωκεν. E. Cyrill. V, a. 302. 384. 464. 484. 504. 565. 597. 713. 776. V, d. 42. IV, 850. vulgatum V, d. 77. IV, 368.

διάνοιαν] + ἀγαθήν. E. Cyrill. V, a. 484.

γινώσκωμεν] γινώσκομεν. E. Cyrill. V, a. 302. IV, 850. vulgatum V, a. 384. 464. 484. 504. 597. 565. 713. 776. V, d. 42. 77. IV. 368. Baſil. M. I, 294. γινώσκομεν τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν, καὶ ἐσμὲν — ἀληθινῷ υἱῷ — ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

ἀληθινὸν] + θεόν. E. Cyrill. V, a. 302. 384. 464. 484. 504. 565. 597. 713. V, d. 42. IV, 850. Ita etiam Alexandrina et Occidentalis recenſio. v. Wetſt. Tamen hoc ne quidem in interiore margine oſtentavit Griesb. Pro excuſatione ſua addit: *Sed non* (ita habent.) Hilar. Fauſtin. Leo. Facund. —' Hi ergo coeci coecis criticis viam monſtrant! Quas nugas iſti hoc ipſo loco vendi-tent, vide apud Sabat. Sed oculis opus eſt. Verſionis veteris Italae Griesbachius prorſus oblitus eſt, quae tamen Lutetiae Pariſiorum de caelo de-

lapſa

ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς, καὶ

lapſa luculentis litteris legitur apud Sabat. Qui ipſi ſuis oculis cernere volunt, haec relegent, et hanc Griesbachianam criſin accommodabunt locis aliis, ἐν οἷς κακοήθως ἢ καὶ εὐήθως ἐκακούργησεν. Ex meis Moſqq. a. θεὸν habet ſolum in marg. ut explicationem, ſine nota γρ. Duo c. et m. immiſerunt in contextum. Sic et duo 13. et 16., quos poſtea comparavi. Solum αὐτὸν, loco τὸν ἀληθινὸν exhibet Cyrill. V, a. 776. τὸν μόνον καὶ ἀληθινὸν θεόν. V, d. 77. Tandem Vulgatum IV, 368. Quaeri h. l. poſſit: cur vero Cyrillus toties hoc verſu addidit καὶ et θεόν; Καὶ, ut videtur, addidit, quod duo οἴδαμεν antecedunt, quae ita in memoriam revocavit, ac ſimul docuit, ex media oratione haec, quae laudat, decerpta eſſe. Addito autem καὶ, excludebatur δὲ, quod non Cyrillus ſolum, ſed alii plures cum ceteris eius generis particulis in principio multoties omittunt. Οἴδαμεν, ſine καὶ et δὲ, hic quoque probandum videretur, ſi Codicum accederet auctoritas. Θεὸν autem, hunc locum extra nexum laudans, perſpicuitatis cauſſa addidit Cyrill., ſicuti hoc ipſo verſu in uno loco ἀγαθὴν, poſt διάνοιαν. Ergo καὶ, θεὸν et ἀγαθὴν ſunt arbitrariae mutationes Cyrilli, minime vero diſcrepantes lectiones. Unde vero hoc conſtat? Ex incontaminatis Codicibus.

ἐσμέν ἐν — αἰώνιος] Sine varietate Ath. I, 79. 547. Sic, ſed ζωὴ αἰώνιος. 442. 505. Sic, ſed ἡ ζωὴ ἡ. 223. Ab οἴδαμεν ὅτι — καὶ ἔδωκεν — τὸν ἀληθινὸν θεὸν καὶ ἐσμὲν — ἡ ζωὴ ἡ. 451. οἴδαμεν γὰρ ὅτι — ἀληθινὸν θεὸν, καὶ ἐσμὲν — αἰώνιος. 710. οἴδαμεν, ὅτι — ἀληθινὸν θεὸν καὶ — ἀληθινῷ υἱῷ αὐτοῦ — ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος. II, 12. καὶ οἴδαμεν, ὅτι — καὶ ἔδωκεν — ἀληθινὸν θεὸν καὶ — ἀληθινῷ υἱῷ — ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος. 176.

καὶ * ζωὴ * ἡ αἰώνιος. τεκνία, φυλάξα- 21.
τε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων. ἀμήν.
Τέλος τῆς ι. [Τέλος.]

Τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ θεολόγου ἐπι-
στολὴ καθολικὴ α. στίχων. στοδ.

ἐν τῷ ἀληθ. — χριστῷ] ἐν τῷ ἀληθινῷ θεῷ, ἰησοῦ χριστῷ. E. Cyrill. IV, 865.

ἐν τῷ υἱῷ] ἐν τῷ — E. Cyrill. V, a. 302. 776. vulgatum 384. 464. 565. 597. 713. V, d. 42. 77. Sed: ἀληθ. τῷ ἰησοῦ χριστῷ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. V, a. 484. καὶ ἐν τῷ υἱῷ. 504. ἀληθινῷ αὐτοῦ υἱῷ. IV, 850.

οὗτός ἐστιν ὁ] ὁ — E. Cyrill. V, a. 776. In reliquis locis omnibus vulgatum.

ἀληθινὸς θεὸς] Haec repetuntur etiam in argumento Euthalii. v. P. 105.

καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος] καὶ ζωὴ ἡ αἰώνιος. Cyrill. V, a. 302. 384. 484. 504. IV, 850. καὶ ζωὴ αἰώνιος. V, a. 464. 713. 776. V, d. 42. 77. καὶ ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος. V, a. 565. 597. IV, 368. 865.

Ἰωάννου Ἐπιστολὴ δευτέρα.

A. 1. ['Αρχή.] Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ,
καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ
ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ
2. πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν· διὰ
τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ
3. μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. ἔσται μεθ'
ὑμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ θεοῦ πα-
τρὸς, καὶ παρὰ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

A.

1. A. τῇ ε. τῆς λε. ἑβδ. ὁ πρεσβύτερος.

1.] Cauſſas aliquas, cur a non nullis de ſecunda et tertia Ioannis epiſtola dubitatum ſit, praeter alios notat Theophyl. 435. a. ſeqq.

2. διὰ τὴν ἀλήθειαν] — E. Propter duplex ἀλήθειαν exciderunt. Habent mei omnino omnes. Unus ſolum, ut praetermiſſa, inſerta habet.

3. παρὰ θεοῦ] ἀπὸ θεοῦ. D.

Δ. μετὰ τὸ προοίμιον περὶ ὀρθοῦ βίου ἐν ἀγάπῃ θεοῦ, διὰ πίστεως εὐσεβοῦς, ἀμεταθέτου. ἐν ᾧ, ὅτι οὐ δεῖ αἱρετικὸν εἰσοικίζειν ἢ χαιρετίζειν ἐφ' ἁμαρτίᾳ.

ἐχάρην λίαν, ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου 4.
περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν
ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. καὶ νῦν 5.
ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων
* σοι καινὴν, ἀλλ' ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς,
ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. καὶ αὕτη 6.
ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ, καθὼς
ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπα-
τῆτε. ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον εἰς τὸν 7.
κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες ἰησοῦν χριστὸν,
ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος
καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα 8.
μὴ ἀπολέσωμεν, ἃ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ
μισθὸν

5. γράφων σοι] σοι exciderat in edit. Gregor.

6. καθὼς — ἵνα] ἵνα καθώς. E. Quatuor etiam, quos postea consului, vulgatum habent.

7. ἐν σαρκὶ] + εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ ἰησοῦν χριστὸν (ἐρχόμενον) ἐν σαρκί. E. Postea id inveni solum in meo infimo 13. Scholia quoque Theophyl. 438. c. et Oecum. II, 609. c. quae etiam leguntur in Cod. Aug. 6. hanc appendicem excludunt. Incipiunt: προσυπακουστέον.

8.] Damasc. II, 610. ἀπολέσητε, ἃ εἰργάσασθε — λάβητε. Sic et alii. Ex meis nullus agnoscit. Lectio haec, vel ex ἑαυτοὺς, seu αὐτοὺς orta, vel ex eo, quod Patres his Apostoli verbis alios hortabantur

9. μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν. πᾶς ὁ
παραβαίνων, καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ
τοῦ χριστοῦ, θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ
διδαχῇ τοῦ χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν πα-
10. τέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. εἴ τις ἔρχεται
πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ
φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ
11. χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε. ὁ γὰρ λέγων
αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ
τοῖς πονηροῖς.

B.

tabantur. Ita ex prima perſona facta eſt ſecunda.

9. παραβαίνων] προάγων. E. Hoc nec poſtea in ullo inveni in contextu. Latiniſtae hoc reddiderunt, *praecedit* et *recedit.* Sed προάγων h. l. eſt *procedit*, etſi alibi notare quoque poſſit, *praecedere, antecedere.* Error manifeſtus eſt in προάγων, ortus ex vitioſa lectione ſcholiorum, quae in melioribus Codd. exhibent, ἀπάγων ἑαυτὸν, quod ſine reprehenſione reddi poterat, *recedit*, minime vero, *praecedit.* Ex ἀπάγων ἑαυτὸν ergo, deinceps factum eſt ἀπάγων et προάγων. Sic in epiſt. ad Hebr. apud Oecum. ex Chryſoſtomi ἠσθέντες fabricatum eſt πεισθέντες, idque adeo receptum eſt in contextum. Praeter reliquos Codd. meos, Aug. 6. in textu vulgatum habet Sed fol. ρθ. pag. 1. in ſcholio: ὁ ἡδρασμένος οὖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ — ὁ δὲ ταύτης ἀπάγων ἑαυτὸν, ἄθεος κ. τ. λ. Simile aliquid habet Oecum. II, 611. init. et Theophyl. 438. et v. 3. Io. 8.

10.] Attingit Cyrill. I, a. 255. Sed 486. εἴτις — φέρει, τούτῳ μὴ χαίρειν λέγετε. Priorem locum refert etiam catena Niceph. I, 792.

Β. ἐπαγγελία παρουσίας αὐτοῦ ἐπ' ἐλπίδι πρὸς ὠφέλειαν.

πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠβουλήθην 12.
διὰ χάρτου καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ςόμα πρὸς ςόμα
λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρω-
μένη. ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελ- 13.
Τέλος τῆς ς. φῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς. ἀμήν. [Τέλος.]

Ἐπιςολὴ δευτέρα. ςίχων λ.

Ἰωάννου

Ἰωάννου Ἐπιστολὴ τρίτη.

A. 1. [Ἀρχή.] Ὁ πρεσβύτερος γαΐῳ τῷ ἀγα-
πητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

A. εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως καὶ εὐχαριστίας ἐφ' ὁμολογίᾳ φιλοξενίας τῶν ἀδελφῶν διὰ χριστόν· ἐν ᾧ, περὶ τῆς διοτρεφοῦς φαυλότητος καὶ μισαδελφίας.

2. ἀγαπητὲ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦ-
σθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ
3. ψυχή. ἐχάρην γὰρ λίαν, ἐρχομένων ἀδελ-
φῶν, καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ,
4. καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. μειζο-
τέραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω
τὰ

1. A. τῇ β. τῆς τυρινῆς [ἐν ἄλλῳ· τῆς λς.] ὁ πρεσβύτερος.

4. μειζοτέραν τούτων] μειζοτέραν ταύτης. E. Ita ſane debebat eſſe. Ego tamen in nullo reperi, niſi in infimo 13. Comparari poſſit Marc. 12, 28. 29. πρώτη πάντων ἐντολή. Damaſc. II, 357. ταύτης.

ἵνα] ἢ ἵνα. E. Non quidem male. Sic et vulg. lat. *quam ut*. Ex nullo hoc notatum reperio. Habet ergo ita ſolus meorum infimus 13.

τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς, ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς 5.
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς τοὺς ξένους, οἳ 6.
ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-
σίας· οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως
τοῦ θεοῦ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος * ἐξῆλ- 7.
θον, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν.
ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν τοὺς 8.
τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀλη-
θείᾳ.

5. καὶ εἰς τοὺς ξένους] καὶ τοῦτο ξένους. E. Ex meis ſolus 16.

7. ὀνόματος αὐτοῦ] αὐτοῦ —. Ex iis, quos poſtea vidi, tres etiam omittunt.

ἐθνῶν] ἐθνικῶν. D.

8. ἀπολαμβάνειν] ὑπολαμβάνειν. E. Oecumen. II, 616. c. in ſcholiis: ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν· ἀπολαμβάνειν, ἀντὶ τοῦ, ἀναλαμβάνεσθαι, ὑποδέχεσθαι. Ergo ἀπολαμβάνειν pro textu agnoſcit. Sic et Theophyl. 433. ſed ἀναλαμβάνειν, loco ἀναλαμβάνεσθαι. Tamen Grieſbachius, exemplo Wetſtenii, Oecumenium pro ὑπολαμβάνειν laudat. Ipſe tamen credo, apud Oec. in ſcholio ſcribendum eſſe, ὑπολαμβάνειν. Addit enim exemplum: ὑπέλαβόν με κ. τ. λ. Codex Aug. 6. amplius non erat ad manus, in cuius ſcholio credo etiam eſſe ὑπολαμβάνειν. Plura iam exempla habuimus in his epiſtolis, ex quibus conſtat, certos Codices ex Pſeudo-Oecum. corruptos eſſe. Verum, ut id cognoſcas, opus eſt oculis. In priore editione mea dudum iam ſcripſi et clamavi, Codices, qui a quibusdam ad recenſionem Alexandrinam e Occidentalem referuntur, atque ipſam latinam vulgatam etiam, ex interpretibus graecis corrupta eſſe. Sed qui ſunt a nativitate coeci et ſurdi, non niſi divina facultate ſanantur.

9. θεία. ἔγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φι-
λοπρωτεύων αὐτῶν διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχε-
10. ται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνή-
σω αὐτοῦ τὰ ἔργα, ἃ ποιεῖ, λόγοις πονη-
ροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ
τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελ-
φοὺς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ
11. τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. ἀγαπητὲ, μὴ
μιμοῦ τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν· ὁ ἀγα-
θοποιῶν, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὁ * κακοποιῶν,
οὐχ ἑώρακε τὸν θεόν.

B. περὶ δημητρίου, ᾧ μαρτυρεῖ τὰ κάλλιστα.

12. δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ
ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ
μαρτυ-

9. ἔγραψα] + ἄν t τι t ἄν τι. E. Latina vulgata: *scripsissem forsitan.* Cur ergo non reddiderunt: ἔγραψα ἂν ἴσως, aut, ἔγραψα ἄν, ὡς εἰκός;

10. φλυαρῶν] Oecum. II, 628. d. καταφλυαρεῖν nominatim.

βουλομένους] ἐπιδεχομένους. E.

καὶ ἐκ τῆς] ἐκ — E. Poterat abesse.

11. ὁ δὲ κακοποιῶν] δὲ —. Tres etiam omittunt, quos postea examinavi. Damasc. II, 329. δὲ servat.

12. ὑπ' αὐτῆς] + τῆς ἐκκλησίας καὶ. A. * C. Syr. etc. Ita Wetst., adeoque etiam Griesb. notant. Id cum mihi mirabile videretur; etsi in Cod. A. nihil absurdum sit mirabile: tamen accedebam edit. Lond. Woidii. Ibi ergo legitur: καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς αλη . . . θίας· καὶ ἡμεῖς. Vide Woidii animadv. p. 52. Ipse habeo editionem N. Test. Lond. 1705. ex typogr. Eliz. Redmayne, quae cor-

μαρτυροῦμεν, καὶ οἴδατε, ὅτι ἡ μαρτυρία
ἡμῶν ἀληθής ἐςι.

Γ. περὶ ἀφίξεως αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς ἐπ' ὠφελείᾳ ἐν τάχει.

πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ 13.
μέλανος καὶ καλάμου σοι γράψαι· ἐλπί- 14.
ζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ ςόμα πρὸς
ςόμα λαλήσομεν. εἰρήνη σοι· ἀσπάζονταί 15.
σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ'
Τέλος τῆς β. ὄνομα. [Τέλος.]

Ἐπιςολὴ ἰωάννου τρίτη. ςίχων λβ.

correcta eſt ad Cod. A. In ea ſolum ἀληθίας, pro more illius ſcribae, loco ἀληθείας notatur. Ceterum idem ſcriba verſ. 8. etiam, loco ἀληθείᾳ exhibuit ἐκκλησίᾳ, et in eodem verſu, ὀφίλομεν et γεινώμεθα, uti apud nos nec pueri ſcribunt. Qui vero ita ſcribunt, baculis caſtigantur a praeceptoribus, ut ſtudioſi *recenſionis* Alexandrino — occidentalis.

οἴδατε] οἴδαμεν t οἶδας. E. Ita ſcilicet correctum, quod ad unam perſonam ſcripta eſt epiſtola. Id quam vanum ſit, quivis intelligit. Οἶδας nullus meorum agnoſcit: οἴδαμεν unus, ex Io. 21, 24.

Ἰούδα

Ἰ ο ύ δ α

Ἐ π ι σ ο λ ή.

A. 1. [Ἀρχή.] Ἰούδας ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις, καὶ ἰησοῦ χριστῷ τετηρημένοις
2. κλητοῖς· ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

A. περὶ προσοχῆς τῆς εἰς χριστὸν πίστεως, διὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀσελγῶν ἀνδρῶν· ἐν ᾧ, περὶ μελλούσης αὐτῶν κολάσεως, καθ᾽ ὁμοίωσιν τῶν πάλαι ἁμαρτωλῶν τε καὶ πονηρῶν.

ἀγάπη·

1. A. τῇ γ. τῆς τυρινῆς καὶ ἰουνίου ιθ. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἰούδα· ἰούδας ἰησοῦ.

1. ἰησοῦ χριστοῦ] χριστοῦ ἰησοῦ. D. Orig. hanc epiſtolam et eius initium laudat III, 463. Item 607. De ea, ut dubia, loquitur 814. Ergo dubitatum.

ἡγιασμένοις] ἠγαπημένοις. E. Orig. III, 607. Oecum. in textu et in ſchol. II, 621. Theophyl. 446. in ſcholio ſolum. Sed iſta explicatio, nec in vetuſta catena, nec in Moſqq. Codd. ſcholiis legitur.

τετηρημένοις] Orig. III, 607. explicat: πάντες (ſine ullo dubio:) ὑπὸ τῶν τηρούντων ἀγγέλων.

ἀγαπητοὶ, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος, γρά- 3.
φειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγ-
κην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγω-
νίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις
πίϛει. παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι 4.
οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρί-
μα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριν
μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον
δεσπότην θεὸν καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χρι-
Ὑπέρβα τοῦ ἀποϛόλου. ϛὸν ἀρνούμενοι. [Ὑπέρβα.] ὑπομνῆσαι 5.
δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ
τοῦ-

3. ποιούμενος] + τοῦ. E. Cyrill. V, d. 77. Nominatim hunc versum attingit Ath. III, 9.

κοινῆς] + ἡμῶν ł ὑμῶν. E. Cyrill. V, d. 77.

παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίϛει] *traditae societati.* Sanctus Lucifer, cui hic apud Sabat. debemus veterem Italam. Huiusmodi lectiones sufficit solum memorasse.

4. οἱ πάλαι] οἱ καὶ πάλαι. E. Cyrill. V, d. 77. V, c. 190.

θεοῦ ἡμῶν] ἡμῶν. E. Cyrill. V, c. 190.

δεσπότην θεὸν] θεὸν — E. Cyrill. V, d. 77. V, c. 190. Habent id mei omnino omnes, praeter Mosq. b. Legitur etiam in scholiis. In Cod. Aug. 6. haec leguntur fol. ρια. pag. 2. In reliquis tribus, denuo a me adhibitis, facile quilibet reperiet.

5. ὑπομνῆσαι δὲ] εἰδέναι γάρ. E. Clem. Alex. 259. nominatim.

εἰδότας — αἰγύπτου] ὅτι ὁ θεὸς ἅπαξ ἐκ γῆς αἰγύπτου.

τοῦτο, ὅτι ὁ κύριος λαὸν ἐκ γῆς αἰγύπτου
σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιϛεύσαντας
6. ἀπώλεσεν. ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρή-
σαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολι-
πόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγά-
λης ἡμέρας, δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τε-
7. τήρηκεν. ὡς σόδομα καὶ γόμοῤῥα, καὶ
αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τούτοις
τρόπον ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι
ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα,
8. πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. ὁμοίως
μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν
μιαίνου-

αἰγύπτου. E. Clem. Alex. l. l. nominatim. Mox ibid. λαὸν σώσας. Quis haec probavit, aut unquam probabit? v. verſ. 6. 23.

ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο] ἅπαξ πάντα. E. Cyrill. V, a, 302.

ὁ κύριος] ἰησοῦς. E. Cyrill. V, a, 302.

6.] In caten. Niceph. I, 129. οἱ τὴν ἰδίαν ἀρχὴν οὐ τετηρήκασιν. Sine varietate, niſi quod τε abeſt. Damaſc. II, 308. Attingit etiam Orig. III, 692. 693. bis. Ex eo noto ſolum, δεσμοῖς ἀϊδίοις ἐν ζόφῳ τηρούμενοι, contra lectionem ἀλύτοις et ἀγρίων ἀγγέλων. Ipſe vero Orig. variat in vocabulis ἐν ζόφῳ. Ibid. 814. totum verſum ſine ulla varietate laudat. Attingit rurſus IV, 247. Eo autem utroque loco inclinat, ut ἀγγέλους interpretetur, περὶ τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ, Geneſ. 6, 2.

ζόφον] + ἀγρίων ἀγγέλων. E. Clem. Alex. l. l.

8. ὁμοίως κ. τ. λ.] Clem. Alex. 431.

ἐνυπνιαζόμενοι] Obſcoena S. Epiphanii explicatio,

μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας
δὲ βλασφημοῦσιν. ὁ δὲ μιχαὴλ ὁ ἀρχ- 9.
άγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος
διελέγετο περὶ τοῦ μωυσέως σώματος, ουκ
ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας,
ἀλλ' εἶπεν· ἐπιτιμήσαι σοί κύριος. οὗτοι 10.
δὲ, ὅσα μὲν οὐκ οἴδασι, βλασφημοῦσιν· ὅσα
δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται,
Τέλος της γ. ἐν τούτοις φθείρονται. [Τέλος.]

B. ταλανισμὸς αὐτῶν ἐπὶ τῇ πλάνῃ καὶ δυσσεβείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ καὶ βλασφημίᾳ καὶ ἐπιπλάστῳ ὑποκρίσει τῆς εἰς ἀπάτην δωροδοκίας.

[Ἀρχή.] οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ καΐν 11. B.
ἐπο-

11. B. τῇ ε. τῆς τυρινῆς· ἀγαπητοὶ, οὐαὶ τοῖς [ἀσεβέσιν, ἀπίστοις.] ἀνόμοις, ὅτι τῇ ὁδῷ.

tio, quam memorat Oecum. II, 628. a. b. c. repetita eſt ex lupanaribus graecis. Irenaei interpretatio, quae ibidem notatur, forte non fuit honeſtior. Quanto vero rectius Severus Antiochenus, qui in catena vetuſta habet. κιναζομένοι τὸν νοῦν. Nec inepte huic loco accommodari poſſit Orig. III, 475. ὑπνώττοντες τοῖς διαλογισμοῖς, ubi haec ita laudat: οἵτινες ἐνυπνιαζόμενοι — βλασφημοῦσιν. v. etiam P. pag. 170. in ſcholiis Cod. a. et p. 256. Cum legiſſem Epiph. I, 96. a. intellexi, Oecumenium mentitum eſſe.

9.] Caten. Niceph. I, 1673. διελέγετο διακριν. — μωυσέως οὐκ — σε κύριος. Sed in eadem pagina paullo ante σοι. Utrumque ex Severo. Σώματος omittit etiam Aug. 6. Habet tamen in ſcholiis.

ἐπενεγκεῖν] ἐπενεγκεῖν. E. Ita vitioſe etiam in argumento huius epiſtolae Oecumenius. Sed II, 629. a. recte ἐπεν.

ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ
μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ
12. Κορὲ ἀπώλοντο. οὗτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἀγά-
παις ὑμῶν σπιλάδες, συνευωχούμενοι, ἀφό-
βως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι,
ὑπὸ ἀνέμων * παραφερόμεναι, δένδρα
φθινοπωρινὰ, ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα,
13. ἐκριζωθέντα· κύματα ἄγρια θαλάσσης,
ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας· ἀστέρες
πλανῆ-

11. μισθοῦ] — E. Clem. Alex. 239.

12. οὗτοί εἰσιν] + οἱ. E. Codices infimi. Ex meis omnino nullus. Οἱ, nisi coecus sum, refertur ad σπιλάδες. Doleo ergo, quod σπιλὰς est generis feminini. Erat autem adhuc generis feminini Synesii aetate. v. Epist. 4. p. 3. διαναυμαχῆσαι πρὸς τὰς σπιλάδας. Et Oecumenii II, 361. a. αἵτε γὰρ σπιλάδες. Eodem modo divini scribae Codd. Wetst. B. L. ἀλάβαστρον, quod est masculini et neutrius generis, (v. Eustath. ad Hom. Il. p. 946. edit. Rom.) fecerunt generis omnis, quia in Latino erat *ampulla*. Studiosus ergo huius graecitatis Griesbachus tanto opere laudat istiusmodi Codices, eorumque scribas, alios facit duces classiarios Alexandrinos, alios Occidentales. Mihi vix idonei videntur, qui sentinam exantlent.

ἀγάπαις] ἀπάταις ex principibus Codd. Griesbachii solum memorandum est. Unus εὐωχίαις, quae minus apta est veterum Christianorum frugalitati interpretatio. Mox tamen συνευωχ. Miror, cur non adeo scripserint, ἀποπάταις.

συνευωχούμενοι] + ὑμῖν. E.

περιφερόμεναι] παραφερόμεναι.

13. ἐπαφρίζοντα] ἀπαφρίζοντα. E. Etiam in Schol. vul-

πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς *
αἰῶνα τετήρηται. προεφήτευσε δὲ καὶ 14.
τούτοις ἕβδομος ἀπὸ ἀδὰμ ἐνὼχ, λέγων·
ἰδοὺ, ἦλθε κύριος ἐν * ἁγίαις μυριάσιν αὐ-
τοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ * 15.
ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν, περὶ
πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν, ὧν
ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν,
ὧν ἐλάλησαν κατ᾽ αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσε-
βεῖς. οὗτοί εἰσι γογγυσταὶ, μεμψίμοιροι, 16.
κατὰ τὰς ἐπιθυμίας * ἑαυτῶν πορευόμενοι·
καὶ

vulgatum Oecum. II, 632. a. Istud ad lat. vulgatam fictum. ἐπαφρίζειν est, ὥσπερ ἀφρὸν ἐπιφερόμενοι, ἐπιφαίνοντες τὰ αἴσχη αὐτῶν.

εἰς τὸν αἰῶνα] εἰς αἰῶνας E. εἰς αἰῶνα. A.

14. ἦλθε] ἔρχεται. E. Damasc. II, 347.

ἐν μυριάσιν ἁγίαις αὐτοῦ] ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ. Sic postea etiam in quatuor inveni. Damasc. l. l. μυριάσιν ἁγίαις.

15. κρίσιν — ἠσέβησαν] κρίσιν κατὰ πάντων τῶν ἔργων αὐτῶν, ὧν ἠσέβησαν. E. Damasc. l. l.

ἐξελέγξαι] ἐλέγξαι. Sic postea in tribus reperi. Nam quartus a κατὰ πάντων καὶ — ἀσεβεῖς αὐτῶν omittit.

ἠσέβησαν] Birch. voluit ἠθέτησαν, ut in uno inveni. Est enim ab ἀθετεῖν.

σκληρῶν] + λόγων. E. Damasc. l. l., et mox, οἱ ἁμαρτωλοὶ, omisso in fine ἀσεβεῖς.

16. ἐπιθυμ. αὐτῶν] ἐπιθυμ. ἑαυτῶν.

καὶ τὸ ςόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα, ὠφελείας χάριν.

Γ. περὶ ἀσφαλείας αὐτῶν ἐπὶ τῇ πίςει, συμπαθείας τὲ καὶ φειδοῦς τοῦ πλησίον, ἐπὶ σωτηρίᾳ ἐν ἁγιασμῷ.

17. ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνήσθητε, τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποςόλων
18. τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριςοῦ· ὅτι ἔλεγον ὑμῖν. ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται
ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας
19. πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. ὅυτοί εἰσιν οἱ
ἀποδιορίζοντες, * ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες

καὶ τὸ ςόμ. — ὑπέρογκα] Clem. Alex. 431.

ὑπέρογκα] ὑπέροχα καί. E. Damafc. II, 564.

17.] Sine variet. Cyrill. IV, 798. V, a. 695. V, d. 21.

18. ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ] ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου. E. Cyrill. IV, 798. ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων. V, a. 695. ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων. V, d. 21. Ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων per fe valde probabile in N. Teft.

ἔσονται] ἐλεύσονται. E. Cyrill. IV, 798. ἐλεύσονται ἐν ἐμπαιγμονῇ. V, a. 695. V, d. 21. Ex 2 Petr. 3, 3. quod vide.

τὰς ἑαυτῶν] τὰς αὐτῶν. E. Cyrill. V, d. 21.

πορευόμενοι] θυρευόμενοι. (Scilicet in ifta edit. litterae θυ iunctae funt, ut πο. Ergo typothetae lectio eft.) Cyrill. V, d. 21.

19. ἀποδιορ. ἑαυτοὺς] ἑαυτοὺς —. Et Cyrill. IV, 798. V, a. 695. V, d. 21. 163. v. P. Omittunt quoque quatuor poftea a me examinati. Ἀποδιορίζοντες accipio pro *medio*, et intelligo ἑαυτούς.

Ἄρξον τοῦ τέσ. ἀποστόλου.

[Ἄρξου.] ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, 20.
τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες
ἑαυτοὺς, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι,
ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσ- 21.
δεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ οὓς μὲν 22.
ἐλεεῖ-

21. ἔλεος] τέλος. E. Ita etiam Theophyl. ſed in ſchol. 454. b. ἔλεον, τὸν εἰς τὴν ἐσχάτην ἡμέραν τῆς αἰωνίου ζωῆς βραβευόμενον ὑμῖν. Vide etiam Oecum. II, 634. c. Τέλος forte eſt ex Iac. 5, 11.

22. καὶ οὓς μὲν — 23. ἁρπάζοντες] Memoratur etiam haec lectio: καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους (ſchol. ἤγουν, περὶ τὴν ὀρθὴν διστάζοντας πίστιν.) οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς (ſchol. δηλαδὴ, τοῦ τῆς γεέννης.) ἁρπάζοντες· οὓς δὲ ἐλεεῖτε, ἐν φόβῳ. (ſchol. ἠπίως προσδέχεσθε, ὡς ἰδιώτας ἔχοντας· φοβούμενοι (addo: μέντοι.) μὴ δι' αὐτοὺς τῇ κρίσῃ ὑποπέσητε.) haec eſt lectio Codicis Moſq. f. qui eſt ſane unus ex praeſtantioribus, etſi in epiſtolis Paulinis ſaepius ex Chryſoſtomo ſit interpolatus. Eandem lectionem cum ſcholiis hic adiectis in marg., addita nota: ἐν ἑτέρῳ οὕτως εὗρον κείμενον, memorat Moſq. a. qui eſt meorum omnium optimus. Sed idem alteram lectionem, quam praetulit, in contextu habet. Hanc ipſe etiam, ut multorum ac praeſtantiſſimorum Codicum atque ipſius Cod. a. auctoritate firmatam, probo. Ea ergo bimembris eſt. Altera trimembris, ex eo orta eſt, quod verſ. 22. loco ἐλεεῖτε, in aliquibus legebatur ἐλέγχετε. Id notavit Cod. a. in marg. γρ. ἐλεεῖτε ἢ ἐλέγχετε. Sic enim voluit, non ἐλεοῦτε, nec ἐλεᾶτε, (de quo tamen Etymol. M. in ἐλεῶ,) nec denique ἐλέγχεται. Idem διακρινομένους, loco διακρινόμενοι, ſed ſine nota γρ. in marg. notat. Primo ergo duo membra

23. ἐλεεῖτε, διακρινόμενοι· οὓς δὲ ἐν φόβῳ
σώζετε, ἐκ * πυρὸς ἁρπάζοντες· μισοῦντες
καὶ

bra fuerunt. Primum, καὶ οὓς μὲν ἐλεεῖτε, διακρινόμενοι. Et eiusdem membri alia lectio: καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους. Secundum, οὓς δὲ σώζετε, ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες. Deinde, primo membro propter lectionis varietatem divulſo in duo, exiiterunt tria membra, quorum tamen tertium claudicat. Tria iſta membra hic in principio exhibui. Iam de ſingulis.

ἐλεεῖτε, διακρινόμενοι] ἐλέγχετε διακρινομένους. E. Ut ego arbitror, primo per errorem ſcribebatur διακρινομένους, quod praecedebat οὓς. Iam cum ita, propter incertam notionem τοῦ διακρινομένους, male haberet aliquos τὸ ἐλεεῖτε, corrigebatur ἐλέγχετε. Sed lectioni, ἐλέγχετε διακρινομένους contrarii ſunt ceteri Codices omnes mei, iſti quatuor etiam, quos nuperrime examinavi. Τῷ διακρινομένους vero etiam contrarium eſt ἁρπάζοντες, quod eſt in ſecundo membro. Notabile eſt, quod in textu et in ſchol. Cod. Moſq. d. eſt διακρινόμ..., cum tamen id continuo in ſcholiis explicetur διακρινομένους. v. P. pag. 244. Sic etiam in textu Cod. Moſq. g. eſt διακρινόμενοι. Sed in eiusdem catena legitur, τουτέστι, τοὺς διακρινομένους κ. τ. λ. Hic huius catenae locus ceteris ſcholiaſtis, qui hanc catenam deinde tractarunt, fraudi fuit. Verum hic locus haud dubie temere huc translatus eſt a catenarum fabris. Forte ex aliquo homileta, qui interpretatus erat Iac. 1, 6. qui locus in iſta catena hic recitatur. Διακρινόμενοι notat, *adhibito examine et iudicio, ne temere quibusdam, miſericordia indignis, gratificemini.*

23. ἐν φόβῳ] Quia his duobus vocabulis opus erat [illegible] iſta verba hic omittunt. Sed vel ſic haec claudicant.

X

καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

Δ. Εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἁγιασμὸν καὶ παῤῥησίαν καθαρὰν σὺν δοξολογίᾳ Θεοῦ.

τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι * αὐτοὺς ἀπταίστους, 24.

cant. Destituuntur enim participio alicuius verbi. Ex meis haec nullus omittit. Solus a. in tertia parte inserta habet, sed ab eadem manu. Nam in prima parte in contextu est. Codex enim a., ut suo loco monui, tripartitus est. Aliqui Codices illud, ἐν φόβῳ, non cum ἐλεεῖτε, sed cum ἐλέγχετε commiscent. Ἐν φόβῳ autem σώζει τίς τινα, ὅταν (μετ' ἐλέγχου, μετ' ἐξελέγξεως, ἢ) ἐλέγχων σώζει. Ergo vel sic illud ἐλέγχετε oriri poterat. Postremo addo, illud ἐλέγχετε a me nec in vetusta illa catena, nec in scholiis Codicum Mosquensium inventum esse. Est ergo inventum recentius Oecumenii et Theophylacti, qui duo, in aliis etiam sibi simillimi, pro uno habendi sunt. v. Oecum. II, 634. c. Theophyl. 454. b.

ἐκ τοῦ πυρὸς] τοῦ —. Id omittunt quatuor etiam, quos postea consului. Clem. Alex. 647. ita habet: καὶ οὓς μὲν ἐκ πυρὸς ἁρπάζετε, διακρινομένους δὲ ἐλεεῖτε. Nescio, utrum ex Iuda, an ex libris Sibyllinis. Quid enim h. l. notare possit διακρινομένους; Forte ergo adeo scripserat, διευκρινομένους. Simile fere 1 Cor. 3, 15. Laudatur hic locus etiam in Latino, sive Clementis, sive Cassiodori, in edit. Potteri pag. 1008. hoc modo: *quosdam autem salvate de igne rapientes: quibusdam vero miseremini in timore. Odientes etc.*

24. ὑμᾶς] αὐτούς. Sic et postea in duobus inveni. v. Birch. Forte ex Rom. 14, 24. nostrae edit.

ἀπταίστους] + καὶ ἀσπίλους. E.

στους, καὶ στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐ-
25. τοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, μόνῳ σοφῷ
θεῷ, σωτῆρι ἡμῶν, δόξα καὶ μεγαλωσύνη,
κράτος καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν, καὶ εἰς πάν-
τας τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ἐ. καὶ τοῦ ἀποστόλου.

Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἰούδα.
στίχων ξη.

25. μόνῳ σοφῷ] σοφῷ — E.

σωτῆρι ἡμῶν] + διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν t διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἡμῶν. E. Forte ex Rom. 14, 26.

ἐξουσία] + πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος. E.

A d d e n d a.

Qui ea, quae in priore tomo huius editionis (pag. 676 — 716. et 7'9 — 783.) a me monita sunt, attentius legerint, nullam, ut arbitror, praefationem hic desiderabunt. Tomo tamen tertio, ad epistolas Paulinas, enucleatior, luculentior et longior, ad apocalypsin, tenuior et brevior comparebit praefatio. Alia etiam, hoc consilium spectantia, occupavi iam in libello Germanico, quem invitus quorundam Germanorum, non germanorum, fabulis et commentis de ementitis textus Graeci *recensionibus*, ut vocant, opponere coactus fueram. Eius hic est index: Über die sogenannten Recensionen, welche der Herr Abt *Bengel*, der Herr Dr. *Semler*, und der Herr G. K. R. *Griesbach* in dem griechischen Texte des N. Testaments wollen entdeckt haben. 1804. 8. Ronneburg, bey Schumann.

Addo quaedam hic de Athanasio. Is ipse quoque, uti plures ex Patribus, Origenis lector et imitator, (v. Tom. I, 183. 561.) in evangeliis multa turbat, ac multa

loca

loca ſimilia [1]) miſcet, maxime in evangelio Ioannis. Igitur eum in primo tomo brevitatis cauſſa fere prorſus neglexeram. Idem conſtitueram facere in ſecundo et tertio tomo, cum praeſertim ſingulari libello huius et aliorum lectiones notare decreviſſem. Mutavi tamen inde a capite nono Actuum iſtud conſilium, ac plura notabiliora hic retuli. Editione uſus ſum Patavina 1777. fol. III. Voll. Ex eo ergo hic quaedam addo ad priora octo capita. Actuum igitur Cap. I. v. 4. habet quidem vulgatum παρήγγειλεν, ſed omiſſo αὐτοῖς, quod ibi antecedit. I, 522. 7. οὐχ — ἔξουσ. I, 474. 8. λήψ. γὰρ δύναμιν — ἔσεσθε γάρ μοι, Φησὶ, κήρυκές τε καὶ μάρτυρες ἐν ἱερουσ. II, 18. 9. καὶ ταῦτα — ὀφθ. αὐτῶν. I, 820. 11. τί ἑς. — οὐρ. II, 401. ibid. οὗτος ὁ —, omiſſo priore, εἰς τὸν οὐρανόν. II, 513. ibid. οὕτως — οὐρανόν. I, 730. II, 401. 16. vulgatum

1) Exempli cauſſa memorari poſſunt haec. Matth. 11, 23. ubi accommodat ſuo conſilio hunc locum. II, 455. Marc. 3, 29. nominatim laudans. I, 566. Luc. I, 35. ubi violenter intrudit, ἐκ σοῦ, ex ſua theologia dogmatica. I, 723. II, 183. 186. III, 32. Luc. 2, 1. nominatim habet, ἐτέθη, loco ἐξῆλθε. I, 574. Luc. 24, 43. habet: καὶ Φαγὼν ἐνώπιον αὐτῶν, λαβὼν τὰ ἐπίλοιπα, ἀπέδωκεν αὐτοῖς. I, 511. Ioann. 7, 38. καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, omittit I, 700. Servat II, 5. Prius ſecuti ſunt Baſil. I, 173. Theophanes Ceram. 268. 285. Matth. 5, 22. totus pendet ex Origene, et εἰκῆ excludit, memorans etiam Codices, pro more Patrum, nimirum temerarii Origenis. II, 325. Nominatim laudat Matth. 7, 11. et Luc. 11, 13. tamen variat. II, 417. Luc. 1, 11. ſeqq. bis tractat II, 330. Semel ergo verſu 11. habet ἑστῶτι, deinde verſu 13. καὶ ἰδοὺ ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, bis diſerte. Sed id eſt ex verſu 36. Ibid. verſ. 14. ἀγαλλίασις, καὶ παντὶ τῷ λαῷ σου. Verum haec ſufficiant.

tum ἴδει. I, 543. Cap. II. v. 1. ἐν τῷ — πάντες ὁμοῦ ἐπιτοαυτό — 3. καὶ ἐκάθισαν ἐφ' — 4. ἀποφθ. αὐτοῖς. I 522. Sed ἐκάθισέ τε — αὐτοῖς ἀποφθ. 705. καὶ ἐκάθισεν. II, 8. 22. ἄνδρες — εἰς ἡμᾶς —, omisso, καὶ αὐτοὶ, et 23. λαβόντες — ἀνείλατε. I, 194. ibid. καθὼς αὐτοί. I 379. ibid. τὸν ἀπὸ ναζαρὲτ, et ἀπὸ θεοῦ — εἰς ὑμᾶς. III, 12. 24. ὃν ὁ — ὑπ' αὐτοῦ. I, 354. ib. οὐ γὰρ ἦν, φησὶ, δυνατὸν — ὑπὸ τοῦ θανάτου. II, 1. ibid. ἤγειρεν, oco ἀνέστησε. II, 457. 30. προφ. — καθίσαι τὸν χρ. κατὰ σάρκα ἐπὶ τ. θ. αὐτοῦ. I, 706. 33. τῇ — ἀκούετε. II, 478. 36. (nominatim laudans, tamen ex cap. 4. v. 10. habet:) γνωστὸν οὖν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν πᾶς οἶκος — ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ χριστὸν — ἐσταυρ. I, 361. coll. 378. Rurſus vulgatum: ἀσφαλῶς — ὅτι καὶ κύρ. — ἐσταυρ. 709. καὶ χριστὸν καὶ κύριον. 755. II, 165. ſed, πᾶς ὁ οἶκος — καὶ κύριον — omiſſo αὐτόν. III, 8. καὶ κύρ. αὐτὸν καὶ χρ. ἐπ. ὁ θεὸς — ἐσταυρ. Tot ergo in uno verſu diverſae lectiones! Cap. III, v. 6. τοῦ ναζαραίου abeſt. II, 504. Cap. IV, v. 10. ἐν τῷ — ὑγιής. I, 195. 24. δέσπ. ὁ ποιήσ. — 25. ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος δαυὶδ τοῦ παιδός σου εἰπών. I, 543. ſed editor recte cenſet haec corrupta, et, ut ego edidi, ex aliis Athanaſii Codd. adfert, nec tamen dicit, quibus? Scilicet hoc loco habebant opus, ut demonſtrarent, Spiritum S. per prophetas, ac nominatim per Davidem, locutum eſſe. Quia ergo, ut iſti loquntur, *ſuperflua non nocent*, hic quoque ἐκ περιουσίας ſingebant alii, διὰ πνεύματος ἁγίου, alii, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, unde luculenter fraus apparet. Veritas enim ſimplex eſt. Πατρὸς, loco παιδὸς, ut honeſtius, primo inculcabatur. Deinde etiam, διὰ πνεύματος. Vide in priore

editione

editione mea Cod. I. In plerisque Codicibus Pſalmorum hic locus legitur in praefatione Heſychii et aliorum, modo plus, modo minus corrupte. Ibid. δέσποτα, σὺ ἐποίησας — 25. ὁ τοῦ πατρὸς — σόμ. παιδός σου δχυ. εἰπών. III, 52. 29. καὶ νῦν. I, 869. Sic et 881. ubi etiam deeſt πάσης. Cap. V, v. 3. et 4. laudat, omiſſis, καὶ νοσφ. — πρᾶγμα τοῦτο. II. 12. 4 οὐχὶ, addito, poſt τοῦτο, ex verſu tertio: ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. II. 179. Cap. V, v. 28. miſcet cum verſu 40. I, 881. et 996. 29. πειθαρχ. — ἀνθρ. I, 480. II. 498. Cap. VII, v. 2. ὁ θεός — ἀβραάμ. I, 707. 51. ὑμεῖς — ὑμῶν. II, 12 56. ἰδοὺ — διηνηγμένους — θεοῦ. I, 195. Abrupte laudat. III, 7. Ita quoque, et, ἐπὶ δεξιῶν ἑστῶτα τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. III, 11. 59. κύρ. ἰησ. χριστὲ, δέξαι — μου. II, 504. Cap. VIII, v. 29. εἶπε τὸ (nam δὲ huic loco non conveniebat) — τούτῳ, I, 707. 22. κακίας σου καὶ δ. τ. κυρίου, ſed mox, κακίας σου ταύτης. III, 75. ubi tractat verſus 20 — 24.

Tertius tomus, epiſtolas Pauli et apocalypſin complectens, iam typis exprimitur, ac quinto, ſextove ab hinc menſe prodibit. De primo tomo huius editionis monendum, quod in aliis exemplis in indice legitur: *Wittenbergae. Anno* MDCCCIII. in aliis: *Curiae Variscorum* etc. Verum eadem eſt editio. Prius enim per errorem venerat in aliquot exempla.

C o r r i g e n d a.

Corrigenda, a me animadverſa, haec ſunt. pag. 7. a ſin. 3. ἐκάθισέ τε. loco δέ. 12. a. ſin. 6. nius, ergo. 14, 23. ἐλεῖν. λαβεῖν] λαβεῖν —. Habet. 28, 17. διδάσκειν. Ibid. a ſine 8. Plerumque ſit. 81, 3. προκηρύξαντος. 100, 12. edidi. 168, in notis verſ. 6. με. A. 171. a ſine 6. permittunt. 208, 5. ἔχῃ. 225. a ſine 7. et 8. circumfuſus — palpando. 240. a ſine 6. φιλαδελφίᾳ.